

Cartea 1 Samuel

Cartea Samuel și revelația progresivă a Vechiului Testament

Biblia este asemenea unui joc puzzle cu 66 de piese, fiecare carte a Bibliei reprezentând câte o piesă. Scopul final al jocului este ca, după ce am analizat cu atenție fiecare piesă să le așezăm pe toate la locul potrivit și să obținem astfel întregul pe care îl compun, o imagine clară și completă reprezentând ceva anume (un peisaj, un portret etc.). În mod asemănător, țelul final al oricărui iubitor al Cuvântului lui Dumnezeu este ca, după ce a studiat cu atenție fiecare carte a Bibliei, să înțeleagă legăturile dintre ele și să le adune într-un tot armonios și coerent. Biblia nu este o carte de istorie, ci este un discurs teologic. Dumnezeu vorbește despre Sine, despre om, despre Mesia și planul de restaurare al Universului într-un mod progresiv și coerent. Cărțile Bibliei au multe elemente comune, fapt ce conferă unitate Bibliei. În toate cărțile Bibliei găsim revelat același Dumnezeu și aceeași Evanghelie. Cu toate acestea, fiecare carte a Bibliei conține și elemente specifice, unice. Dumnezeu nu repetă la infinit aceleași lucruri, ci și revelează lucruri noi, ascunse până atunci. Astfel, fiecare carte a Bibliei descoperă noi fațete din planul lui Dumnezeu și accentuează în același timp anumite părți din Evanghelie și din caracterul lui Dumnezeu. Biblia este un discurs teologic coerent în care Marele Pedagog își predă mărețul curs. Cursul nu este prezentat haotic, ci lecțiile sunt alese cu grijă și prezentate într-o ordine logică.

Primul curs (Geneza) așează elementele de bază și în același timp pregătește tema cursului doi (Exod). Al doilea curs adaugă teme și concepte noi, care la rândul lor fac posibilă înțelegerea conceptelor incluse în cursul trei (Levitic) și tot așa. Cursul este predat în două semestre. În primul semestru se predă Vechiul Testament. Acesta cuprinde trei module:

- **Revelația istorică** – cărțile istorice,
- **Revelația profetică** - profeții,
- **Revelația antropologică** – cărțile poetice și de înțelepciune.

Noul Testament predat în semestrul doi cuprinde și el trei module:

- **Revelația istoric-narativă** – Evangheliile și Fapte,
- **Revelația epistolară** – epistolele,
- **Revelația profetică** – Apocalipsa.

Îmi place această împărțire în trei module. Numărul trei ne aduce aminte de Persoana Trinității. Dacă ne uităm în Vechiul Testament, de exemplu: Revelația istorică Îl are în centru pe **Dumnezeu Tatăl** și modul în care Acesta își împlinește planul Său de mântuire pe pământ. Revelația profetică Îl înalță pe **Mesia**, Fiul lui Dumnezeu și ne ajută să îl descoperim și în revelația istorică. Și în fine, Revelația antropologică ne vorbește despre om și lucrarea lui Dumnezeu în inima acestuia când suferă, când iubește, când ia decizii, când realizează diverse proiecte, când se confruntă cu realitatea morții, când se bucură și când plânge. Cu alte cuvinte, cărțile poetice și de înțelepciune ne atrag atenția asupra lucrării tainice a **Duhului lui Dumnezeu** în inima omului.

Primul modul este deci revelația istorică. Oare de ce? Deoarece, Domnul este Marele Pedagog. El selectează segmente din istorie pentru a Se revela pe Sine, Evanghelia Sa și planul Său de restaurare. Istoria nu este un scop în sine, ci un mijloc prin care Dumnezeu vorbește despre Sine, despre relația Sa cu omul și despre planul Său. El prezintă astfel elemente teologice complicate prin intermediul unor istorii simple din viața reală. Este ceea ce face orice bun pedagog. El găsește pentru conceptele abstracte exemple și ilustrații simple din lumea reală. Astfel, Domnul, în loc să țină un discurs teologic abstract și complicat despre profilul credinței

mântuitoare, El îl alege pe Avraam și selectează câteva întâmplări simple din viața lui care să oglindească credința autentică. În loc să ne țină un discurs filosofic abstract despre răscumpărare și intrarea în relație cu Dumnezeu, Marele Pedagog ne vorbește despre istoria unui popor salvat de Moise din robia egipteană, și tot așa până când își revelează toate conceptele teologice pe care a găsit cu cale să le dăruiască omului. Am putea compune un tabel cu două coloane și în prima coloană să avem cărțile istorice și în a doua coloană să avem conceptele teologice revelate prin intermediul secvențelor istorice selectate. Vom face acest lucru ceva mai târziu.

Strategia pedagogică este excelentă! Dar urmează cărțile profetice. Oare de ce? Oare nu era suficientă revelația istorică atât de clară și convingătoare. De ce mai găsim în Biblie aceste cărți profetice, evident mai dificile și mai abstracte. Într-adevăr, ele au ca punct de plecare evenimente istorice concrete, însă includ în loc de narațiuni discursuri teologice mai greu de urmărit și înțeles decât o narațiune sau un set de legi ca cele revelate în Deuteronom, de exemplu. De ce își complică Dumnezeu limbajul? De ce renunță la narațiune și optează pentru discursuri profetice? Sunt mai multe răspunsuri la această întrebare. În primul rând, orice bun pedagog nu rămâne doar la ilustrații, ci el este interesat și de teoretizare, de conceptualizare și abstractizare. El ne dă niște exemple (mărul care ne cade în cap și pământul care nu cade în cosmos), dar nu se oprește aici. El merge mai departe și ne oferă concepte abstracte (gravitație) și definiții exacte. Pe baza acestor concepte vom putea adăuga altele noi și tot așa. În mod asemănător, se pare că revelația profetică din Biblie are și acest rol de conceptualizare și abstractizare a revelației istorice.

În al doilea rând, prin simple narațiuni nu poți vorbi în mod direct despre viitor. Ai nevoie de un alt limbaj. Cărțile profetice renunță la narațiune și adoptă un alt limbaj pentru a ne putea transmite în mod direct informații despre evenimente care vor avea loc în viitor. Astfel, ele ne spun în mod explicit ca va veni Mesia, că va suferi, ca va învia, ca va fi un Împărat glorios care va face judecată pe pământ. Cărțile profetice ne vorbesc astfel în mod direct și explicit despre Mesia. Și Mesia avea să vină undeva în viitor. Dar aceasta înseamnă că revelația istoric narativă nu ne prea vorbește despre Mesia? Nicidecum. Dar o face de cele mai multe ori în mod indirect. Cărțile profetice sunt cele care ne descoperă revelația despre Mesia din cărțile narrative. Astfel, în Exod avem nenumărate capitole despre jertfe și preoți. Noi știm acum că ele ne vorbesc de fapt despre lucrarea lui Mesia. Dar de unde știm? Din Noul Testament! Dar cei care au scris Noul Testament de unde au știut? Din cărțile profetice bineînțeles! Citind Isaia 53, au putut pricepe că jertfele din Levitic vorbesc de fapt despre jertfa pe care o va aduce Mesia, și citind Psalmul 110 au înțeles că funcția Marelui Preot din Lege este o funcție mesianică, pe care Mesia o va împlini, dar după o altă rânduială.

Astfel, prin cărțile narrative Dumnezeu revelează în mod clar anumite concepte teologice fundamentale, iar cărțile profetice le abstractizează și le conferă în mod direct valențe mesianice. Cărțile profetice ne descoperă că revelația istoric-narativă nu ne vorbește doar despre trecut, ci și despre viitor. Multe din istoriile trecute sunt de fapt tipare pentru istoria viitoare, iar cum istoria viitoare îl are în centru pe Mesia, e logic să ajungem la concluzia că minunatele cărți narrative abundă de paradigme și tipare mesianice. Aceasta nu înseamnă că în cărțile narrative nu găsim deloc conceptualizări, abstractizări și referiri directe la Mesia (de exemplu Moise spune poporului că Domnul va ridica un prooroc ca el, iar în Numeri după istoria răzvrătirilor poporului din capitolele 10-14, urmează capitolul 15 în care Dumnezeu introduce un concept: păcatul cu voia etc.). Însă limbajul rămâne preponderent narativ și ilustrativ. În cărțile profetice, limbajul este în mod preponderent direct și conceptualizat.

Dacă am înțeles rolul cărților profetice, rămâne să mai răspundem la întrebarea: care mai este funcția cărților poetice și de înțelepciune? Aici includem Iov, Psalmii, Cântarea Cântărilor, Proverbe, Eclesiastul. Ele sunt cărți poetice și de înțelepciune a cărui mesaj nu este în mod direct legat de o anumită perioadă din istoria lui Israel. Trebuie să subliniem că o parte din psalmi pot fi

incluși în revelația profetică și că o altă parte din aceștia pot fi incluși și în revelația istorică (așa numiții psalmi istorici). Am numit aceste cărți și antropologice deoarece ele ne vorbesc foarte mult despre om și trăirile sale sufletești în cele mai importante momente ale vieții. Avem cărțile lui Solomon care creionează o viață de om cu principalele sale preocupări (tinerețea cu dragostea, maturitatea cu înțelepciunea și luarea hotărârilor drepte și bătrânețea cu moartea și sensul existenței). Iov surprinde tema suferinței umane care poate apărea în orice perioadă a vieții. Psalmii ne revelează inima omului și rugăciunea acestuia către Domnul în diferite momente ale vieții: biruință, așteptare, dezamăgire, îndoială etc. Spre deosebire de celelalte cărți ale Bibliei, în cărțile poetice și de înțelepciune omul este cel care vorbește mai mult (aceasta nu înseamnă că nu sunt cărți inspirate, însă Dumnezeu se revelează prin intermediul frământărilor sufletești și gândurilor unor oameni). Dacă Legea și cărțile sunt pline de introduceri de genul: „*Așa vorbește Domnul...*”, dacă în cărțile narrative autorul folosește vorbirea indirectă pentru a ne relata anumite întâmplări din istoria sacră, în cărțile poetice omul își exprimă în mod direct frământările și sentimentele. Psalmii sunt o colecție de rugăciuni, iar Cântarea Cântărilor abundă de declarații de dragoste făcute de om către om; Iov adună păreri ale oamenilor cu privire la suferință, iar Eclesiastul cuprinde bilanțul și frământările existențiale ale unui om în fața morții. Cartea Proverbe la rândul ei, pare a fi mai degrabă o colecție de vorbe înțelepte ale oamenilor inspirate de Domnul decât un set de proverbe transmise direct din cer prin gura unor îngeri.

Deci care este rolul acestor cărți în Biblie? Dumnezeu, în cartea sfântă, nu a dorit să vorbească doar despre Sine, ci și despre relația Sa cu omul. Pentru o relație autentică și sănătoasă cu Domnul, omul trebuie nu doar să-l cunoască pe Creator, ci să se cunoască și pe sine. De aceea, Domnul nu a revelat în cartea sfântă doar adevăruri despre Sine, ci și adevăruri despre om. Acest lucru îl descoperim și în cărțile istoric-narative și în cele istoric-profetice. Dar această temă antropologică este secundară în aceste cărți. Tema principală este Dumnezeu și planul Său. De aceea, se pare că Domnul a găsit cu cale să inspire câteva cărți în care omul și frământările inimii sale să reprezinte tema centrală. În cărțile istorice ne sunt prezentate faptele unor oameni (David de exemplu), dar nu prea avem acces la frământările lor sufletești. Însă cărțile poetice ne deschid larg fereastra spre zbaterile sufletului omenesc. Astfel, citind Psalmii lui David vom avea o nouă lumină asupra vieții sale, Domnul vrea să ne înțelegem trăirile, și mai ales să înțelegem normalitatea lor, capcanele acestora și soluțiile pentru aceste capcane ale unei inimi înșelătoare de multe ori. Deci cărțile poetice nu ne descoperă doar tainele inimii omului, ci și modul în care Domnul poate și vrea să conlucreze cu noi la mângâierea, vindecarea, modelarea și stăpânirea ei. Cei ce doresc să facă o carieră în consiliere ar trebui să cunoască pe dinafară aceste cărți. Aș vrea să mai subliniez faptul că și aceste cărți conturează în mod direct și indirect profilul lui Mesia. Sunt pasaje care fac referire directă la Mesia (Psalmii mesianici, Proverbe cap.8), iar pe de altă parte ele creionează profilul omului adevărat, profil împlinit în chip desăvârșit de Fiul lui Dumnezeu întrupat, de Cel despre care psalmistul spunea: „*Tu ești cel mai frumos dintre oameni...*” (Ps. 45:2).

În lumina celor spuse până acum, atunci când studiem o carte din Biblie, marile întrebări sunt: care este specificul acestei cărți, care este elementul de noutate care o face să fie unică în Scriptură, care este rolul ei în revelația progresivă a lui Dumnezeu, care sunt legăturile cu celelalte cărți inspirate? Ne apropiem cu studiul de cartea Samuel. Înainte să începem studiul, este foarte important să ne amintim că Samuel urmează după Judecători și Rut, și că după Samuel urmează Cartea Împăraților. Cartea Samuel are o poziție exactă în revelația progresivă a lui Dumnezeu. În continuare, vom încerca să zăgrăvim logica revelației progresive a lui Dumnezeu de la Geneza la Judecători, și vom emite câteva ipoteze despre rolul cărților Samuel și Împărați în cadrul revelației istorice. Vom construi pentru aceasta un tabel, în care în prima coloană vom avea trecute capitolele din Biblie, iar în a doua coloană conceptele teologice predate de Marele Pedagog.

<p><u>Genesa 1-9</u></p> <p>Începuturi și Evanghelia în miniatură</p>	<p>Aici avem mai întâi începuturile. Era vital să înțelegem de unde venim, pentru a ști unde suntem și încotro ne îndreptăm. Dar tot aici găsim și Evanghelia în miniatură cu toate conceptele ei fundamentale: Creație, Căderea și consecințele ei, Speranța dată de Sămânța promisă, Posibilitatea reîntoarcerii în relația cu Dumnezeu, Imaginea judecății finale a celor nelegiuiți și a mântuirii finale de mânia lui Dumnezeu a celor care au umblat ca Noe cu Dumnezeu și au intrat în Soluția sigură a lui Dumnezeu. După cum vedem, în primele capitole din Genesa avem în miniatură Evanghelia lui Dumnezeu și tot planul de restaurare al Acestuia. Restul revelației nu face decât să dezvolte Evanghelia și planul de restaurare revelat în Genesa 1-9. Dumnezeu, ca un Mare Pedagog ce este, ne prezintă chiar la începutul Cursului rezumatul acestuia și toate conceptele fundamentale pe care se va clădi tot ce va urma în revelația progresivă a lui Dumnezeu. Dacă vreți, în Genesa 1-9 avem, abecedarul Bibliei, care va face posibilă înțelegerea acesteia.</p> <p>Observăm că în Genesa 1-9 mântuirea omului din fața revărsării mâniei lui Dumnezeu are la bază două elemente:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>umblarea omului cu Dumnezeu;</i> 2. <i>promisiunea Sămânței salvatoare.</i> <p>Restul cărții Genesa va dezvolta aceste două concepte.</p>
<p><u>Genesa 10-25a</u></p> <p>Îndreptățirea prin credință</p>	<p>În această secțiune, autorul dezvoltă conceptul de umblare cu Dumnezeu și răspunde la întrebarea: ce trebuie să facă omul pentru a fi mântuit? Răspunsul este clar și simplu: să-L creadă pe Domnul așa cum a făcut Avraam. Astfel, în viața lui Avraam avem oglindit profilul credinței autentice mântuitoare și înțelegem că acesta este singurul lucru așteptat de la om pentru mântuirea acestuia. Aici înțelegem că credința este o încredere neclintită în Dumnezeu și în promisiunile Sale, aici înțelegem totala neputință a omului de a face ceva pentru mântuirea sa, și că mântuirea este un har primit prin credință și nu prin fapte, și că această credință lucrează în viața omului ascultare de Dumnezeu, și că prin această ascultare credința este dovedită ca fiind una autentică.</p>
<p><u>Genesa 25a-35</u></p> <p>Sămânța istorică și Sămânța spirituală</p>	<p>De ce nu se termină cartea Genesa cu istoria lui Avraam? Am avut începuturile, am avut Evanghelia în miniatură și detalierea condiției subiective a mântuirii: credința. Ce mai lipsește? De ce nu mergem direct în Exod spre Răscumpărare și Lege? În cartea Genesa un termen cheie este cel de Sămânță.</p> <p>Este de fapt un termen care se repetă extrem de mult în această carte și pe care nu îl găsim atât de frecvent în nici o altă carte a Bibliei. Se pare că a doua parte a cărții Genesa se focalizează asupra conceptului de Sămânță (al doilea pilon al mântuirii din Genesa 1-9). Și era nevoie de acest lucru, cu atât mai mult cu cât viața lui Avraam introduce noi înțelesuri termenului de sămânță. Avem <u>Sămânța promisă</u> în Gen. 3:15 (Mesia, un om care va aduce izbăvirea), dar apoi avem conceptul de <u>sămânță spirituală</u> a lui Avraam (toți cei care vor umbla după modelul credinței lui și care vor moșteni veșnic cu Avraam un pământ restaurat la învierea din morți) și conceptul de <u>sămânță istorică</u> a lui</p>

	<p>Avraam (toți descendenții fizici ai lui Avraam care vor purta semnul tăierii împrejur). În același timp promisiuni de genul: „<i>Toate Neamurile vor fi binecuvântate în Sămânța ta</i>” ne indică faptul că acea Sămânță din Genesa 3:15 va veni chiar din Avraam. Se ridică astfel mai multe întrebări de genul: a fi sămânță istorică înseamnă a fi și sămânță spirituală? care este rolul sămânței istorice? cum se raportează Dumnezeu la cei care nu fac parte din sămânța istorică (neamurile)?</p> <p>Secțiunea a treia a cărții Genesa începe cu Isaac care calcă pe urmele credinței tatălui său Avraam. Deci poți fi și sămânță istorică și sămânță spirituală în același timp. Dar apoi, apare imediat Iacov care în prima parte a vieții sale nu calcă pe urmele credinței avraamice. Secțiunea a doua realizează o paralelă între Isaac și Iacov, paralelă care accentuează că Iacov nu a urmat pașii credinței tatălui său. Fiii lui Iacov i-au urmat exemplul în prima parte a vieții lor.</p> <p>Dualitatea lui Iacov și lipsa sa de credință autentică reprezintă o temă centrală a acestei secțiuni. Deci, poți fi sămânță istorică fără să fii sămânță spirituală. Deci a fi doar descendentul fizic al lui Avraam nu înseamnă a fi și îndreptățit înaintea lui Dumnezeu.</p> <p>Atunci ce folos să mai fii sămânță istorică, sau cu ce scop și pe ce criterii unii fac parte din sămânța istorică a lui Avraam? Iacov este ales înainte de a se naște, pentru a înțelege că este vorba despre o alegere suverană a lui Dumnezeu care nu are la bază meritele lui Iacov. Deci, Iacov (și poporul Israel) nu au fost aleși de Dumnezeu pentru că erau mai buni ca ceilalți. Ei a fost cu adevărat predestinați de Dumnezeu, dar nu pentru mântuire, ci pentru o slujbă istorică. Din secțiunea 10-25a înțelegem că Mesia va fi un descendent fizic al lui Avraam. Deci principala slujbă istorică pentru care a fost ales Iacov (și deci tot poporul Israel) a fost aceea, ca prin el, Mesia să apară pe scena istoriei. Din această pricină, vedem în a treia secțiune din Genesa, că în ciuda păcatelor sale și ale fiilor lui, Dumnezeu intervine în mod miraculos pentru a proteja viața familiei lui Iacov. El nu face așa pentru că meritau sau erau mai buni ca ceilalți, ci din pricină că din ei trebuia să vină Mesia. La fel a fost și cu poporul Israel în istorie.</p> <p>Însă în secțiunea a treia a cărții Genesa, alături de planul dualității lui Iacov și cel al protejării sale în ciuda greșelilor sale, mai descoperim și planul cercetării lui Iacov de către Dumnezeu. Dumnezeu este preocupat de aducerea lui Iacov la credința mântuitoare, și de aceea intervine în viața lui cu tot felul de binecuvântări, pedepse și încercări. Dumnezeu nu doar se folosește de sămânța istorică (pentru aducerea lui Mesia în lume), ci este preocupat și de mântuirea ei.</p> <p>Am clarificat deci cum stau lucrurile cu sămânța istorică a lui Avraam, dar cum rămâne cu cei care nu fac parte din sămânța istorică a lui Avraam și cu rolul pe care îl va avea Sămânța promisă în planul de mântuire al omului? Vom găsi aceste răspunsuri în ultima secțiune a cărții Genesa.</p>
<u>Genesa 36-50</u>	<p>În această secțiune se continuă istoria lui Iacov. Dumnezeu continuă să se implice în viața lor și să îi cerceteze până când Iacov și fiii lui ajung într-un sfârșit la credință. În acest proces Iosif are un rol foarte important. Dumnezeu îl</p>

Sămânța promisă, sămânța istorică și Neamurile.	<p>folosește pe Iosif ca vas al mântuirii, ca prin el, să aducă atât izbăvirea fizică a lui Israel (păstrarea vie a sămânței lui în ciuda unei foamete cumplite) cât și izbăvirea spirituală a familiei lui (aducerea lor la credință).</p> <p>Dar ca Iosif să poată deveni acest vas minunat al mântuirii a trebuit să treacă prin mari suferințe. Și a devenit un vas al mântuirii, deopotrivă fizice și spirituale nu doar pentru sămânța istorică a lui Avraam, ci și pentru Neamuri. Ba mai mult, deși el s-a născut în casa lui Iacov, el a fost respins de ai săi, și cei care s-au bucurat de izbăvirea adusă de el au fost mai întâi Neamurile, și de-abia mai pe urmă, familia sa reunită a intrat în marea-i mântuire. Deci, Dumnezeu deși a avut în plan salvarea lui Israel prin Iosif, nu a tratat Neamurile la diverse. Ba mai mult, Iosif își testează frații înainte de a se descoperi lor și refuză să facă acest lucru până nu se convinge că pocăința lor a fost sinceră. El amână astfel reîntâlnirea cu tatăl său. Oare de ce vroia Iosif să se asigure de autenticitate pocăinței fraților lui? Se pare că Iosif era preocupat de mărturia lui față de Faraon și egipteni și dorea să evite neplăcerile pe care le-ar fi putut aduce frații săi în Egipt dacă ar fi rămas așa cum erau când l-au vândut. Inima sa bătea deopotrivă pentru familia sa și Egipteni. Iar în inima lui se oglindea inima unui Dumnezeu nepărtinitor care dorește să binecuvânteze prin Sămânța lui Avraam toate Neamurile pământului și nu doar pe descendenții fizici ai acestuia.</p> <p>Când citești istoria lui Iosif nu poți să nu îți aduci aminte de promisiunea făcută lui Avraam: „<i>Toate Neamurile vor fi binecuvântate în Sămânța ta!</i>” și să nu te întrebi dacă nu cumva această promisiune s-a împlinit în Iosif sau dacă măcar cel puțin Iosif nu este o prefigurare a Sămânței promise în Genesa 3:15?</p> <p>Când ajungem în cărțile profetice, aceste presupuneri vor deveni o certitudine. Este foarte interesant și important să privim din nou la cartea Genesa prin lentila cărților profetice. De exemplu, dacă analizăm Osea 12 și Maleahi 1, vom descoperi că profeții fac o paralelă între viața lui Iacov descrisă în Genesa și istoria poporului Israel. Mai mult în cartea Isaia este creionat următorul tipar profetic: Mesia va veni și va suferi pentru a putea aduce mântuire lumii, El va fi respins de Israel care se va duce în robie, dar Neamurile vor manifesta o receptivitate fără precedent în istorie față de Mesia și Dumnezeul Său. După această perioadă, Israel se va întoarce la Domnul și va fi restaurat. Privind la Genesa prin aceste lentile profetice este evident că istoria lui Iacov din Genesa reprezintă de fapt un tipar profetic pentru tot planul de mântuire al lui Dumnezeu.</p> <p>Astfel, Marele Pedagog, în prima carte din Biblie ne prezintă nu doar Evanghelia în miniatură, ci și principalele etape ale planului Său de restaurare a lumii. Restul cărților Bibliei nu vor face decât să dezvolte și să detalieze acest plan. Închei incursiunea din cartea Genesa amintind că cele două concepte cheie ale cărții sunt „credința” și „sămânța”. În primele 9 capitole descoperim că cei doi piloni ai mântuirii sunt credința și promisiunea sămânței. Apoi, în Genesa 10-25a avem teologia credinței, și în Genesa 25b-50 avem teologia sămânței.</p>
<u>Exod 1-13a</u>	<p>În această secțiune Autorul ne prezintă procesul răscumpărării sau intrarea în relație cu Dumnezeu. Aici înțelegem că răscumpărarea se face dintr-o robie, care este în primul rând o robie spirituală și că răscumpărarea se realizează</p>

Răscumpărarea sau intrarea în relație cu Dumnezeu	<p>printr-un izbăvitor uman. Tot aici descoperim că obstacolul eliberării nu este puterea lui Faraon și a întinericului, ci că avem un obstacol subiectiv (<u>inima idolatră și necredincioasă a lui Israel</u>) și un obstacol obiectiv (<u>dreptatea și mânia lui Dumnezeu</u>). Primul obstacol este înlăturat prin revelarea slavei lui Dumnezeu care face de rușine toți zeii Egiptului, iar al doilea prin jertfirea Mielului de Paște.</p> <p>Este interesant că în Exod și nu în Genesa avem detaliat procesul răscumpărării sau al intrării în relație cu Dumnezeu. În Genesa ni se prezintă profilul credinței mântuitoare dar nu ni se oferă pre multe detalii despre cum au intrat Enoh, Noe, Avraam, Isaac etc. în relație cu Dumnezeu. Avem zugrăvit doar profilul credinței care mântuiește. Oare de ce? De ce acest profil nu este zugrăvit în Exod în contextul răscumpărării?</p> <p>Răspunsul trebuie căutat tot în înțelepciunea Marelui Pedagog. În Exod, imediat după procesul răscumpărării avem darea Legii. Or, darea Legii (interpretată greșit), ar putea umbri ideea de mântuire doar prin credință fără fapte. Pentru a se asigura că nu se face o asemenea eroare, Domnul zugrăvește cu mult înainte teologia mântuirii prin credință, și apoi dă Legea prin Moise. Astfel, este evident că Legea nu poate promova teologia mântuirii prin fapte căci astfel ar desființa făgăduința mai dinainte a lui Dumnezeu.</p>
<p><u>Exod 13b-17</u></p> <p>Pruncia spirituală și vindecarea de bolile inimii</p>	<p>Ce urmează după ieșirea din robie și după intrarea în relație cu Dumnezeu? Urmează un proces al vindecării inimii și al consolidării umblării prin credință și nu prin vedere. Înțelegem că inima celui ce iese din robia spirituală a păcatului este plină de boli. Domnul creează tot felul de contexte pentru a scoate la iveală aceste boli, dar și pentru vindecare lor și pentru învățarea umblării prin credință și nu prin vedere.</p>
<p><u>Exod 18-24a</u></p> <p>Scopul răscumpărării: relația cu Dumnezeu și preoția printre Neamuri</p>	<p>Secțiunea aceasta accentuează scopul răscumpărării. Acesta nu este altceva decât Însuși Dumnezeu, relația cu El. Relația cu Dumnezeu se definește prin păzirea legământului și ascultare necondiționată de toate poruncile Lui (sau în termenii Genesei: credință și perseverarea în credință). A fi în relație cu Dumnezeu înseamnă a avea deplină încredere în El și a dovedi autenticitatea acestei încrederi prin păzirea poruncilor Lui. Păzirea legământului va înălța numele Domnului printre Neamuri și va duce la îndeplinire planul Său de mântuire a întregului pământ. Israel este chemat să fie un preot al lui Dumnezeu printre celelalte Neamuri ale pământului.</p>
<p><u>Exod 25a-31</u></p> <p>Resursa pentru rămânerea în relație cu Dumnezeu</p>	<p>Împlinirea legii nu se face prin eforturile și strădaniile omului, ci prin minunatele resurse dăruite de Dumnezeu. Aceste resurse le descoperim în Cortul Întâlnirii, locul în care Dumnezeu locuiește și își revelează slava și locul în care oferă iertarea. După cum accentuează și cartea Levitic, aici este locul în care evreul își poate întări credința prin cunoașterea Celui Preaînalt și poate primi, prin credință, iertarea pentru călcările de Lege.</p> <p>Este important să observăm că legământul este încheiat înainte de darea poruncilor pentru Cortul Întâlnirii. Dumnezeu atrage atenția astfel că marea sa așteptare de la popor este împlinirea legii și nu împlinirea ritualurilor de la Cortul care reprezintă resursa pentru împlinirea legii. El încearcă să prevină pericolul substituirii împlinirii Legii cu o formă de religiozitate manifestată</p>

	prin împlinirea ritualurilor de la Cort. Când privim la istoria ulterioară a lui Israel, observăm cu tristețe cum acesta a lepădat ascultarea de Dumnezeu și s-a ascuns în împlinirea ritualurilor de la Casa Lui.
<u>Exod 32-34</u> Ruperea și refacerea legământului.	Această secțiune ne învață că legământul poate fi rupt prin neascultare, dar ne dă și vestea bună că poate fi refăcut pe baza îndurării fără margini, a unui Dumnezeu care este în primul rând plin de bunătate, pe baza intervenției Mijlocitorului și a unei pocăinței autentice a celui care a păcătuit.
<u>Exod 35-40</u>	Pocăința poporului este dovedită prin bucuria cu care construiesc Cortul Întâlnirii și prin grija lor de a respecta toate poruncile pentru facerea Acestuia. Dumnezeu coboară doar într-un Cort făcut după poruncile primite, doar într-un Cort care să Îl reprezinte, și doar în mijlocul poporului care este gata să asculte de El în cele mai mici detalii și să tânjească cu toată inima după prezența lui Dumnezeu în mijlocul lor.
<u>Levitc 1-10</u> Jertfe și Mare Preot (trecând pe lângă altarul de aramă).	Cartea Levitic este un fel de Manual al Cortului Întâlnirii. După ce Dumnezeu a coborât în Cort, nici chiar Moise nu se putea apropia de Domnul, și atunci apare întrebarea: cum ne putem apropia de un Dumnezeu atât de Sfânt și cum putem trăi în prezența Sa? Cartea Levitic răspunde la această întrebare și ne oferă o minunată plimbare prin Cortul Întâlnirii. Primul popas este la altarul de aramă. Aici învățăm că pentru a ne apropia de Domnul avem neapărată nevoie de jertfe și de un Mare Preot ales și confirmat de Însuși Dumnezeu!
<u>Levitic 11-22</u> Curățiri (trecând pe lângă ligheanul de aramă)	Al doilea popas este la ligheanul de aramă. Aici aflăm că pentru a trăi în prezența Sa trebuie să fim sfinți precum El este sfânt și că totul trebuie curățit din pricina sfințeniei Lui: alimentele, trupul, casele, Însuși Cortul Întâlnirii o dată pe an și relațiile celor din popor.
<u>Levitc 23-28</u> (pășind în Locul Sfânt)	Al treilea popas este în locul Sfânt. Jertfele, Marele Preot și curățirile ne aduc în Sărbătoarea din Locul Sfânt, iar esența Sărbătorii este părtășia cu Dumnezeul Cel Sfânt. Cartea Levitic este un Manual al Cortului Întâlnirii, este cartea Sfințeniei lui Dumnezeu care ne învață de ce și cum să trăim în prezența unui Dumnezeu de trei ori sfânt.
<u>Numeri 1-10</u> Resurse	În Exod și Levitic avem prezentate intrarea în relație cu Dumnezeu, definirea relației cu Dumnezeu, condițiile și resursele pentru rămânerea în relație cu Dumnezeu. Oare ce va urma? Cartea Numeri ne atrage atenția asupra pericolelor care amenință relația cu Dumnezeu. Primele 10 capitole subliniază resursele pe care le-a dat Dumnezeu poporului, cât și faptul că poporul era un popor credincios care trăia în ascultare de Domnul. Astfel, înțelegem pe de o parte că pericolele din cartea

	<p>Numeri îi vizează pe cei credincioși, iar pe de altă parte că Dumnezeu a oferit resurse spirituale suficiente poporului pentru ca tragedia din Numeri să poată fi evitată.</p> <p>Principala resursă este Cortul Întâlnirii, în jurul căruia este organizată întreaga tabără.</p>
<p><u>Numeri 11-25</u></p> <p>Păcatul cu voia sau pericolul pierderii relației cu Domnul</p>	<p>Înțelegem că păcatul cu voia este păcatul care scoate poporul din relație cu Dumnezeu. Este vorba despre o sfidare încăpățânată și repetată a Domnului, de o perseverare în răzvrătire, fapt care rupe relația cu Domnul și produce o teribilă împietrire a inimii.</p> <p>Autorul este atent să definească ce este păcatul cu voia dar și ce nu este păcatul cu voia. Tragedia păcatului cu voia are drept cauză răzvrătirea repetată a omului și împietrirea pe care acestea le produc (cap.11-16) și nu lipsa de îndurare și îngăduință a lui Dumnezeu (17-19). Păcatul cu voia nu trebuie confundat cu un accident spiritual (cap.20a), nici cu neascultările din pruncia spirituală (20b-21) și nici nu se datorează puterilor vrăjitoriei și ale întunericii (22-24). Ci păcatul cu voia are drept cauză o inimă rea și necredincioasă (cap.25).</p>
<p><u>Numeri 26-36</u></p> <p>Pericolul păcatului cu voia și generațiile viitoare</p>	<p>În urma tragediei primei generații, ne întrebăm dacă această tragedie este repetabilă sau li s-a putut întâmpla doar lor, deoarece au fost o generație specială expusă la o multitudine de minuni și resurse? Ultima secțiune din Numeri se concentrează asupra conceptului de moștenire și subliniază că prin intermediul procesului intrării în Canaan, Dumnezeu zugrăvește de fapt paradigma unei mântuirii veșnice. Ce se întâmplă în contextul intrării în moștenire are un rol paradigmatic în procesul general al mântuirii. Astfel, pricepem că pericolul păcatului cu voia amenință și generațiile viitoare care vor pași pe calea mântuirii.</p>
<p><u>Deuteronom</u></p> <p>Concluzii: Iubirea lui Dumnezeu și dragostea de aproape</p>	<p>Cartea Deuteronom are un rol conclusiv în Pentateuh. În lumina a tot ce a fost până acum, se trag concluziile și marea concluzie este că poporul lui Dumnezeu trebuie să persevereze în iubirea lui Dumnezeu și iubirea aproapelui, iar dovada iubirii de Dumnezeu constă în păzirea cu sfințenie a tuturor poruncilor Lui.</p>
<p><u>Iosua</u></p> <p>Marea biruință. Procesul îndelungat al cuceririi moștenirii promise</p>	<p>Am înțeles din Pentateuh începuturile noastre, îndreptățirea prin credință, sensurile conceptului de sămânță, intrarea în relație cu Dumnezeu, definirea relației, resursele și condițiile rămânerii în relație cu Dumnezeu, pericolele care amenință relația cu Dumnezeu, necesitatea focalizării pe iubirea de Dumnezeu. Oare ce mai avem nevoie să învățăm, oare ce ne aduce nou cartea Iosua?</p> <p>Dar despre ce este vorba în cartea Iosua? Iosua ne prezintă procesul luării în stăpânire a moștenirii promise.</p> <p>Este și o carte a judecății lui Dumnezeu, dar în care strălucește în mod unic îndurarea Lui. De fapt, primele 12 capitole pot fi intitulate strategia îndurării lui Dumnezeu de nimicire a Canaanitilor. Iar poporul este chemat să se facă părtaș dreptății și îndurării lui Dumnezeu, să se facă una cu acestea. Prin popor, Dumnezeu își manifestă atât dreptatea și judecata, cât și îndurarea</p>

	<p>Sa. Prin lentila Noului Testament, descoperim aici de fapt, că intrând în moștenire, poporul devenea din ce în ce mai mult asemenea chipului lui Dumnezeu. Modelarea chipului Său în noi este de fapt esența adevăratei moșteniri de care se vor bucura toți cei credincioși. Acesta este un prim element specific al cărții Iosua.</p> <p>A doua parte a cărții (13-21 – Împărțirea țării) accentuează faptul că adevărata moștenire este Domnul Însuși. Înțelegem astfel că procesul luării în stăpânire a Canaanului este o paradigmă pentru luarea în stăpânire a moștenirii eterne promise de Dumnezeu lui Avraam și seminței lui.</p> <p>Este important să observăm că poporul care intră în moștenire se bucura deja de o relație cu Dumnezeu (legământul fusese încheiat la sfârșitul Deuteronomului). Deci teologia cărții nu are în vedere intrarea în relație cu Dumnezeu, ci creșterea în această relație. Luarea în stăpânire a moștenirii este un proces lent și îndelungat, un proces al ascultării de Dumnezeu și al încercării credinței, din care poporul nu se poate opri.</p> <p>Dacă Numeri este o istorie a eșecului și tragediei, Iosua este o istorie a succesului și biruinței. Numeri ne arată ce să nu facem și în ce să nu perseverăm, Iosua ne arată ce să facem și în ce să perseverăm. Numeri este un avertisment cu privire la ce putem păți, Iosua o încurajare cu privire la ce putem realiza. Numeri ne asigură că putem pierde relația cu Dumnezeu, Iosua ne garantează că o putem păstra.</p> <p>Dacă aveam doar exemplul generației din Numeri și ar fi lipsit biruința generației din Iosua, oare nu am fi fost cam pesimiști și sceptici față de posibilitatea trăirii unei vieți de biruință? Astfel, un rol principal al cărții Iosua este să aducă speranță și lumină după avertismentele și întunericul din cartea Numeri. Înțelegem că se poate într-adevăr să rămâi aproape de Domnul.</p> <p>Cartea Iosua, de asemenea, aduce un accent deosebit asupra perseverenței și necesității creșterii permanente în relație cu Dumnezeu. Intrarea în moștenire nu este, cum spuneam, ceva static, ci un proces treptat, continuu, progresiv. Mereu trebuie să cucerești, mai mult, mai mult și mai mult. Relația cu Dumnezeu nu înseamnă doar o ascultare constantă de poruncile Lui, ci și o creștere în relație cu El, o apropiere mai mare de El, o rodire mai bogată. Este ceea ce apostolul Petru ne învață în 2 Petru 2:1-12.</p>
	<p><i>Înainte de a explora mai departe bogățiile Vechiului Testament doresc să precizez că secvența revelației Genesa-Iosua am studiat-o intens și îmi este mult mai clară decât următoarea secvență a revelației. Despre aceasta (Judecători – 1&2 Cronici) voi emite mai mult ipoteze, întrebări și posibile legături. Ele urmează să fie verificate și dezvoltate printr-un studiu atent și riguros.</i></p>
<p><u>Judecători</u></p> <p>Decăderea adusă de lenevire și Importanța liderului în</p>	<p>Cartea Judecători este o carte de tranziție între Iosua și Judecători. În Iosua învățăm că nu putem stagna, că în relația cu Domnul trebuie să fim mereu în creștere, mereu deschiși noilor provocări pe care ni le face Domnul pentru a ne testa și întări credința. Prima parte a cărții Judecători (1-3a) ne arată ce se întâmplă când poporul lui Dumnezeu lenevește și se oprește din procesul cuceririi moștenirii promise: căderea în idolatrie și în mâna asupritorilor. A doua parte a cărții Judecători (3b-16) ne relatează povestea a 7 judecători.</p>

<p>poporul lui Dumnezeu</p>	<p>Observ faptul că nicăieri în Scriptură nu avem o porțiune de text cu o frecvență așa de mare a izbăvitorilor. Oare să ne învețe a doua secțiune a judecătorilor importanța liderului în planul lui Dumnezeu cu poporul său? În această secțiune poporul pare să devină din ce în ce mai conștient de nevoia unui împărat, a unui lider constant diferit de Marele Preot. Ba mai mult, în ultima secțiune din cartea Judecători (17-21) autorul ne descrie o stare de întunecime spirituală șocantă.</p> <p>Această descriere este unică în revelația istoric-narativă. Mai găsim în cărțile profetice descrieri ale morții spirituale din popor, dar chiar și față de acestea, ultima parte din Judecători pare să evidențieze mult mai bine o stare de decădere și împietrire. Laitmotivul acestei secțiuni este: atunci fiecare făcea ce-i plăcea, nu era împărat în Israel. Știm că Domnul trebuia să fie Împăratul lor (așa cum spune și Ghedeon atunci când poporul vrea să îl pună împărat peste ei), dar mă întreb: oare această expresie nu ne sugerează și necesitatea unui împărat pământesc care să îl reprezinte pe cel ceresc? Oare sfârșitul cărții Judecători nu pregătește instaurarea regalității în Israel?</p>
<p><u>Rut</u></p> <p>Domnul veghează asupra liniei mesianice</p>	<p>Cartea Rut este un mister pentru mine. Este povestea unei a doua șanse, este povestea unei căsătorii din care putem învăța multe lucruri practice despre călăuzirea divină, despre relații. Învățăm și multe lucruri despre harul lui Dumnezeu revărsat atât peste evrei cât și peste cei dintre Neamuri. Dar oare care să fie rolul cărții Rut în Scriptură? Care sunt elementele specifice care o definesc și ce aduce ea nou în revelație progresivă a lui Dumnezeu?</p> <p>Nu putem să nu amintim faptul că această carte se termină cu o genealogie, cu genealogia lui David, a marelui împărat pe care Dumnezeu îl va dăruia lui Israel, din care va veni mai târziu Mesia Însuși. Oare cartea Rut ne descoperă cum în perioada zbuciumată a Judecătorilor Domnul urmărește cu grijă linia mesianică și formează o familie cu valori deosebite, familie în care se va naște și va fi educat viitorul împărat? (Și aceasta cu atât mai mult cu cât știm cât de greu se putea forma o familie sănătoasă în perioada întunecată a judecătorilor, în care poporul se adâncea din ce în ce mai mult în fărâdelege astfel încât chiar ultimul judecător – Solomon – este imoral și nu reprezintă un model pentru popor).</p>
<p><u>1&2 Samuel</u></p> <p>Instaurarea regalității și profilul unui Împărat după inima lui Dumnezeu</p>	<p>Și iată-ne ajunși în cartea Samuel. Oare să fie cartea dedicată conceptului teologic de împărat? Într-adevăr, în Pentateuh găsim profilul și rolul Marelui Preot. Mai târziu, în cărțile profetice, descoperim că este o funcție mesianică pe care Mesia o va împlini în chip desăvârșit, dar după o altă rânduială. În Samuel ni se zugrăvește profilul și funcția unui alt tip de lider în poporul lui Dumnezeu: împăratul. Cărțile profetice (dar chiar și legământul davidic) ne revelează că și această funcție este mesianică și ca Mesia va fi marele împărat, descendent al lui David. Înțelegem că deși poporul a greșit când a cerut un rege, instaurarea regalității era în planul lui Dumnezeu. Ea reprezenta o funcție mesianică și Domnul își descoperă încă din Lege intenția de a ridica un împărat în Israel (vezi Deut. 17:14-20). Și într-adevăr, totul în Samuel pare să graviteze în jurul conceptului de împărat, și astfel cartea ne prezintă: contextul în care a fost instaurată regalitatea, alegerea și confirmarea împăratului, lepădarea primului împărat, alegerea și confirmarea unui nou împărat, pregătirea și</p>

	<p>modelarea noului împărat, lucrarea și ascensiunea noului împărat, căderea acestuia și consecințele ei, reabilitarea sa și sfârșitul domniei sale.</p> <p>Se ridică următoarele întrebări: nu era oare suficientă funcția de Mare Preot? Ce aduce nou funcția de împărat? De ce este regalitatea instaurată așa târziu după instaurarea preoției?</p> <p>Observăm apoi că în 1&2 Împărați toți împărații sunt comparați cu David și că aproape nimeni nu a fost ca el. David nu este doar al doilea împărat al lui Israel, dar el este marele împărat, modelul pe care l-a dăruit Dumnezeu pentru întreaga istorie avea să urmeze după el. Să fie 1&2 Samuel cursul despre leadership dăruit de Dumnezeu omenirii? Iată întrebări la care vom încerca să răspundem pe parcursul studiului acestei cărți.</p>
<p><u>1&2 Împărați</u></p> <p>Decăderea progresivă a lui Israel de-a lungul istoriei în ciuda minunatelor resurse dăruite de Domnul și lepădarea acestuia.</p>	<p>Dar după ce avem instaurată regalitatea, după ce Domnul ne revelează profilul marelui lider și zugrăvește o nouă funcție mesianică (cea de împărat) ce mai urmează? Ce aduce nou în revelația progresivă 1&2 Împărați?</p> <p>În prima parte a cărții avem zidirea templului. Cortul este înlocuit cu un Templu. De ce face Domnul acest lucru și de ce îl face tocmai acum? Templu conservă 100% funcția Cortului sau adaugă și funcții noi? De ce împăratul este cel responsabil cu zidirea templului, și de ce acesta nu putea fi un om al sângelui ca David și a trebuit să fie un fiu al păcii ca Solomon?</p> <p>David a avut inițiativa zidirii templului (intuind astfel următoarea etapă din planul lui Dumnezeu) deoarece nu dorea ca a sa casă și funcție să umbrească gloria Adevăratului Împărat care ședea între heruvimi. Oare aceasta să fie explicația trecerii de la Cort la Templu? Totuși, există vreun element teologic nou revelat în această tranziție?</p> <p>Există vreo paradigmă mesianic-profetică în această perioadă istorică?</p> <p>Urmează apoi o istorie a decăderii Împăraților și a poporului condus de aceștia, decădere care se sfârșește tragic prin robia asiriană și robia babiloniană. Ce elemente specifice descoperim în această secvență a revelației?</p> <p>Observăm că în nici o altă carte a Bibliei nu avem prezentată o perioadă istorică așa de mare. Poate aici vrea Domnul să ne învețe despre legăturile dintre generații, despre modul în care o sămânță teologică dintr-o generație poate rodi cu putere în generațiile următoare, despre modul în care decizii luate și fapte făcute de anumiți oameni pot aduce consecințe asupra vieții spirituale a generațiilor viitoare.</p> <p>Importanța împăratului în poporul lui Dumnezeu pare să fie și ea o temă centrală, inima poporului mergând mai mereu după inima împăratului. Oare să fie accentuată importanța funcției regale pregătită de cartea Judecători și descoperită în cartea Samuel?</p> <p>Observăm apoi că o bună parte din carte este dedicată profeților Ilie și Elisei. Oare aici avem detaliată cea de-a treia funcție mesianică, și anume cea de prooroc? Oare aceasta să fie un element de noutate important adus de cartea 1&2 Împărați? Moise vorbise deja despre „un prooroc ca mine”. Dar oare Ilie și Elisei zugrăvesc noi aspecte ale funcției de prooroc? Care ar putea fi acestea?</p> <p>Tema desconsiderării casei Domnului și a modului în care împărații s-au raportat la Marea resursă dăruită de Dumnezeu poporului Său pare a fi iarăși o temă unificatoare a cărții. Un lucru asemănător s-a mai întâmplat în cartea Numeri. De fapt, tragedia dărâmării templului și ducerii în robie, cu care se</p>

	<p>termină cartea, este o repetare a tragediei păcatului cu voia din cartea Numeri. Dar oare de ce ar repeta Dumnezeu teologia pericolului care ne amenință relația cu Dumnezeu? Oare nu a fost zugrăvit destul de clar în cartea Numeri? Sau poate, autorul vrea să ne demonstreze că pericolul este real chiar după înmulțirea resurselor, chiar după intrarea în țară, chiar după instaurarea regalității și chiar și după înlocuirea Cortului cu Mărețul Templu? Oare inima înșelătoare a omului ar fi putut gândi astfel: acum după intrarea în țară, când poporul are un rege și după ce a fost înălțat și mărețul Templu, resursele sunt atât de mari și Domnul a investit atât de mult în poporul Său încât tragedia din Numeri nu se mai poate repeta! Oare își va putea Domnul alunga poporul Său din minunata-i moștenire și va putea El dărâma minunatul Său Templu?</p> <p>Cartea Împărați ne aduce cu picioarele pe pământ și ne demonstrează că oricât de mari ar fi resursele, pericolul rămâne real și că perseverența în credință este la fel de necesară, și că oricât de mult ar fi investit Domnul în poporul Său El rămâne drept și consecvent în pedepsirea păcatului și a fărădelegii.</p>
<p><u>Estera</u></p> <p>Lupta celui rău pentru distrugerea națiunii Israel și suveranitatea lui Dumnezeu în istorie</p>	<p>Cel rău luptă împotriva împlinirii planurilor și promisiunilor lui Dumnezeu. Pe paginile Scripturii descoperim încercările celui rău să distrugă linia mesianică și poporul Israel. Această luptă atinge un apogeu în cartea Estera. În contextul întoarcerii din robia babiloniană cel rău organizează un veritabil holocaust. Dumnezeu este însă stăpânul istoriei și împiedică punerea în practică a acestuia.</p> <p>Cartea Estera ne ajută să înțelegem ura popoarelor asupra lui Israel și diferitele încercări din istorie de nimicire a acestui neam. Ura celui rău față de Israel este descrisă cel mai clar în Apocalipsa 12, iar spiritul lui Haman își va cunoaște apogeul prin lucrarea lui Anticrist. Conform cărții Zaharia, înainte de a doua venire a lui Mesia, toate neamurile se vor uni împotriva lui Israel și a Ierusalimului. Deci în contextul întoarcerii lui Israel dintr-o nouă robie de tip babilonian (robia spirituală cauzată de respingerea lui Mesia pe care robia babiloniană o prefigurează) se va încerca ca în cartea Estera un nou holocaust. Dar ca și atunci, din nou intervenția divină va împiedica împlinirea planului celui rău. În Apocalipsa 12 descoperim cele două mari bătălii duse de cel rău în istorie: încercarea de nimicire a națiunii Israel – sămânța fizică a lui Avraam, (spiritul lui Haman) și încercarea de a determina prin forță lepădarea de credință a martorilor credincioși a lui Dumnezeu - sămânța spirituală a lui Avraam (spiritul cornului celui mic – Antiohus Epifanes din cartea Daniel). Apocalipsa 12 adună adevăruri majore din cartea Esterei și cartea Daniel. Spiritul lui Haman și spiritul cornului celui mic se vor manifesta din nou în istorie și își vor cunoaște apogeul în lucrarea lui Anticrist. Nu putem să nu observăm în secolul 20 o întrupare fără precedent în istorie a spiritului lui Haman (Hitler și regimul nazist) și o întrupare fără concurent în istorie a spiritului cornului celui mic (Stalin și regimul comunist). Oare ce va fi când Anticrist va intra în istorie?</p>
<p><u>Ezra & Neemia</u></p> <p>Restaurarea</p>	<p>Aceste cărți ne prezintă întoarcerea din robie în cele trei etape. Este o carte a reintrării în Legământ cu Domnul. Templul este rezidit, temelia Cuvântului este reșezată, Ierusalimul este reconstruit, legământul refăcut. Se pare că</p>

	<p>aceste cărți evidențiază mai bine ca celelalte cărți narative ideea de refacere, de restaurare de reintrare în legământ cu Domnul.</p> <p>Din perspectiva faptului că scrierile profetice pornesc de la perioade istorice concrete pentru a construi paradigme profetice, era nevoie ca această perioadă din istoria poporului Israel să fie relatată în cartea sfântă. Paradigma profetică fundamentală este construită pe tiparul întoarcerii din robia babiloniană. Cartea Isaia creionează cu claritate această paradigmă. Istoria concretă cuprinde următoarele elemente: Israel îl respinge pe Domnul și profeții Săi, Ierusalimul este distrus și poporul este dus în robia babiloniană. După o perioadă, Israel se întoarce la Domnul și este eliberat din robie și readus în moștenire. Această secvență istorică reprezintă o paradigmă profetică pentru o istorie viitoare care cuprinde următoarele elemente: Israel îl va respinge pe Mesia, Ierusalimul va fi distrus și poporul va cădea într-o mare împietrire. Într-un final, îl va plânge pe Cel ce L-a străpuns și se va reîntoarce în brațele Domnului.</p> <p>Era deci nevoie de relatarea întoarcerii din robia babiloniană pentru ca paradigma profetică fundamentală a profețiilor să poată fi creionată pornind de la o secvență concretă din istorie.</p> <p>Ba mai mult aceste cărți ne descoperă că minunatele promisiuni pentru Israel ce trebuiau conform profețiilor să se împlinească în momentul reîntoarcerii din robia babiloniană nu s-au împlinit încă. Astfel, înțelegem ca va fi o nouă robie de tip babilonian, și de-abia în momentul eliberării din această nouă robie se vor împlini minunatele promisiuni din profeții cu privire la Israel.</p> <p>Observăm că privind cărțile narativ istorice prin lentila profetică descoperim în ele paradigme mesianice și minunate tipare profetice. Nu este întâmplător faptul că în canonul ebraic cărțile narativ istorice de la Iosua la 2 Împărați erau intitulate profeții timpurii.</p>
<p><u>1&2 Cronici</u></p> <p>Rezumat și concluzii</p>	<p>Dacă Geneza este primul curs din revelația istorică, Cronici pare a fi ultimul. Dacă Geneza este o introducere la Vechiul Testament și anunță temele ce vor fi dezvoltate de acesta, Cronici este o concluzie și adună temele deja prezentate. Este foarte important să observăm că această carte începe cu Adam și se termină cu edictul lui Cîr pentru întoarcerea lui Israel din robia babiloniană.</p> <p>Ea cuprinde deci toată revelația istorică ce a început cu Adam în Genesa și s-a încheiat cu întoarcerea din robie în Ezra și Neemia. Este concluzia revelației istorice și poate chiar a Vechiului Testament însuși. Autorul cărții Cronici vrea să se asigure că am înțeles că revelația istorică are o unitate și o progresie și subliniază și adună temele principale ale acesteia.</p>

Am făcut o mică incursiune prin Vechiul Testament încercând să surprindem în anumite părți logica revelației progresive a lui Dumnezeu în cărțile istorice și să emitem ipoteze în multe părți cu privire la această logică și la specificul fiecărei cărți istorice în parte. Aș dori să poposim puțin și în cărțile profetice, pentru a deschide o posibilă perspectivă pentru studierea și abordarea cărților profetice. Pentru aceasta vom așterne pe hârtie câteva gânduri din cărțile Isaia, Ieremia și Ezechiel.

Profetul Isaia apare în primul grup de profeți din cartea sfântă și cartea are o importanță pentru înțelegerea celorlalte cărți profetice. Cartea Isaia creionează cu claritate paradigma profetică fundamentală, paradigmă reluată aproape în toate celelalte cărți profetice. Profețiile din a doua parte a cărții sunt rostite cu privire la întoarcerea din robie a poporului Israel. Isaia profețește că după ce Israel va fi dus în robia babiloniană din pricina fărădelegii lui, va fi răscumpărat de Domnul și adus din nou în țară și binecuvântat în urma pocăinței lui. Aceasta este secvența de istorie pe care Isaia își construiește tiparele mesianice. În această secvență din istoria lui Israel avem trei elemente:

- a) **cauza robiei:** fărădelegea lui Israel
- b) **pedeapsa:** perioada robiei
- c) **restaurarea lui Israel în urma pocăinței.**

Dar aceste trei elemente din istoria imediată a lui Israel alternează cu alte trei elemente care se suprapun pe primele trei, dar par să nu vizeze istoria imediată a poporului evreu. Aceste trei noi elemente sunt:

- a) Israel muștrat pentru **respingerea lui Mesia**
- b) Israel părăsit de Domnul pentru o vreme, **vreme în care Neamurile manifestă o receptivitate fără precedent în istorie față de Domnul** și lucrarea Robului Său.
- c) Israel este restaurat **într-un mod glorios** împreună cu creația și **pentru totdeauna**, restaurare ce amplifică receptivitatea Neamurilor față de Domnul.

Când privim la perioada din istoria ulterioară a lui Israel, descoperim că poporul a fost dus în robia babiloniană (586 î.H.) din pricina păcatului pentru 70 de ani și apoi readus în moștenire de Domnul în urma pocăinței sale. Dar sunt trei elemente fundamentale din profețiile lui Isaia care nu se împlinesc în această perioadă. Israel într-adevăr respinge pe trimisul (trimișii) Domnului (Ieremia), dar nu pe Mesia. Israel este dus în robie, dar în această perioadă au loc minunatele treziri spirituale printre Neamuri despre care a profețit Isaia. Israel este readus în țară în urma pocăinței, dar reabilitarea sa nu este pentru totdeauna și nu cunoaște nici pe de parte gloria reabilitării pe care o găsim descrisă în profețiile lui Isaia. Înseamnă acest lucru că Isaia a fost un profet mincinos? Nicidecum! Profețiile s-au împlinit în mic în contextul robiei babiloniene și își vor găsi împlinirea plenară mai târziu în istorie. Înțelegem că istoria robiei babiloniene reprezintă de fapt un tipar mesianic. Și o parte din acest tipar mesianic s-a și împlinit în istorie. Mesia a venit la ai Săi, iar ai săi nu l-au primit. Israel a căzut într-o cruntă împietrire, iar în această perioadă Neamurile manifestă o **receptivitate** fără precedent în istorie față de Creator și Trimisul Său. Urmează ca să se îplinească și al treilea element din paradigma mesianică creionată de Domnul. Israel, spune Pavel, se va întoarce la Domnul și ce va fi întoarcerea lor decât înviere din morți?

Acest tipar mesianic construit pe secvența istorică ce cuprinde întoarcerea lui Israel din robia babiloniană este reluat de aproape toți profeții Vechiului Testament. De regulă glisarea profetică are loc astfel: profetul vorbește despre întoarcerea lui Israel din robia babiloniană și pe nesimțite glisează în întoarcerea lui Israel din a „doua robie babiloniană” ce va avea loc la sfârșitul istoriei.

Cartea Isaia așează cu claritate paradigma profetică fundamentală:

- 1 Israel îl va respinge pe Mesia
- 2 Mesia va suferi, va muri și va învia
- 3 Israel este părăsit de Domnul și cade în împietrire

- 4 Neamurile manifestă o receptivitate fără precedent față de Domnul și Robul Său
- 5 Israel se va întoarce la Domnul și va fi reabilitat pentru totdeauna
- 6 Multe Neamuri se vor întoarce împreună cu el la Domnul
- 7 Pedepsirea vrăjmașilor Domnului
- 8 O creație restaurată

Ceilalți profeți reiau această paradigmă fundamentală, dar adaugă și elemente noi. Am putea de exemplu, emite ipoteza că Ieremia reia această paradigmă și o privește prin lentila legământelor.

Astfel, Marele element de noutate adus de Ieremia este că atunci când Israel se va întoarce din robia babiloniană (a doua, cauzată de respingerea lui Mesia), el va intra în relație cu Domnul dar pe baza unui legământ nou în care fiecare va cunoaște pe Domnul și Domnul nu Își va mai aduce aminte de fărâdelegile lor. Dacă suntem consecvenți cu exegeza cap. 30-33 din Ieremia vom descoperi că Noul Legământ a fost promis lui Israel în contextul întoarcerii sale din marea robie de tip babilonian. Nu la întâmplare ne spune Pavel că ei au făgăduințele. Faptul că Neamurile se vor bucura de Noul Legământ înainte de marea pocăință a lui Israel de la sfârșitul istoriei a fost o mare taină. Așa se explică versetele scrise de Pavel în Efeseni cap.3:2-7:

"2. Dacă cel puțin ați auzit de isprăvnicia harului lui Dumnezeu, care mi-a fost dată față de voi.

3. Prin descoperire dumnezeiască am luat cunoștință de taina aceasta, despre care vă scrisei în puține cuvinte.

4. Citindu-le, vă puteți închipui priceperea pe care o am eu despre taina lui Hristos,

5. care n-a fost făcută cunoscută fiilor oamenilor în celelalte veacuri, în felul cum a fost descoperită acum sfinților apostoli și prooroci ai lui Hristos, prin Duhul.

6. Că adică Neamurile sunt împreună moștenitoare cu noi, alcătuiesc un singur trup cu noi și iau parte cu noi la aceeași făgăduință în Hristos Isus, prin Evanghelia aceea,

7. al cărei slujitor am fost făcut eu, după darul harului lui Dumnezeu, dat mie prin lucrarea puterii Lui."

Mergând mai departe am putea emite ipoteza că Ezechiel privește paradigma profetică fundamentală creionată de Isaia prin lentila Templului și a slavei Domnului. Fără să intrăm în detalii, este evident că întoarcerea lui Israel din noua robie de tip babilonian va fi acompaniată de inaugurarea unui nou Templu. Aproape fiecare profet reia această paradigmă, dar și adaugă un element nou. De exemplu, Mica ne spune locul în care se va naște Mesia, Zaharia ne descoperă că pocăința lui Israel va fi precedată de încercarea Neamurilor de a distruge Ierusalimul și Israelul, Maleahi ne anunță că lucrarea lui Mesia va fi precedată de lucrarea unui mare prooroc și tot așa.

Cred că este important să observăm în acest moment că Vechiul Testament este cartea în care Dumnezeu:

1. ne vorbește despre Sine
2. ne vorbește despre relația Sa cu omul
3. ne vorbește despre planul Său de restaurare a Universului.

Toate cele trei elemente sunt o prioritate în Vechiul Testament. Vechiul Testament nu este doar o carte a revelării de Sine a lui Dumnezeu. Ea nu ne comunică doar cum este Dumnezeu, dar ne învață și despre relația omului cu Dumnezeu (cum se intră în această relație, cum se poate rămâne, condiții, resurse, pericole etc.).

Vechiul Testament ne revelează și planul istoric de restaurare a Universului, plan care îl are în centru pe Mesia. Cărțile profetice îl revelează pe Domnul și ne readuc în atenție adevărurile despre relația Sa cu omul revelate în Lege (laitmotivul mesajului profetilor este întoarcerea la Lege!), dar au și funcția de a ne descoperi fațete noi din planul de restaurare a Universului, plan care îl are în centru pe Mesia. De aceea, atunci când studiem profeții este înțelept să avem în minte această întrebare: ce elemente noi adaugă cartea paradigmei profetice de bază, ce informații noi despre profilul și lucrarea lui Mesia ne revelează profetul?

În lumina tuturor lucrurilor spuse până acum, observ că metafora „fluviu” surprinde mai bine revelația progresivă a Vechiului Testament decât imaginea cu jocul de puzzle prezentată la început.

Jocul de puzzle ne sugerează niște piese dispartate care trebuie adunate și armonizate. Metafora "fluviu" oglindește mai bine ideea de progresie. Fiecare carte urmează altei cărți preluând și dezvoltând elemente din cartea din care izvorăște. Acest fluviu dă naștere la afluenți (de exemplu cărțile profetice) sau la minunate lacuri (de exemplu cărțile poetice).

În aceste pagini am creionat o abordare a studiului Vechiului Testament. Această abordare are la bază premisa unei revelații progresive și coerent de-a lungul Vechiului Testament. De asemenea am creionat și o posibilă imagine de ansamblu a Vechiului Testament, imagine construită din perspectiva acestei abordări. Este important să specificăm faptul că această imagine de ansamblu conține multe întrebări (fără răspuns deocamdată) și ipoteze care trebuie verificate printr-un studiu atent al fiecărei cărți în parte. Este o structură flexibilă a Vechiului Testament deschisă la noi semnificații și noi perspective. Nu este nicidecum ceva 100% sigur și bătut în cuie, dar această perspectivă ne ajută să studiem mai în profunzime cărțile din Vechiul Testament. Acum începem studiul cărții Samuel. Nu ne vom mulțumi să analizăm conținutul cărții și să redescoperim principiile fundamentale ale Evangheliei în această carte, ci ne vom aminti că ea apare într-un moment precis în cadrul unei revelații progresive. Ne vom întreba deci care este legătura cu revelația istorică precedentă și cu cea ulterioară și vom încerca să identificăm elementele noi ale revelației evidențiate de această carte. Marile întrebări care ne vor ghida exegeza noastră vor fi: de ce a fost inclusă cartea Samuel în revelația progresivă a lui Dumnezeu? Care sunt elementele care o fac să fie unică în Scriptură? Cu ce am fi păgubiți dacă această carte ar fi lipsit din canon?

Smerirea și înălțarea Anei

– 1:1-2:10 –

Primul capitol din Samuel ne prezintă durerea unei femei sterpe și nașterea miraculoasă a lui Samuel. El accentuează în primul rând, că Dumnezeu a pus în noi diferite nevoi și că El nu este insensibil față de acestea. Când Ana plângea, soțul ei Elcana pare să înțeleagă întru totul durerea ei. El îi spune. „*Ano, pentru ce plângi? Oare nu prețuiesc eu pentru tine mai mult decât 10 fii?*” Iată că cea mai apropiată persoană sufletului ei, însuși soțul ei nu poate să-i înțeleagă durerea. Este adevărat că Domnul o binecuvântase cu un soț credincios, dar nevoia de avea copii, era o altă nevoie, și era la fel de legitimă ca cea de a avea un partener. Provocată de Penina să cârtească împotriva Domnului care o făcuse stearpă, neînțeleasă nici de soțul ei, Ana vine înaintea Domnului. Oare ce va face Ana? Va cârți? Se va lua la ceartă cu Creatorul ei? Sau își va nega durerea și nici nu va pomeni de dorința ei de a avea copii?

Ana, la fel ca psalmiștii, își varsă sufletul înaintea Domnului și face Domnului o juruință. Ea nu își neagă durerea, ea nu își ascunde nevoia de Creatorul ei, dar nici nu se răzvrătește împotriva Acestuia. Ea pur și simplu își varsă durerea înaintea Domnului. Și după ce face acest lucru, sufletul ei se eliberează și capătă pace: „*A mâncat și fața ei nu a mai fost aceeași.*” Lacrimile au fost date pentru a fi vărsate, dar vărsate înaintea Domnului. Domnul nu i-a cerut Anei să își nege suferința. Ea și-a mărturisit-o înaintea Domnului și sufletul ei a căpătat pace, căci a avut liniștea că durerea ei nu este ascunsă de ochii celui Preaînalt, că Acesta a luat cunoștință de dorințele ei neîmplinite și că, în bunătatea Lui, va face ce este mai bine pentru Ana și soțul ei. Ana a căpătat pace înainte de a naște un fiu și fără să primească vreo promisiune din partea Domnului că va avea un fiu. Acest lucru ne descoperă faptul că dorința ei de a avea un copil nu era o dorință idolatră care să stârnească gelozia Domnului. Durerea era însă reală și nevoia legitimă.

Ana era batjocorită de Penina, neînțeleasă nici de soțul ei, și iată nici Marele Preot nu știe să citească în inima ei. Ea stă însă înaintea Domnului, Creatorului ei. Oare, cum va răspunde Acesta cererii ei? Oare o va înțelege, oare cum va reacționa în fața lacrimilor ei? Elcana i-a răspuns: „Eu îi sunt de-ajuns!” oare Domnul nu era mai în măsură să îi răspundă într-un mod asemănător: „Ana, Eu sunt scutul tău și răsplata ta cea foarte mare! Oare nu prețuiesc Eu mai mult decât 10 fii pentru tine?” Dar Creatorul nu răspunde așa. El este singurul aproape de inima Anei, singurul care înțelege durerea ei și singurul care o poate vindeca. Domnul știe că cererea Anei nu este idolatră. El mai știe că nevoia de a avea copii este o nevoie legitimă, la fel de legitimă ca cea de a avea un partener de viață. În grădina Edenului, Domnul l-a făcut pe om și a pus în el nevoia de Dumnezeu. Este cea mai importantă nevoie a omului și nici o altă nevoie nu poate fi comparată cu aceasta. Dar Domnul a pus în om și alte nevoi specifice, printre care nevoia de a întemeia o familie, nevoia de a găsi un partener potrivit și nevoia de a face și crește copii spre slava lui Dumnezeu. Este adevărat, că aceste nevoi pot deveni pentru om mai importante decât nevoie de Dumnezeu și că dorințele legitime se pot metamorfoza în idoli respingători. Dar aceasta nu înseamnă că aceste nevoi nu sunt legitime și că Dumnezeu este insensibil față de ele. Ce veste bună ne aduce capitolul 1 din Samuel: când nimeni nu ne înțelege durerea, Creatorul nostru este aproape de inima noastră și înțelege legitimitatea dorințelor noastre. Nu le disprețuiește și nici nu ne mustră, ci vrea să ne ia povara și să ne dea pacea Sa, pace care are drept temelie credința că Domnul știe de ce și că va răspunde la vremea potrivită cererilor noastre.

Dar dacă Domnul a pus aceste nevoi în noi, și dacă Lui îi pasă atât de mult de durerea noastră, de ce întârzie în împlinirea acestor nevoi și de ce uneori nu le împlinește deloc? În cazul Anei, Domnul i-a dat un copil. Dar de ce așa târziu? De ce a mai făcut-o stearpă? De ce nu i-a dat de la început copii? Capitolul unu din Samuel nu răspunde la toate aceste întrebări dar ne oferă

niște indicii importante. Descoperim că El are un plan. Chiar în versetul 3 sunt pomeniți fiii lui Eli, cei care au nesocotit preoția. Domnul avea un plan, să ridice o altă autoritate în Israel. Din această pricină El o face pe Ana stearpă. Acest context o determină pe Ana să promită că primul copil va fi închinat Domnului. Ba mai mult, o naștere miraculoasă era un mesaj pentru cei din vremea ei că Domnul are un plan special cu acest copil. Dar Domnul a avut un plan special cu inima Anei, i-a oferit revelația faptului că puterea este în mâna Domnului și nu în mâna omului. Cântarea ei este îndreptată împotriva mândriei omului care se bucură de darurile Creatorului, dar nu recunoaște că vin de la El, ci și le însușește cu infatuare. Potrivnica ei, Penina, și-a însușit darul de a face copii (primit de la Dumnezeu), l-a considerat ca pe un lucru al ei, pe care îl merită, s-a mândrit și și-a permis să disprețuiască pe cei ce nu se bucurau de acest dar. Ana are revelația nimicniciei omului și lipsei de putere a acestuia. Lucrurile nu stau în puterea omului, ci în puterea lui Dumnezeu. Domnul (și nu omul) are putere să înalțe, și tot Domnul (și nu omul) are putere să smerească. Iată ideea centrală a cântării Anei. De regulă, omul nu vede acest lucru. Reușitele sale și darurile lui le atribuie puterii sale. Ana a fost însă lipsită de darul de a face copii (de care majoritatea femeilor se bucură fără să conștientizeze că este un dar de la Domnul), și Domnul a intervenit printr-o minune și i-a dăruit un copil. Ea nu își atribuie această biruință sieși, ci vede cu claritate că a venit din mâna Domnului. Dar nu se oprește aici. Deodată, i se clarifică un lucru important: de fapt, toate vin din mâna Domnului și nu prin puterea omului. Nu doar copii, dar și pâinea, și bogăția, și ascensiunea pe scara socială, toate vin prin puterea Domnului și nu prin puterea omului.

A doua revelație, pe care Ana o are este cu privire la judecata lui Dumnezeu. Ea descoperă că este o vreme a smeririi și o vreme a înălțării. Ea înțelege că cei răi sunt înălțați pentru ca apoi să fie smeriți, iar cei neprihăniți sunt smeriți ca apoi să fie înălțați. Sunt perioade când cei răi propășesc și disprețuiesc pe cel neprihănit care trece prin necazuri. Dar lucrul acesta nu va dura la nesfârșit. Va veni vremea când Domnul va schimba situația, va răsturna lucrurile. Acesta este momentul sfânt al judecății Sale. Judecata Sa se manifestă încă din această viață prin evenimente ca cel din existența Anei (Domnul a înălțat-o, Penina a fost umplută de rușine, Domnul i-a făcut dreptate Anei față de potrivnicii ei). Dar aceste momente de reabilitare a celui neprihănit sunt doar degustări ale judecății finale, când cel neprihănit va fi reabilitat pe vecie în fața vrăjmașilor care vor tăcea închiși în rușine pentru totdeauna. Este ceea ce Maleahi ne spune atât de frumos:

„Acum fericim pe cei trufași; da, celor răi le merge bine; da, ei ispitesc pe Dumnezeu, și scapă! – Atunci și cei ce se tem de Domnul au vorbit adesea unul cu altul; Domnul a luat aminte la lucrul acesta și a ascultat; și o carte de aducere aminte a fost scrisă înaintea Lui, pentru cei ce se tem de Numele Lui, pentru cei ce se tem de Domnul, și cinstesc Numele Lui. „Ei vor fi ai Mei, zice Domnul oștirilor, Îmi vor fi o comoară deosebită, în ziua pe care o pregătesc Eu. Voi avea milă de ei, cum are milă un om de fiul lui, care-i slujește. Și veți vedea din nou atunci deosebirea dintre cel neprihănit și cel rău, dintre cel ce slujește lui Dumnezeu și cel ce nu-l slujește.” (Maleahi 3:15-18).

Cântarea Anei începe cu Domnul care știe totul și care cântărește toate faptele omului și se termină cu Domnul care va judeca marginile pământului. Domnul vede și judecata va veni fără îndoială. Domnul va face dreptate celui neprihănit, măcar că pentru o vreme îl lasă să fie batjocorit de cel nelegiuit.

Este însă foarte interesant care sunt ultimele cuvinte din cântarea Anei. „*El va da Împăratului Său putere, și El va înălța tăria Unsului Său.*” Până la aceste cuvinte, cântarea Anei are un mesaj minunat și limpede. Dar aceste cuvinte ridică multe întrebări și creionează perspective teologice complexe. La cine se referă Ana când pomenește de Împăratul Domnului și Unsul Său? Ar fi măcar două posibilități. Prima posibilitate ar fi aceea că Ana îl are în vedere pe

Mesia. Ea știa de promisiunea sămânței din cartea Legii și tot de la Moise știa de un prooroc ca El pe care Domnul îl va ridica în popor. Și atunci, e foarte posibil ca expresia "Unsul Domnului" să îl aibă în vedere pe Mesia. Dar de unde știa ea că Mesia va fi Împărat? Singurul răspuns care îmi vine în minte este că, la fel ca psalmiștii, ea a primit prin revelații noi informații ce creionau profilul lui Mesia. A doua posibilitate ar fi ca cele două expresii să se refere la viitorul împărat pământesc pe care Domnul îl va dăruia lui Israel, și să fi primit aceste informații despre noua etapă din planul lui Dumnezeu tot prin revelație. Cum se armonizează aceste două referiri la Împăratul Domnului (fie Mesia, fie viitorul împărat al lui Israel) cu restul cântecului? Împăratul apare în contextul judecății finale. Este posibil ca Ana să fi înțeles că judecata și dreptatea pe pământ va fi înfăptuită tocmai prin înălțarea acestui minunat împărat. Astfel, Ana anticipează prin cântarea ei funcția împăratului în Israel și a lui Mesia ca Împărat în lume. Există în același timp o asemănare între începutul cântecului și finalul lui:

- 1 Începutul: „*Puterea mea ("cornul" în ebraică) a fost înălțată de Domnul.*”
- 2 Sfârșitul: „*El va da împăratului Său putere și El va înălța tăria (cornul) Unsului Său.*”

Puterea Anei a fost înălțată după o perioadă de slăbiciune și smerire. Oare de ce va fi nevoie de înălțarea puterii Unsului Domnului? Oare și el va trece mai întâi prin etapa smeririi la fel ca Ana? Oare, și împăratului Domnului i se vor aplica principiul sfânt din cântecul Anei: Domnul te smerește ca apoi să te înalțe? Oare Ana anticipează traseul vieții lui David, și apoi traseul vieții lui Mesia? Oare cântarea Anei zugrăvește în fața ochilor noștri o temă importantă din cartea Samuel, și anume: Domnul mai întâi te smerește, ca apoi să te înalțe?

Dar de ce Domnul mai întâi smerește și apoi înalță? Povestea Anei ne oferă răspunsul la această întrebare. Experiența smeririi și neputinței a ajutat-o pe Ana să înțeleagă atunci când a fost înălțată, că acest lucru s-a realizat doar prin puterea Domnului și nu prin puterea sa. Ea a rămas smerită și cu frică de Domnul chiar și atunci când a fost înălțată. Chiar când se dau în Lege poruncile privitoare la Împărat ni se semnalează marele pericol ce acompaniază orice înălțare: „*Va trebui să o aibă cu el (cartea legii) și s-o citească în toate zilele vieții lui, ca să învețe să se teamă de Domnul, Dumnezeul lui, să păzească și să împlinească toate cuvintele din legea aceasta și toate poruncile acestea, pentru ca inima lui să nu se înalțe mai presus de toți frații lui...*” (Deut. 17:19-20). Înălțarea lui Saul i-a adus pieirea, dar David, a rămas cu frică de Domnul și când a fost înălțat, căci nu a uitat lecțiile din perioada smerii sale. Întrezărim astfel legătura dintre cântarea Anei și cartea Samuel și intuim rolul așezării acestei cântări chiar la începutul cărții.

Smerirea casei lui Eli și înălțarea lui Samuel

– 2:12-4:22 –

Aceste capitole ne prezintă smerirea casei lui Eli și înălțarea lui Samuel. Există o alternanță în narațiune între povestea casei lui Eli și povestea lui Samuel. Casa lui Eli decade treptat și sfârșește a fi lepădată de Dumnezeu, pe când Samuel este într-o continuă ascensiune și ajunge un mare prooroc în Israel, de fapt, autoritatea spirituală cea mai înaltă în poporul lui Dumnezeu.

Este interesant faptul că această alternanță apare chiar din capitolul 1. Înainte de rugăciunea Anei, autorul nu uită să precizeze că la Silo, se aflau cei doi fii ai lui Eli, Hofni și Fineas, preoți ai Domnului. Iată că Domnul știe dinainte care va fi evoluția spirituală a casei lui Eli și pregătește din timp o nouă autoritate spirituală în Israel.

Fiii lui Eli se dedau la lăcomie și nesocotesc darurile Domnului de la Cortul Întâlnirii, iar autorul subliniază că ei se făceau vinovați înaintea Domnului de un foarte mare păcat. Dacă ne aducem aminte de cartea Levitic, înțelegem gravitatea fărâdelegii lor. Cortul era locul în care locuia Domnul, locul pe care L-a ales ca să se reveleze și să se întâlnească cu poporul Său Israel. Orânduilele de la Cort erau sfinte, deoarece ele Îl revelau pe Domnul și calea apropierei poporului de El. Ba mai mult, funcțiile de la Cort aveau valențe mesianice și creionau lucrarea pe care Mesia avea să o facă în lume. Nu erau doar niște obiceiuri ce trebuiau păstrate din pricina respectului pentru tradiții sau din pricina unui Dumnezeu capricios, ci erau rânduieli sfinte care vorbeau despre Dumnezeu, despre calea mântuirii și despre slujba lui Mesia. De aceea, cartea Levitic insistă că cei care vor nesocoti aceste rânduieli vor fi pedepsiți cu moartea. În capitolul 22 din Levitic avem porunci specifice despre raportarea la darurile aduse Domnului, iar pedeapsa pentru nesocotirea lor este cea capitală. Darurile sfinte erau ale Domnului și ele trebuiau să oglindească sfîntenia lui Dumnezeu și bucuria lui Dumnezeu pentru închinarea poporului Său. Ba mai mult, însăși preoții erau reprezentanții lui Dumnezeu, mijlocitorii relației cu Domnul. Fiii lui Eli calcă în picioare funcția de preot, sfidează rânduielile de la Cort, distorsionând mesajul despre Dumnezeu, despre calea apropierei de El și lucrarea viitoare a lui Mesia și descurajează poporul să vină să se închine înaintea lui Dumnezeu. Și nu mai pomenim de faptul că în cartea Levitic este o urăciune să se mănânce grăsimea din jertfe, iar fiii lui Eli nu așteptau să ardă grăsimea din jertfele aduse de copiii lui Israel.

Însă în timp ce ei nesocoteau slujba preoției, Samuel făcea slujba înaintea Domnului și creștea înaintea Domnului. El creștea slujindu-L pe Domnul și Domnul însuși veghea asupra creșterii sale, asupra educației, sănătății, experiențelor sale de viață. Samuel era o minune de copil. Oare mama lui Ana nu se gândea să îl ia acasă? Poate da, poate nu. Nu știm exact, dar vedem că Domnul îi dă încă cinci copii, parcă pentru a fi sigur că Samuel va rămâne înaintea Sa fără să resimtă vreo presiune din partea părinților să vină acasă. Însă, deși autorul ne prezintă și înălțarea lui Samuel, personajul central din această secțiune rămâne Eli, iar tema centrală îndurarea lui Dumnezeu descoperită pentru el înaintea revărsării pedepsei. Tabloul cu Ana și ceilalți copii pe care i-a dat Domnul, apare exact înaintea pasajului în care autorul ne spune că Eli află păcatul fiilor lui. Este de fapt o resursă pe care Domnul i-o dă ca să-l ajute să nu se raporteze idolatru la fiii lui și să găsească tăria de a lua cu adevărat atitudine față de fărâdelegea lor. Ana era un exemplu viu de părinte care nu se raporta idolatru la copilul ei. Eli cade exact în această capcană. El risipește resursa pe care Dumnezeu i-o dă prin exemplul Anei și prin purtarea de grijă a Domnului față de ea, Domn care îi mai dă și alți copii pentru a înlocui, așa cum spunea chiar Eli, pe acela pe care îl împrumutase Domnului.

Eli se face părtaș la păcatul fiilor lui. El înțelege gravitatea păcatului lor și află și faptul că ei curveau cu femeile care slujeau afară la ușa Cortului Întâlnirii, îi mustră, dar nu are tăria să

meargă mai departe. Ce însemna să meargă mai departe? Să îi alunge de la Cortul Întâlnirii și chiar să inițieze pedeapsirea lor cu moartea. Dar Eli dă dovadă de o mare slăbiciune. Dragostea de copii a fost mai mare decât frica de Domnul și iubirea sfințeniei Lui și a poporului Său. Dar dacă a sa casă mai face un pas în jos, „*Samuel creștea mereu și era plăcut Domnului și oamenilor*”.

În această alternanță dintre decăderea casei lui Eli și înălțarea lui Samuel, descoperim harul și îndurarea lui Dumnezeu pentru casa lui Eli. Dumnezeu nu vine deodată cu pedeapsa, ci El vine mai întâi cu mesajul profeților Săi, mesaj care anunță cu mult înaintea pedepsei Sa, în speranța că cel în cauză se va teme și se va abate de la calea lui cea rea. Un om al lui Dumnezeu îi vestește lui Eli mesajul pedepsei divine. Iată că deși era Mare Preot, și avea atâtea cunoștințe și resurse, Domnul nu aduce pedeapsa fără ca mai înainte să trimită pe profeții Săi. Trimiterea profeților Săi este o măsură de har cu totul specială nestipulată în legământul Său cu Israel. Domnul nu a precizat în reglementările legământului că, dacă poporul Său se va abate de la El, El va trimite profeții Săi înainte de a aduce pedeapsa. Și totuși, în marea Sa îndurare o face, și o face chiar pentru casa marelui preot, casa care se bucura de cele mai mari resurse și privilegii în Israel.

Mesajul pe care îl transmite Dumnezeu lui Eli este foarte bine alcătuit și surprinde exact acele elemente care l-ar fi putut face pe Eli să nu ia în serios anunțarea pedepsei lui Dumnezeu. În mod cert, conștiința lui Eli îl muștra și-i prevestea pedeapsa lui Dumnezeu. Dar oare cum se lupta Eli împotriva glasului conștiinței sale? Ce argumente folosea și ce mecanisme de apărare erau activate?

1. Primul lucru la care ar fi putut apela Eli pentru a alunga gândul pedepsei lui Dumnezeu era acela că el și casa lui fuseseră aleși de Dumnezeu pentru o slujbă specială în Israel. Dumnezeu alesese mai întâi casa lui Aaron, și mai târziu a ales chiar casa sa pentru slujba de mare preot. Ba mai mult, Dumnezeu a întărit această alegere prin promisiunea că urmașii lui Aaron vor umbla totdeauna înaintea Domnului. Această promisiune se răsfrângea și asupra casei lui Eli (și poate chiar Eli se bucurase de o promisiune specială la începutul slujbei sale ca mare preot). Deci, Dumnezeu făcuse o alegere specială pe care o întărise cu o promisiune specială. Concluzia lui Eli putea fi: pedeapsa Domnului va rămâne departe de casa mea. Dar iată că Cel care cunoaște inima omului, când aduce mesajul judecății sale, subliniază că aceasta va avea loc în ciuda faptului că Dumnezeu făcuse o alegere specială întărită de o promisiune specială. Lucrarea pe care ne-o dă Domnul și promisiunile Sale pentru noi nu pot deveni o scuză pentru complacerea în păcat. Promisiunile Sale sunt mereu condiționate de credincioșia noastră. Dumnezeu este gata să lepede casa lui Eli și chiar întreaga casa a lui Aaron din slujba preoției, și vom vedea că acest lucru se va întâmpla pentru o vreme în Israel.

2. Al doilea argument de care conștiința lui Eli s-ar fi putut agăța era: „nu eu am păcătuț, ci fiii mei au păcătuț. Ba mai mult, eu i-am muștrat aspru și i-am confruntat înaintea Domnului; deci, sunt curat de sângele lor”. Dar Domnul pune punctul pe „I” și subliniază cu exactitate care a fost păcatul lui Eli: „*Și cum se face că tu cinstești pe fiii Tăi mai mult decât pe mine?*”. Eli nu L-a cinstit pe Domnul ducând mai departe procesul disciplinării fiilor lui început prin admonestarea lor. Astfel, El s-a lepădat de Domnul de dragul fiilor lui și a necinstit pe Domnul oștirilor.

3. Un al treilea argument ce ar fi putut împietri inima lui Eli era: „*iată cât de sus este casa mea acum; este imposibil să ajungă jos așa deodată*. Dar Domnul îi dă câteva semne ale împlinirii pedepsei Sale. Iată profeția Domnului: „*Vei vedea un potrivnic al tău în locașul Meu, în timp ce Israel va fi copleșit de bunătăți de Domnul...*”. Primul semn se

va împlini prin înălțarea lui Samuel, iar al doilea semn vizează probabil binecuvântările (deopotrivă spirituale și fizice) de care se va bucura Israel în urma lucrării lui Samuel.

După perioada de decădere continuă din Judecători prin Samuel, se va realiza o trezire la viață a poporului Domnului. Astfel, Domnul, în bunătatea Sa îi oferă lui Eli semne concrete înainte de revărsarea finală a pedepsei Sale asupra casei sale. Înălțarea lui Samuel devine o prevestire a smeririi lui Eli. Împlinirea acestor semne concrete a avut rolul să desființeze fabula personală din mintea lui Eli: „Nu, aceste lucruri nu mi se vor putea întâmpla casei mele!”

4. Și nu în ultimul rând, Domnul știe să-și descrie judecată astfel încât Eli să se îngrozească de ea și să se teamă de Domnul. Expresiile *„pentru ca să ți se topească ochii de durere și să ți se întristeze sufletul”* surprind atât de plastic suferința ce se va abate asupra lui Eli și asupra casei lui. Această durere va fi amplificată de faptul că ea va veni într-o perioadă de binecuvântare a Israelului. După o lungă perioadă de întuneric spiritual, lumina se va înălța din nou asupra poporului Domnului. Dar chiar atunci se va abate mânia asupra casei lui Eli. În timp ce ceilalți vor fi copleșiți de binecuvântările Domnului, casa lui Eli se va topi de durere și nu se va putea bucura de binele așteptat de atâta vreme în Israel. Ba mai mult, casa lui Eli va pierde privilegiul de a umbla înaintea Unsului Domnului: *„Eu Îmi voi pune un preot credincios (cel mai probabil Samuel) care va lucra după inima Mea și sufletul Meu; îi voi zidi o casă stătătoare și va umbla totdeauna înaintea Unsului Meu.”*. Cine este acest Uns al Domnului? Unul Domnului era până acum Marele Preot, cel uns cu undelemn înaintea Domnului pentru a fi un mijlocitor între Israel și Domnul. Dar casa lui Eli va fi lepădată și va fi ridicat un alt preot credincios care va sta înaintea Unsului Domnului. Deci este un alt uns al Domnului, diferit de Marele Preot. Mai târziu în Samuel, vom descoperi că Împăratul era al doilea personaj din Israel uns cu undelemn înaintea Domnului. Dar ce putea înțelege Eli prin expresia Uns?

Ne aducem aminte cum se termină cântarea Anei: *„El va da Împăratului Său putere, și va înălța tăria Unsului Lui.”* Pentru Ana Unul pare a fi același cu Împăratul. Știm că Ana a fost inspirată, dar aceasta nu înseamnă că în inima ei nu existau frământări legate de venirea unui împărat în Israel. Iată că Domnul dăduse un mandat lui Iosua și generației lui (să cucerească țara și să o stăpânească), și iată că trecuse așa de multă vreme și poporul nu reușise încă să îplinească în totalitate acest mandat. Ba mai mult ei au regresat și regresau mereu. Capitolul doi din Judecători radiografiază perioada Judecătorilor și precizează:

„Dar după moartea judecătorului, se stricau din nou, mai mult decât părinții lor, ducându-se după alți dumnezei, ca să le slujească și să se închine înaintea lor, și stăruiau în această purtare și împietrire.” (Jud. 2:19).

Cu alte cuvinte, chiar dacă în judecători se repeta mereu ciclul: idolatrie, ridicarea judecătorului, izbăvire, pace, moartea judecătorului, idolatrie, starea spirituală a poporului nu rămânea la fel, ci ea se cufunda din ce în ce mai mult în întuneric și moarte. Ei nu doar că stagnau, dar se îndepărtau din ce în ce mai mult de împlinirea mandatului pe care Domnul i l-a dat lui Iosua, pierzând și ce a cucerit acesta. Tot în perioada judecătorilor poporul devine din ce în ce mai mult conștient de nevoia unui Împărat, unui conducător permanent. Astfel, în această perioadă tulbure a judecătorilor, în inima poporului se naște speranța venirii unui Mare Împărat în Israel, un nou Uns al Domnului care îi va izbăvi de vrăjmași și va aduce la bun sfârșit mandatul dat de Domnul lui Iosua. Dar Israel, aștepta și pe Mesia, Sămânța promisă în Genesa 3:15 și apoi lui

Avraam când Domnul i-a spus: „*Toate Neamurile vor fi binecuvântate în sămânța ta!*” Oare acest Împărat va fi însuși Mesia? Cântarea Anei și cuvintele din mesajul adresat de Domnul lui Eli ne dovedesc că Israel era într-un mare impas spiritual și într-o mare așteptare a unui Împărat care să aducă marea izbăvire. Iată că Ana, chiar atunci când primește un fiu și i se vindecă o rană adâncă de ani de zile, ea se gândește la Împăratul care va veni și leagă experiența sa de înălțarea Unsului Domnului. În astfel de momente pe care le trăia Ana, te gândești doar la bucuria pe care ți-a făcut-o Domnul și ești copleșită de ea încât nu mai timp și energie să te gândești la altceva. Dar ea își concentrează atenția asupra Împăratului ce va veni. Acest lucru ne demonstrează că în inima ei (și foarte probabil și în inimile multor credincioși din Israel) era o mare așteptare a unui mare Izbăvitor. În cele din urmă, povestea ei, seamănă cu povestea lui Israel. După cum ea era stearpă de atâția ani și nu putea face copii și nu putea mări familia lui Elcana, la fel Israel de atâția ani nu putea cuceri și stăpâni moștenirea pe care Domnul i-a dat-o. Ana era înțepată de Penina că nu poate face ceea ce orice femeie face (copii), iar Israel era ocărât de celelalte Neamuri că nu poate face (întemeia cu adevărat o națiune cu o țară a ei) ceea ce mai toate neamurile reușiseră. Dar așteptarea Anei a luat sfârșit, izbăvirea a venit și ocara a fost îndepărtată. Și Ana s-a gândit: oare ce mi s-a întâmplat mie, nu se va întâmpla și poporului meu? Ba da! Împăratul va veni și se va face judecată pe pământ.

Există o asemănare între așteptarea Sămânței din cartea Genesa și așteptarea Împăratului din cartea Samuel. În Genesa omul a primit mandatul să stăpânească pământul. După căderea omului în păcat și blestemarea pământului, omul nu a reușit să împlinească acest mandat. Răul, și nu slava lui Dumnezeu, s-a răspândit pe pământ, iar pâinea a fost câștigată cu greu, cu sudoarea frunții. Cei credincioși erau însă în așteptarea Sămânței promise, nădăjduind în marea izbăvire pe care o va aduce Ea. Astfel, când s-a născut Noe, tatăl lui, Lameh, a exclamat: „*Acesta ne va mângâia pentru osteneală și truda mâinilor noastre care vin din acest pământ pe care l-a blestemat Domnul.*”. Cei credincioși așteptau venirea restauratoare a lui Mesia, Cel care ajută pe om să împlinească marele mandat din Genesa: stăpânirea pământului. În acest context îi promite Dumnezeu lui Avraam: tu și sămânța ta veți stăpâni țara Canaanului pe veci.

Mai târziu în istorie, Domnul a dat lui Iosua și poporului Israel mandatul de a cuceri și stăpâni țara Canaanului. Iosua a fost în fruntea lor în prima fază a luării în stăpânire a moștenirii. Dar, Iosua nu era împărat, și după această primă fază, s-a retras în partea lui de moștenire. Rămânea ca fiecare seminție în parte să ia în stăpânire partea ei de moștenire și să supună teritoriile necucerite în timpul campaniei militare a lui Iosua. Și apoi, urmează lunga perioadă a judecătorilor, când poporul decade treptat și nu reușește în timp de câteva sute de ani să stăpânească țara Canaanului. În această perioadă a eșecului și dezamăgirilor, Domnul ridică judecători care mai aduc lumină și speranță în Israel. Dar poporul tot nu reușește să împlinească mandatul primit de Iosua. În schimb, el devine din ce în ce mai conștient de nevoia unui împărat (vezi cartea Judecători) și, se pare, că în Israel apare o mare speranță și o mare așteptare legate de venirea Împăratului, Cel care îi va conduce spre împlinirea marelui mandat primit de Iosua. Și chiar așa se întâmplă: Domnul le dă ca Împărat pe Saul. El aduce mari binecuvântări peste popor, și prin el Filistenii sunt biruiți, dar el îl părăsește pe Domnul și nu reușește să împlinească mandatul de a cuceri și stăpâni toată țara Canaanului. Deci, nu el, a fost marele împărat. Dar apoi, Domnul îl ridică pe David. El este Marele Împărat care va lucra după inima lui Dumnezeu. Dar acesta trece mai întâi prin valea umbrii morții, și valea suferinței, și este respins de ai Săi și mai pe urmă este înălțat și acceptat de Israel și aduce mari biruințe în Israel, biruiește pe toți vrăjmașii și, putem spune, că prin David se împlinește mandatul primit de Iosua!

Această așteptare (după voia lui Dumnezeu) a Unsului sau Împăratului, explică de ce la sfârșitul mesajului primit de Eli, Domnul accentuează faptul că Noul Preot ridicat de El, va umbla tot timpul înaintea Unsului Său. Iată că, Împăratul atât de mult așteptat, va veni în sfârșit! Dar iată că Eli și casa lui, nu se vor putea bucura de acest moment, și iată că vor pierde marele privilegiu de a veghea asupra Unsului Domnului și de a conlucra cu acesta spre mântuirea poporului Domnului. Într-adevăr, durerea și pierderile casei lui Eli vor cunoaște dimensiuni nebănuite de mari. Toate aceste vorbe nu au fost rostite pentru că Domnului îi place să chinuie sufletele oamenilor, ci tocmai pentru că El dorește să îl ferească pe cel rău de nenorocirea sa. Domnul a sperat, ca prin acest mesaj înfiorător al judecății, îl va abate pe Eli de la calea sa cea rea pentru a putea aduce binecuvântarea și nu blestemul peste el.

Dumnezeu spune despre noul preot că acesta „*va umbla* (sau își va face lucrarea) *totdeauna înaintea Unsului Meu.*” Această expresie „înaintea” ne aduce aminte de Numeri 27 și de cererea pe care o face Moise lui Dumnezeu la sfârșitul vieții sale:

„Domnul Dumnezeul duhurilor oricărui trup, să rânduiască peste adunare un om care să iasă înaintea lor și să intre înaintea lor, care să-i scoată afară și să îi vâre înăuntru, pentru ca adunarea Domnului să nu fie ca niște oi care nu au păstor”. Domnul a zis lui Moise: „Ia-ți pe Iosua, fiul lui Nun, în care este Duhul Meu și să-ți pui mâna peste el. Să-l așezi înaintea preotului Eleazar și înaintea adunării și să-i dai porunci sub ochii lor. Să-l faci partaș la dregătoria ta pentru ca toată adunarea să îl asculte. Să se înfățișeze înaintea preotului Eleazar, care să întrebe pentru el judecata lui Urim înaintea Domnului; și Iosua, toți copiii lui Israel împreună cu el, și toată adunarea, să iasă după porunca lui Eleazar și să intre după porunca lui” (Numeri 27:16-21).

Moise înțelege nevoia unui conducător cu un profil diferit de cel al Marelui Preot. Moise dorește de fapt, ca Domnul să ridice peste popor un conducător asemenea lui. Domnul îi ascultă rugăciunea, dar parțial. Domnul îl înalță pe Iosua, dar nu-i oferă poziția lui Moise. Moise avea o poziție de conducere permanentă și era deasupra Marelui Preot. Iosua, în schimb, va avea o funcție temporară și va fi sub autoritatea Marelui Preot. Iosua este așezat înaintea Marelui Preot, își va face lucrarea înaintea Marelui Preot și va fi sub autoritatea lui. Însă în mesajul lui Dumnezeu către Eli, El prevestește faptul că preotul Său credincios își va face lucrarea înaintea Unsului. Această formulare, în lumina lui Numeri 27, ne sugerează faptul că va veni o vreme în care poziția de maximă autoritate și influență în Israel nu va mai fi deținută de Marele Preot, ci de Unsul. Dacă Iosua trebuia să ocupe temporar o poziție de conducere și să își împlinească misiunea înaintea Marelui Preot, acum preotul își va face lucrarea (totdeauna) înaintea Unsului Său. Oare acest pasaj din Samuel anticipează relația dintre funcția de mare preot și funcția de împărat? Ne vom clarifica acest lucru pe măsură ce vom studia în continuare cartea Samuel. Oricum, știm din cartea Împăraților, că inima poporului urma inima împăratului mai degrabă decât inima Marelui Preot. Împăratul va avea în Israel o putere de influență asupra poporului mult mai mare decât cea a Marelui Preot. Poate de aceea, Domnul ne spune că preotul va sluji înaintea Unsului și nu invers.

Eli nu răspunde mesajului adus de omul lui Dumnezeu. Oare ce va face Domnul? Spre surprinderea noastră nu urmează pedeapsa, ci o nouă măsură de har și o nouă ofensivă a dragostei lui Dumnezeu față de casa lui Eli. Domnul împlinește chiar în ochii lui Eli semnul ante-mergător momentului judecății Sale, Eli știa că înainte de ceasul judecății, Domnul îi va ridica un potrivnic în locul Domnului. În capitolul trei Domnul împlinește acest semn. Noua autoritate ridicată de Domnul este Samuel. Însă, personajul principal al capitolului trei pare a fi Eli și nu Samuel. Domnul l-ar fi putu chema pe Samuel astfel încât acesta să-și dea seama de prima dată că Domnul îl cheamă. Dar Domnul premeditează ca Samuel să meargă de trei ori la Eli, pentru ca Eli să vadă

lucrarea Domnului prin Samuel. Vedeniile erau rare, și nici măcar Marele Preot nu mai primea revelații speciale din partea Domnului. Dar în mijlocul acestei secete spirituale Domnul îi vorbește lui Samuel. Nu este de mirare că Eli a insistat ca Samuel să-i transmită mesajul Domnului.

Iarăși, primul mesaj către Samuel, putea fi altul, poate ceva despre alegerea lui Samuel, despre bunătatea lui Dumnezeu. Însă primele cuvinte pe care le aude Samuel din partea Domnului sunt înspăimântătoare. Dar mesajul este pentru Eli, și Domnul orchestrează toate evenimentele din capitolul trei ca acest mesaj să ajungă la Marele Preot. Domnul face referire la împlinirea judecății vestite în mesajul precedent și afirmă că cei din casa lui Eli au înfăptuit păcatul cu voia.

În cartea Numeri păcatul cu voia este o sfidare încăpățânată a Domnului, sfidare ce aduce o împietrire de moarte. În Numeri 14 Domnul jură pe viața Lui că poporul care a perseverat în răzvrătire până atunci nu va intra în moștenirea promisă, și în Numeri 15 ne atrage atenție asupra faptului că pentru păcatul cu voia nu există jertfă de iertare și că acesta aduce cu sine nimicirea totală din poporul Domnului! Cel care se ridică împotriva Domnului și respinge harul pocăinței, nu va putea căpăta iertare și va muri în fărâdelegea lui. În mesajul adresat lui Eli, Domnul folosește același limbaj din Numeri: „*Jur casei lui Eli că niciodată fărâdelegea casei lui Eli nu va ispășiți nici prin jertfe, nici prin daruri de mâncare!*”. Acest mesaj este ca un strigăt de disperare către Eli atenționându-l că se află în momentul crucial al înfăptuirii păcatului cu voia. Eli este însă deja împietrit, și prin reacția sa se împietrește și mai tare. Este zguduitor faptul că el recunoaște că mesajul este adevărat, este din partea Domnului, și totuși rămâne pasiv: „*Facă Domnul ce va crede!*”. Cum putem explica o astfel de reacție? Este total illogică! Orice om își dorește binele și fuge de judecată. O astfel de reacție poate fi explicată doar prin efectul de împietrire a păcatului. Slăbirea vederii fizice a lui Eli este de fapt o oglindire a întunericiiului spiritual ce i-a invadat ființa. Eli era în moarte, cu mintea înșelată și împietrită de păcat. Totul a început de la slăbiciunea sa pentru fiii lui. Acum însă a ajuns împietrit și cu simțurile spirituale anihilate de nelegiuire.

Domnul însă continuă să îl înalțe pe Samuel și să îplinească semnul pre-mergător judecării casei lui Eli. În acea vreme de secetă spirituală, Domnul nu încetează să se descopere lui Samuel la Silo. Tot Israelul este încredințat că un mare prooroc este înălțat în Israel. Eli și fiii lui sunt eclipsați de acest concurent al lor în casa Domnului. Nu avem detalii despre raportarea lui Eli la Samuel, deși este posibil ca fiii lui să-i fi făcut multe zile negre. Dar autorul este acum focalizat asupra poveștii casei lui Eli. Samuel este ridicat tot de dragul lor. Dar tragedia păcatului cu voia, la fel ca în Numeri, nu contă în faptul că harul și îndurarea lui Dumnezeu se diminuează, ci în faptul că omul cu inima împietrită nu le mai vede și rămâne de gheață în fața cercetării Duhului. De aceea, autorul epistolei către evrei precizează: „*Astăzi, dacă auziți glasul Lui..*”

Domnul îi dă acest prim mesaj lui Samuel, deoarece dorește să mai reverse o lingură de har peste casa lui Eli. Dar Domnul vrea să îl învețe și pe Samuel căile sale și înțelepciunea Sa. Prin faptul că primul mesaj dăruit de Domnul lui Samuel este vestirea judecării asupra casei lui Eli, îl ajută mai întâi pe acesta să se desprindă de autoritatea lui Eli și de exemplul său greșit. Samuel era încă un copil, iar Eli era o autoritate spirituală pentru el. Dar Eli, deși îl putea învăța și lucruri bune, putea avea o influență negativă asupra lui Samuel prin toleranța sa nejustificată față de păcatul fiilor lui. Domnul dorește să îl smulgă pe Samuel de sub autoritatea lui Eli definitiv. Un alt lucru pe care îl învață Samuel din această primă revelație este frica de Domnul. El este confruntat cu sfințenia și intransigența lui Dumnezeu, și înțelege că ori cât de sus ai fi și ori cât de ales de Dumnezeu ai fi, Dumnezeu nu va trece cu vederea păcatele nerezolvate și va fi credincios să pedepsească orice fărâdelege. Samuel avea să fie înălțat foarte mult de Domnul. Această înălțare, i-ar fi putut aduce pieirea. Dar Domnul îi descoperă de la început sfințenia Sa, ca atunci când va fi liderul spiritual al poporului, să nu repete complacerea în păcat de care a dat dovadă Eli.

Și nu în ultimul rând, Samuel își poate înțelege funcția de profet: un vas al îndurării pentru alții. Poate Samuel s-ar fi așteptat ca în primul mesaj, Dumnezeu să îi vorbească ceva personal,

despre el și relația lui cu Dumnezeu. Dar Domnul îi vorbește doar despre Eli. Samuel poate pricepe astfel că Domnul îl cheamă la slujire, îl cheamă să fie în slujba poporului Său, și dacă îi va da vedenii și mari descoperiri o va face de dragul și pentru poporul Său. Samuel va fi dator să împărtășească cu poporul Domnului toate marile descoperiri cu care îl va îmbogăți Domnul.

În capitolul patru autorul ne descrie momentul judecății prevestit de atâta vreme, pedeapsa Domnului asupra casei lui Eli. Aceasta se revarsă în contextul unui război dintre Israel și Filistenii. Observăm mai întâi atitudinea idolatră a poporului Israel față de Yahwe. Atunci când pierd prima bătălie, ei se întreabă de ce Domnul i-a lăsat în mâna vrăjmașilor lui. Dar nu se gândesc la păcatul lor și rezolvarea lui, ci găsesc o altă soluție: aducerea chivotului în tabără. Iată că ei nu-L neagă nici pe Zahweși nici puterea Lui, dar se raportează la el cum se raportau Neamurile din jur la dumnezeii lor. Ba mai mult, se încearcă un fel de manipulare a divinității. Într-adevăr, prin sosirea chivotului în tabără este pus în joc însăși Numele lui Dumnezeu. Hofni și Fineas nu au nici o teamă de Domnul și nu își fac nici un fel de probleme chiar dacă încalcă rânduielile de la cort și mută chivotul din Sfânta Sfintelor fără să primească de la Domnul această permisiune. Ei se raportează la chivot, scaunul de domnie al Domnului, ca la jucăria lor magică. Sfidarea Domnului atinge cote inimaginabile. Dar, deși ei au îndrăznit să ia chivotul de la locul lui, ei mizau probabil pe următorul lucru: acum este pus în joc onoarea Numelui Domnului, deci sigur va interveni pentru slava Numelui Său. Este același spirit pervers pe care Ieremia îl identifică la contemporanii săi atunci când le spune: „Nu vă hrăniți cu nădejdi înșelătoare zicând: „Acesta este Templul Domnului, Templul Domnului, Templul Domnului!” (Ier. 7:4).

Ieremia îi învață că prezența Templului Domnului, de care El Și-a legat Numele; în mijlocul lor nu reprezintă un argument pentru imposibilitatea revărsării pedepsei divine asupra lor. După zidirea Templului, Domnul îi spune lui Solomon:

„Dar dacă vă veți abate de la Mine voi și fiii voștri, dacă nu veți păzi poruncile și Legile pe care vi le-am dat, și dacă vă veți duce să slujiți altor dumnezei și să vă închinați înaintea lor, voi nimici pe Israel din țara pe care v-am dat-o, voi lepăda de la Mine casa pe care am sfințit-o Numelui Meu, și Israel va ajunge de răs și de pomină printre toate popoarele. Și oricât de înaltă este casa aceasta, oricine va trece pe lângă ea, va rămâne încremenit și va fluiera. Și va zice: „Pentru ce a făcut Domnul așa țării acesteia și casei acesteia?” Și i se va răspunde: „Pentru că au părăsit pe Domnul Dumnezeul lor...” (1 Împ. 9:6-9).

Domnul nu poate fi manipulat deoarece Și-a legat Numele de chivot. Probabil, fiii lui Eli au încercat acest lucru. Dar Domnul rămâne consecvent și credincios sfințeniei Sale și pedepsește fărădelegea, chiar cu riscul ca Numele Lui să fie ocărât de vrăjmașii Lui. Ne aducem aminte de ocară Egiptului care a fost îndepărtată în Iosua capitolul 5. Chiar dacă această expresie ne poate trimite cu gândul și la realitatea lumilor spirituale, ea are mai întâi în vedere ocară locuitorilor Egiptului pe care Moise o anticipează atunci când mijlocește pentru popor și încearcă să îl convingă pe Dumnezeu să nu nimicească întreg Israelul. El zice astfel:

„Egiptenii vor auzi lucrul acesta, ei, din mijlocul cărora ai scos pe poporul acesta prin puterea Ta....Dacă omori pe poporul acesta ca pe un singur om, neamurile, care au auzit vorbindu-se pe tine vor zice: „Domnul nu avea putere să ducă pe poporul acesta în țara pe care o jurase că i-o va da: de aceea l-a omorât în pustie:!”. (Numeri 14:13,15).

Domnul nu îl nimicește în pustie, dar întârzie 40 de ani împlinirea promisiunii Lui. Astfel, Egiptenii au ocazia să ocărăscă Numele Domnului. Dar în Iosua capitolul 5, după ce noua generație intră în țara promisă și ia testul credinței (acceptă să fie tăiați împrejur pe teritoriul

inamic, acest lucru însemnând incapacitatea de a lupta pentru minim 5 zile). Pe care părinții lor îl picaseră în Numeri 13-14, Domnul a zis lui Iosua: „*Astăzi am ridicat ocară Egiptului de deasupra voastră*”.

Domnul își asumă același risc și în 1 Samuel cap.4: Deși Filistenii se înfricoșează la venirea chivotului în tabăra lui Israel, și cred că Dumnezeu a sosit acolo și că vor trebui să lupte împotriva puterii Lui, cu toate acestea, Domnul lasă ca Israel să fie înfrânt și îngăduie ca al Său chivot să fie luat. Însă să nu uităm că naratorul își concentrează atenția asupra casei lui Eli, de aceea firul narațiunii se îndreaptă imediat spre Eli și moartea acestuia. Eli află că cei doi fii ai Săi au murit în aceeași zi și că chivotul a fost luat de Filistenii. Apoi, moare sub povara trupului său și a păcatelor sale. Domnul a vorbit casei lui Eli prin proorocii Săi și în marea Sa îndurare și răbdare Și-a amânat revărsarea pedepsei. Dar iată că însăși răbdarea Domnului are o limită, și Domnul aduce judecata Sa cumplită asupra casei lui Eli. Judecata Sa are însă semnificații mai mari decât nimicirea fizică a lui Eli și a celor doi fii. Capitolul patru se termină cu expresia „I-Cabod” – Nu mai e slavă!. Nora lui Eli a pus acest nume copilului ei născut prematur aducând următoarea justificare: „*S-a dus slava din Israel, căci chivotul lui Dumnezeu este luat!*”.

Cei credincioși din Israel și chiar cei idolatrii știau că Domnul este puternic și că dacă ar fi vrut, ar fi putut îngădui înfrângerea în fața Filistenilor fără ca să permită și luarea chivotului. Dar Domnul nu a făcut acest lucru, ci a lăsat chivotul să plece în țara Filistenilor. Chivotul era scaunul de domnie al Domnului care ședea între heruvimi. Mesajul era clar. Dacă cei necredincioși din Israel puteau fi ispitiți să se îndoiască de puterea lui Yahwe, cei credincioși au înțeles că Domnul Și-a părăsit în mânia Lui casa din Silo și a părăsit și moștenirea pe care o dăduse lui Israel. Domnul Se mâniase pe casa lui Eli și a lepădat-o. Dar Domnul era mâniat și pe poporul Său și S-a îndepărtat de la El. De fapt, aceasta este semnificația cuvintelor spuse cu atâta durere: „*Nu mai este slavă!*”. Și durerea era așa de mare, încât nici nașterea unui copil nu a mai putut aduce alinare și mângâiere.

Despărțirea chivotului de Cortul de la Silo are implicații și semnificații teologice uriașe. Vom detalia aceste implicații când vom studia capitolul șapte.

Smerirea și înălțarea chivotului

– 5:1-7:14 –

Dumnezeu a lăsat pe Israel în mâna vrăjmașilor lui, în ciuda faptului că chivotul se afla în mijlocul taberei. El Și-a asumat riscul ca Numele Său să fie ocărat de vrăjmași. Însă, capitolele ce urmează ne demonstrează că Domnul nu este niciodată în criză și că Își înalță Numele în ciuda fărădelegilor și pedepsirii poporului Său. Acest principiu este revelat încă din Deuteronom:

„...la vederea pucioasei, sării și arderii întregului ținut....., toate Neamurile vor zice: „Pentru ce a făcut Domnul astfel țării acesteia? Pentru ce această mânia aprinsă, această mare urgie?” Și li se va răspunde: „Pentru că au părăsit legământul încheiat cu ei de Domnul, Dumnezeul părinților lor, când i-a scos din țara Egiptului...” (Deut.29:23-25).

Domnul Și-a legat Numele de poporului Său. Cu toate acestea, fie că vor asculta de El, fie că nu vor asculta de El, în cele din urmă Numele Domnului va fi înălțat. Dacă vor asculta de El, atunci El îi va binecuvânta și ei Îl vor reprezenta printre popoare. Dacă nu vor asculta, vrăjmașii Domnului vor ocări la început Numele Domnului. Dar apoi, Domnul îi va pedepsi și se va face să se știe că El i-a pedepsit din pricina păcatelor lor. Ascultarea lor va pune în lumină bunătatea Domnului, iar fărădelegea lor dreptatea și judecata Sa.

Mai devreme am observat că același principiu este aplicat Casei Domnului ridicată de Împăratul Solomon. Într-adevăr, în momentul distrugerii Ierusalimului și a Templului în 586 de către armatele babiloniene, iată ce spune lui Ieremia căpetenia oștirii vrăjmaș:

„Domnul Dumnezeul tău a vestit mai dinainte aceste nenorociri asupra locului acestuia; Domnul a adus și a împlinit ce spusese; și lucrurile acestea vi s-au întâmplat pentru că ați păcătuțit împotriva Domnului și nu ați ascultat glasul Lui.” (Ieremia 40:2-3).

În Samuel capitolul 5 și 6 descoperim același principiu: deși cei de care Domnul Și-a legat Numele fac de ocară Numele Domnului prin păcatul lor, Numele Domnului va fi în cele din urmă înălțat. Și aceste capitole subliniază și un aspect nou: și dacă nu este nimeni care să Îi înalțe Numele, Domnul Își va înalța singur Numele. Într-adevăr, pasajul cu istoria chivotului în țara Filistenilor este unică în Scriptură. Domnul își înalță singur Numele fără implicarea directă a vreunui om. De regulă, Domnul Își înalță Numele prin intermediul unor oameni, fie ei credincioși sau nu. El scoate pe Israel din Egipt prin Moise, îi aduce în țară prin Iosua, îi pedepsește prin intermediul Neamurilor vecine. Dar iată acum, El își înalță Numele, fără ca în pasaj să fie pomenit vreun om, credincios sau necredincios, care să participe în mod direct cu ceva la reîntoarcerea chivotului în țară. Cu alte cuvinte, chivotul Își poartă singur de grijă! Dagon este îngenunchiat înaintea Lui, Filistenii pedepsiți prin boli și nu prin sabie, chivotul dus înapoi de două vaci. Este un pasaj care ne demonstrează că, în cele din urmă, Dumnezeu nu are nevoie de noi ca să Își înalțe Numele și ne vindecă de ispita lui Uza, aceea de a sprijini carul lui Dumnezeu, de a crede că noi ducem în spate lucrarea Domnului și că fără noi chivotul se va putea răsturna. Domnul este Cel care Își înalță singur Numele și o poate face și o va face cu sau fără noi! El niciodată nu este în criză, El niciodată nu va pierde. De aceea, departe de noi gândul că înălțarea Numei Său depinde atât de mult de noi, încât Domnul va trece cu vederea micile noastre compromisuri din teama ca nu cumva Numele Său să fie pătat prin pedepsirea noastră.

Sunt alte situații în care ne simțim împovărați cu lucrarea lui Dumnezeu și avem impresia că ea depinde prea mult de noi. Atunci povestea chivotului, care s-a reabilitat singur în fața Filistenilor, ne aduce aminte că Domnul Își sprijină singur lucrarea, că tot El ne sprijină și pe noi. Astfel, sufletul nostru capătă eliberare și ne recăpătăm liniștea și pacea. În cele din urmă Dumnezeu își va împlini spre slava Lui planurile Lui, și le va împlini cu sau fără noi. Dacă noi

ascultăm de El căpătăm onoarea ca El să își împlinească planurile prin noi și ne putem bucura împreună cu El de slava Lui.

Sunt foarte rare tablourile biblice în care Dumnezeu intervine în mod direct, fără ca textul să precizeze că a lucrat printr-un om. De obicei, El lucrează prin oameni. Rugăciunea unui om (vezi Exod 32), pocăința unui om (vezi Daniel 9), credința unui om (vezi despărțirea Mării Roșii), mesajul unui om (vezi cartea Iona) sunt mijloace prin care Dumnezeu își duce la îndeplinire lucrarea Sa măreață. De se întâmplă acest lucru? Noi spunem că Dumnezeu S-a legat pe Sine să lucreze prin oameni și tocmai de aceea omul are un rol semnificativ în planul lui Dumnezeu. Și totuși, Domnul nu intră în criză niciodată, căci în înțelepciunea și atotștiința Lui își ridică și trimite mereu oamenii credincioși Lui la vremea potrivită și în timpul potrivit.

Dacă Eli s-a lepădat de Domnul, El l-a ridicat pe Samuel. Dacă Saul a nesocotit Cuvântul Domnului, El l-a înălțat pe David. Dacă Moise a murit, Iosua a continuat să trăiască. El știe când să trimită un suflet în istorie și fiecare apare la vremea potrivită. Și astfel, Dumnezeu, deși lucrează prin oameni, nu intră în criză niciodată. Aș dori totuși să analizez afirmația: Dumnezeu S-a legat pe Sine să lucreze prin oameni în lumina istoriei chivotului în țara Filistenilor. Cum să interpretăm faptul că chivotul Și-a purtat singur de grijă? Am putea emite ipoteza (foarte credibilă de altfel) că Samuel, și cei credincioși din popor s-au rugat pentru chivot, și că Dumnezeu a lucrat prin rugăciunile lor. Dar am putea pune problema și altfel: poate sunt momente în care Dumnezeu alege să lucreze în istorie necondiționat de rugăciunile oamenilor sau de credința acestora. Poate în cele din urmă sunt excepții care întăresc regula generală din planul lui Dumnezeu. Sau poate este impropriu spus că Dumnezeu s-a legat pe Sine să lucreze prin oameni. Poate Lui îi place să lucreze prin oameni și alege ca, mereu, prima variantă posibilă de împlinire a planului Său să includă conlucrarea cu omul. Totuși, dacă această conlucrare lipsește, El își va putea duce la îndeplinire scopurile Sale cu sau fără om. Atunci când citim Scriptura descoperim omniprezența principiului conlucrării omului cu Dumnezeu. El lucrează (aproape) tot timpul prin oameni. Acest fapt, ne-ar putea face să credem că, poate într-adevăr, El a ales în suveranitatea Sa să lucreze prin om și El rămâne fidel acestei alegeri. Dar sunt pasaje în Biblie care pot susține în mod clar că Dumnezeu, în suveranitatea Sa, S-a legat pe Sine să își ducă la îndeplinire scopurile sale pe pământ prin om? Nu am în minte un astfel de pasaj. În schimb, îmi vin în minte anumite pasaje în care este descrisă intervenția directă a lui Dumnezeu fără ca să fie precizată contribuția vreunui om.

Avem acest pasaj din Samuel cu chivotul care S-a întors singur în țară. Îmi aduc apoi aminte de moartea lui Uza, cel care a fost lovit de Domnul pentru că a încercat să sprijine chivotul lui Dumnezeu, atunci când carul cu boi era să-l răstoarne. Dumnezeu a intervenit în mod direct și instantaneu. Nimeni nu a avut timp să rostească nici o rugăciune în acel context. Isaia aduce o perspectivă interesantă asupra acestei teme:

„El (Domnul) vede că nu este nici un om, Și Se miră că nimeni nu mijlocește. Atunci brațul Lui Îi vine în ajutor, și neprihănirea Lui Îl sprijinește.” (Is.59:16),

Textul continuă prin descrierea modului în care Dumnezeu își duce la îndeplinire planurile Sale pe pământ.

Pentru aduce mai multă lumină asupra acestui subiect, este înțelept să ne amintim de două principii sfinte din planul lui Dumnezeu. Primul principiu are în vedere faptul că părtășia omului cu Dumnezeu este mereu condiționată de pocăința și încrederea acestuia în El. Nu există excepții. Mântuirea poate intra în casa unui om, doar pe baza credinței avraamice. Al doilea principiu susține importanța omului în planurile lui Dumnezeu și rolul semnificativ pe care îl are acesta. Cu alte cuvinte: Dumnezeu lucrează prin oameni și iubește conlucrarea cu aceștia. De aceea, rugăciunea are putere, lumina luminează în întuneric, sfîntirea omului are impact în Universul în care El trăiește. Dumnezeu nu joacă teatru sau nu simulează doar faptul că alegerile noastre au

impact. Ele au cu adevărat impact. Totuși, putem emite ipoteza că Dumnezeu Se poate lipsi de contribuția omului în împlinirea planurilor Sale. Numele Său va fi înălțat cu sau fără om.

Domnul Își înalță Numele Său, fie prin revărsarea judecății sale, fie prin revărsarea îndurării Sale. Este adevărat că revărsarea judecății devine o lingură de har, pentru cei ce rămân în viață și că revărsarea îndurării devine un prilej de împietrire pentru cei ce o resping. Putem însă să facem distincția dintre un moment de judecată (Filistenii sunt plini de bube) și un moment de îndurare (Dumnezeu nu mai nimicește cetatea Ninive). Dumnezeu Își revărsă fie mânia, fie îndurarea Sa pe pământ și aceasta în funcție de alegerea omului. El nu poate pierde niciodată, căci atât judecata Sa, cât și îndurarea Sa înalță Numele Domnului. În istorie, indiferent de direcția acesteia, Numele Lui va fi tot timpul înălțat. Știm că Dumnezeu lucrează prin oameni, atât prin cei credincioși, cât și prin cei necredincioși. Dar lucrează la fel de mult prin ei, atât în ce privește revărsarea judecății sale, cât și în ce privește revărsarea îndurării Sale? Privind în Scriptură observăm că principiul conlucrării cu Dumnezeu este evidențiat mai des și mai bine în contextul îndurării, iar absența sau omiterea acestuia principiu sunt legate de contextul revărsării mâniei. Într-adevăr, chiar cele trei exemple date mai sus care oglindesc o lucrare a lui Dumnezeu fără o intervenție explicită a omului vorbesc despre împlinirea judecății lui Dumnezeu pe pământ.

Dar în ce privește manifestarea îndurării sale pe pământ, aici găsim mai greu exemple în Biblie lipsite de orice aluzie la contribuția vreunui om. Oare de ce? Oare revărsarea îndurării sale să fie cu adevărat condiționată de conlucrarea cu omul? Sau de ce i-ar plăcea lui Dumnezeu să îl implice pe om în planurile îndurării sale decât în planurile judecății Sale? Celebrul tablou cu mijlocirea lui Moise și mântuirea poporului care păcătuiseră cu vitelul de aur, ne-ar putea sugera câteva răspunsuri. Fără a intra în detalii, doar ne amintim că mijlocirea lui Moise a avut un impact real și după ea, Domnul s-a lăsat de răul acela. Acest tablou ne sugerează că, cel puțin în acel context, revărsarea îndurării este condiționată de intervenția unui mijlocitor uman. Apoi, în capitolul 33 descoperim împreună cu Moise că Dumnezeu este un Dumnezeu al miliei și al harului, că ceea ce îl caracterizează mai bine este îndurarea și nu mânia și judecata. Astfel, fiind un Dumnezeu al îndurării, ar fi de înțeles de ce Dumnezeu îl implică pe om mai mult în planurile îndurării sale. Pe de altă parte și omul nu duce lipsă de sete după dreptate și răzbunare, dar este așa de străin de har și milă. Aceasta este marea sa nevoie, pe care Dumnezeu o tratează oferindu-i omului privilegiul să devină un vas al îndurării.

Deci Dumnezeu Își înalță Numele fie pe linia judecății, fie pe linia îndurării. Diferența dintre acestea ar fi că revărsarea îndurării pare a fi condiționată de conlucrarea cu omul, pe când judecata se poate revărsa fără vreo contribuție umană. Acest lucru ar putea fi explicat nu atât de faptul că lui Dumnezeu Îi place să lucreze prin oameni pe linia Îndurării sau că El S-a legat să lucreze prin aceștia, cât mai degrabă prin faptul că prin actul creației au fost fixate încă de la început niște reguli ale jocului. Psalmistul ne spune: „*Cerurile sunt ale Domnului, dar pământul l-a dat fiilor oamenilor.*” (Ps.115:16). Acest verset ne aduce aminte de începuturi, de primele capitole din Genesa unde descoperim că Domnul a dat omului mandatul de a stăpâni pământul spre slava lui Dumnezeu și de a-l umple cu gloria și frumusețea Numelui Său. Nu îngerii au primit acest mandat, ci omul. Dumnezeu nu S-a gândit să umple pământul cu slava Sa de Unul singur, ci de la început a decis să realizeze acest lucru prin cel creat după chipul și asemănarea Sa. Astfel, este lesne de înțeles diferența dintre linia judecății și cea a îndurării. Ca și Creator, Domnul poate pune oricând capăt proiectului de Unul singur, dar în ce privește împlinirea proiectului inițial conlucrarea cu omul înseamnă respectarea „regulilor jocului”. Dumnezeu Și-a propus să umple pământul cu slava Sa prin Om. Dacă ar face de Unul singur, de fapt ar suferi o înfrângere morală: Dumnezeu nu a reușit să facă ce și-a propus. Și în cele din urmă, aceasta era miza cea mare a proiectului: ca Dumnezeu, printr-o făptură cu liber arbitru și care poate fi ispitită, să își împlinească planurile. Astfel, se explică prezența celui rău în grădina edenului, precum și dialogul

dintre Dumnezeu și satan în legătură cu Iov. Miza cea mare era alegerea omului. Va reuși Domnul să îl convingă pe om să îl iubească cu adevărat și să aibă deplină încredere în El? Sau satan va fi cel care va convinge pe Om cu oferta Sa? La fel cum Dumnezeu, în cartea Iov, a respectat regulile jocului și nu l-a șoptit lui Iov la examen (povestindu-i discuția cu satan din ceruri și dezvăluindu-i motivul suferinței sale), la fel în împlinirea proiectului inițial, Domnul respectă principiile originare și lucrează prin om.

În acest mod slava Sa strălucește nespus de mult! Pe de o parte, El dovedește că oferta Sa este suficientă de credibilă pentru a fi urmat chiar de cei care nu-L văd și trec prin suferință, ar pe de altă parte El își descoperă înțelepciunea și puterea, prin faptul, că deși depinde de om în planul revărsării îndurării Sale pe pământ, El nu este niciodată în criză. Dumnezeu este atotștiutor și înțelept și trimite sufletele în istorie la momentul potrivit. Astfel, dacă Eli merge în jos, Domnul deja a pregătit venirea lui Samuel. Dacă Saul s-a răzvrătit, Domnul deja pregătește trimiterea lui David, și tot așa. Așa că, dacă tu vei refuza să fii un vas al îndurării Sale, Domnul nu va renunța la principiul conlucrării cu omul, dar va ridica un alt om în locul tău, om care va lucra după inima Lui.

În lumina celor spuse până acum, înțelegem de ce Domnul l-a chemat pe Avraam să mijlocească pentru mântuirea Sodomei și nu pentru nimicirea ei și de ce Lot a fost salvat din pricina lui Lot. Pricepem de ce Moise este chemat să mijlocească pentru iertarea poporului și nu pentru pedepsirea lui și de ce doar după mijlocirea sa, Domnul S-a lăsat de răul acela. Înțelegem de ce Iona a fost trimis cu mesajul pocăinței la cetatea Ninive și nu să înceapă distrugerea ei. Și, în sfârșit, citim într-o lumină nouă pasajul din Isaia 59 care ne vorbește despre un moment în care Domnul nu vede nici un om, pe nimeni care să mijlocească pe pământ. (vezi Is.59:15-18). După acest moment, în pasaj urmează judecata finală. Atunci când nu mai este nimeni care să conlucreze cu Dumnezeu pe linia îndurării, singurul lucru care poate urma este judecata finală! Dar oare când va fi acest moment? Oare atunci când Biserica va fi răpită la cer? Are de aceasta va fi răpită Biserica la cer, tocmai ca Dumnezeu să Își poată împlini judecata finală pe pământ? Oare mijlocirile Bisericii să aibă atâta putere astfel încât strigătul ei pentru îndurare să împiedice momentul judecății finale?

Dacă privim istoria chivotului din Samuel prin lentila celor două linii (linia judecății și cea a îndurării) descoperim noi semnificații. În ciuda păcatului lui Israel și cel al casei lui Eli, Domnul Își înalță singur Numele! Și atunci ne putem întreba: ce rol mai are omul în planul său? Cât de semnificativă este funcția sa, dacă El Se poate lipsi de contribuția Sa cu atâta ușurință? Dar apoi, observăm că Domnul Și-a înălțat Nume Său de Unul singur doar pe linia judecății. Dar când revine la linia îndurării și Își înalță din nou Numele prin victoria lui Israel asupra Filistenilor, El lucrează prin Samuel. Samuel este cheia trezirii spirituale din popor, a revărsării îndurării Domnului peste ei! Dacă Domnul Își revarsă judecata cu sau fără Samuel, El nu se poate lipsi de acesta atunci când își manifestă îndurarea Sa față de poporul care-L uitase pentru mai bine de 20 de ani!

Să revenim acum la istoria chivotului. Acesta Își poartă singur de grijă și se întoarce în moștenire. Domnul vrea să se întoarcă din nou la poporul Său. I s-a făcut milă de El și vrea să îi mai dea o șansă. Poporul îl întâmpină cu bucurie. Dar oare inima poporului s-a vindecat de atitudinea idolatră față de Yahwe de care a dat dovadă în capitolul patru. Răspunsul este din păcate negativ. O parte din popor se lasă condusă de curiozitate și necinstește pe Domnul încercând să vadă ce este în chivot. Poporul avea voie să privească chivotul, dar nicidecum să îl atingă sau să cotrobăiască în el din curiozitate. Dumnezeu, în mânia sa, nimicește o parte din popor și iată că locuitorii Bet-Şemeşului reacționează la fel ca cei din cetățile Filistenilor și trimit chivotul în altă parte. Este interesant că ei au adus jertfe, însă acestea nu pot substitui ascultarea de Dumnezeu.

Dumnezeu care șede pe heruvimi se dovedește a fi o prezență incomodă care desființează raportarea idolatră la El. În războiul cu Filistenii, poporul Israel s-a raportat la El ca la un idol ce poate fi manipulat. Filistenii L-au dorit și ei pe Domnul între dumnezeii lor. Ei doreau să se bucure de puterea și binecuvântarea lui Yahwe, dar fără să se întoarcă cu adevărat la El și fără să păzească poruncile Lui. Poporul Israel se bucură de revenirea Domnului în țară, dar nu sunt gata să renunțe la idolatrie și să își schimbe viață. Dar Domnul arată atât Filistenilor, cât și lui Israel că El nu este ca ceilalți dumnezei, că El nu este un idol ce poate fi îmbunat prin jertfe. El, spre deosebire de toți ceilalți dumnezei, este un Dumnezeu Sfânt care cere celor ce doresc să se bucure de binecuvântările sale să fie credincioși valorilor morale revelate de El. Israel nu înțelege acest lucru și se sperie de sfințenia lui Dumnezeu și chivotul, deși s-a întors în țară, este uitat pentru aproape 20 de ani. Sfințenia Sa nu îl face de dorit, deși după puterea și protecția Lui tânjesc și evreii și Filistenii. Dumnezeu nu se lasă măgulit de jertfe, de lingușeli, de bucuria poporului când el se întoarce, sau de dorința Filistenilor de a fi de partea lor. El este demn și fidel principiilor sale și nu poate fi manipulat. Este interesant faptul că în acest pasaj nimeni nu se îndoiește de puterea Sa, dar tot nimeni nu cunoaște și nu înțelege sfințenia Sa.

Locuitorii Bet-Şemeşului nu mai doresc chivotul Domnului la ei și chivotul este dus la Chiriat-Iearim. Dar apoi este uitat aici pentru 20 de ani. Iată că Domnul Se întorsese acasă, dar problema nu s-a rezolvat. Problema era în inima unui popor idolatru care nu avea nevoie de un Dumnezeu Sfânt care să le ceară schimbarea vieții. Deși purtau jugul Filistenilor asupra lor, deși au văzut cum Domnul Și-a înălțat Numele în țara Filistenilor și Și-a adus singur chivotul acasă, ei au preferat să rămână în păcatele lor decât să strige către Domnul. După 20 de ani (în care Samuel a mijlocit pentru popor), acesta a plâns după Domnul. A avut loc o trezire spirituală în popor și Samuel a pus punctul pe „I” spunându-le clar condiția izbăvirii din mâna Filistenilor:

- Dacă vă veți întoarce cu toată inima către Domnul,
- Dacă veți renunța la ceilalți idoli,
- Dacă veți sluji doar Lui!

Cât de diferit era Yahwe de ceilalți zei ai vremii! Era singurul Dumnezeu gelos și care nu accepta să fie împărțit cu alți dumnezei. Filistenii au așezat fără probleme chivotul Domnului în casa dumnezeului lor. Pentru Dagon nu a fost nici o problemă. Dar Yahwe a reacționat și a distrus pe Dagon. Dacă Filistenii doreau să se bucure de binecuvântarea lui Yahwe, atunci trebuiau să-I slujească numai Lui. Trebuiau să renunțe la Dagon și la modul lor păcătos de viațuire. Povestea chivotului este o poveste tristă, în care descoperim că toți caută puterea și binecuvântarea lui Yahwe, dar nimeni nu este încântat de Sfințenia Lui. De fapt, nimeni nu Îl vrea pe Domnul. Toți vor doar darurile lui. Însă Dumnezeu este credincios sfințeniei Sale și aduce izbăvire doar când cineva îl caută cu toată inima.

După ce începe trezirea spirituală în popor, cel rău vrea să-i înspăimânte și vrea să le taie elenul. Astfel, Filistenii pornesc război împotriva lui Israel. Dar Domnul este de data această cu adevărat de partea lor și le aduce o mare izbăvire. Este interesant că izbăvirea este dată până la piatra denumită de Samuel Eben-Ezer. Ne aducem aminte că toată povestea despre chivot a început tot la Eben-Ezer în capitolul patru. Într-adevăr, chivotul Domnului a fost adus în tabăra care era lângă Eben-Ezer. Autorul construiește astfel o poveste circulară care începe la Eben-Ezer și se termină la Eben-Ezer. Prima dată Israel a fost înfrânt de Filistenii în acest loc, dar după 20 de ani Israel a biruit tocmai în locul în care fusese înfrânt. Israel a chemat pe Domnul în ambele bătălii. Dar Domnul le-a răspuns doar a doua oară. Acum chivotul nu a mai fost adus în tabără. Nici nu era nevoie. Cheia biruinței a fost înțelegerea sfințeniei lui Dumnezeu și lepădarea celorlalți

idoli. Această poveste a chivotului ne ajută să ne vindecăm inima de o raportare idolatră față de Dumnezeu.

Două mari adevăruri sunt înălțate de această poveste:

Primul: Dumnezeu este un Dumnezeu sfânt și gelos și va fi doar de partea celor ce îl slujesc cu o inimă neîmpărțită.

Al doilea: Domnul este Dumnezeu și El își va înălța Numele indiferent dacă noi ascultăm sau nu de El. De aceea, chiar dacă Și-a legat Numele Lui de noi, El nu va ezita să ne pedepsească atunci când nesocotim sfințenia Lui.

În această istorie a „smeririi” și înălțării chivotului, apare o întrebare teologică extrem de importantă: la cine trebuie să se suie chivotul Domnului? Și eu aș fi răspuns foarte simplu: la Cortul Întâlnirii de la Silo, căci acolo este locul lui, destinat de Dumnezeu prin Lege. Dar chivotul nu este dus înapoi la Silo, nici măcar de Samuel, despre care știm că era credincios Domnului. Ba mai mult, Samuel nu doar că nu ia inițiativa să ducă chivotul înapoi la Silo, dar și zidește un altar Domnului la Rama. La prima vedere, ceea ce face Samuel este împotriva Legii și este vrednic de moarte. El nesocotește Cortul Întâlniri așezat de Însuși Dumnezeu în Israel și propune o altă variantă de închinare la Rama. Totuși Dumnezeu nu zice nimic și nu îl leapădă pe Samuel așa cum l-a lepădat pe Eli. Ba mai mult, continuă să lucreze prin el și să-l confirme ca prooroc și judecător înaintea lui Israel. Cum putem explica aceste lucruri? Și aceasta cu atât mai mult cu cât Samuel nu era aaronit. Cu alte cuvinte, conform Legii, el nu avea acces la funcția preoției.

Răspunsul îl găsim chiar în Samuel, în mesajul omului lui Dumnezeu către Eli. El vorbește de o lepădare a casei lui și a casei tatălui său și de ridicarea unui alt preot credincios care va lucra după inima lui Dumnezeu. Această profeție, după cum vom vedea de-a lungul cărții Samuel, se împlinește în mai multe etape. Prima etapă se confundă cu nimicirea casei lui Eli și înălțarea lui Samuel. Din pricina păcatului casei lui Eli, Domnul leapădă temporar chiar casa lui Aaron și o îndepărtează de preoție. În această perioadă funcția preoției îi este dăruită lui Samuel care zidește un altar la Rama și care, vom vedea mai târziu, că este cel care aduce jertfe pentru popor. Această interpretare este confirmată de Psalmul 78 și de Ieremia 7.

Psalmul 78 începe prin a sublinia responsabilitatea fiecărei generații din Israel de a-și educa copiii în Legea Domnului pentru a preveni astfel repetarea istoriei răzvrătirii părinților lor, răzvrătire care a avut drept cauză principală uitarea semnelor și minunilor Domnului. Apoi, el anticipează finalul psalmului și menționează pedepsirea lui Efraim din pricina neascultării sale. El continuă prin a relata răzvrătirile lui Israel din pustie, răzvrătiri ce au avut în loc în ciuda multitudinii de minuni pe care Domnul le-a făcut înaintea ochilor lor. Acestea au fost urmate de pedeapsa Domnului. Apoi, psalmistul ne amintește că generațiile de după intrarea în țara au continuat să se răzvrătească ca și părinții lor și s-au dedat la idolatrie. Apoi, el zugrăvește tabloul judecății lui Dumnezeu ca răspuns la idolatria din popor:

„Dumnezeu a auzit, și S-a mâniat, și a urgisit rău de tot pe Israel. A părăsit locuința Lui din Silo, cortul în care locuia printre oameni. Și-a dat slava pradă robiei, și măreția Lui în mâinile vrăjmașului. A dat pradă săbiei pe poporul Lui și S-a mâniat pe moștenirea Lui. Pe tinerii lui i-a ars focul și fecioarele lui n-au mai fost sărbătorite cu cântări de nuntă. Preoții săi au căzut uciși de sabie și văduvele lui nu s-au bocat. Atunci Domnul S-a trezit ca unul care a dormit, ca un viteaz îmbărbătat de vin, și a lovit pe potrivnicii Lui care fugeau, acoperindu-i cu veșnică ocară. Însă a lepădat cortul lui Iosif, și n-a ales seminția lui Efraim; ci a ales seminția lui Iuda, muntele Sionului pe care-l iubește.” (Ps.78:59-68)

Psalmistul nu face decât să reia povestea din Samuel 4-7. El ne atrage atenția că în aceste capitole avem atât un apogeu al decăderii, cât și un apogeu al pedepsei în istoria lui Israel de după intrarea în moștenire. Cartea judecătorilor ne descrie istoria decăderii lui Israel după intrarea în moștenirea promisă. Capitolul doi din judecători precizează, că în ciuda trezirilor spirituale aduse de judecători, poporul se cufundă din ce în ce mai mult în fărâdelege și împietrire. Chiar și judecătorii urmează acest traseu. Profilul izbăvitorului în cartea Judecători apare și el din ce în ce mai întunecat de compromis. Estre de ajuns să îl comparăm pe Otniel, primul judecător din carte, cu Samson, ultimul judecător din carte. Dacă Otniel oferă generației lui un model al alegerii ajutorului potrivit din poporul lui Dumnezeu, Samson nu respectă orânduielele căsătoriei și începe relații cu femei din popoarele sortite nimicirii. Dar după Samson, urmează ca judecător Eli. Acesta se cufundă și mai mult în păcat și ajunge mai rău decât Samson. Și ce este mai grav, că odată cu El, trage și poporul de partea Lui. Dacă în perioada judecătorilor, deși poporul a fost idolatru, a lăsat cortul și chivotul în pace, acum ei sfidează pe Domnul până acolo că iau fără voia acestuia chivotul din Sfânta Sfintelor. Iată că modelul fiilor lui Eli a adus roadă în popor. Atâția ani au nesocoti ei rânduielele de la Cort, încât la sfârșitul lucrării lor se pot „lăuda” că au reușit să motiveze întreg Israelul să facă același lucru.

Sfidarea Domnului din perioada judecătorilor își atinge punctul maxim în Samuel cap. 4 când poporul scoate chivotul din Sfânta Sfintelor. Dar tot în acest capitol, pedeapsa lui Dumnezeu își atinge apogeul. Soția lui Fineas sesizează acest apogeu. Deși, își pierduse în aceeași zi bărbatul, cumnatul și socrul, deși Israel suferise o mare înfrângere în fața Filistenilor, deși era pe moarte, deși născuse prematur, frământarea inimii ei este legată de soarta chivotului, iar durerea ei cea mare cauzată de plecarea Domnului din Israel. Iată că, pentru prima dată, după coborârea Domnului în Cortul lui Moise, acesta își părăsește poporul. Este asemenea oficializării unui divorț. Acesta este apogeul decăderii și al pedepsei din perioada judecătorilor. Psalmistul insistă că Domnul a părăsit locuința sa din Silo (care era în seminția lui Efraim, fiul lui Iosif), dar și faptul că nu a mai ales această seminție ca și locuință a sa în Israel. Înțelegem că Domnul a fost atât de mâniat de păcatul casei lui Eli de la Silo, încât nu S-a mai întors acolo. El a vrut să comunice întregului popor că a lepădat casa lui Eli și că Se detașează de tot ce au făcut ei. Casa lui Eli au denaturat atât de mult adevărurile lui Dumnezeu revelate la Silo, încât Dumnezeu nu S-a mai întors niciodată acolo! Astfel, întreaga casă a lui Aaron a fost smerită, căci slujba preoției era în mod direct legată de locașul Cortului Întâlnirii. Deci, din această pricină chivotul Domnului nu s-a mai întors la Silo.

În această perioadă, Dumnezeu face un lucru unic: oferă preoția unui om care nu era aaronit: Samuel. Într-adevăr, el zidește un altar la Rama și el este cel care aduce jertfă pentru popor. Dacă 1 Cronici 6:28, îl are în vedere pe Samuel din cartea Samuel, atunci înseamnă că el era din fiii lui Core. Acest fapt nu ar fi de puțină însemnătate. În Numeri 16, Core a dorit preoția și a sfârșit prin a fi nimicit de Domnul. Iată că acum, Domnul ia preoția de la Aaron și o oferă temporar unui urmaș de-a lui Core. Este un eveniment fără precedent în istoria lui Israel. El transmite un mesaj clar poporului: formele nu au nimic în sine și ele nu-l pot ține prizonier pe Dumnezeu, iar Dumnezeu este mai presus de Lege, și El are dreptul să o schimbe. Acest mesaj are și o funcție importantă extrem de importantă. Aceste schimbări în rânduiala preoției promulgată de Lege, pregătesc marea schimbare de la venirea lui Mesia, când Vechiul legământ va fi înlocuit cu unul nou. Israel nu ar fi avut dreptul să se arate așa de mirat când apostolii vesteau un nou legământ, căci Domnul făcuse deja multe astfel de schimbări în istoria lui Israel. Chemarea lui Samuel ca preot este un din aceste schimbări.

Dacă revenim la Psalmul 78, observăm că el se încheie cu alegerea lui David. Oare de ce? Alegerea lui David în psalm, este precedată de alegerea Sionului. Mesajul este clar: Dumnezeu a ales Sionul, din pricina lui David, care locuia acolo. De fapt, la fel a fost și cu seminția lui Efraim și Silo. Dacă ne întoarcem în Iosua capitolul 18, putem deduce că Efraim a fost ales ca și loc pentru Cortul Întâlnirii, din pricina credincioșilor lui Iosua. La fel, Iuda a fost ales apoi, din pricina credincioșiei lui David. Descoperim un principiu extraordinar: Dumnezeu se leagă de oameni și nu de locuri. El alege un loc din pricina oamenilor locului respectiv și nu invers. Dumnezeu alege Silo din pricina lui Iosua și apoi pleacă din Silo din pricina păcatului casei lui Eli. El smerește apoi casa lui Aaron și oferă funcția preoției credinciosului Samuel, chiar dacă el nu era aaronit. El vine în Ierusalim datorită inimii lui David și pleacă din Ierusalim când Iuda se dedă la idolatrie. Dumnezeu privește spre inima oamenilor și Se apropie cu bucurie de cei care îl caută cu adevărat, dar se îndepărtează de cei care îl necinstesc, în ciuda alegerilor și promisiunilor din trecut.

Ieremia capitolul 7 accentuează de asemenea lepădarea casei lui Silo. Când poporul din Ierusalim se bătea cu pumnul în piept și în ciuda faptului că Ieremia prevestea judecată, se hrănea cu nădejdi înșelătoare zicând: „Templul Domnului, Templul Domnului, Templul Domnului!”, Dumnezeu le spune:

„Duceți-vă dar la locul care Îmi fusese închinat la Silo, unde pusesem să locuiască odinioară Numele Meu și vedeți ce i-am făcut din pricina răutății poporului Meu Israel! Și acum, fiindcă ați făcut toate aceste fapte, zice Domnul, fiindcă v-am vorbit dis-de-dimineată și n-ați ascultat, fiindcă v-am chemat și nu ați răspuns, voi face Casei peste care este chemat Numele Meu, în care vă puneți încrederea, și locul pe care vi l-am dat vouă și părinților voștri, le voi face întocmai cum am făcut lui Silo. Și vă voi lepăda de la Fața Mea, cum am lepădat pe toți frații voștri, pe toată seminția lui Efraim!”. (Ieremia 7:12-15).

În mod cert, chivotul nu s-a mai întors la Silo, ca semn al lepădării acestei case din pricina păcatului casei lui Eli și al poporului Israel.

După ce am analizat primele 7 capitole din Samuel, putem să revenim asupra lor, urmărind firul narațiunii și mesajul acestor prime capitole din Samuel. Primele 7 capitole sunt alcătuite prin alternanța a două teme: **smerirea casei lui Eli**, și **înălțarea lui Samuel**. Chiar din primele versete, când autorul ne introduce în atmosfera familiei lui Elcana, sunt deja pomeniți fii lui Eli care erau preoți la Silo. Capitolul 1 din Samuel începe cu durerea Anei în contrast cu poziția privilegiată de care se bucura casa lui Eli care se bucura de slujba preoției la Silo, iar în capitolul 7 Samuel, fiul Anei este înălțat în slujba de preot, iar casa lui Eli și casa de la Silo este lepădată de Dumnezeu. Înțelegem că de când casa lui Eli a început să se depărteze de Domnul, Domnul deja începuse pregătirile pentru trimiterea lui Samuel în istorie.

O altă temă a acestor capitole o reprezintă **apogeul decăderii din perioada judecătorilor** și **apogeul pedepsei lui Dumnezeu**. Într-adevăr, Eli este cel mai compromis judecător din câți a avut Israel și moartea spirituală din popor atinge o culme în timpul vieții acestuia. Dacă în perioada celorlalți judecători era pace în Israel și dacă poporul, atunci când era înfrânt de vrăjmaș se întorcea către Domnul cu inima smerită, acum Israel este în război cu Filistenii, iar înfrângerea nu-l motivează pe Israel decât să se cufunde și mai tare în răzvrătire, aducând chivotul în tabără. Exemplul casei lui Eli a avut consecințe devastatoare în inima poporului. Ca răspuns la acest apogeu al răului în Israel, Dumnezeu, pentru prima dată de la coborârea Sa în Cortul ridicat de Moise, își părăsește Cortul și moștenirea. Dacă în lege, era precizată această posibilitate, iată că acum ea devine realitate. În acest context devin realitate și alte promisiuni făcute de Domnul în Lege: fie că Israel va asculta de Domnul, fie că nu va asculta Numele lui Dumnezeu va fi înălțat! Acest lucru, prevestite în Deuteronom 28, devine realitate în primele 7 capitole din Samuel. Deși

Israel a fost înfrânt și chivotul a fost luat de Filistenii, Dumnezeu Și-a purtat singur de grijă Numelui Său și L-a înălțat peste popoare.

Marea întrebare este: cum se armonizează cele două teme? Avem pe de o parte istoria smeririi casei lui Eli în paralel cu istoria înălțării lui Samuel, iar pe de altă parte înălțarea Numelui lui Dumnezeu chiar în contextul apogeei pedepsirii lui Israel din perioada judecătorilor. Cred că tema unificatoare este **înălțarea Numelui lui Dumnezeu și rolul omului în planul lui Dumnezeu**. Observăm că în pedagogia revelației progresive, Dumnezeu afirmă principii și legități și apoi demonstrează validitatea lor prin istoria lui Israel. Dumnezeu afirmă în Lege posibilitatea căderii din har. Prin istoria generației din Numeri această legitate este explicată și dovedită ca fiind adevărată printr-o experiență reală a poporului Israel. Dumnezeu afirmase în lege principiul din Deuteronom 28 și anume că Dumnezeu nu va ezita să-Și părăsească moștenirea din pricina fărădelegii și că în ciuda acestui lucru Numele lui Dumnezeu va fi înălțat. Istoria lepădării Casei de la Silo reprezintă o demonstrație practică a acestui principiu. Pentru prima dată Dumnezeu Își părăsește Casa și moștenirea. Cu toate acestea, El Își poartă singur de grijă Numelui Său și Îl înălță cu putere peste popoare. În acest context apare întrebarea: atunci ce rol mai are omul în planul lui Dumnezeu? Ascultarea sa de Domnul are vreo semnificație reală? La această întrebare răspunde istoria înălțării lui Samuel. Dumnezeu Își înălță Numele fie prin judecată, fie prin revărsarea îndurării. Însă dacă judecata se manifestă cu sau fără om, revărsarea îndurării se face în conlucrare cu vasele îndurării de pe pământ. Astfel, Samuel nu este pomenit deloc în contextul revărsării judecății (cap. 4, 5 și 6), dar în contextul manifestării harului lui Dumnezeu pentru Israel (cap. 7) el ocupă o figură centrală. Concluzia acestor capitole este că **Numele lui Dumnezeu va fi întotdeauna înălțat și că El nu este în criză niciodată**. Numele Său va fi înălțat fie prin judecată, fie prin îndurare. Totuși, revărsarea îndurării se realizează prin conlucrare cu omul. Atunci, dacă Dumnezeu nu intră niciodată în criză în ce privește înălțarea Numelui Său, va intra El oare în criză în ce privește manifestarea harului Său? Răspunsul este în mod cert: nicidecum! Istoria smeririi casei lui Eli, în paralel cu cea a înălțării lui Samuel, ne descoperă înțelepciunea lui Dumnezeu în a trimite în istorie oamenii potriviți la momentul potrivit. Aici strălucește preștiința lui Dumnezeu, care știe dinainte ce alegeri va face Eli, dar și ce alegeri va face Samuel. Când Dumnezeu vede că Eli și casa sa aleg calea întunericului, El deja pregătea nașterea lui Samuel, despre care știe că va umbla pe calea Sa. Observăm că nu este vorba despre predestinare, ci despre preștiința și înțelepciunea lui Dumnezeu. Și așa strălucește slava lui Dumnezeu. El nu transformă oamenii în roboți pentru a-Și împlini planurile, ci le respectă liberul arbitru și cu toate acestea El Își împlinește prin ei planurile cu precizie dumnezeiască!

Istoria primelor șapte capitole din Samuel ne învață atât de clar care este rolul nostru în planul lui Dumnezeu și ne oferă o perspectivă atât de echilibrată asupra acestei teme. Sunt două extreme:

1. prima extremă minimizează rolul omului în planul lui Dumnezeu și ne învață că oricum, cu sau fără om, Dumnezeu își va împlini toate planurile pe pământ.
2. a doua extremă supralicitează rolul omului în planul lui Dumnezeu și ne învață cât de mult depinde împlinirea planului lui Dumnezeu de noi ca persoane.

Prima extremă oferă omului sarcini prea mici pentru el și declanșează o criză de semnificație și identitate. A doua așează poveri prea mari pe umerii omului care experimentează o criză de responsabilitate și culpabilitate. Dar primele șapte capitole din Samuel ne revelează adevărul lui Dumnezeu care ne face liberi! Da, omul are un rol semnificativ în planul lui Dumnezeu și revărsarea îndurării sale se face mereu în conlucrare cu omul. Dar Dumnezeu nu depinde niciodată de un om, căci oricând poate ridica pe alt om în locul lui și în ultima instanță, când nu va mai fi

nici un om ca să mijlocească El Își va înălța Numele prin judecata Sa! Cât echilibru ne oferă aceste adevăruri atunci când suntem în slujba Domnului. Nu ne vom împovăra cu împlinirea planurilor lui Dumnezeu și nici nu ne vom gândi că Dumnezeu depinde atât de mult de noi încât să ne tolereze chiar compromisurile noastre. Și în același timp nu ne vom simți în plus sau simple marionete în împlinirea planului lui Dumnezeu. Vom ști că acțiunile noastre au un impact real în ecosistemul spiritual. Vom fi liberi și entuziaști să-I slujim Domnului.

Instaurarea regalității și înălțarea lui Saul

– 8:1-12:25 –

Când Samuel ajunge bătrân, iar fiii lui nu-i calcă pe urme, bătrânii lui Israel vin la Samuel și cer un împărat. Observăm că a fost un fel de complot. Toți bătrânii lui Israel s-au sfătuit între ei și apoi au venit la Samuel cu această propunere. Justificarea lor pare spirituală, dar la o citire mai atentă realizăm că nu este relevantă. În cele din urmă, de ce să ceară un împărat? Oare Samuel nu era încă în viață (și după cum vom vedea va mai trăi multă vreme)? Și dacă Samuel era totuși prea bătrân, iar fiii lui nu-i călcau pe urme, nu putea cere un alt judecător? De ce neapărat un împărat? Oare titulatura de împărat oferea garanția că cel ce o poartă nu va călca pe urmele fiilor lui Samuel? De fapt, ce se ascundea în inima bătrânilor lui Israel? Este o expresie în justificarea lor, care îi deconspiră: „*pune un împărat peste noi să ne judece, cum au toate neamurile*”. Există de fapt o presiune culturală extrem de puternică care propunea împlinirea nevoii de siguranță a națiunii nu prin credință, ci prin vedere. Care era diferența dintre judecător și împărat? Simplu: împăratul avea mult mai multă putere. Dacă judecătorul avea o influență mai mult locală, împăratul stăpânea în aceeași măsură peste toate semințiile lui Israel. Apoi, împăratul avea la dispoziție așa o armată permanentă cu ajutorul căreia își putea impune voința și punctul de vedere în Israel. Samuel nu putea eradica prin forță idolatria din Israel. Vor veni însă după el împărați care vor face exact acest lucru, și aceasta datorită autorității și puterii mult mai mari pe care o avea împăratul. Existența unei armate permanente oferea națiunii mai multă siguranță atât în ce privește împlinirea dreptății în Israel cât și în ce privește înfruntarea vrăjmașilor din exterior. Și nu în ultimul rând, regalitatea presupunea și o succesiune la tron care oferea astfel mereu poporului existența unui lider care să îi conducă.

Ce era totuși greșit în cererea poporului? Capitolul 12 oferă un răspuns mai clar la această întrebare, însă descoperim încă din capitolul 8 indicii care să ne conducă spre răspunsul corect. Samuel percepe această propunere ca pe o lepădare a sa. Și așa și era. Oare Samuel nu putea reveni deplin în funcție? Încă era în viață, și se pare că încă era și în putere. Poporul îi spune în mod indirect: „Samuel, nu mai avem nevoie de tine; dă-ne un împărat”. Însă Dumnezeu îi atrage atenția lui Samuel, că de fapt Cel lepădat este Însuși Domnul. Pentru a înțelege acest lucru, trebuie să ne amintim cum a fost concepută conducerea în Israel în legea revelată de Dumnezeu lui Moise. De fapt, Împăratul era Dumnezeu Însuși, care ședea între heruvimi în Sfânta Sfintelor. Reprezentantul Marelui Împărat era Marele Preot, iar „armata” sa formată de leviți, rar însă, o armată care purta o luptă spirituală. În ce privește armată care să poarte războaiele Domnului printre popoare, aceasta se forma prin convocarea oamenilor simpli din popor. Domnul nu a cerut lui Israel să formeze o armată permanentă și să se inițieze în arta războiului. El le promitea protecția sa divină și îi învăța că ajutorul Lui le era de ajuns. El le putea ridica lideri militari pentru anumite perioade limitate în timp, așa cum au fost Iosua și judecătorii, dar nu era de acord cu existența unor lideri militari permanenți. Acest tip de conducere în Israel, arăta pe de o parte cu claritate că Domnul este Împăratul lui Israel (ce ciudățenie trebuie să fie Israel printre popoare din pricina faptului că nu avea un împărat pământesc!), iar pe de altă parte stimula încrederea poporului în Dumnezeu. Poporul era chemat să trăiască prin credință și nu prin vedere. Iată de ce, atunci când poporul i-a propus lui Ghedeon să domnească peste ei ca Împărat, el a refuzat cu fermitate și a spus poporului: „*Eu nu voi domni peste voi, nici fiii mei nu vor domni peste voi, ci Domnul va domni peste voi*” (Jud. 8:23).

Este clar că poporul obosise să încerce să trăiască prin credință, și că trăirea prin vedere devenise o opțiune atât de atractivă. Da, ei de fapt, nu aveau suficientă încredere în Dumnezeul cel

nevăzut din mijlocul lor, și de aceea au cerut un împărat pământesc în care să-și pună nădejdea. Dumnezeu, și nu Samuel era cel ce era lepădat de popor. Este interesant faptul că Samuel, nu mai este la fel de tranșant ca Ghedeon de altă dată în a refuza propunerea lui Israel. El vine cu ea înaintea Domnului. Oare de ce? Se pare că și el înțelegea că se apropia momentul unei perioade de schimbare în structura de conducere a națiunii, însă a conștientizat că motivația poporului nu este curată. De aceea a simțit nevoia să vină cu propunerea poporului înaintea Domnului. Domnul descoperă poporului dreptul împăratului. Aceste drept reflectă foarte bine diferența de putere dintre împărat și judecător, dar și faptul că instaurarea regalității însemna un dezavantaj pentru popor. Pe de o parte, el trebuia să cedeze o parte din bunurile și averile lor pentru a le dăruia împăratului, iar pe de altă parte, împăratul, având atâta putere, putea deveni abuziv. Dumnezeu înștiințează poporul că El nu le va veni în ajutor, în cazul în care vor striga împotriva Împăratului lor. Domnia lui Dumnezeu peste ei nu presupunea atâtea pierderi materiale și atâtea riscuri. Samuel le-a prezentat dreptul împăratului în speranța că poporul se va răzgândi. Cu toate acestea, poporul a insistat mai departe în demersul lor de a instaura regalitatea în Israel. Nevoia de siguranță și dorința de a umbla prin vedere era atât de accentuate în inima poporului, încât erau gata să-și asume aceste pierderi financiare. Obosiseră să umble prin credință. Umblarea prin vedere are atât de tentantă.

Marea întrebare din acest capitol este: de ce acceptă totuși Dumnezeu cererea poporului? Am putea propune următorul răspuns: Dumnezeu intenționa și el să instaureze regalitatea în Israel, dar din alte motive. Astfel, nu cererea în sine era greșită, ci motivația lor nu era după voia lui Dumnezeu. Dacă poporul ar fi venit înaintea lui Samuel și i-ar fi spus: „Domnul este Împăratul nostru și va rămâne împăratul nostru pe veci. Nu ne îndoim de puterea și purtarea Sa de grijă. Cu toate aceste conștientizăm că în acest moment din istoria noastră avem nevoie de un împărat pământesc, care să nu fie altceva decât un reprezentant umil al adevăratului împărat. Pe de o parte vom putea fi mai reprezentativi printre celelalte popoare, iar pe de altă parte poporul ar avea o resursă spirituală în plus. În perioada judecătorilor, poporul și-a dovedit slăbiciunea credinței și nevoia unui lider puternic care să-l conducă în permanență.”, atunci lucrurile ar fi stat cu totul altfel. Instaurarea regalității în Israel făcea parte din planul lui Dumnezeu, din revelația Sa progresivă. La fel cum la un moment dat, Cortul avea să fie înlocuit cu un Templu mareț, sistemul judecătorilor avea să fie înlocuit cu regalitatea. Dumnezeu nu a instaurat regalitatea în Israel doar pentru că Israel a cerut acest lucru. Și apoi, dacă regalitatea ar fi fost în sine un lucru rău, atunci n-ar mai fi instituit-o Domnul îndurării în poporul Său. Pe de altă parte, este important să ne amintim că funcția de împărat, la fel ca cea de Mare Preot are valențe mesianice. Funcția de împărat oglindește o parte importantă din lucrarea lui Mesia care nu putea fi pusă în lumină de funcția de Mare Preot de la Cort. Este, deci, evident că la un moment dat în istoria progresivă a lui Israel, Dumnezeu ar fi instituit regalitatea în Israel. Același lucru este subliniat de Deuteronom 17 care vorbește deja de legea pentru împăratul care va domni mai târziu peste Israel.

Putem concluziona afirmând că cererea unui împărat nu a fost greșită în sine, și că ceea ce L-a deranjat pe Dumnezeu a fost atitudinea și motivația din inima poporului. Deși motivația era greșită, Dumnezeu răspunde cererii lor. Și aceasta pentru că și El avea în plan să dăruiască lui Israel un împărat, și sosise vremea pentru acest lucru. Dar cum vom vedea mai târziu, Dumnezeu nu le răspunde cererii lor, dar încearcă să le corijeze motivația și raportarea la împărat.

În capitolul opt Dumnezeu dă undă verde pentru instaurarea regalității în Israel. Și astfel, apare întrebarea: pe cine va alege Domnul drept căpetenie a poporului Său? Mă gândesc că în Israel erau mulți pretendenți pentru această funcție, și poate erau mulți tineri din familii înstărite și puternice din Israel care tânjeau după această poziție. Dar Dumnezeu are oamenii Săi pregătiți în ascuns și alege pe cei cu inima smerită. În următoarele trei capitole autorul ne prezintă alegerea lui Saul și confirmarea acestei alegeri în fața întregului popor. În aceste capitole descoperim două

teme unificatoare: pe de o parte autorul insistă pe profilul spiritual al inimii lui Saul, iar pe de altă parte ne prezintă modalitatea minunată prin care Dumnezeu l-a înălțat și confirmat în fața poporului Său. Să analizăm fiecare temă în parte, și apoi să încercăm să răspundem la întrebarea: de ce sunt împletite de cele două teme, care este legătura dintre ele, și ce mesaj potențează alăturarea lor în acest pasaj extrem de frumos?

Să privim mai întâi spre inima lui Saul pentru a răspunde la întrebarea: **de ce Dumnezeu l-a ales tocmai pe Saul pentru această funcție atât de importantă în Israel?** Saul provenea dintr-o familie cu oameni puternici și viteji, el la rândul său fiind un adevărat bărbat, curajos și cu o personalitate puternică. Domnul îi modelează caracterul înconjurându-l cu oameni puternici, care să îi inspire curaj și încredere. Apoi, Dumnezeu continuă modelarea inimii lui Saul, dăruindu-i un trup minunat și o frumusețe fizică specială. Saul era cel mai frumos și cel mai înalt bărbat din Israel. Cu toate acestea, ce ne uimește la el, și ce accentuează și autorul cel mai mult este smerenia inimii lui. El învinge ispita mândriei și nu lasă ca frumusețea sa să îl înalțe mai presus de semenii lui. Ce minunat îi pregătește Domnul inima pentru slujba de împărat. El îi oferă calități unice în popor și îl provoacă astfel să ducă o luptă aprigă cu ispita mândriei pentru a-și învăța inima să fie smerită în ciuda darurilor și binecuvântărilor speciale venite de sus peste el. Să fii cel mai frumos bărbat dintr-o națiune, oare ne închipuim ce înseamnă acest lucru? Câte ispite și câte oferte din partea Evei? Saul rămâne însă smerit și nu ajunge un depravat, ci rămâne credincios valorilor familiei. Deși are 30 de ani, el nu ezită să asculte de tatăl său și îi vine în ajutor. Ar fi putut să ceară sau să refuze această cerere. I-ar fi putut sugera tatălui său să trimită pe altcineva. Dar el nu procedează așa, și se duce el însuși să caute măgărițele cele pierdute. Și în împlinirea acestei slujbe el se dovedește a fi un bărbat perseverent, responsabil și descurcăreț. Trei zile el caută fără încetare măgărițele cele pierdute străbătând diferite zone din Israel și fiind însoțit de un singur slujitor. Ținând cont că starea spirituală a poporului nu era prea bună, putem să ne dăm seamă că drumurile nu erau lipsite de pericole și de tâlhari nerăbdători să jefuiască pe călători. Saul se dovedește a fi însă un bărbat curajos și neînfricat. El dă dovadă și de flexibilitate și maturitate. După trei zile de căutare, el se gândește că tatăl lui s-ar putea îngrijora pentru el și se gândește că ar fi bine să se întoarcă. El nu rămâne fixat pe obiectul lui și este gata să accepte și pierderea. Un alt lucru frumos din inima lui Saul este reflectat de dialogul dintre el și slujitorul său. Slujitorul său se simte liber să-i propună o schimbare de plan lui Saul, iar acesta este receptiv la sfatul primit de la robul său. Smerenia unei inimi se dovedește și prin receptivitatea la sfaturi, și cu cât mai mult cu cât acestea vin de la persoane cât mai „neînsemnate”. Saul nu este nici pe departe plin de sine și rob de propriile idei. El este deschis la propunerile celor din jur.

Când Samuel începe să-i vorbească despre o înălțare a sa în Israel, Saul răspunde: „*Oare nu sunt eu Beniamit, din una din cele mai mici seminții din Israel? Și familia mea nu este cea mai mică dintre toate familiile din seminția lui Benjamin? Pentru ce dar îmi vorbești astfel?*”. Dumnezeu îi dăruise lui Saul un context deosebit pentru a-l învăța lecția smereniei: îl așezase în cea mai mică familie din cea mai mică seminție din Israel. Nu-l vedem pe Saul frustrat sau fiind răzvrătit din pricina poziției sociale. Ba dimpotrivă în inima sa strălucește mulțumirea și smerenia. El a învățat credințioșia în lucrurile mici și nu-l vedem alergând după înălțare sau după lucruri înalte. El are o părere cumpătată despre sine și la vestea înălțării întreabă sincer: cine sunt eu pentru a primi această înălțare? Poate că au fost mulți care au tânjit după funcția de împărat, dar Domnul nu le-a dat-o. Dar iată că Saul nu s-a gândit probabil niciodată la posibilitatea de a fi împărat și totuși Domnul îl așează împărat peste Israel. Iată că cei ce fug după lucruri înalte vor fi smeriți, iar cei care își găsesc plăcerea în credințioșia față de lucrurile mici vor fi înălțați. Inima învață lecția smereniei în contextele smereniei, în valea umilinței, prin slujirea în lucrurile mici. Oamenii lui Dumnezeu, înainte de înălțarea în lucrare au trecut prin valea umilinței și au trebuit să-și dovedească credințioșia în lucrurile mici: Moise a fost păstor 40 de ani după ce fusese

ministru în Egipt, Iosif a slujit ca rob în Egipt și apoi ca și condamnat în temniță, David a fost urmărit ca un tâlhar peste 11 ani de zile, Isus a fost un tâmplar anonim din Nazaret, iar Saul a slujit Domnului în cea mai mică familie din Israel până la vârsta de 30 de ani. În contextele mici ale vieții, omul învață că e mic și își formează o părere cumpătată despre sine. Tot aici inima învață să-și găsească plăcerea și împlinirea în slujirea lui Dumnezeu și nu în natura și măreția unei lucrări. Persoana căreia îi este dedicată slujirea și nu lucrarea în sine este ceea ce contează cu adevărat. Omul învață să își îplinească nevoia de semnificație prin relația cu Dumnezeu și prin slujirea Lui, și nu prin lucrarea însăși. Atunci când slujește inima învață să se lege de Dumnezeu și nu de lucrare. Doar cel care a învățat să își găsească plăcerea în lucrurile mici, este cu adevărat pregătit pentru a sluji în lucrări mari. Domnul îl consideră pe Saul pregătit pentru funcția de Împărat al lui Israel. Inima sa fusese modelată cu grijă timp de 30 de ani, iar testul smereniei fusese trecut cu notă mare.

Smerenia lui Saul este dovedită și prin reacțiile sale de după aflarea veștii că Domnul l-a înălțat ca împărat peste poporul Lui Israel. În primul rând el rămâne supus lui Samuel și continuă să îi respecte autoritatea. Deși tatăl Său era îngrijorat pentru el, el nu se grăbește să se întoarcă acasă, ci ascultă întru totul de Samuel, mai rămâne cu el și apoi urmează cu credincioșie toți pașii indicați de Samuel. Pe urmă, atunci când unchiul său îl întreabă ce a vorbit cu Samuel, Saul nu pomeneste nimic despre împărăție. Dacă ar fi fost cineva care alerga idolatru după lucruri mari, oare cât de repede și cu cât patos ar fi răspândit această veste? Ba mai mult, atunci când este adunat tot poporul și el este ales de Domnul prin sorti în fața întregului popor ca împărat, el se ascundea după vase. El nu umbla după înălțare și după slava mulțimii. Inima sa învățase atât de bine lecția smereniei, încât se simțea jenat în contexte de înălțare. Dar ce va face Saul după ce a fost numit oficial împărat, după ce Samuel a anunțat poporului dreptul împăratului, după ce a primit o mulțime de daruri și după ce s-a trezit înconjurat de oșteni? Spre surpriza noastră, Saul se întoarce acasă și continuă să-L slujească pe Domnul în contextele mărunte în care învățase lecția smereniei. Astfel, în cap. 11 îl găsim întorcându-se de la câmp în urma boilor. Înălțarea nu i s-a suit la cap. Inima nu i s-a îngâmfat. El nu s-a grăbit să își ceară drepturile de împărat, și nu a considerat un lucru nevrednic pentru el să continue munca de la câmp. Saul rămâne smerit și după înălțarea sa! Acest lucru este pus în lumină și de raportarea la cei care l-au contestat și nu i-au adus daruri. El nu a luat seama la cuvintele lor și atunci când, după victoria asupra amoniților, poporul a propus omorârea lor, Saul le-a venit în apărare și a potolit mânia lui Israel. El s-a opus presiunii mulțimii cu riscul de a-și pierde din popularitate, și a făcut acest lucru de dragul vrăjmașilor lui. Ce inimă minunată avea Saul! Înțeleg acum de ce Samuel l-a iubit așa de mult și a acceptat atât de greu lepădarea lui.

Autorul reliefează și alte trăsături ale caracterului lui Saul. În cap. 11, îl descoperim pe Saul un om foarte puternic și curajos, care știe să ia inițiativa în Israel, care știe să-și motiveze și să-și organizeze oștenii. Când aude de intenția amoniților de a arunca ocară supra lui Israel, și implicit asupra Dumnezeului lui Israel, Saul nu se teme, ci se umple de mânie. Și nu doar atât; el mobilizează un întreg popor să meargă la luptă, apoi îl împarte în trei cete și organizează un atac surpriză asupra amoniților în straja dimineții. Iată că a fi smerit nu înseamnă a fi un om slab, un „papă-lapte”, cum spune românul. Deși era smerit, Saul era un lider adevărat, cu coloană vertebrală, neînfricat, hotărât, în stare să mobilizeze un popor, și să înfrunte o armată mai puternică și mai pregătită decât a sa. Cu toate acestea, elementul pe care autorul îl accentuează când creionează profilul lui Saul este smerenia inimii sale. Și, astfel, aflăm și răspunsul la întrebarea: oare pe cine va înălța Domnul ca împărat peste Israel? Răspunsul este: pe cel cu inima smerită care nu umblă după lucruri mari. Iată ce îi spune Dumnezeu mai târziu lui Saul: „*Când erai mic în ochii tăi, n-ai ajuns tu căpetenia semințiilor lui Israel și nu te-a uns Domnul ca să fii Împărat peste Israel?*” (15:17). Chiar Domnul însuși subliniază motivul principal al alegerii lui

Saul. Secretul lui Saul a fost că era mic în ochii lui. O, dar cât de greu așează Domnul acest adevăr în inima unui muritor infectat din clipa conceperii sale de virusul preamăririi de sine!

Cum spunea în aceste capitole, tema „profilul inimii celui ales de Domnul” se împletește cu tema „confirmării sale”. Saul este confirmat mai întâi înaintea lui Samuel, Cel mandat să ungă pe împărat. Capitolele 9 și 10 abundă de semne divine și de tot felul de „coincidențe”. Menirea lor este clară: confirmarea lui Saul ca fiind ales cel ales de Domnul. Domnul îi descoperă în mod direct acest lucru lui Samuel. Dar nu doar Samuel are nevoie de această confirmare, ci Saul însuși are nevoie de ea. Cel care nu umblă după lucruri înalte și are o părere cumpătată despre sine, are temeri justificate și îndoieli legitime atunci când aude vestea înălțării sale. El are nevoie de încurajare și confirmare din partea lui Dumnezeu și din partea semenilor. Saul primește confirmarea prin trei etape:

- intersectarea providențială cu Samuel;
- mesajul lui Samuel;
- cele trei semne de după întâlnirea cu Samuel.

Primul lucru pe care-l face Dumnezeu este să îl intersecteze într-un mod providențial și de neuitat pe Saul cu Samuel. Atunci când se adună prea multe „coincidențe”, omul începe să privească spre cer și să înțeleagă că Domnul vrea să îi comunice ceva. Pierderea măgărițelor, căutarea lor timp de trei zile fără succes, luarea hotărârii de întoarcere acasă chiar în zona în care se află Samuel, propunerea slujii lui Saul, sfertul de siclu de argint găsit în buzunarul acestuia, întâlnirea cu fetele care ieșiseră să scoată apă, și apoi întâlnirea cu Samuel chiar când Samuel se suia pe înălțime (dacă ar fi întârziat un singur minut, nu ar fi putut să mai vorbească cu Samuel care trebuia să binecuvânteze jertfa și să stea la masă cu niște personalități din Israel), toate acest „coincidențe”, au rolul de a-i comunica lui Saul că alegerea sa ca împărat nu este o întâmplare ci ceva hotărât și premeditat de Domnul Însuși.

Este interesant că Samuel nu-i spune de la început care este planul lui Dumnezeu cu el. Sunt câțiva pași pentru pregătire mării vești. Mai întâi Samuel îl invită cu el la masă. Apoi, îi spune că pentru el a fost păstrat tot ce este mai de preț (sau mai dorit) din Israel. Saul este așezat pe urmă în capul mesei și Samuel îi dă spada, care conform Legii era rezervată doar preoților. Prin faptul că îi este oferită spada dreaptă de care aveau parte doar cei unși în slujba preoției, se anticipează alegerea lui Saul pentru o slujbă specială, asemănătoare cu cea a preoției. Și într-adevăr, la fel cum preotul trebuia să îl reprezinte pe Dumnezeu la Cort, împăratul va fi al doilea reprezentant al Domnului pe pământ. El trebuia să fie pentru popor o reflecție a Marelui Împărat. După ce Samuel îi dă lui Saul marea veste, îi mai dă încă trei semne de confirmare. Aceste trei semne nu reprezintă doar împlinirea cu precizie a unor prevestiri ale lui Samuel. Fiecare semn are și un mesaj pentru Saul.

1. Primul semn se împlinește la mormântul Rahelei, unde doi oameni îi aduc vestea că măgărițele s-au găsit. Acest semn îl învață pe Saul puterea lui Dumnezeu care poate lucra și fără el. Saul a pornit la drum să rezolve o problemă. Dar iată că Domnul i-a schimbat macazul și l-a chemat spre o altă slujbă. Dar nu a făcut doar atât: el a rezolvat fără Saul problema care îi fusese încredințată acestuia. Saul își avea și el proiectele și responsabilitățile lui, dar acum era chemat într-o nouă și mare lucrare care avea să-ți absoarbă timpul și energiile. Omul îi dă pace învățându-l că El va rezolva toate celelalte probleme. Uneori când Domnul ne cheamă într-o lucrare nouă trebuie să renunțăm la alte lucrări care ne-au fost tare dragi. Însă El ne promite că va continua acele lucrări fără noi. Ce mare ușurare și încurajare pentru inima lui Saul și a tuturor celor ce sunt chemați în lucrări noi! Nu este la întâmplare faptul că acest semn se împlinește la mormântul Rahelei. Acest mormânt ne aduce aminte de o etapă din viața lui Iacov. În Genesa 35 Dumnezeu i se arată lui Iacov și îi spune: „*Eu sunt Dumnezeul Cel Atotputernic. Crește și*

înmulțește-te; un neam și o mulțime de neamuri se vor naște din tine, și chiar împărați din coapsele tale". Dar după ce îi spune aceste cuvinte, nu după mult timp, Rahela moare. Iacov s-ar fi putut îndoi de credințioșia lui Dumnezeu și s-ar fi putut întreba: „Dumnezeu îmi promite mari binecuvântări, și apoi soția îmi moare. Ce să mai înțeleg din toate acestea?”. După un timp îl pierde pe Iosif, iar apoi este în pericol să-l piardă și pe Simeon și pe Beniamin. Și iarăși Iacov s-ar fi putut îndoi de credințioșia lui Dumnezeu. Dar lucrurile i-au dintr-odată o întorsătură fericită și îi primește înapoi pe Beniamin și Simeon, dar și pe Iosif care avea deja doi fii născuți în Egipt. În Genesa 47 Iacov reia istoria vieții sale și-i spune lui Iosif „Dumnezeul Cel Atotputernic mi s-a arătat la Luz în țara Canaan și m-a binecuvântat. El mi-a zis: „*Te voi face să crești, te voi înmulți și voi face din tine o ceată de popoare, voi da țara aceasta seminței tale după tine ca s-o stăpânească pentru totdeauna. Acum, cei doi fii ai tăi care ți s-au născut în țara Egiptului, înainte de venirea mea, vor fi ai mei ca și Ruben și Simeon. Dar copiii, pe care i-ai născut după ei, vor fi ai tăi; ei vor purta numele fraților lor în partea lor de moștenire. La întoarcerea mea din Padan, Rahela a murit pe drum lângă mine, în țara Canaan la o depărtare bunicică de Efrata; și am îngropat-o acolo pe drumul care duce la Efrata sau Betleem.*” (Gen. 47:3-7).

De fapt, Iacov se minunează acum de credințioșia lui Dumnezeu în ciuda realităților care par să o contrazică. Moarte Rahelei a marcat momentul din care durerea și pierderea au intrat în casa lui Iacov. Însă în timp ce el credea că l-a pierdut și pe Iosif, Domnul continua să-i înmulțească sămânța în Egipt dăruindu-i doi nepoți prin Iosif. Iacov privea la realitățile din jur și vedea cum familia sa se împuțina și era sortită durerii. Dar de fapt, Dumnezeu era credincios, și fără să știe el, pregătea prin trimiterea lui Iosif în Egipt o mare izbăvire pentru întreaga sa familie. Iacov îi înfiază pe cei doi fii ai lui Iosif născuți în Egipt, adică în perioada în care Iacov se îndoia de credințioșia lui Dumnezeu, ca semn de aducere aminte și dovadă a faptului că Domnul rămâne credincios promisiunilor Sale, chiar dacă de multe ori realitățile vizibile par să contrazică acest lucru. Iacov îi evidențiază lui Iosif contrastul dintre primele evenimente petrecute imediat după ce Domnul i-a rostit promisiunea (moartea Rahelei) și cele petrecute mai târziu (Domnul îl dă pe Iosif înapoi și aduce o mare izbăvire prin el). Atunci când ne îndoim de credințioșia lui Dumnezeu este bine să ne aducem aminte de istoria lui Iacov și să așteptăm cu răbdare sfârșitul poveștii. Să ne aducem aminte că Domnul ne încearcă credința și lucrează la împlinirea promisiunilor Lui pe căi știute doar de El. Saul cunoștea istoria lui Iacov și putea face conexiunea dintre aceasta și propria sa experiență cu măgărițele. Domnul este atotputernic și Își va împlini promisiunile Lui chiar dacă, uneori, realitatea vizibilă pare să contrazică acest lucru. Dispariția Rahelei și a lui Iosif puteau fi interpretate de Iacov ca și necredințioșie din partea lui Iacov, ca pe un blestem și ca pe o binecuvântare. Dar iată că prin moartea Rahelei, Domnul depărtează sursa idolatriei din casa lui, iar prin trimiterea lui Iosif în Egipt El pregătește o mare izbăvire și preîntâmpină un dezastru (fără Iosif, foametea ce avea să vină ar fi putut nimici toată familia lui Iacov). Tatăl lui Saul pierduseră măgărițele, iar Saul le-a căutat trei zile fără să le găsească. Acest lucru putea fi privit ca un blestem. Dar iată că Domnul a adus măgărițele înapoi pe altă cale, iar pe Saul l-a intersectat în mod providențial cu Samuel pentru a-i da marea veste. Cum reacționăm noi atunci când „ne pierdem măgărițele”? Nu am putea să ne gândim oare că în căutarea „lor” ne vom întâlni cu Domnul care vrea să ne dea vești minunate?

2. Al doilea semn se împlinește la Betel. Acolo i s-a arătat Dumnezeu prima dată lui Iacov înainte să plece în Padan Aram și acolo i-a făcut acea minunată promisiune imediat înainte de moartea Rahelei. Este evident faptul că Domnul vrea să îi aducă aminte lui Saul de istoria lui Iacov. La Betel Saul primește două pâini. Ele sunt semnul purtării de grijă a lui Dumnezeu, iar din istoria lui Iacov începută la Betel ceea ce strălucește cel mai mult este credințioșia lui Dumnezeu în a purta de grijă, și aceasta chiar în ciuda necredințioșilor lui Iacov.

Atunci când îl alege pe Saul, Domnul îi vorbește despre puterea sa și purtarea sa de grijă. Saul avea nevoie de acest lucru, deoarece avea să fie înălțat într-o funcție cu mari responsabilități, și avea să fie confruntat cu mari încercări. Este interesant să observăm că în cap. 13 Saul a falimentat chiar la testul încrederii în puterea lui Dumnezeu și în purtarea sa de grijă în ciuda evidențelor vizibile descurajante. Nu este la întâmplare faptul că Domnul îl alege pe Saul în contextul unei crize financiare pentru familia sa: măgărițele se pierduseră și el nu reușise să le găsească. Domnul poate citi în inima lui Saul posibile zone mai vulnerabile în contextul unor crize și îi oferă resursa încrederii în purtarea de grijă a lui Dumnezeu.

3. Ultimul semn se împlinește la Ghibea acolo unde era garnizoana filistenilor, vrăjmașul lui Israel. Acolo Duhul Domnului a venit peste Saul și a proorocit. În vecinătatea vrăjmașului Saul experimentează puterea Duhului în viața lui. Oare Domnul îl atenționează că adevărată luptă este o luptă de natură spirituală, și că adevărații vrăjmași sunt în inima lui, și că, pentru a-i învinge are nevoie de puterea Duhului Sfânt? Și într-adevăr, privind la sfârșitul tragic al domniei lui Saul (ucis de Filistenii), putem afirma că Saul nu a fost înfrânt de fapt de filistenii, ci de tendințele înșelătoare ale inimii sale.

4. Un alt semn poate fi considerat chiar faptul că Domnul avea să îl prefacă într-un alt om. Într-adevăr, de îndată ce Saul s-a despărțit de Samuel, Domnul i-a dat o altă inimă, iar după ce Duhul s-a coborât peste el, Saul a fost prefăcut într-un alt om. Întrebarea este: ce avea în plus inima nouă dăruită de Domnul și pe ce bază poate dăruia Domnul unui om o inimă nouă? Textul nu ne oferă prea multe indicii care să ne ajute să răspundem la întrebări. Putem emite ipoteza că Domnul i-a înnoit lui Saul modul de gândire și i-a dăruit o perspectivă nouă asupra planului lui Dumnezeu și un discernământ special. Și mai putem presupune că acest salt în gândire și maturitate nu s-a produs deodată, ci în urma unui proces îndelung de modelare și pregătire. Un lucru asemănător s-a întâmplat cu ucenicii la Rusalii. După o perioadă de pregătire de peste trei ani de zile, a venit și momentul special de la Rusalii, în care perspectiva lor asupra planului lui Dumnezeu a fost înnoită într-un mod cu totul special.

Samuel îi cere lui Saul să-l aștepte 7 zile la Ghilgal pentru a aduce jertfe Domnului. Dumnezeu vrea să îl învețe pe Saul pe de o parte răbdarea, iar pe de altă parte faptul că Samuel este cel care deține funcția de preot în popor. Într-adevăr, i s-a dăruit spada dreaptă, și a fost uns înaintea Domnului ca Împărat, dar nu i s-a dăruit și preoția. Nu putem să nu observăm că în cap. 13, Saul a trebuit să-l aștepte pe Samuel tot 7 zile pentru a aduce jertfa. Saul, fiind într-un moment de criză, și-a pierdut răbdarea și a adus el jertfa. Este evident, că Domnul știe dinainte bătăliile spirituale cu care se va confrunta Saul și-i oferă din timp resurse și și-i așează stâlpi de aducere aminte care să-l ajute să biruiască furtunile ce vor veni. Iată deci că Dumnezeu nu doar că îi confirmă lui Saul alegerea Sa, dar îl și pregătește pentru încercările ce se vor abate asupra sa în timpul domniei sale.

Dumnezeu îl confirmă pe Saul înaintea lui Samuel, înaintea lui însuși, dar și înaintea lui Israel. Saul este confirmat de Dumnezeu înaintea poporului în două etape. Mai întâi este ales prin sorți la Mițpa în fața întregului Israel. Dar apoi, adevărata confirmare este în cap. 11 când Saul aduce o mare victorie împotriva lui Nahaș Amonitul. Nahaș amonitul a vrut să arunce ocară asupra lui Israel, și implicit asupra Dumnezeului lui Israel, dar Dumnezeu l-a folosit pe Saul pentru a îndepărta o astfel de ocară. Este interesant că apoi, Samuel adună poporul la Ghilgal, acolo unde Dumnezeu prăvălise ocara Egiptenilor de deasupra lui Israel (vezi Iosua 5). Domnul îl folosește pe Saul pentru a-și înălța Numele și pentru a aduce lui Israel izbăvire în fața vrăjmașilor săi. Se accentuează încă odată că o funcție principală a împăratului era aceea de a purta războaiele Domnului. Dumnezeu are nevoie doar de o zi pentru a-l înălța pe Saul înaintea poporului Său. Însă

i-a luat 30 de ani pentru a-l pregăti pentru acest moment al înălțării. Și cred că aceasta este lecția cap.9-11. Cum spuneam ceva mai devreme, pasajul este construit prin împletirea a două teme: tema profilului inimii lui Saul, și tema confirmării lui. Oare de ce sunt alăturate aceste două teme? În mod cert, autorul vrea să ne învețe că pregătirea propriei inimi și nu confirmarea sa înaintea celorlalți trebuie să fie preocuparea și prioritatea oricărui credincios și oricărui viitor lider. Confirmarea unui lider intră în responsabilitatea lui Dumnezeu și o poate face pur și simplu peste noapte. Pregătirea inimii lui însă durează zeci de ani și aceasta este adevărata provocare. Sunt mulți lucrători care aleargă după confirmare și își consumă energiile în această direcție. Este însă vorba de o defocalizare. Înălțarea unui lucrător ține de sfera de responsabilitate a lui Dumnezeu și este lucrul cel mai ușor. Modelarea unei inimi smerite este un lucru dificil. Dumnezeu l-a ținut pe Saul în umbră și anonimat 30 de ani. Apoi, peste noapte, l-a făcut celebru. Un lider chemat de Dumnezeu trebuie mereu să vegheze asupra inimii lui și prioritatea să fie învățarea lecției smereniei. De restul se va ocupa Dumnezeu. Confirmarea noastră înaintea celorlalți intră în sfera de responsabilitate a lui Dumnezeu, dar responsabilitatea noastră este să conlucrăm cu Dumnezeu pentru modelarea și pregătirea inimii noastre. Dintre toate trăsăturile unui lider, trăsătura cheie și cel mai greu de creionat în caracterul cuiva este smerenia, adică o părere cumpătată despre sine. Fiecare om este injectat cu visul îndumnezeirii luciferice. De aceea, înălțarea aduce cu sine ispite nebănuite și poate aduce pieirea.

Dacă ai conduce un program de formare de lideri, care ar fi prioritatea acestui program? Ce ar trebui să urmărești în primul și în primul rând? În lumina alegerii lui Saul, prioritatea ar trebui să fie caracterul, iar trăsătura cheie smerenia. Oare așa sunt construite programele de formare de lideri din Biserici?

Capitolul 12 încheie secțiunea dedicată inaugurării acestei noi instituții în Israel, și anume regalitatea. Când poporul se bucura și se veselea la Ghilgal, Samuel vine înaintea poporului pentru a-l muștra. Discursul lui de muștrare vine ca nuca în perete. Iată că Israel biruise pe amoniți și se bucura de succesul adus de proaspătul împărat. Și în acest context al bucuriei și succesului, Samuel vine și le strică petrecerea, cum s-ar spune. Oare de ce face Samuel acest lucru? El este vasul lui Dumnezeu, prin care Dumnezeu își manifestă dragostea față de poporul Său. Poporul Israel ceruse un împărat cu o motivație greșită: obosiseră să se încreadă într-un Dumnezeu nevăzut și aleseseră calea umblării prin vedere. Iată că primiseră ce ceruseră și iată cu au câștigat lupta împotriva amoniților. Poporul se putea amăgi că a cerut un lucru bun, și se putea alipi în mod idolatru de împăratul lor. Iată că ei își puteau pune încrederea în el și să uite din nou pe Domnul. Poporul se afla în pericolul de substituie a Marelui Împărat cu reprezentantul pământesc al acestuia. În marea sa îndurare, Dumnezeu îl trimite pe Samuel pentru a preveni acest lucru și pentru a corija atitudinea lor față de împăratul pe care Dumnezeu li-l dăruise.

Primul lucru pe care îl face Samuel în discursul său este să demonstreze poporului că a păcătuit împotriva Domnului cerând un împărat. Cererea lor nu era legitimă, ci era izvorâtă din necredință. În primul rând, Samuel ca judecător a avut un comportament impecabil, prin el, Domnul a adus biruința împotriva Filistenilor și pace în Israel. Samuel s-a onorat deci cu cinste funcția de judecător, iar discursul său era cât se poate de credibil înaintea poporului. Dacă el ar fi un mare corupt, atunci poate că poporul ar fi avut să spunem o justificare în tânji după o nouă instituție în Israel și în a-l îndepărta pe Samuel în momentul în care fiii lui s-au dovedit a nu călca pe urmele lui. Dar ei l-au lepădat pe Samuel fără temei, și au cerut un împărat. Ba mai mult, când Samuel s-a opus acestui lucru nu l-au ascultat. Oare mărturia vieții lui neprihănite nu oferea suficientă credibilitatea cuvintelor lui atunci când s-a împotrivit cererii lor idolatre?

Pornind de la mărturia vieții lui, Samuel începe să judece poporul pentru toate binefacerile pe care le-a făcut Domnul. Interesant că el nu îi cheamă să îi judece pentru toate păcatele lor, ci pentru toate binefacerile lor. El le aduce aminte revărsarea îndurării lui Dumnezeu din trecut,

pentru a le dovedi gravitatea comportamentului lor din prezent. Samuel, face o paralelă între mărturia vieții lui în popor și mărturia lui Dumnezeu față de popor. La fel cum lui Samuel nu i s-a putut imputa nimic, și totuși a fost lepădat de popor, la fel, nici lui Dumnezeu nu i se poate reproșa nimic, și totuși a fost lepădat de popor. Iată, cum prin acest context, Domnul îl poate ajuta pe Samuel să înțeleagă mai bine inima lui Dumnezeu și să simtă durerea din sufletul Acestuia. În capitolul 8 Dumnezeu îi spuse lui Samuel: *„Nu pe tine te leapădă, ci pe Mine ca să nu mai domnesc peste ei. Ei se poartă cu tine, cum s-au purtat totdeauna de când i-am scos din țara Egiptului până în ziua de azi.”* Deci, cum spuneam, după ce își prezintă mărturia vieții lui, Samuel înalță mărturia istorică a binefacerilor divine în popor. Domnul a fost un Împărat credincios, iar credințioșia sa este fără cusur. El a fost credincios să îi pedepsească atunci când L-au uitat și s-au dedat la idolatrie, dar a fost la fel de credincios să îi izbăvească atunci când ei au strigat către El. Și deși nu le-a dăruit un lider militar permanent, El a fost credincios să ridice de fiecare în popor un lider prin care să îi izbăvească. Deci, poporul nu îi putea imputa poporului că nu a fost un bun Împărat. Iată că chiar acum, prin Samuel, ei se bucurau de pace. Oare de ce să ceară un împărat? Samuel deconspiră în v.12 rațiunea cererii lor: *„Apoi, când ați văzut că Nahaș, împăratul fiilor lui Amon, mergea împotriva voastră, mi-ați zis: „Nu!, ci un împărat să domnească peste noi.”* Și totuși, Domnul, Dumnezeuul vostru era Împăratul vostru.”. Poporul a refuzat trăirea prin credință și domnia lui Dumnezeu. Era neplăcut pentru ei ca izbăvirea să fie mereu condiționată de ascultarea lor de Dumnezeu și că mereu să se încreadă în Dumnezeu că el va ridica la vremea potrivită izbăvitorii de care aveau nevoie. Era mai simplu să ai un împărat și să-și pui încrederea în el, că el te va proteja, indiferent de moralitatea vieții tale. Astfel, Samuel le demonstrează că cererea lor a fost lipsită de temei, și că ei, de fapt, s-au lepădat de Domnul care era Împăratul lor.

Este minunat cum intervine Dumnezeu prin Samuel pentru a corija raportarea lor la împărat. Mesajul este clar: **împăratul nu poate substitui încrederea în Dumnezeu, și nici nu poate inaugura un nou drum spre binecuvântare necondiționat de ascultarea de Dumnezeu.** Samuel insistă că legământul sinaitic rămâne valabil și că binecuvântarea rămâne condiționată de ascultarea de Dumnezeu. Doar dacă ei și împăratul lor vor asculta de Domnul, se vor putea alipi de El (suprema binecuvântare), însă dacă nu vor face acest lucru, vor pieri și ei și împăratul lor. Împăratul nu reprezintă un rău în sine în mijlocul poporului, căci altfel Dumnezeu cel sfânt nu l-ar fi putut tolera. Însă raportarea idolatră la împărat a fost un mare păcat, și Samuel se roagă pentru tunete și fulgere, prin care poporul învață cât de mult L-au ofensat pe Domnul prin cererea lor. Dumnezeu le comunică clar că El rămâne Adevăratul Împărat.

Capitolul 12 ne explică de ce anumite cereri, chiar idolatre, sunt ascultate de Dumnezeu. Lucrul cerut nu este un rău în sine, ci **alipirea noastră de darurile divine și nu de Dătător reprezintă marea problemă.** Domnul este atât de bun, încât după ce ne dăruiește lucrul cerut cu o motivație greșită, El nu uită de noi, ci intervine pentru a ne corija motivația și pentru a aduce vindecare în raportarea noastră față de darurile Sale.

Lepădarea lui Saul – 13:1-15:35 –

Versetul 1 din cap.13 nu este identic în toate manuscrisele. Probabil, cea mai corectă variantă ar fi: „Și când Saul domnea de doi ani peste Israel..”. Ar fi mai multe argumente: pe de o parte, Saul a domnit 40 de ani asupra Israelului și nu doar 2 ani, iar pe de altă parte în cap. 13 Ionatan pare să aibă cel puțin 18 ani. Dacă Saul ar avea 32 de ani în cap. 13, aceasta ar însemna că l-a născut pe Ionatan când ar fi avut 14-15 ani. Nu ar fi fost imposibil acest lucru, dar ar fi mai puțin probabil.

Un prim lucru care îmi atrage atenția asupra comportamentului lui Saul este campania de popularizare pe care și-o face după victoria lui Ionatan asupra filistenilor. El nici nu participase la bătălie, și totuși, el a pus să se sune cu trâmbița în toată țara: „*Saul a bătut tabăra Filistenilor și Israel s-a făcut urât Filistenilor.*” Este adevărat, că el urmărea să-i adune pe israeliți la luptă, dar cu toate acestea putem emite cel puțin ipoteza că Saul s-a lăsat ademenit de o slavă deșartă. Oare nu Domnul a fost cel care a dat pe filistenii în mâna lui Ionatan? Și oare, dacă Domnul ar fi fost înălțat, poporul nu ar mai fi tremurat așa de frică în fața armatelor filistenilor?

După prezentarea evenimentului care a declanșat războiul între filistenii și evrei, autorul ne oferă multe detalii pentru a creiona situația de maximă criză în care au ajuns Saul și poporul său. Este evident, prin abundența detaliilor din text, că naratorul vrea să accentueze gravitatea situației în care se afla Saul. Filistenii aveau 1000 de care și 6000 (în alte traduceri 30.000) de călăreți, iar armata lor era ca nisipul mării. Reacția poporului este o adevărată catastrofă: cei mai mulți se ascund, iar o parte traversează Iordanul. Starea de spirit dinaintea unei bătălii este esențială în stabilirea câștigătorului. Iată că Israel a intrat în panică și este dominat de frică. O parte din popor a rămas lângă Saul, dar tremura și el, și în cele 7 zile de așteptare a lui Samuel, poporul a început să-l părăsească pe Saul până când acesta a mai rămas cu 700 de oșteni. Iată că plecaseră mulți și din cei care formau armata permanentă a lui Saul, adică cei 3000 de oșteni care erau tot timpul cu el și cu Ionatan. Ba mai mult, poporul continua să plece de lângă Saul. Saul așteptase cele 7 zile hotărâte de Samuel, dar iată că Samuel tot nu apărea. În acest moment Saul ia decizia să aducă el arderea de tot, raționamentul lui fiind: „*mi-am zis: „Filistenii se vor pogori înaintea mea la Ghilgal și eu nu m-am rugat Domnului! Atunci am îndrăznit și am adus arderea de tot.*”

Autorul nu uită să ne consemneze și faptul că spre deosebire de armata filistenilor, evreii nu dețineau nici săbii, nici sulite în ziua luptei. Criza era maximă. De ce Saul nu s-a ascuns și el? De ce nu a așteptat totuși și s-a grăbit să aducă jertfa? Oare Saul începuse să se raporteze idolatru la Yahwe și uitase că jertfele nu-i plac Domnului mai mult decât ascultarea? Oare jertfa în sine îl îmbuna pe Dumnezeu, sau atitudinea sfântă din inima omului era ceea ce aștepta cu adevărat Domnul? Poate Saul s-a gândit și la popor, deja descurajat, care ar fi fost și mai temător, dacă ar fi pornit la luptă fără aducerea jertfei.

Este evident că, Domnul a vrut să încerce credința lui Saul, așa cum mai încercase în vechime credința lui Avraam, Iosif etc. Domnul a orchestrat toate evenimentele din cap.13 cu scopul de a testa și întări credința lui Saul. Saul ar fi trebuit să se încreadă în puterea lui Dumnezeu, care la fel de bine, poate da biruința printr-un mic, ca și printr-un număr mare. Saul a refuzat umblarea prin credință, și s-a raportat la ce se vede, la forțele proprii. Situația de criză la împins și la un act de mândrie. Chiar dacă era Unsul Domnului, el nu putea împlini funcția unui preot. Dar el s-a gândit că de vreme ce este Unsul Domnului și situația este fără ieșire, iar Samuel întârzie, că Domnul va înțelege și va accepta această excepție care va întări regula. Doar, el era Unsul Domnului, cel ales de Domnul pentru a fi marele împărat! Din răspunsul lui Samuel descoperim că Domnul nu a înțeles deloc și s-a mâniat pe Saul. Domnul nu-l leapădă ca împărat în

acest moment, dar îl anunță că domnia lui nu va dăinui și că Domnul nu va mai face ca domnia lui să fie întărită pe vecie. Deci, Domnul ar fi vrut ca din Saul să vină Mesia, și casa lui Saul să fie ceea a fost casa lui David în istorie. Dar iată că Saul a ratat această imensă șansă. Pot deduce că Dumnezeu are un vis minunat cu fiecare suflet, așa cum a avut cu Saul, dar că neascultarea oamenilor îl determină pe Dumnezeu să-și schimbe planurile, astfel visele Sale de bine nu se mai împlinesc. Îmi aduc aminte de acele versete minunate din Isaia:

*„Ce aş mai fi putut face viei Mele şi nu i-am făcut? Pentru ce a făcut ea struguri sălbatici, când **Eu mă aşteptam să facă struguri buni?**” (Is.5:4); „El (Domnul) a zis: „Negreşit, ei sunt poporul Meu, nişte copii care **nu vor fi necredincioşi!**”, Şi astfel S-a făcut Mântuitorul lor...Dar ei au fost neascultători şi au întristat pe Duhul lui Cel Sfânt.” (Is.63:8,10).*

Dumnezeu nădăjduia și visa la roade din partea lui Israel. Iată visul Lui pentru poporul Lui. Însă Israel nu a ascultat, și visele Domnului nu s-au mai împlinit. Este de neînțeles la Dumnezeu, cum de El, Cel Atotștiutor, poate spera la un răspuns al credincioșiei din partea celor care îl vor părăsi în viitor. Se pare că Dumnezeu, deși cunoaște viitorul, are o capacitate extraordinară de a-Și trăi prezentul și trăiește în prezent.

Dar oare de ce nu i-a dat Dumnezeu lui Saul o a doua șansă? Doar lui David i-a mai dat o șansă. Cred că Dumnezeu nu a privit doar la acest act de neascultare, când a luat această decizie, ci a privit adânc către inima lui Saul și pornirile ei, și către deciziile ulterioare ale lui Saul. Și într-adevăr, în Saul nu găsim nici un gest al pocăinței, și nici vreun Psalm 51. Saul tace înaintea cuvintelor lui Samuel, dar nu se smerește și nu își plânge păcatul. Am înțeles, Saule, că ai cedat într-o situație de criză, dar după aceea, de ce nu te smerești și nu-ți ceri iertare de la Dumnezeu și de la popor? Nu știm exact ce s-a întâmplat în inima lui Saul, dar vedem că el este foarte liniștit când vine Samuel și își argumentează cu patos păcatul. El găsește argumente pentru a-și justifica faptele și nu este dispus să renunțe la ele. Iată că cel atât de smerit cu inima, atunci când a fost ales împărat, numai după doi ani de domnie (se pare), nu mai îndrăgește calea smereniei. Atunci când Domnul l-a ales ca împărat i-a dat o mulțime de semne și de resurse. Ele se centrau în special pe acest adevăr: Saule, nu te îngrijora, Domnul Cel Atotputernic, va purta de grijă! Domnul îl pregătea pentru situațiile de criză cu care se va confrunta în poziția de împărat, iată că Saul uită aceste resurse, iar pe de altă parte se îndepărtează de calea smereniei. Aceasta nu înseamnă că atunci când Domnul l-a uns ca împărat el nu era pregătit și ascundea boli spirituale fatale în inima lui (oare l-ar mai fi ales și confirmat Domnul?), ci înseamnă că pericolul căderii este real. Nu poți ajunge niciodată într-o poziție spirituală în care să fii invulnerabil și în afara oricărui pericol. Chiar dacă ești bine cu adevărat, aceasta nu înseamnă că lupta s-a încheiat! Cum ne spune și Pavel: *„Astfel, cine crede că stă în picioare să ia seama să nu cadă.”* (1 Cor. 10:12). Cred că Domnul l-ar fi primit bucuros pe Saul înapoi, și și-ar fi continuat cu el planurile Sale, dar Saul a refuzat pocăința.

Cum spuneam și mai sus, cap.13 insistă pe de o parte prin o mulțime de detalii pe mărimea încercării la care a fost supus Saul, iar pe de altă parte accentuează intransigența lui Dumnezeu în a-l pedepsi pe Saul. Ne-am fi așteptat de la mai multă îngăduință din partea unui Dumnezeu al îndurării care știe că suntem făcuți din țărână? Cu toate acestea, în ciuda situației maxime de criză, descrise în amănunt de autor, Dumnezeu nu-i acordă lui Saul nici o circumstanță atenuantă. Iată că dacă ți se dă mult, ți se și cere mult. Saul nu era în perioada de pruncie spirituală, ci era la vârsta maturității, confirmat de Dumnezeu ca împărat și îmbogățit de o mulțime de resurse. La fel cum a avut de la Avraam pretenția ascultării când i l-a cerut pe Isaac, la fel acum are cerințe înalte de la Saul. Apoi, să nu uităm că Saul avea o anumită funcție și că păcatul său a fost public. Saul era reprezentantul Marelui Împărat pe pământ. Responsabilitatea sa față de poporul Domnului era

imensă. Ne aducem aminte cum a reacționat Domnul față de păcatul lui Moise din Numeri 20. Pentru că nu L-a sfințit pe Domnul înaintea poporului prin ascultarea sa, Domnul S-a sfințit singur înaintea lui Israel, dându-i lui Moise o pedeapsă vizibilă și dureroasă. Moise nu a mai trecut Iordanul. Tot poporul știa de ce.

Astfel, Domnul Și-a reabilitat Numele în ochii poporului după ce Moise nu L-a reprezentat cu cinste atunci când a vorbit ușuratic cu buzele și a lovit cu mânie stânca din care a curs apă. Saul nu a făcut orice greșeală, ci el a îndrăznit să aducă jertfă. Câtă confuzie putea aduce el în mintea poporului prin acest gest. Iată că Domnul lepădase Cortul din Silo și smerise casa lui Eli, îl înălțase pe Samuel într-o funcție specială, dar aceasta nu însemna că Domnul abandonase definitiv rânduielile din Levitic, și că de acum înainte fiecare putea face ce vroia. Să nu mai vorbim despre tiparul mesianic pe care Dumnezeu dorea să îl creioneze despărțind linia preotească (doar din Aaron!) de linia regală (doar din David!). Păcatul lui Saul este un păcat public care pune la îndoială domnia lui Yahwe peste Israel. Da, El ca Împărat, are dreptul să aducă modificări rânduielilor din casa Lui (despărțirea chivotului de Cort, înălțarea lui Samuel ca preot), dar aceasta nu înseamnă că de acum oricine poate face acest lucru! Saul s-a semețit și a luat decizii pe care doar Marele Împărat le putea lua! Și a făcut fără să întrebe pe Domnul, și deci sfidând Marele Împărat! Acum înțelegem mai bine de ce Dumnezeu este atât de intransigent în verdictul Său: lepădarea casei lui Saul va arăta tuturor că Domnul nu a fost de acord cu inițiativa lui Saul de a aduce jertfă. Funcția de împărat este diferită de cea de preot, și funcțiile nu pot interfera.

După tabloul cu păcatul lui Saul, autorul ne vorbește despre vitejia lui Ionatan și despre modul în care l-a folosit Dumnezeu pentru a aduce izbăvirea în Israel. Ionatan a asistat probabil la păcatul tatălui său și la muștrarea acestuia de către Samuel. El a înțeles din cuvintele lui Samuel, că Domnul dorea să dea izbândă lui Israel chiar printr-un număr mic. Din datele pe care le avem, Israel nu trăia în idolatrie la acea vreme, și se bucura deja de o bună perioadă de timp de biruință asupra vrăjmașului. El putea deduce astfel că Domnul era de partea lor și că dorea să îi protejeze. Ionatan știa și de perioada judecătorilor, și cred că exemplul lui Ghedeon l-a încurajat să ia decizia de a se avânta singur în tabăra filistenilor. Atunci când Domnul l-a ridicat pe Ghedeon ca judecător, El a premeditat o victorie printr-un număr mic de oameni, tocmai pentru ca Numele Domnului să fie înălțat și poporul să cunoască că izbăvirea a venit prin puterea Domnului și nu prin puterea lor. Observând asemănările dintre situația prezentă și cea de pe vremea lui Ghedeon, Ionatan s-a putut întreba pe drept cuvânt dacă Domnul nu vrea să facă o minune similară. Ionatan era un mare om al credinței. El era sigur că puterea este a Domnului, și că El este cel care dă biruința. Ionatan, credea astfel că nimic nu împiedică pe Domnul să dea izbăvirea printr-un mic număr, ca și printr-un mare număr. Întrebarea la care mai avea nevoie de răspuns Ionatan era: va vrea Domnul să dea izbăvirea astăzi? Pentru a afla răspunsul el pune un semn înaintea Domnului, și semnul se împlinește, iar Domnul dă o mare izbăvire. Este foarte important să observăm că Ionatan nu a fost un fanatic, un iresponsabil, ci un om al credinței. Frământarea sa a izvorât din credința autentică, și nu din fanatism religios, nebunie, goană după slavă deșartă. Și Domnul S-a implicat, a intervenit și i-a dat semnul de încurajare de care avea nevoie și a dat o izbăvire unică în istoria lui Israel și în istoria omenirii.

Nicăieri nu mai este consemnat curajul unui om de a porni singur împotriva unei armate. Oare de ce ne relatează autorul această minunată manifestare a credinței lui Ionatan, imediat după păcatul lui Saul? Răspunsul pare să fie simplu: Dumnezeu arată pe de o parte lui Saul și poporului, că Domnul ar fi dat izbăvirea chiar dacă Saul rămânea singur în fața filistenilor, iar pe de altă parte se demonstrează faptul că Saul a avut resurse suficiente pentru a trece testul din cap. 13. Iată că Ionatan, fiul lui, cel care nu beneficiase de așa multe resurse ca Saul, Unsul Domnului, a avut credința de a se avânta singur asupra filistenilor și a fost izbăvit de Domnul, deci cu atât mai mult, se impunea ca tatăl lui să dea dovadă de o credință asemănătoare cu a sa. Victoria adusă prin

Ionatan este și o manifestare a harului lui Dumnezeu față de Saul. Saul nu s-a smerit după muștrarea lui Samuel, ci a rămas fixat pe propriile sale justificări: era o situație de maximă criză, poporul se risipea, Samuel întârzia, așa fi rămas singur în fața filistenilor. Dar toate argumentele sale sunt făcute de rușine prin vitejia lui Ionatan: iată că Domnul a dat izbânda printr-un singur om care, deși mai tânăr ca el, a dat dovadă de o credință mai mare. Saul putea înțelege onoarea pe care a vrut Domnul să i-o facă. Dacă Domnul dorea să-l lase pe Saul singur în fața filistenilor pentru ca să strălucească credința acestuia și Numele Domnului să fie înălțat? Dacă Domnul dorea să dea izbânda de fapt prin Unul Lui, și nu prin Ionatan? Toate aceste adevăruri și întrebări ridicate de izbânda adusă prin Ionatan, ar fi trebuit să trezească pocăința în inima lui Saul. Dar după cum vom vedea, Saul e departe de calea smereniei.

După ce poporul se adună și începe să urmărească pe filistenii, Saul ia următoarea inițiativă: el pune pe popor să jure zicând: „*Blestemat să fie omul care va mânca pâine până seară, până mă voi răzbuna pe vrăjmașii mei!*”. Este o decizie izvorâtă din credință sau din fanatism religios? Aparent este o decizie a credinței: dacă Domnul a putut da izbânda printr-un număr mic, El poate da izbânda și printr-un popor flămând și slăbit? Este decizia sa o decizie a credinței, ca cea luată de Ionatan? Autorul răspunde în cele ce urmează la această întrebare. El vrea să ne demonstreze că decizia lui Saul, deși aparent similară cu cea a lui Ionatan, a fost o mare greșală. Primul argument este adus de însuși Ionatan care, neștiind de jurământ, a mâncat miere și ochii i s-au luminat. El a zis: „*Tatăl meu tulbură poporul; vedeți dar cum mi s-au luminat ochii pentru că am gustat puțin din mierea aceasta. Negreșit, dacă poporul ar fi mâncat azi prada, pe care a găsit-o la vrăjmașii lui, n-ar fi fost înfrângerea filistenilor mai mare?*”.

La o primă citire a textului suntem șocați de replica lui Ionatan și i-am putea reproșa: oare nu ești tu omul credinței, acela care știe că Domnul poate da izbânda și printr-un mic număr la fel ca printr-un număr mare? Ionatane, unde îți este credința? Însă Ionatan este extrem de lucid. El știe că noi ca oameni trebuie să ne facem partea noastră cu toată responsabilitatea. El face distincție între credință și un act de fanatism. Diferența majoră între decizia lui Saul și cea a lui Ionatan este aceea că Ionatan a luat decizia călăuzit de Dumnezeu și într-un context orchestrat de Domnul. El nu avea în spate o armată numeroasă și plină de oameni curajoși, și totuși s-a aventurat de capul lui singur în tabăra filistenilor. Atunci ar fi fost o nebunie, un act fanatic și iresponsabil, și Domnul l-ar fi lăsat în voia minții lui blestemat. Dar Ionatan a fost adus de Dumnezeu într-un context în care armata lui Israel era formată din 600 de oameni care tremurau de frică și care nu ar fi fost dispuși să-l urmeze în tabăra filistenilor. La fel, Ghedeon nu și-a trimis de capul lui oștenii acasă, ci a făcut-o la porunca lui Dumnezeu. Altfel, ar fi fost un act de iresponsabilitate. Știm din cartea Iosua, că Domnul cere să ne facem partea noastră și să participăm cu tot ce avem în bătăliile Domnului. Doar dacă El intervine și schimbă strategia, ne supunem Lui, și nu punem în joc toate resursele de care noi dispunem. Saul ar fi trebuit să țină cont de aceste principii și să aibă grijă ca poporul să fie bine hrănit. El nu a primit o poruncă din partea Domnului cu privire la un post de o zi și nici nu s-a consultat cu Domnul. A luat o decizie de unul singur, care nu era în armonie cu principiile sfinte ale conlucrării cu Dumnezeu: **omul face tot ce ține de el punându-și toate resursele de care dispune în joc, dar nu se încrede în ele, ci în puterea lui Dumnezeu care va lucra prin acestea.** Ne aducem aminte de exemplul lui Pavel pe corabie. El nu a stat pasiv și doar s-a rugat. El a fost foarte activ pe punte, dacă vreți cel mai activ devenind meteorologul, consultantul științific, medicul, psihologul corabiei. Dar s-a și rugat încrezându-se în Domnul. Foarte mare atenție: Dumnezeu intervine cu minuni doar atunci când hotărăște El. Nu putem forța mâna Domnului, nu-L putem constrânge să facă minuni: „Doamne, eu mă duc la examen fără să învăț pentru a vedea mâna ta la lucru și pentru ca să nu mă mândresc!”. Dar se poate întâmpla ca din pricina unei boli să nu putem învăța nimic, și totuși să ne prezentăm la examen. În acest context Domnul ar putea face o minune. Dar este la fel de posibil ca să nu intervină și să nu luăm

examenul.

Ce era în mintea lui Saul? Oare a crezut că prin această decizie îl va impresiona pe Dumnezeu și-și va dovedi încrederea în el? Oare ce imagine despre Dumnezeu purta Saul în acel moment? Saul a dorit să concureze cu Ionatan, a cărui decizie binecuvântată de Dumnezeu îl pune pe Saul în umbră? Decizia lui Saul este imorală și din faptul că el hotărăște acest lucru nu doar pentru sine, ci pentru tot poporul. Dacă tot era dornic de jertfă, se putea jertfi singur, dar de ce să impună poporului un sacrificiu pe care Domnul nu-l ceruse? Al doilea argument care demonstrează nebunia din decizia lui Saul este reflectat în faptul că poporul ajunge să mănânce din pricina foamei carne cu sânge. Conform legii, poporul trebuia pedepsit cu moartea. Iată ce consecințe dezaastroase a avut hotărârea fanatică și iresponsabilă a împăratului. Saul intervine pentru a remedia situația, și apoi hotărăște să continue urmărirea filistenilor. Oare era o decizie înțeleaptă? Oare după ce poporul săvârșise un așa mare păcat, mai puteau spera la binecuvântare din partea Domnului? Saul pare să vadă situația mult mai simplu: el zidește un altar Domnului și apoi decide reînceperea urmăririi vrăjmașului. Saul s-a gândi probabil că prin zidirea acelui altar îl va impresiona pe Dumnezeu și Acesta va trece cu vederea păcatul poporului. Descoperim la Saul o atitudine idolatră față de Dumnezeu. Pentru Saul jertfele, ritualurile sunt mai importante decât ascultarea de Dumnezeu. El săvârșește păcatul istoric al lui Israel, transformând relația cu Dumnezeu într-o religie, substituind ascultarea de Domnul cu împlinirea unor ritualuri. Poporul a fost de acord cu Saul. Dar oare nu ar fi trebuit să se teamă de păcatul săvârșit și să spună: „Nu împărate, noi am săvârșit un mare păcat și merităm moartea. Domnul nu va fi cu noi. Haidem, mai bine să ne plângem păcatul și să aducem jertfe pentru păcat.” Nici poporul nu vede gravitatea păcatului săvârșit. Iată câtă influență are teologia lui Saul asupra poporului care gândește în tipare asemănătoare cu ale lui. Și în acest context al nebuniei și iresponsabilității, intervine preotul care sugerează că ar fi bine să fie întrebat și Domnul.

Iată că Saul în aceste capitole uită de atâtea ori să întrebe pe Domnul. El ia decizii și ia decizii, dar nu pare prea interesat de voia Marelui Împărat. Saul și-a lua atât de în serios funcția de împărat, încât a uitat că el nu este de fapt decât un rob al Marelui Împărat. Domnul nu-i răspunde. Oare cum ar fi trebuit să reacționeze Saul? El ar fi trebuit să zică: „Este normal să nu ne răspundă Domnul după acest păcat săvârșit astăzi de popor față de care eu sunt primul vinovat.” Dar Saul interpretează cu totul altfel tăcerea lui Dumnezeu. El își aduce aminte probabil de istoria lui Acan și începe să-l caute pe „Acan” în tabără. Dar el nu este interesat de cine a călcat porunca Marelui Împărat, ci de cine a călcat porunca dată de el. De fapt, frământarea lui Saul este: cine a călcat jurământul? Observăm cum porunca rostită de el devine mai importantă decât cea rostită de Dumnezeu: să nu se mănânce carne cu sânge. Așa se întâmplă mereu în istorie: poruncile adăugate de om la poruncile divine devin mai dragi, mai importante și până la urmă tind să înlocuiască definitiv poruncile lui Dumnezeu. Mântuitorul identifică foarte precis acest fenomen în generația contemporană lui: *„Și așa ați desființat porunca lui Dumnezeu prin datina voastră. Și faceți de multe ori lucrul acesta!”* (vezi Marcu 7:1-13).

Este foarte interesant că Domnul răspunde cererii lui Saul pentru a arăta cine a călcat jurământul. Dar oare face acest lucru pentru arăta că îi dă dreptate lui Saul sau tocmai pentru a deconspira nebunia acestuia? Sorțul cade pe Ionatan. Fac aici o mică presupunere: se pare că Saul îl suspecta pe Ionatan. Nu știu exact de ce, dar vedem că poporul este pus într-o parte și Ionatan și Saul de cealaltă parte. Oare Saul aflase de la popor că Ionatan mâncase din miere sau s-a gândit că el nu știa de jurământ, sau pur și simplu aceasta era procedura? Parcă mi-e frică să cred că Saul devenise gelos pe Ionatan care îi fura din slavă și urmărea eliminarea acestuia. Sorțul cade pe Ionatan. El nu ținuse jurământul, dar Saul știa că nici nu fusese prezent când a avut loc jurământul. Saul ar fi trebuit să fie primul care să îi ia apărarea fiului său. Domnul parcă pune în joc inima de tată a lui Saul pentru a-l ajuta să se elibereze de fanatismul lui și să înțeleagă că mâncarea cărnii cu

sânge (încălcarea poruncii lui Dumnezeu) a fost ceva mult mai grav decât neținerea postului impus de Saul (călcarea poruncii împăratului pământesc). Dragostea naturală pentru Ionatan ar fi trebuit să îl ajute să caute argumente în favoarea lui și implicit în defavoarea fanatismului său. Dar stupoare!

Saul nu este gata să renunțe la teologia și fanatismul lui și vrea să-și omoare propriul fiu! Acum, chiar dacă Ionatan ar fi jurat, și-ar fi încălcat jurământul, exista soluție pentru păcatul lui. Levitic cap. 5 tratează pe larg această problemă și oferă generos ispășirea și iertarea celui care și-a călcat jurământul față de Domnul. Doar intervenția insistentă a întregului popor l-a împiedicat pe Saul să-și omoare fără temei propriul fiu, care era și marele izbăvitor confirmat de Dumnezeu în acea zi. Mă îngrozesc de împietrirea și întunecimea care se lasă peste inima lui Saul. Iată rodul nepocăinței din cap.13. Cel care fusese cel mai smerit om din Israel devine o monstruozitate de mândrie și îngâmfare.

Urmează apoi un pasaj general despre domnia lui Saul. Ni se prezintă fiii lui și căpetenia oștirii, precum și marile biruințe pe care le-a avut Saul împotriva vrăjmașilor lui Israel. Într-un fel, acest pasaj pare că întrerupe firul narativ focalizat pe decăderea lui Saul. Oare care este rolul acestei întreruperi, oare ce vrea autorul să ne transmită? Este evident un contrast între succesele lui Saul și decăderea lui spirituală. Acest contrast este cu atât mai mare, cu cât pare să fie o prezentare a întregii domnii a lui Saul, și nu doar o sinteză a primilor ani de domnie. Învățăm faptul că Domnul se poate folosi de cineva spre împlinirea planurilor sale, chiar dacă acesta este lepădat. Dumnezeu va folosi mai târziu Asiria și Babilonul pentru a pedepsi pe Israel și alte popoare din zonă. Iată că acum Domnul lucrează prin Saul pentru a aduce izbăviri lui Israel împotriva vrăjmașilor lui. Oare de ce procedează Domnul astfel? Să fie un semn al faptului, că în ciuda decăderii lui Saul, o parte din popor totuși urma pe Domnul? Sau să fie vorba de faptul că Saul nu s-a dedat la o idolatrie fățișă așa cum vor face cei mai mulți împărați ai lui Israel? Este posibil ca sub impactul mărturiei lui Samuel și a influenței autorității sale (Samuel a fost încă în viață o bună parte din domnia lui Saul; el a prins cel puțin 25 de ani din domnia lui Saul) poporul să fi fost încă cu inima îndreptată spre Domnul, iar Domnul să fi încurajat acest lucru, cu atât mai mult cu cât poporul era într-un proces de vindecare după dezastrul spiritual adus de Eli și casa lui. O altă lecție pe care o învățăm din acest pasaj este că succesele și biruințele vizibile nu reprezintă tot timpul o garanție sau dovadă a binecuvântării lui Dumnezeu peste noi. Domnul a lucrat prin Saul spre binele lui Israel din pricina lui Samuel și a celor credincioși din popor. Dar Saul era lepădat de Domnul și înstrăinat de inima Acestuia. O altă observație importantă este aceea că lepădarea lui Saul ca împărat are loc de-abia în cap. 15. Și nu știm care este distanța temporală dintre cap. 14 și cap. 15. Dacă perioada este mai mare atunci s-ar putea aduce o nouă explicație pentru succesele lui Saul: el nu era încă lepădat de Domnul. În cap. 13 Domnul îl anunță că domnia lui nu va dăinui și că Domnul nu va mai instaura o dinastie saulinică în Israel. În cap. 14 Dumnezeu tace. De-abia în cap. 15 Samuel îi spune lui Saul: „*Domnul te leapădă astăzi din funcția de împărat!*”.

Capitolul 15 deci evidențiază o nouă fază din decăderea lui Saul, fază fatală ce va duce la lepădarea sa irevocabilă ca împărat al lui Israel. Saul primește din partea lui Dumnezeu porunca de a nimici cu desăvârșire pe amaleciți pentru păcatul lor împotriva lui Israel după ieșirea din Egipt. Ne aducem aminte că după ieșirea din Egipt și după trecerea Mării Roșii, Amalec a pornit război împotriva lui Israel și s-a aruncat asupra celor din spatele convoiului de israeliți. După ce Iosua a biruit pe amaleciți,

„*Domnul a zis lui Moise: „Scrie lucrul acesta în carte ca să se păstreze aducerea aminte și spune lui Iosua că voi șterge pomenirea lui Amalec de sub ceruri.” Moise a zidit un altar și i-a pus numele: „Domnul, steagul meu.” El a zis: „Pentru că și-a ridicat mâna împotriva scaunului*

de domnie al Domnului, Domnul va purta război împotriva lui Amalec din neam în neam!” (Exod 17:14-16).

Mai târziu, în Deuteronom, Domnul vorbește despre păcatul amaleciților și noii generații de evrei:

„Adu-ți aminte ce ți-a făcut Amalec pe drum, la ieșirea voastră din Egipt: cum te-a întâlnit pe drum, și fără nici o teamă de Dumnezeu, s-a aruncat asupra ta de dinapoi, asupra tuturor celor ce se târau la coadă, când era obosit și sleit de puteri. Când îți va da Domnul, Dumnezeul tău, odihnă, după ce te va izbăvi de toți vrăjmașii care te înconjoară în țara pe care Domnul, Dumnezeul tău ți-o dă ca moștenire și spre stăpânire, să ștergi pomenirea lui Amalec de sub ceruri: să nu uiți lucrul acesta.” (Deut. 25:17-19).

Păcatul amaleciților a fost de o gravitate foarte mare având în vedere contextul și momentul săvârșirii lui. Dumnezeu de-abia își scosese poporul din Egipt și de-abia îl trecuse Marea Roșie. Iată că Domnul Își înălțase cu putere Numele Său și făcuse de rușine toți zeii Egiptului. A fost cea mai puternică demonstrație din istoria Vechiului Testament a supremației lui Yahwe. Impactul a fost atât de mare încât după 40 de ani, Rahav a renunțat la idolatrie și s-a încrezut în Yahwe, toți canaanii tremurau înaintea lui Israel, gabaoniții s-au smerit înaintea Domnului, și după aproape 400 de ani filistenii încă se mai temeau de Domnul din pricina minunilor făcute în țara Egiptului. Dar iată că imediat după aceste minuni unice în istoria omenirii, Amalec premeditează un atac surpriză asupra lui Israel. Amalec se ridică de fapt nu împotriva lui Israel, ci împotriva scaunului de domnie al Domnului. El a fost deranjat de ofensiva lui Yahwe împotriva idolatriei omenirii, și s-a revoltat și a vrut să dovedească că idolii lui sunt mai puternici decât acest Yahwe care le aducea aminte de Creatorul pe care ei îl negaseră și îl înlocuiseră cu idoli muți și surzi făcuți de mâna omului. Israel nu avea nici cea mai mică intenție de a-l ataca pe Amalec. Deci Amalec nu a ieșit să se apare, ci pur și simplu a dorit distrugerea lui Israel și a Dumnezeului Acestuia. Iată de ce în urma acestui păcat, Domnul S-a mâniat și a hotărât ștergerea numelui lui Amalec de sub ceruri. Dar, iată că au trecut 400 de ani, și cei care s-au năpustit asupra lui Israel în pustie nu muriseră cu toții. Acum trăiau strănepoții lor. Ce vină aveau aceștia pentru păcatul părinților lor? Oare nu spune chiar Legea să nu pedepsești pe copii pentru păcatul părinților și nici invers? Oare nu va muri fiecare pentru păcatul lui? Explicația cea mai pertinentă este aceea că din pricina faptului că urmașii nu i-au atitudine față de păcatul părinților ei se fac părtași acestuia. Fiecare om se naște într-o familie, într-un popor, într-o cultură. Când crește mare, el poate valida acea cultură și-i poate urma direcția, sau poate să fie receptiv la revelația lui Dumnezeu prin creație, conștiință și mărturia lui Israel, și poate să se dezică de acea cultură a păcatului și a morții. Urmașii lui Amalec au validat comportamentul părinților lor, au urmat și ei calea idolatriei și au dus mai departe păcatul părinților lor în istorie. Iată de ce mânia lui Dumnezeu încă mai plana deasupra lui Amalec. Apoi fiecare om este dator înaintea lui Dumnezeu să se dezică și să abandoneze toate lucrurile rele ale familiei, națiunii și culturii în care s-a născut.

Ce are Dumnezeu cu pruncii? Cum de un Dumnezeu al dragostei poate porunci nimicirea unor prunci nevinovați care încă nu au ajuns la vârsta în care poate deosebi binele de rău? Cum am putea explica această inițiativă unui înverșunat apărător al drepturilor copilului din secolul XXI? Trebuie să ne aducem aminte că există un Dumnezeu și că Lui îi aparțin toate lucrurile. Pentru că doar El a dat viața, El are și dreptul să o ia. Este un drept al lui Dumnezeu pe care îl poate exercita asupra oricărui om. Dumnezeu poate hotărî când vrea El luarea suflării de viață a celui mai neprihănit om de pe pământ, din pricină că El este Dumnezeu și dătătorul vieții. Apoi, din perspectiva lui Dumnezeu moartea nu este un sfârșit, ci un început. Nu moartea în sine reprezintă marea problemă, ci ceea ce va urma după: fie chinurile despărțirii de Dumnezeu, fie bucuria

prezenței Lui. În al treilea rând, Dumnezeu este Atotștiutor și cunoaște mai dinainte alegerile pe care le vor face oamenii. Astfel, el poate privi în inima unei națiuni și să știe evoluția istorică a acesteia. Și dacă el vede o evoluție din rău în mai rău, El poate decide nimicirea definitivă a unei națiuni, la fel cum noi oamenii hotărâm distrugerea definitivă a focarelor de infecție din organism sau dintr-un oraș. Când un lucru ajunge doar un focar de infecție, distrugerea lui este un act de înțelepciune și salvare a celorlalți. Dumnezeu, este **chirurgul moral al istoriei**, și din când în când decurge la nimicirea unor focare de infecție. Cu siguranță că doar El, care cunoaște totul, poate lua aceste decizii.

Saul este receptiv la chemarea Domnului și pregătește atacul împotriva amaleciților. Ba mai mult, are grijă să salveze pe cheniții ce locuiau printre amaleciți. Începe lupta cu mult curaj și obține o mare victorie împotriva lui Amalec. Până în acest moment Saul are un comportament exemplar. Însă urmează din nou o încercare pentru el. Poporul este atras de prada de război și propune cruțarea animalelor cele mai bune. O parte din ele aveau să fie aduse ca jertfă (spre adormirea conștiinței, căci poporul știa de porunca Domnului de a nimici totul cu desăvârșire), iar o parte avea să fie luată acasă. Și ei puteau să-și argumenteze decizia astfel: „Ce are Dumnezeu doar cu animalele? Nu ele au păcătuit împotriva lui Israel. Important este că am nimicit toți oamenii (mai puțin Agag!). Și doar o parte din aceste animale le vom aduce jertfă Domnului. Domnul va înțelege.”. Dar Domnul dorea să transmită un mesaj complet al judecății Sale. Ne aducem aminte de distrugerea Ierihonului. Atunci Domnul a sortit totul nimicirii, chiar și obiectele de preț, și nu doar oamenii și animalele. Domnul a făcut acest lucru cu Ierihonul pentru a lăsa în istorie un stâlp de aducere aminte al judecății Sale. După cum păcatul contaminează tot, la fel și judecata lui Dumnezeu va fi fără milă și va nimici cu desăvârșire tot ce a fost infectat de păcat. Domnul vrea să repete acea lecție și prin nimicirea lui Amalec. Dar poporul nu înțelege planul lui Dumnezeu, cade în păcatul lăcomiei și părăsește porunca Domnului. Saul se află din nou în fața unui test: el trebuie să facă față presiunii unui întreg popor aprins de lăcomie. Saul se teme mai mult de popor decât de Domnul, aprobă decizia lor și adoptă imediat un sistem justificativ pe care i-l prezintă cu mândrie lui Samuel: „*Am ascultat glasul Domnului ... și am nimicit cu desăvârșire pe amaleciți, dar poporul a luat din pradă oi și boi, ca pârgă din ceea ce trebuia nimicit cu desăvârșire ca să le jertfească Domnului, Dumnezeului tău, la Ghilgal.*” Iată cât de bine își justifică Saul păcatul. Mai întâi el accentuează poruncile care au fost cu adevărat împlinite.

Pentru a minimaliza gravitatea unui păcat din viața noastră, avem tendința să ne lăudăm cu și să privim spre acele porunci pe care le păzim. Dar Dumnezeu este sfânt și tratează cu seriozitate călcarea oricărei porunci. Dacă ai păzit 99% din poruncile Lui și ai călcat doar una, înaintea Lui ești tot un păcătos vinovat. Apoi, Saul evidențiază că poporul și nu el, a luat această inițiativă. Însă El, ca și căpetenie a poporului, avea autoritatea necesară și responsabilitatea să intervină și să se opună deciziei poporului. Dar Saul, de teamă că își va pierde popularitatea, din frica de a nu-și întoarce acest popor încăpățânat împotriva lui, nu își împlinește funcția de reprezentant al Marelui Împărat. Și în al treilea rând, Saul subliniază că animalele aveau să fie jertfite Domnului: oare Se va supăra Domnul, că poporul i-a făcut o surpriză și-i va aduce o mulțime de jertfe? Samuel nu se lasă impresionat de sistemul justificativ al lui Saul și îi răspunde:

„Îi plac Domnului mai mult arderile de tot și jertfele decât ascultarea de glasul Domnului? Ascultarea face mai mult decât jertfele și păzirea Cuvântului Său face mai mult decât grăsimea berbecilor. Căci neascultarea este tot atât de vinovată ca ghicirea și împotrivirea nu este mai puțin vinovată decât închinarea la idoli și terafimii.”

Păcatul istoric al lui Israel a fost acela de a se raporta idolatru la Dumnezeu și de a substitui ascultarea de Domnul cu împlinirea unor ritualuri. Saul cade și el în această capcană. În capitolul 13 este mai important pentru el să aducă jertfa, decât să păzească porunca Domnului. În capitolul 14 el nu tratează cu maximă seriozitate păcatul poporului care a călcat porunca de a nu mânca sânge, și după ce zidește repede un altar Domnului, decide continuarea luptei ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic notabil în relația poporului cu Domnul. În cap. 15, el crede că aducerea de jertfe din prada cruțată îl va impresiona atât de mult pe Domnul încât Acesta va trece cu vederea nerespectarea tuturor instrucțiunilor de război. Atunci când Saul era mic în ochii săi Domnul îl pusese împărat peste Israel. Dar iată că între timp, inima lui Saul s-a înălțat, iar raportarea la Dumnezeu a devenit una idolatră. Nu degeaba asociază Samuel ideea de neascultare cu idolatria. Inima lui Saul a fost amăgită de puterea care i-a fost dată. Înălțarea lui a dus la pieirea lui. El nu a vegheat asupra inimii lui și aceasta s-a alipit idolatru de funcția pe care i-a dat-o Dumnezeu. El și-a luat prea în serios funcția de împărat, și a uitat de autoritatea Adevăratului Împărat. Inima lui Saul s-a lăsat sedusă de slava mulțimii și Saul și-a pierdut coloana vertebrală și verticalitatea și a devenit robul mulțimii pe care trebuia să o conducă.

La o citire superficială ai impresia că Saul s-a pocăit, dar de fapt este o simulare a pocăinței, simulare motivată de teama de a nu pierde funcția de împărat, și de frica de a pierde din popularitate. Saul nu își cere iertare de la Dumnezeu, ci de la Samuel și insistă ca acesta să îl însoțească atunci când el se va închina Domnului. Pocăința este personală și problema era între Saul și Dumnezeu, și nu între Saul și Samuel. Dar Saul nu este preocupat de refacerea relației cu Dumnezeu, ci de imaginea sa înaintea poporului. De aceea, el insistă ca Samuel să vină cu el. Samuel era încă foarte respectat de popor. Era un personaj de dorit în „campania sa electorală.” Un conflict între Samuel și Saul ar fi dus la o scădere a popularității lui Saul. Samuel înțelege acest lucru și refuză la început să intre în acest joc meschin al lui Saul. Dar Saul insistă din nou, și de data aceasta își dezvăluie direct adevărata motivație: *„Am păcătuit! Acum, te rog, cinstește-mă în fața bătrânilor poporului meu și în fața lui Israel.”* Este interesant faptul că Samuel acceptă să meargă cu el. Dar nu face acest lucru pentru a salva imaginea lui Saul, ci pentru a-i dezaproba public păcatul și pentru a-i oferi acestuia un exemplu de verticalitate spirituală. Samuel îl nimicește pe Agag înaintea lui Saul și a întregului popor. El nu se lasă amăgit de presiunea mulțimii, ci stă împotriva curentului, se teme mai mult de Domnul decât de oameni și împlinește porunca Acestuia.

De-abia acum în capitolul 13, Domnul îl leapădă pe Saul din funcția de împărat. Și este și o lepădare din relația cu Domnul; ca și cauză a lepădării este neascultarea de porunca Domnului, neascultare urmată de o falsă pocăință. Autorul ne prezintă deci lepădarea lui Saul ca un proces. Nu știm exact cât timp a durat acest proces. Avem doar în cap. 13 un indiciu temporal care ne sugerează că neascultarea din cap. 13 a avut loc la doi ani după ungerea lui Saul ca împărat. Dar din pricina diferențelor între manuscrise nu știm sigur dacă era vorba de doi ani sau mai mult de doi ani. Apoi, nu putem ști cât a trecut între evenimentele din cap. 14 și cele din cap. 15. Autorul nu ne dă indicii temporale, dar subliniază că lepădarea lui Saul nu a avut loc peste noapte, ci că a fost vorba de un proces al decăderii. Saul nu a vegheat asupra inimii lui și s-a îndepărtat de la calea smereniei.

A început să-și atribuie sieși biruințele pe care le dădea Domnul prin Ionatan și s-a lăsat sedus de slava deșartă a mulțimii. Având inima deja infectată de păcat, când a ajuns în situația de criză din cap. 13, el nu a rezistat presiunii ispitei, nu s-a încrezut în Domnul, s-a semețit și a adus el jertfa pe care trebuia să o aducă Samuel. După această mare înfrângere spirituală el nu dă semne de pocăință, ba dimpotrivă încearcă să își justifice păcatul și să îl învinovătească pe Samuel care ar fi întârziat. În cap. 14, Domnul dă o mare biruință prin Ionatan, și prin această mare biruință, îl cheamă pe Saul la pocăință. Faptele credinței lui Ionatan binecuvântate de Domnul sunt o dovadă

pentru Saul, că și el a avut suficiente resurse pentru a birui ispita din cap. 13 și că Domnul ar fi putut (și chiar ar fi vrut) să dea biruința doar prin el, Unsul Domnului, și astfel ar fi avut o mare onoare ca Numele Domnului să fie înălțat prin el. Dar Saul în urma biruinței date de Domnul prin Ionatan se simte eclipsat și încearcă să se reabiliteze printr-o decizie fanatică și impune poporului un post chiar în ziua luptei. Saul se îndepărtează tot mai mult de Domnul și de calea credinței, și îmbracă tot mai mult haina unei religiozități fanatice. El ajunge să îndrăgească mai mult propriile porunci decât cele ale Marelui Împărat și nu renunță la fanatismul său chiar când în joc este moartea fiului său. Și din nou, nu dă nici un semn de pocăință. Și în sfârșit, urmează neascultarea din cap. 15, în urma căreia Domnul îl leapădă ca Împărat. Saul se îndepărtează treptat de Domnul. El nu-L neagă pe Domnul și nici nu începe să slujească dumnezeilor neamurilor de primprejur, însă el începe să se raporteze idolatru la Dumnezeu. El substituie ascultarea de Domnul cu împlinirea unor ritualuri, și se comportă ca singurul împărat sfidând astfel autoritatea Adevăratului Împărat pe care trebuia să îl slujească.

Căderea lui Saul îmi umple inima de tristețe și simt aievea durerea din inima lui Samuel. Parcă aud oftatul din inima lui Dumnezeu: „Oh, cum de ai căzut tu Luceafăr strălucitor, tu cel mai frumos bărbat din Israel, tu cel ales de Domnul să fii căpetenia poporului Lui? Tu erai cu inima așa smerită și frumusețea caracterului tău a strălucit până la scaunul de domnie al Domnului din ceruri. Dumnezeu investise atât de mult în tine, te modelase atâția ani, te pregătise pentru o lucrare măreață și-Și pusese nădejdea în tine, că tu vei povățui pe popor pe calea Marelui Împărat. Domnul ar fi întărit domnia ta pe vecie și din tine ar fi venit Mesia. Ai fi fost alături de Moise, cea mai importantă prefigurare a lui Mesia din Vechiul Testament. Ai fi ajuns să șezi cu Fiul Lui pe scaunul de domnie al Cerului și ai fi împărățit cu el pe vecie. Oh, dat tu ai ascultat de șoapta preamăririi de sine și ai uitat pe Domnul care te înălțase! Oh, cum ai căzut Luceafăr strălucitor! Oh, cum a mai căzut un viteaz! Cel care trebuie să fie mândria lui Israel și a Cerului, a ajuns sub ocara vrăjmașului? Oh, cum au căzut vitejii!” Căderea lui Saul a fost reală. Oamenii și teologii acceptă cu greu acest lucru, și atunci când studiază cap. 8-12, îl văd pe Saul într-o lumină negativă și caută tot felul de indicii care să sugereze că inima lui nu era de fapt curată și că apoi s-a dovedit acest lucru prin căderea sa. Dar nici pe departe nu este acesta mesajul pe care vrea să ni-l transmită autorul cărții Samuel. Nu, ci el vrea să ne asigure că inima lui Saul era curată când a fost ales de Domnul, că statura sa spirituală din momentul alegerii era una înaltă, că smerenia lui era autentică; și că, în ciuda acestor lucruri, el a cedat ispitei. Învățăm că cel care crede că stă în picioare să nu se îngâmfe, ci să se teamă. Pericolul căderii este real. A fost real pentru Adam în Eden și a fost la fel de real pentru Saul. Victoria de azi nu este o garanție suficientă pentru cea de mâine. Războiul trebuie purtat până la capăt. Suntem chemați să veghem asupra inimii noastre și să alegem calea încrederii în Dumnezeu în toate zilele vieții noastre.

Ce noutate teologică ne aduce lepădarea lui Saul? Știm din cartea Numeri că pericolul pierderii relației cu Dumnezeu este cât se poate de real. Saul repetă de fapt tragedia generației din Numeri. Este adevărat, dar în Numeri era vorba de un popor, pe când acum este vorba de un om ales de Dumnezeu pentru o slujbă specială care a fost confirmat de Dumnezeu și s-a bucurat de resurse foarte mari. Într-adevăr, este vorba de căderea unui om care a atins culmi spirituale cu totul deosebite. El nu poate fi comparat cu poporul din Numeri care era încă la început și de-abia învăța umblarea cu Domnul. Analizez cu atenție revelația progresivă a lui Dumnezeu din Genesa până la Saul pentru a identifica o cădere asemănătoare cu a lui Saul, a unui om cu o inimă confirmată de Domnul, ales de Domnul pentru o lucrare măreață. În afară de căderea lui Adam, autorul nu ne mai prezintă căderi spirituale spectaculoase, a unor oameni aleși de Domnul. În Judecători autorul ne descrie căderea lui Samson. Dar Samson este prezentat de la început având o inimă împărțită. În Samuel, am studiat deja despre căderea lui Eli, dar nu ni se spune nimic despre vreo perioadă de ascensiune spirituală a acestuia. Putem deci să afirmăm că de la căderea lui Adam, autorul nu ne

mai prezintă o cădere spectaculoasă a unui om ales și confirmat de Domnul, care să fi avut o ascensiune spirituală impresionantă și care să se fi bucurat de o apropiere unică de Domnul. Căderea lui Saul ne transmite cu claritate acest mesaj: oricât de sus te-ai afla, oricât de mare este apropierea ta față de Domnul, oricât de mari ar fi biruințele spirituale pe care le-ai avut până în prezent, oricât de multe ar fi confirmările lui Dumnezeu pentru alegerea ta și oricât de măreață ar fi lucrarea la care ai fost chemat, pericolul căderii este cât se poate de real, și de aceea veghează cu luare aminte asupra inimii tale în fiecare zi a vieții tale. Cât de mare și periculoasă trebuie să fie ispita mândriei când ești înălțat dacă cel mai smerit din Israel s-a lăsat ademenit în mrejele ei?

Alegerea și înălțarea lui David – 16:1-17:58 –

Samuel încă îl plângea pe Saul. Samuel îl iubise pe Saul ca pe sufletul lui și crezuse în el. Samuel cunoștea de asemenea îndurările fără margini ale Domnului și spera încă într-o posibilă reabilitare a lui Saul. Domnul însă privise adânc în inima lui Saul și știa că acesta nu se va mai smeri și nu se va mai întoarce să îl caute pe Domnul care-l înălțase. Plânsul lui Samuel ne aduce aminte de un paradox din cap. 15. Samuel spune pe de o parte despre Domnul, că nu se căiește și nici nu este om ca să-i pară rău, dar pe de altă parte sunt două pasaje în același capitol, care ne spun explicit că Domnului I-a părut rău și că S-a căit că a pus pe Saul ca împărat peste Israel. Deci, se căiește sau nu, Domnul nostru? Și da, și nu. Domnul Se căiește, dar în armonie cu principiile dreptății Lui. Știm din celebrul pasaj din Ieremia 18 că Domnul Se căiește de un lucru rău dacă omul se lasă de rău și alege binele, și Se căiește de un lucru bun dacă omul se lasă de bine și alege răul. Conform acestui principiu, Dumnezeu S-a căit că l-a pus pe Saul ca Împărat deoarece acesta s-a abătut de la calea smereniei și a îmbrățișat calea mândriei. Atunci în ce sens nu se căiește Domnul? Samuel insistă că Cel ce este tăria lui Israel *nu minte* și nu Se căiește, căci nu este un om ca să-i pară rău. Domnul Se căiește de multe ori, dar niciodată ca un om, care își calcă cuvântul și se răzgândește împotriva principiilor dreptății. Omul se răzgândește de multe ori din slăbiciune. El se căiește fără o motivație nobilă. Saul s-a răzgândit să-l omoare pe Agag, dar a făcut-o nemotivat și a sfidat angajamentul pe care-l avea față de porunca Domnului. Domnul însă nu este slab ca un om, și nici nu poate fi manipulat. Cel ce este *tăria lui Israel* este plin de demnitate și își respectă mereu Cuvântul și principiile. Domnul a decis pe baza neascultării lui Saul lepădarea lui. În ciuda insistențelor lui Samuel și chiar ale lui Saul, El a rămas ferm pe poziția Sa. El este total străin de slăbiciunile inimii omenești care se căiește neîntemeiat.

Samuel este expus la fermitatea deciziilor lui Dumnezeu și are astfel ocazia să își vindece inima de slăbiciunile atât de specifice firii omenești. Inima lui Samuel se înobilează prin contemplarea demnității și verticalității divine. Samuel încă îl plângea pe Saul? Făcea oare bine Samuel? Pe de o parte am putea să fim tentați să răspundem afirmativ, căci era de datoria sa să fie un vas al îndurării pe pământ. Dar pe de altă parte, am putea să întrezărim în inima lui Samuel o slăbiciune. O mijlocire pentru pocăința lui Saul ar fi fost cu siguranță binevenită, dar o continuare a regretării lui Saul nu era justificată. Saul nu dăduse semne de pocăință, iar Domnul luase deja decizia schimbării lui. Samuel ar fi trebuit să dea dovadă de flexibilitate și să accepte această schimbare din planul lui Dumnezeu și să aibă inima frământată de întrebarea: cine va fi acel om după inima lui Dumnezeu, care îl va înlocui pe Saul. Dar se pare că Samuel nu s-a putut desprinde așa de repede de visele pe care și le-a făcut prin Saul. De aceea Domnul intervine și-l mustră: „*Când vei înceta să îl plângi pe Saul pe care l-am lepădat?*”.

Un paradox pe care îl evidențiază imediat autorul este că, deși Samuel îl plânge pe Saul, el se teme că Saul l-ar putea omorî. Saul nu dorea să renunțe la funcția de împărat, și probabil era cu ochii pe Samuel așteptând momentul când acesta avea de gând să ungă pe altcineva ca împărat. Așa s-ar explica și frica lui Samuel, și spaima bătrânilor din Betleem la sosirea lui Samuel. Domnul ia aminte la teama legitimă a lui Samuel și îl învață că nu este obligat să dea raportul tuturor acțiunilor și că a omite anumite aspecte în anumite contexte nu reprezintă o minciună și o încălcare a dreptății divine. Samuel a venit în Betleem pentru a aduce o jertfă și pentru a unge ca împărat pe unul din fiii lui Isai. Totuși, când este întrebat de bătrâni cu privire la motivul venirii sale, Samuel dezvăluie doar primul motiv. Domnul nu consideră acest lucru minciună.

Domnul ar fi putut să îi spună de la început lui Samuel că mezinul familiei este cel ales de Domnul. Dar Domnul nu procedează astfel. Oare de ce? Domnul vrea să învețe pe Samuel diferența dintre perspectiva omului și cea a lui Dumnezeu. Samuel, când îl vede pe întâiul născut al lui Isai (care era și foarte înalt) spune: „*Negreșit, Unsul Domnului este aici înaintea Lui.*” Această reacție spontană a lui Samuel îi dă prilejul Domnului să îi predea o lecție foarte importantă: „*Nu te uita la înfățișarea și înălțimea staturii lui, căci l-am lepădat. Domnul nu se uită la ce se uită omul; omul se uită la ce izbește ochii, dar Domnul se uită la inimă.*” Sunt două diferențe fundamentale între perspectiva umană și cea divină. Mai întâi, omul este marcat de modele trecute și este mai puțin flexibil la schimbare și la nou. Samuel era încă marcat de imaginea lui Saul. Domnul însă nu Se căiește și nu-i pare rău asemenea unui om, și se detașează cu ușurință de ce a fost vechi pentru a susține noile faze ale planului Său. Și în al doilea rând, omul se lasă foarte repede impresionat de aparențe, de ce este vizibil și seducător. Domnul însă valorizează o inimă smerită și iubitoare de cer. Ceea ce este atât de seducător pentru om: inteligența, frumusețea și puterea fizică, bogăția, poziția socială, performanțele în carieră, nu-L impresionează deloc pe Domnul. Singura Sa „slăbiciune o reprezintă o inimă care-L caută și care se sfințește în ascuns.” Ce mă sperie pe mine, este că Samuel era în vârstă și avea o statură spirituală amănunțită, și totuși era încă așa de gri la firea pământească de citire a realității. În cele din urmă, era om și nu înger. Dar Domnul nu obosește să îl cheme pe Samuel să vadă lucrurile din jur prin ochii Cerului. Domnul nu-l mustră cu brutalitate pe Samuel, ci este atât de blând, încurajator și cald în vorbele Lui către Samuel. El știe că suntem țărână, El știe că am fost infectați până în adâncul ființei noastre de virusul păcatului și al îndumnezeirii, de aceea este îngăduitor cu noi atunci când ne predă cursurile Cerului.

David era mezinul, și avea probabil 16-17 ani. El fusese socotit atât de puțin important, căci nici nu fusese chemat la masă cu Samuel. El era cu oile la păscut. Dar Domnul privea la inima lui, și deși era doar un copil, Domnul vedea în el marele împărat care avea să devină. Domnul vedea în copilul David un mare potențial. În mod cert David nu era maturizat și nu era pregătit pentru funcția de împărat, dar Domnul privea spre viitor și a ales să-l încurajeze pe David. Oare știm să încurajăm începuturile slabe, oare știm noi să privim la un om imatur și plin de slăbiciuni și să citim în el marele potențial pe care-l ascunde și marea lucrare la care îl cheamă Domnul? Sau noi știm să apreciem și să încurajăm doar pe cei care sunt deja consacrați și confirmați în lucrare? După cum spune Napoleon: în traista fiecărui ostaș se ascunde un baston de mareșal.

Mă întreb din ce pricină l-a uns Domnul pe David ca împărat tocmai la această vârstă atât de fragedă? Oricum David avea să înceapă să domnească ca împărat (și doar peste Iuda) de-abia la vârsta de 30 de ani. Pe Saul Domnul l-a uns ca împărat când acesta avea cel puțin 30-40 de ani. De ce cu David a procedat altfel? Dumnezeu, în cazul lui Saul, nu insistă foarte mult pe procesul modelării caracterului său. Dar David va fi împăratul lui Israel cu care Domnul va încheia un legământ veșnic și din care avea să vină și Mesia. De aceea, autorul ne oferă mai multe detalii și despre perioada formării și pregătirii lui David. Este important să știm de la început că procesul pregătirii unui mare lider își are elementele sale specifice și nu este identic cu procesul modelării altor lideri. Saul a fost modelat într-un fel anume, David a fost modelat altfel. Deși există și asemănări în modurile în care Domnul își pregătește slujitorii Săi pentru lucrare, fiecare pregătire este unică deoarece fiecare slujitor este unic și trăiește într-un context unic. Domnul a decis să-l ungă pe David ca împărat când acesta avea în jur de 16-17 ani. Această promisiune va fi și o resursă spirituală în perioada de mari încercări care va urma în viața lui David, dar va oferi și o prilejul Domnului de a testa încrederea lui David în promisiunile Sale. În perioada în care era urmărit de Saul, David cu siguranță a fost ispitit să cătească împotriva Domnului: „oare nu mi-ai promis Tu tronul de împărat? În ce fel îți împlinești Tu promisiunile? Oare nu îmi era mai ușor să trec prin aceste încercări dacă nu aveam această promisiune?”.

După ungerea lui David ca împărat, autorul revine la Saul. Saul este pus în contrast cu David: dacă Duhul Domnului a venit peste David, El Se îndepărtase de la Saul. Saul era muncit de un duh rău venit de la Dumnezeu. Bizară formulare: duh rău trimis de Dumnezeu. Oare Dumnezeu cel Sfânt conlucrează cu duhurile rele sau este slujit de acestea? În mod cert nu, dar știm că și cel rău trage la carul de biruință al Domnului. Intenția celui rău este să prăpădească, să ucidă și să nimicească. Dar el nu poate face nimic de capul lui. Domnul trasează limite acțiunilor celui rău, care într-un fel sau altul, se dovedesc mai târziu că lucrează spre împlinirea planurilor lui Dumnezeu. Un duh rău a venit peste Saul. Scopul lui Satan era ca să-l chinuie pe Saul și să-l determine prin această suferință să se îndepărteze și mai mult de Domnul. Dar intenția Domnului era cu siguranță alta. Deși Domnul îl lepădase pe Saul ca împărat și Se depărtase de el, aceasta nu înseamnă că a renunțat să lupte pentru mântuirea lui. Nu, îndurările Domnului nu au ajuns la capăt, ci ele se înnoiesc în fiecare dimineață. Domnul dorea să-l atenționeze pe Saul că se depărtase de El și că adevăratul război era de natură spirituală. Saul era încă împărat și încă se bucura de succese. S-ar fi putut foarte repede gândi că Samuel a exagerat când i-a spus în cap. 15: „*Domnul te leapădă astăzi din funcția de împărat.*” Însă chinul adus de acest duh rău era un semn al lepădării sale. Ba mai mult, îi aducea aminte lui Saul de lecția pe care o învățase la Ghibea când Duhul Domnului a venit peste el și a proorocit. Acolo unde era garnizoana vrăjmașului (dușmanul fizic) Domnul îl focalizează asupra lumii spirituale și asupra adevăratului război. Îl vom vedea pe Saul focalizat pe dușmanii fizici ca filistenii, sau ca David care ar fi dorit să-i ia împărăția, sau ca Ionatan care s-ar fi putut răscula împotriva lui. Însă Saul uită de adevăratul vrăjmaș șarpele cel vechi care l-a amăgit și i-a frânt astfel relația cu Domnul. Domnul dorește recuperarea lui Saul și îngăduie chinuie acestuia de un duh rău.

Domnul îl intersectează pe Saul în mod providențial cu David. Slujitorii lui Saul sunt extrem de lucizi și îi explică pe de o parte lui Saul, care este cauza suferinței sale (un duh rău trimis de Domnul), dar pe de altă parte îi propun și o soluție: să-i cânte cineva cu arfa. Se pare că evreii descoperiseră deja efectul pozitiv pe care îl are muzica asupra sufletului omenesc, și probabil în mod special muzica religioasă. Astăzi cercetătorii vorbesc despre meloterapie (terapie prin muzică). Deși sunt încă multe aspecte de cercetat, este cert faptul că muzica are anumite efecte asupra stării sufletești și spirituale ale unui om. Pasajul ne spune că atunci când David cânta, duhul cel rău se depărta de la Saul. Iată că muzica ar avea un efect direct chiar asupra lumilor spirituale. Putem accentua că cel ce cânta era David, că poate cânta lui Dumnezeu, că poate se și ruga în același timp, dar nu putem să nu subliniem și faptul că nu doar se ruga, că nu doar stătea lângă Saul, ci că și cânta. Interferența dintre lumea fizică și cea spirituală s-ar putea să fie mai mare decât bănuim noi.

Oare de ce premeditează Domnul ca cel care să îi cânte lui Saul cu arfa să fie tocmai David? Cred că este un nou semn de îndurare a lui Dumnezeu către Saul. Duhul cel rău se depărta de la Saul atunci când David cânta. Saul fusese lepădat ca împărat, dar putea oricând să refacă relația cu Domnul. Condiția era pocăința, iar în cazul lui pocăința presupunea și disponibilitatea de a renunța la împărăție. Saul ar fi trebuit să vină înaintea Domnului astfel: „Doamne, iartă-mi nebunia și păcatul. Doresc să trăiesc din nou în ascultare. Sunt oricând gata să părăsesc scaunul de domnie și să l-l las celui pe care tu îl vei alege. Înștiințează-mă doar cine este, și eu voi fi primul care voi susține înălțarea lui ca împărat!”. Dar Saul se îndrăgostise prea mult de putere și de împărăție. Domnul totuși încearcă să-l înalțe pe David chiar sub ochii lui, pentru a-i veni mai ușor lui Saul să renunțe la scaunul de împărat în favoarea lui David. Saul are ocazia să îl cunoască pe David înainte să afle că el este cel uns de Samuel ca împărat. David este un tânăr minunat și capătă trecere înaintea lui Saul. Ba mai mult, el este acela prin care Domnul lucrează pentru a-i alina chinurile. Oare nu este David și cheia reintrării sale în relația cu Domnul? Oare dacă se va smeri înaintea lui David, Domnul nu-l va primi înapoi cu mare bucurie?

Primul pas al înălțării lui David este reprezentat de ajungerea sa la curtea lui Saul. De la un băiat necunoscut care avea grijă de oile tatălui său, ajunge cântărețul împăratului și cel ce purta armele împăratului. Dar adevărata înălțare a lui David are loc în urma luptei cu Goliat. Dumnezeu orchestrează un context unic tocmai pentru a-l înălța pe David înaintea lui Israel și pentru ași glorifica Numele prin el într-un mod cu totul special. În pragul unei noi bătălii cu filistenii, are loc un eveniment deosebit: un ostaș de-al filistenilor provoacă la luptă un ostaș din armata lui Israel. Este foarte interesant că Israel acceptă această provocare. În cele din urmă puteau ignora cererea filisteanului și să înceapă pur și simplu lupta. Dar Goliat aruncă ocară asupra lui Israel și aduce și teama în tabără. Pur și simplu oastea lui Israel este demoralizată și întemnițată în frică de cuvintele lui Goliat. Ba mai mult, nimeni din Israel nu are curajul să încerce să se lupte cu filisteanul. Și lipsa de curaj părea justificată. Filisteanul era un uriaș care avea o înălțime de aproape trei metri, era un războinic cu multă experiență (războinic din tinerețea lui) și avea un echipament de luptă impresionant: doar zalea cântărea aproximativ 57 de kg și până și fluierile picioarelor îi erau acoperite cu echipament de protecție, iar scutul era atât de mare încât era nevoie de un om în toată firea pentru a-l susține. Din perspectiva elementelor vizibile era o nebunie să încerci să te lupți cu el, era vorba de moarte sigură. Iată că nici măcar Abner, curajosul Abner nu s-a avântat în această luptă cu filisteanul. Saul era bătrân și înaintat în vârstă, iar despre Ionatan nu ni se spune nimic. Ionatan, martorul credinței din cap. 14 nu răspunde provocării filisteanului. Oare de ce? Este posibil ca și el să fie avut un moment de slăbire a credinței în fața măreției și furiei filisteanului. Este însă și o altă variantă de răspuns: este posibil ca Domnul să nu-i fi dat confirmarea de a merge la luptă tocmai pentru că avea un alt plan cu David. Știm că Ionatan nu se avânta de capul lui în aceste contexte, ci aștepta călăuzirea lui Dumnezeu. 40 de zile, Filisteanul a aruncat ocară asupra oștirii lui Israel, și implicit asupra Dumnezeului lui Israel. Ne aducem aminte că Saul era înalt și că poporul își pusese încrederea în el. Dar iată că acum a apărut cineva mai înalt. Încrederea în om e utilă până când apare un alt om mai puternic.

David este trimis de tatăl său să ducă de mâncare fraților lui și să aducă vești de la ei, și când ajunge în tabăra filistenilor aude și el cuvintele batjocoritoare ale lui Goliat și observă și teama care paralizează poporul. În acest moment, începe procesul luării unei decizii foarte dificile. Deși el nici măcar nu făcea parte din oastea lui Israel, deși nu avea nici o responsabilitate față de această situație și nici nu a primit o chemare directă din partea lui Dumnezeu, el începe să se gândească la posibilitatea de a-l înfrunța pe Goliat. El cere de la popor mai multe informații. Cum de a luat David o asemenea decizie? Ce l-a motivat, ce l-a ajutat? Un motiv a fost faptul că era pusă în joc onoarea Dumnezeului său. Dumnezeu său era ocărât în fața a două armate. El știa din istoria lui Israel că Domnul dorește să-Și înalțe Numele Său înaintea oamenilor și că orchestrează diferite contexte pentru acest lucru. Oare să nu fie acesta un nou context în care Numele Domnului să fie slăvit? Apoi, David își dă seama că nu este nimeni din Israel, care să nu fie paralizat de teamă. Cu toate acestea el poate să învingă teama. Dacă toți se tem, și eu nu mă tem - se putea gândi David - oare nu este acesta un dar de la Domnul și un semn al chemării lui? Poate că și recompensa despre care vorbea poporul a reprezentat și ea un factor motivator în plus, chiar dacă nu decisiv. Apoi, David credea în puterea lui Dumnezeu și că El poate să aducă mântuirea celui mai slab în fața celui mai tare.

Deci, Numele lui Dumnezeu era ocărât, iar Domnul vrea și are puterea să Își înalțe Numele. Singura întrebare la care mai necesita un răspuns era: oare Domnul va dori să își arate puterea prin mine, David? David și-a răspuns probabil: de ce nu? Iată măcar trei motive: spre deosebire de restul poporului mie nu mi-e teamă, apoi, Domnul m-a uns împărat și deci mi-a dat o responsabilitate și o chemare specială, și nu în ultimul rând am câteva experiențe în care Domnul a dorit să Își manifeste puterea prin mine. Într-adevăr, experiențele în care a biruit în mod miraculos ursul și leul, au reprezentat un factor decisiv în luarea hotărârii de a-l înfrunța pe Goliat: „*Domnul*

care m-a izbăvit din gheara leului și din laba ursului, mă va izbăvi și din mâna acestui filistean.” Păzitul oilor pare o activitate simplă și care nu-ți oferă multe oportunități de dezvoltare personală. Dar iată că Domnul a folosit lucru acesta și a transformat activitatea de păzire a oilor într-un minunat proces de creștere a credinței și a curajului lui David. Confruntarea cu un leu sau cu un urs, sunt experiențe traumatizante pentru un om în toată firea și plin de putere și curaj. Iată că acest copil se luptă cu ursul și cu leul și-i biruiește. Este absolut de necrezut. Domnul însă a fost cu el și i-a insuflat curajul și puterea necesară.

David primește aprobarea lui Saul. Iată că el este credibil și Saul nu-l consideră mândru sau înfumurat. În lupta cu Goliat, autorul insistă din nou pe diferența dintre perspectiva omului și cea a lui Dumnezeu: *„Filisteanul s-a uitat, și când a zărit pe David, a râs de el, căci nu vedea în el decât un copil cu păr bălai și fața frumoasă.”*Dar David i-a spus: *„Tu vii împotriva mea cu sabie, cu sulită și cu pavăză, iar eu vin împotriva ta în Numele Domnului oștirilor, în Numele oștirii lui Israel pe care ai ocărât-o.”* David este extrem de lucid și foarte sigur pe el și deciziile sale: *„Astăzi Domnul te va da în mâinile mele (...) și tot pământul va ști că Israel are un Dumnezeu. Și toată mulțimea aceasta va ști că Domnul nu mântuiește nici prin sabie, nici prin sulită. Căci biruința este a Domnului.”* David este conștient de dorința lui Dumnezeu de a-Și înălța Numele înaintea popoarelor și înțelege că acest context de criză a fost îngăduit de Dumnezeu tocmai pentru ca Numele Domnului să poată fi înălțat. Și apoi, el este conștient că în această ecuație, slăbiciunile lui constituie de fapt un avantaj. Dacă el ar fi fost un războinic încercat, la fel de înalt ca și Goliat, și înarmat până în dinți, atunci Domnul nu ar fi putut arăta la fel de clar că biruința este a Lui. Iată deci că slăbiciunile sale ca războinic pun în lumină harul și puterea lui Dumnezeu. Mulțimea trebuia să cunoască că Domnul nu mântuiește nici prin sabie, nici prin sulită. Atunci prin ce mântuiește Domnul? Prin harul și puterea Sa și prin credința omului! Oamenii sunt bolnavi de ei înșiși și nu văd în succesele lor puterea și harul lui Dumnezeu. Ei se văd pe ei înșiși și își însușesc biruințele venite de la Domnul. Foarte repede ajung să se bată cu pumnul în piept și să spună: prin puterea mea, prin înțelepciunea mea, prin bunătatea mea! De aceea, Domnul îngăduie situații de criză în care omul să își aducă aminte de neputința și limitele lui, și aduce izbăviri miraculoase prin vase slabe și neînsemnate în care să strălucească cu claritate slava și puterea Lui. Ne aducem aminte de ce i-a spus Domnul lui Ghedeon: *„poporul pe care-l ai cu tine este prea mult, pentru ca să dau pe Madian în mâinile lui; el ar putea să se laude împotriva Mea și să zică: „Mâna Mea m-a izbăvit.”* (Jud.7:2).

Noi de regulă ne speriem de slăbiciuni, de limite, de neputință, de situații de criză, de dezavantaje. Însă ele reprezintă de fapt un mare avantaj. Pavel le spune corintenilor:

„Și ca să nu mă umflu de mândrie din pricina strălucirii acestor descoperiri, mi-a fost pus un țepuș în carne, un sol al Satanei, ca să mă palmuiască, și să mă împiedice să mă îngâmf. De trei ori am rugat pe Domnul să mi-l ia. Și El mi-a zis: „Harul Meu îți este de ajuns; căci puterea Mea în slăbiciune este făcută desăvârșită.” Deci, mă voi lăuda bucuros cu slăbiciunile mele, pentru ca puterea lui Hristos să rămână în mine. De aceea simt plăcere în slăbiciuni, în defăimări, în nevoi, în prigoniri, în strâmtorări, pentru Hristos; căci când sunt slab, atunci sunt tare.” (2 Cor. 12:7-10).

Dar Domnul nu previne doar căderea în păcatul mândriei al vasului prin care El lucrează, dar și căderea în idolatrie a celor care beneficiază de binecuvântările datorite prin acel vas. Dumnezeu nu luptă doar împotriva slăvirii de sine, dar și împotriva idolatrizării celui alt. De aceea, El folosește oameni slabi și neînsemnați pentru a aduce marile sale biruințe. De aceea Pavel le spune tot corintenilor:

„Căci nebunia lui Dumnezeu este mai înțeleaptă decât oamenii; și slăbiciunea lui Dumnezeu, este mai tare decât oamenii. De pildă, fraților, uitați-vă la voi care ați fost chemați: printre voi nu sunt mulți înțelepți în felul lumii, nici mulți puternici, nici mulți de neam ales. Dar Dumnezeu a ales lucrurile nebune ale lumii ca să le facă de rușine pe cele înțelepte. Dumnezeu a ales lucrurile slabe ale lumii ca să le facă de rușine pe cele tari. Și Dumnezeu a ales lucrurile josnice ale lumii, și lucrurile disprețuite, ba încă lucrurile care nu sunt, ca să nimicească pe cele ce sunt; pentru ca nimeni să nu se laude înaintea lui Dumnezeu.” (Cor.1:25-29).

În cartea judecători descoperim cum Dumnezeu alege să lucreze prin cei slabi și disprețuiți pentru a-Și înălța Numele și a face de rușine pe cei puternici. Dumnezeu lucrează mai întâi prin Ehud care era lipsit de o mână. Slăbiciunea sa, însă devine un avantaj și cheia izbânzii sale, căci acolo îi oferă posibilitatea să își ascundă arma care va lovi pânțele vrăjmașului, pânțele care ne trimit cu gândul la belșugul în care trăia vrăjmașul în urma asupririi lui Israel. Pofa și lăcomia vrăjmașului, cele care au generat distrugerea lui Israel, îl duc pe acesta în capcană, căci se lasă atras de darul pe care i l-a adus Ehud. Apoi, Dumnezeu, pentru nimicirea lui Sisera, temuta căpetenie a oștirii lui Iabin lucrează prin două femei: mai întâi prin Debora, și apoi prin Iaela. „Slăbiciunea” Iaelei într-un context de război (o femeie, fără experiența războiului) se dovedește a fi un avantaj, căci Sisera se adăpostește în cortul ei fără să prevadă lovitură fatală pe care o va primi. Sisera este lovită chiar în tâmplă. Vrăjmașul este din nou lovit într-un punct care simbolizează puterea lui, căci Sisera se mândrea cu o inteligență militară de excepție. Inteligența sa nu-i este suficientă pentru a prevedea acțiunile Iaelei. Apoi, Dumnezeu îl alege pe Ghedeon a cărui familie este cea mai săracă din Manase și care este cel mai mic din casa tatălui său. El este trimis cu o armată mică (300 de oameni) împotriva armatei imense a madianiților: Peste 125.000 de ostași. Slăbiciunea lui Ghedeon și a armatei sale (numărul mic de ostași) se dovedește a fi un avantaj, căci ei se pot organiza foarte bine și puterea Domnului este înălțată cu claritate înaintea poporului. Mărimea armatei madianiților se transformă într-un dezavantaj, căci se dezorganizează rapid și ajung să se lupte între ei, și în urma înfrângerii primite, face de ocară pe Baal și idolii madianiților. Apoi, Dumnezeu lucrează prin Iefta, care provine dintr-o relație nelegitimă a tatălui său și este renegat și alungat de restul familiei. Și nu în ultimul rând, Dumnezeu lucrează prin Samson, luptătorul fără armată. Este evident cum Dumnezeu, pentru a-și înălța Numele, alege vasele cele mai slabe pentru a face de rușine pe cele puternice. El se folosește de slăbiciunea unora pentru a lovi direct în mândria vrăjmașului. Cred că David cunoștea destul de bine istoria judecătorilor. Astfel, se explică luciditatea sa din contextul luptei cu Goliat. Este fantastic să nu te sperii de slăbiciunile și dezavantajele tale, ci să vezi în ele un avantaj. Lucrul acesta este posibil doar dacă înțelegi principiile sfinte din cartea judecători, modul în care Dumnezeu vrea ca Numele Său și puterea sa să strălucească cu claritate înaintea oamenilor atât de predispuși să-și însușească biruințele Domnului și să idolatrizeze vasele prin care Dumnezeu lucrează.

În cap. 17 Dumnezeu își înălță Numele prin David, dar îl înălță și pe David înaintea lui Saul și înaintea poporului. Domnul vrea să le facă cunoscut care este noul împărat pe care l-a ales El. Saul va avea ocazie să-și dovedească pocăința prin renunțarea la domnie în favoarea lui David, iar poporul va putea beneficia de un împărat mai bun. Dar oare se va smeri Saul în fața lucrării lui Dumnezeu prin David sau se va ține cu dinții de scaunul de domnie din care fusese lepădat?

1 Samuel

– 18 – 20 –

Începutul capitolului 18 evidențiază tema principală a cap. 18-20. Aceasta este reprezentată de contrastul dintre atitudinea lui Saul față de David, și cea a fiului său Ionatan. Semnificația acestui contrast este cu atât mai mare cu cât observăm că înălțarea lui David de către Domnul pune sub pericol un lucru care-i privea pe amândoi, și anume: tronul de împărat. Saul era actualul rege, iar Ionatan succesorul la tron. Saul se agață cu toată puterea de tron și vede în David cel mai de temut vrăjmaș al său. Ionatan, în schimb, renunță la ideea de a domni el peste Israel și devine cel mai bun prieten al lui David.

Când privesc spre Saul din aceste capitole, mă înspăimântă cât de mult a fost mutilat sufletul său de păcat și mândrie. După biruința lui David asupra lui Goliat, el este liniștit și-l cheamă pe David în armata sa. El vede în David un nou rob care va trage la carul slavei sale. Însă raportarea idolatrii a femeilor la el și la David, stârnește în el orgoliul. Femeile nu-l laudă pe Domnul pentru biruință, ci fac o comparație între David și Saul, așezându-l pe David pe locul întâi. Bărbații sunt în general foarte sensibili la aprecierile care vin din partea femeilor. Saul manifestă și el această slăbiciune și după ce aude cântecul femeilor, își schimbă total atitudinea față de David. Saul nu doar că este rob de slava mulțimilor, dar orgoliul lui este așa de mare încât nu suportă să fie pe locul al doilea. Și el era slăvit de femei, dar era sub David în topul popularității. Saul pur și simplu nu poate accepta locul doi. Sufletul lui pângărit de păcat nu poate accepta că David ar putea avea o inimă curată și nu profită de popularitatea pe care o are. Saul era rob de slava împăratului și își proiectează ce era în inima lui și asupra lui David. De aceea, el vede în David un vrăjmaș care îi amenință tronul. Și chiar a doua zi după omorârea lui Goliat, Saul aruncă sulița sa spre David. Degradarea morală în care ajunge Saul este înfiorătoare. El, cel mai smerit din Israel altădată, care s-a opus presiunii poporului care dorea moartea vrăjmașilor lui, acum urmărește uciderea celui care i-a salvat onoarea și tronul. Saul nu se ține de cuvânt, este un mincinos notoriu (nu-i dă nimic lui David din cele promise în cap. 17), îl umilește cumplit (nu-i i-o mai dă pe Merab de nevastă), încearcă să-l manipuleze emoțional pe David pentru a-l trimite în linia întâi în război cu speranța că Filistenii îl vor omorî.

Domnul însă continuă să își reverse îndurarea Sa față de Saul și îi deschide mintea întunecată pentru a înțelege că Domnul este cu David și că lupta împotriva lui David înseamnă de fapt lupta împotriva lui Dumnezeu. În ciuda capcanelor întinse de Saul, David este mereu victorios. Ba mai mult, iată că tot poporul îl iubește pe David. Iată că și slujitorii lui, și chiar cei mai apropiați din casa lui sunt de partea lui David. Fiica sa îl iubește pe David, iar Ionatan este cel mai bun prieten al lui David. Mesajul este clar pentru Saul: Domnul este cu David și el este omul de care vorbise Samuel că va domni peste Israel. Ce aștepta Domnul de la Saul? Dovada pocăinței lui Saul era următoarea: să renunțe la tronul din care fusese lepădat de Domnul și să i-l ofere lui David. Saul însă se împietrește și mai tare și respinge îndurarea Domnului. El nu vrea să renunțe la putere, la slavă, la popularitate. El nu mai poate accepta nici măcar locul doi în împărăție, deci, cu atât mai puțin să se întoarcă la viața unui Israelit de rând. Când Saul vine la Samuel pentru a-l prinde pe David, Duhul Domnului a venit peste el și a proorocit și ziua și noaptea. Pe de o parte, Domnul îi mai arată odată că el este de partea lui David, iar pe de altă parte îi dă șansa să deguste din nou bucuria de a trăi în prezența lui Dumnezeu. Iată că nici acum Saul nu alege calea schimbării și a smereniei. Reacția sa ne face să revenim la tulburătoarea întrebare din cartea Numeri: există un grad al împietririi din care omul pur și simplu nu se mai poate smulge?

Când privesc însă la Ionatan, sufletul meu se odihnește în frumusețea caracterului său. Ionatan era practic succesorul lui Saul la tron. De când a fost uns tatăl lui ca Împărat, a știut că el

este cel care va urma să domnească peste Isreal. În mod cert, a visat la domnie și s-a pregătit pentru acest lucru. Dar iată că acum Domnul îl înalță pe David, și tot Israelul începe să înțeleagă că el este noul împărat ales de Domnul. Și totuși, Ionatan nu este deloc gelos sau invidios, și nu simte nici o amenințare în David. Și nu doar atât, el nu rămâne nici măcar la stadiul de respect, ci îl iubește pe David ca pe sufletul lui. Îi recunoaște înfrântarea, se bucură de biruințele lui, îl cinstește înaintea tuturor, îi dăruiește ce are mai scump, mijlocește pentru el înaintea lui Saul, îl încurajează în necaz, îi scapă viața de la moarte. Ionatan îi este un prieten adevărat. Cum este posibil să fii prietenul celui care te-a trimis în umbră, celui care ți-a scăzut din popularitate, celui care va pune mâna pe tronul la care ai visat atâția ani? Ionatan era cu adevărat lipit cu inima de Domnul și îl iubea pe Domnul mai mult decât orice. Inima nu-i era alipită de slavă sau de funcții. El dorea să îl slujească pe Domnul din poziția hotărâtă de Domnul. Și dacă Domnul a hotărât ca David să fie împăratul și el să slujească din umbră, nu este absolut nici o problemă. Importantă este slujirea Domnului, și nu poziția din care îl slujești. Important este că Numele Domnului să fie slăvit, și nu neapărat să fii vasul principal prin care El și-a înălțat Numele. Ionatan acceptă locul doi și recunoaște marea lucrare din David: „Da, David a dat dovadă de un curaj mai mare și a primit și confirmarea din partea Domnului. El este alesul, nu eu, și accept lucru cu bucurie.” Ionatan abandonase de mult competiția afirmării de sine, și de aceea nu se simte amenințat, ci încurajat de înălțarea lui David. Atunci când cineva apropiat obține succese în domeniul nostru de interes, cum reacționăm noi? Invidie, bârfă, denigrare sau urmăm calea regală a lui Ionatan? Ionatan a renunțat cu ușurință la tron, tocmai pentru că era cu adevărat un împărat. El nu a apucat să mai domnească niciodată peste Israel, dar nu a încetat o clipă să domnească în viață ca un împărat al cerului pe pământ.

Atunci când între diferiți lideri creștini importanți văd răceală, distanță, invidie, denigrare, lipsă de bucurie pentru succesul celui alt, doar respect dar nu și dragoste, privesc din nou spre prietenia dintre Ionatan și David; biruiesc deznădejdea și-mi repet: „Și, totuși...este posibil!”. Cartea Samuel este într-un fel și o carte de leadership, iar capitoul Ionatan conține o lecție atât de importantă pentru toți liderii și viitorii lideri: să slujești cu bucurie, chiar dacă ești pe locul doi, să recunoști cu bucurie că cel de lângă tine este mai pregătit pentru lucrare. În cele din urmă, să înțelegi că în planul care are drept scop final înălțarea unui singur Nume, nu există locul întâi și locul doi, ci pentru fiecare este un loc întâi care se ia atunci când accepți darurile, limitele și locul pe care Domnul le-a hotărât pentru tine.

În această secțiune construită pe contrastul dintre Saul și Ionatan, autorul ne atrage atenția și asupra procesului modelării lui David. Relația cu Saul este o daltă minunată, dar și dureroasă pentru modelarea lui David. David este umilit, nedreptățit și supus manipulării de către Saul. El însă, nici nu devine un rebel, nici nu renunță la demnitatea sa. Îl acceptă pe Saul ca autoritate din pricina faptului că Domnul îl unsese împărat pe acesta. El nu se supune lui Saul din pricina a ceea ce era Saul, ci din pricina structurii de autoritate pe care o fixase Domnul. El nu cade în capcana unui război frontal cu Saul. Dar nici nu se lasă umilit, ci reacționează cu demnitate: continuă să poarte războaiele Domnului și aduce 200 de prepuțuri lui Saul înainte de vremea hotărâtă. Saul este robit de temeri. Domnul dorește ca David să aibă o singură teamă: **frica de Domnul**. Pentru aceasta îl apropie de cel mai cumplit vrăjmaș al omului: moartea. David este adus doar la un pas de moarte, și va trăi la un pas de moarte pentru mulți ani. Domnul vrea să îl învețe dependența totală de El și să-l ajute pe David să își învingă toate temerile. Drumul va fi nespuse de greu. De aceea, la începutul acestui drum, Domnul îi dă o resursă minunată. Când este la Samuel, toți vrăjmașii lui, cu Saul în frunte sunt opriți de Duhul Domnului și încep să proorocească. David poate să vadă cine adevăratul Împărat, și că nu are nevoie în jur de o armată care să-l protejeze. Domnul Însuși este protecția Sa, și protecția Sa este suficientă.

David urmărit de Saul – 21:1-23:29 –

David, când ajunge la Nob, îl minte pe preotul Ahimelec. Ne aducem aminte că și Mical l-a mințit pe Saul și pe trimișii lui pentru a-l salva pe David și faptul că David l-a învățat pe Ionatan cum să-l mintă pe Saul tot pentru salvarea vieții sale. În mod cert, autorul repetă această temă a minciunii în contextul salvării unei vieți pentru a ne provoca: au procedat ei bine? Au greșit? Ce este de făcut în aceste situații? Sunt trei abordări principale ale acestui context.

1. Prima abordare insistă că fapta lui David este un exemplu vrednic de urmat: atunci când trebuie să alegi între o poruncă mai mare și una mai mică, o alegi pe cea mai mare, adică, în contextul nostru: minți pentru a salva o viață. Nu este un păcat și nu este nevoie să îți ceri iertare lui Dumnezeu.

2. A doua abordare subliniază că după cădere, după ce răul a intrat în lume, apar uneori anumite contexte în care nu există cale de ieșire fără compromis. Compromisul este condamnat ca păcat și cel care îl face trebuie să își ceară iertare, dar nu este altă cale de ieșire.

3. A treia abordare are drept temelie versetul din capitolul 1 Cor, 10:13: „*Nu v-a ajuns nici o ispită care să nu fi fost potrivită cu puterea omenească. Și Dumnezeu, care este credincios, nu va îngădui să fiți ispitiți peste puterile voastre; ci împreună cu ispita a pregătit și mijlocul să ieșiți din ea ca să o puteți răbda.*” Nu există situații fără cale de ieșire fără compromis. Soluția există întotdeauna. Rămâne ca cel în cauză să o caute la Domnul și Acesta i-o va dăruia cu bucurie.

Această a treia perspectivă subliniază totuși că sunt contexte dificile, în care soluția nu se întrezărește cu ușurință și în care presiunea este foarte mare. În aceste contexte Domnul, fără să tolereze păcatul, este îngăduitor. Astfel, se explică prezența unor pasaje în care se minte pentru salvarea vieții și în care Dumnezeu pare să tacă: Rahav minte pentru a salva iscoadele, moașele evreilor mint pentru a-și salva viața în fața lui Faraon, Mical și Ionatan mint pentru a-l slava pe David, David minte pentru a se salva pe sine. Ba mai mult, în aceste contexte Domnul pare să privească mai mult spre ce este bun în comportamentul acestor oameni: **credința** lui Rahav, **frica de Dumnezeu** a moașelor, **devotamentul** lui Ionatan, **încrederea** lui David în Dumnezeu. Dumnezeu pare să zică: deși nu sunt de acord cu minciuna, înțeleg dificultatea acestor contexte și sunt îngăduitor. Frica de moarte, importanța salvării unei vieți, presiune de moment, sunt elemente ce conferă acestor situații o dificultate deosebită. În mod clar Domnul ne spune că soluția nu era ca Rahav să deconspire iscoadele și Ionatan să-i spună lui Saul unde este David. Salvarea unei vieți nevinovate este un imperativ pentru toți cei credincioși. Cu toate acestea ne sunt prezentate și contexte în care oamenii lui Dumnezeu au găsit soluția pregătită de Dumnezeu pentru a ieși din aceste contexte. În Samuel cap 16, Samuel, deși știa povestea cu Rahav și cu moașele evreilor, nu a apelat cu nonșalanță la minciună, ci a venit înaintea Domnului și Domnul l-a învățat cum să procedeze astfel încât să își protejeze viața și, în același timp, să nu mintă. La fel, Mântuitorul când a fost prins și întrebat de farisei unde sunt ucenicii, nu a răspuns cu seninătate: „Nu știu.”, ci a găsit la fel ca Samuel soluția pregătită de Domnul la această ispită. Iată răspunsul Său plin de demnitate, adevăr și înțelepciune:

„Marele Preot a întrebat pe Isus despre ucenicii Lui și despre învățătura Lui. Isus i-a răspuns: „Eu am vorbit lumii pe față; totdeauna am învățat pe norod în sinagogă și în Templu, unde se adună toți iudeii și n-am spus nimic în ascuns. Pentru ce Mă întrebi pe Mine? Întreabă pe cei ce M-au auzit despre ce le-am vorbit; iată, aceia știu ce am spus.” (Ioan 18:19-22).

Samuel și Domnul Isus ating și această înălțime spirituală și biruiesc și această ispită fără compromis. Am putea sesiza următorul echilibru în Scriptură: pe de o parte ea ne prezintă eșecurile mai multor oameni în acest tip de ispită, pentru a ne învăța să fim îngăduitori cu noi înșine și cu ceilalți în cazul unor falimente asemănătoare, iar pe de altă parte ne prezintă biruința altor oameni asupra aceluiași tip de ispită, pentru a ne chema spre înălțimile spirituale la care Domnul dorește să ajungem.

4. A patra interpretare face o distincție între comportamentul lui Samuel din cap. 16 și un comportament într-un context de război în confruntarea directă cu vrăjmașul. Vom dezvolta această interpretare puțin mai jos.

Să revenim acum la David. David fuge pentru a-și scăpa viața și ajunge la preotul Ahimelec la Nob. Aici, în încercarea sa de a-și scăpa viața, încalcă două porunci divine: prima, să nu minți, și a doua, din pâinile pentru punerea înaintea Domnului să mănânce doar preoții. Nu putem să nu ne aducem aminte, că Saul, într-o situație de criză similară, a îndrăznit să aducă jertfă încălcând în acel context orânduilele de la Cort. Atunci Domnul s-a mâniat și a hotărât să nu mai întărească pe vecie scaunul de domnie al lui Saul. Oare cum va reacționa acum Dumnezeu? Am înțeles că, față de slăbiciunea omului care minte pentru a-și salva viața, a avut o anumită îngăduință și înțelegere. Dar oare va avea aceeași îngăduință pentru sfidarea orânduilelor de la Cort? În mod surprinzător, Dumnezeu nu-i reproșează lui David, în mod direct nici faptul că a mințit, nici faptul că a mâncat din pâini. În mod direct, ar putea fi un mesaj prin care Dumnezeu i l-ar fi comunicat prin evenimentele ulterioare: David tremură și face pe nebunul înaintea lui Achiș, preoții din Nob sunt omorâți de Saul, iar David se simte responsabil pentru acest lucru. Să fie aceste două evenimente, care au produs umilință și suferință în inima lui David, o consecință a abaterilor sale din cap.21? Psalmul 34 pare să indice că da. Psalmul 34 este un psalm istoric despre care se scrie în titlu: „Un psalm alcătuit de David când a făcut pe nebunul în fața lui Abimelec și a fost alungat de el.” Dacă citim din perspectiva acestui context psalmul, putem deduce foarte ușor că David a înțeles că drumul minciunii îl duce la umilință și situații ridicole, pe când drumul încrederii în Dumnezeu îi asigură izbăvirea din partea Domnului, o izbăvire în care Unul Domnului poate rămâne demn și fața să nu i se umple de rușine. Și nu este la întâmplare faptul că atunci când vorbește de frica de Domnul, primul lucru pe care-l aduce în discuție este legat de limbă: „*Ferește-ți limba de rău și buzele de cuvinte înșelătoare.*” David nu pomeneste nimic de încălcarea orânduilelor de la Cort, ci insistă pe importanța respectării Legii morale a lui Dumnezeu. El pare să înțeleagă că situația umilitoare dinaintea lui Achiș nu este o consecință a faptului că a mâncat din pâinea sfințită, ci mai degrabă o urmare a cuvintelor înșelătoare din gura sa. Mântuitorul confirmă în Noul Testament că Dumnezeu nu i-a reproșat nimic lui David din pricina faptului că a mâncat din pâinile sfințite, dar nu confirmă faptul că Domnul a trecut cu vederea cuvintele sale înșelătoare. Când fariseii îi reproșează că ucenicii, care rupeau spice și le mâncau în timpul Sabatului, încalcă Sabatul, Isus le răspunde:

„oare nu ați citit ce a făcut David, când a flămânzit, el și cei ce erau împreună cu el? Cum a intrat în casa lui Dumnezeu și a mâncat pâinile pentru punerea înaintea Domnului, pe care nu-i erau îngăduite să le mănânce nici lui, nici celor ce erau cu el, ci numai preoților? Sau n-ați citit în Lege că, în zilele de Sabat, preoții calcă Sabatul în Templu, și totuși sunt nevinovați? Dar Eu vă spun că aici este Unul mai mare decât Templul. Dacă ați fi știut ce însemnează: „Milă voiesc și nu jertfe.”, nu ați fi osândit pe niște nevinovați. Căci Fiul Omului este Domn și al Sabatului.” (Matei 12:3-8).

În mod evident, Isus confirmă că David nu a greșit când a mâncat din pâinile sfințite. Ba mai mult, el se folosește de acest pasaj din Scriptură pentru a le atrage atenția asupra diferențelor dintre Legea morală și cea ceremonială a lui Israel. Marea așteptare a lui Dumnezeu era în sfera legii morale: „*Milă voiesc și nu jertfe.*”. Legile morale izvorau direct din moralitatea divină. Ritualurile în schimb, nu reprezentau ceva în sine, ci erau doar niște simboluri și aveau semnificație doar din relația cu valorile pe care le reprezentau. Tocmai din această pricină, Dumnezeu a inclus în revelația din Vechiul Testament tablouri ale excepțiilor, care să le arată evreilor că Legea ceremonială nu este ceva în sine. Astfel, preoții încalcă Sabatul în Templu, chivotul este îndepărtat de Cort, Samuel este ridicat ca preot și aduce jertfe în alte locuri decât cel unde era Cortul Întâlnirii, Cortul este schimbat cu Templul lui Solomon etc. Și printre aceste tablouri ale excepțiilor, putem include și tabloul în care David a mâncat din pâinile sfințite. David era Unsul Domnului și în joc era viața lui. Preotul Ahimelec a fost de acord cu propunerea lui David și le-a dăruit pâinile ca unul care știa că nu sunt sfinte în sine, și că viața unui om este mai presus de un simbol. Cum spuneam, prin aceste excepții Domnul le focalizează atenția asupra importanței legii morale a lui Israel. Știm că marea capcană istorică a națiunii Israel a fost substituirea împlinirii legii morale cu împlinirea ritualurilor, înlocuirea ascultării de Domnul cu haina religiozității.

Prin aceste excepții Domnul vrea să îi învețe tocmai ce le spune Isus fariseilor: „*Voi dați zeciuală din izmă, din mărar și din chimen, și lăsați nefăcute cele mai însemnate lucruri din Lege: dreptatea, mila și credincioșia; pe acestea trebuia să le faceți, și pe acelea să nu le lăsați nefăcute.*” (Matei 23:23).

Confirmarea pe care ne o aduce Mântuitorul în Noul Testament ne ajută foarte mult să pricepem tabloul cu pâinile sfințite. Dacă însă ar fi lipsit această confirmare, cum am fi putut ajunge noi la aceeași concluzie ca Mântuitorul? Contextul cărții Samuel ne-ar fi de mare ajutor. În Cartea Samuel găsim mai multe încălcări ale orânduielilor Cortului. Unele din ele sunt condamnate de autor, iar celelalte sunt puse sub tăcere. Până în cap. 21 învățăm acest principiu exegetic specific cel puțin cărții Samuel: o încălcare a unui ritual poate fi un lucru greșit, și atunci este incriminat de către autor (ex. păcatul fiilor lui Eli, aducerea chivotului pe câmpul de luptă, Saul aduce jertfă), sau poate fi o excepție îngăduită de Domnul, și atunci autorul nu incriminează acel lucru (Samuel nu face demersuri să ducă chivotul în Cort, devine preot și zidește un altar la Rama, aduce jertfe în diverse locuri din Israel). Dacă am aplica acest principiu faptei lui David care mănâncă din pâini am ajunge la concluzia că el nu a greșit. La aceeași concluzie ajunge și Mântuitorul.

Chiar dacă acest posibil principiu exegetic din Samuel ar aduce ceva lumină asupra problemei, totuși rămân două mari întrebări la care trebuie să răspundem:

1. De ce Domnul nu a fost la fel de îngăduitor cu Saul când acesta, tot într-o situație de maximă criză, a adus jertfă în locul lui Samuel?

2. Dacă Domnul consideră că nu a fost greșit ca să se încalcarea unei porunci ceremoniale pentru salvarea vieții lui David, de unde știm că nu a fost de acord și cu încălcarea unei porunci morale (minciuna) pentru împlinirea aceleiași obiectiv? Și aceasta cu atât mai mult, cu cât autorul pare să tacă și cu privire la minciunile lui David?

În cap. 13 Saul primise o poruncă specifică din partea lui Samuel: să-l aștepte 7 zile până când Samuel va aduce jertfa. În cap. 21, preotul este de acord cu propunerea lui David. Apoi, aducerea unei jertfe era un element ceremonial mai complex și mai important decât mâncarea pâinilor pentru punerea înaintea Domnului. Aceste două diferențe ar putea explica de ce Domnul se simte ofensat de acțiunea lui Saul, dar nu condamnă deloc fapta lui David. Și nu în ultimul rând, David își împlinește o nevoie de bază pentru a-și salva viața, pe când Saul aduce jertfa ca poporul

să nu se îndepărteze în întregime de lângă el.

La întrebarea numărul doi am oferit deja câteva posibile răspunsuri. Avem pe de o parte, Psalmul 34 și îndemnul lui David din acest psalm de a ne feri de buze înșelătoare, și avem pe de altă parte, evenimentele ulterioare minciunii lui David (umilirea sa în fața lui Achis și omorârea preoților din Nob), care ar putea reprezenta consecințe tragice ale minciunii sale. Însă stau și mă gândesc în același timp la faptul că este posibil ca moartea preoților să nu reprezinte o consecință directă a minciunii lui David. Să ne gândim la următorul scenariu: David ar fi adoptat cu Ahimelec metoda lui Samuel din cap. 16. El ar fi spus doar: „Sunt într-o misiune specială (și era: misiunea de a-și salva propria viață!) și nu îți pot da absolut nici un detaliu. Ajută-mă, te rog, căci misiunea a fost așa de urgentă, încât nu am avut timp nici măcar să îmi iau sabia...” Dacă ar fi procedat astfel, atunci David nu ar fi putut fi acuzat de minciună, dar prezența lui Doeg, Edomitul tot ar fi dus apoi la moartea preoților din Nob. Deci, nu neapărat minciuna, ci prezența lui Doeg, Edomitul, a fost de fapt cauza morții preoților din Nob.

În acest context al discuției despre minciună merită să aducem și alte tablouri din Scriptură. Aceste tablouri vor dezvolta a patra posibilă interpretare despre care vorbeam mai sus. Primul este din Iosua cap.8 când Domnul îl învață pe Iosua o tehnică de luptă prin care să-și înșele vrăjmașul, prin care să îi transmită un mesaj fals pentru a-l prinde apoi în capcană. Iată că în context de război, amăgirea și înșelarea vrăjmașului este un fapt normal și chiar lăudabil. Dacă revenim în Samuel, în cap. 11. ne aducem aminte de ceea ce au spus amoniților cei din Iabesul din Galaad: „*Mâine ne vom supune vouă și ne veți face ce vă va plăcea.*” Este evident o strategie de înșelare a vrăjmașilor. Oare poate fi catalogată minciună, sau fiind un context de război, în care vrăjmașul trebuie să pună în calcul dreptul oponentului de a încerca să-l amăgească, să-i întindă capcane, este o acțiune normală, necondamnabilă d.p.d.v. moral? Un alt context interesant de război îl găsim în 2 Împărați cap. 6, când Elisei este atacat de oastea sirienilor. Elisei se roagă Domnului să-i lovească cu orbire, Domnul îl ascultă și apoi le spune sirienilor: „*Nu este aceasta calea și nu este aceasta cetatea; veniți după mine și vă voi duce la omul pe care-l căutați*”. Iată că Elisei a conlucrat cu Dumnezeu pentru a-i minți și amăgi pe vrăjmașii săi. Dacă analizăm acest comportament în timp de război, descoperim cum David îi minte pe filistenii în cap. 27 că el a atacat de fapt teritoriile lui Iuda, cum David îl învață pe Hușai, Architul să îl mintă și să-l amăgească pe Absalom (2 Sam. Cap. 15), și cum femeia care a ascuns iscoadele lui David i-a păcălit pe trimișii lui Saul zicându-le: „*Au trecut pâraul*”. Ne amintim și cum Mical îi păcălește pe asasinii trimiși de Saul și cum David îl învață pe Ionatan să-l păcălească pe Saul.

Și este interesant că mai găsim întâmplări similare în Scriptură: Rahav ascunde iscoadele și le spune canaaniților că acestea au ieșit din Ierihon, moașele evreilor îi oferă explicații neadevărate lui Faraon pentru a justifica de ce nu au omorât copiii evreilor, Iael, înainte să-l omoare pe Sisera îi spune: „*Intră, domnul meu, intră la mine, și nu te teme.*” În nici unul din aceste tablouri nu se face vreun comentariu negativ cu privire la comportamentul de înșelare a vrăjmașului. Ba mai mult, uneori apar pasaje în care aceste personaje implicate sunt lăudate:

1 „*Pentru că moașele se temuseră de Dumnezeu, Dumnezeu le-a făcut case.*” (Exod 1:21).

2 „*Tot așa curva Rahav n-a fost socotită și ea neprihănită prin fapte când a găzduit pe soli și i-a scos afară pe altă cale?*” (Iacov 2:25).

3 „*Binecuvântată să fie între femei Iael, nevasta lui Heber, Chenitul! Binecuvântată să fie ea între femeile care locuiesc în Corturi! El a cerut apă și ea i-a dat lapte; în pahar împărătesc i-a adus unt.*” (Jud. 5:24-25).

Observăm că în ultimul citat din Judecători, se laudă însăși comportamentul de înșelare a vrăjmașului. Aceste evidențe susțin mai degrabă normalitatea acestui comportament în timp de război decât o condamnare morală a sa. Acum este momentul cel mai potrivit să aducem în discuție câteva principii exegetice din cărțile narrative ale Vechiului Testament. Aceste cărți ne fac cunoștință cu o mulțime de personaje și cu diverse acțiuni ale acestora, dar nu întotdeauna autorul validează sau incriminează în mod direct acțiunile personajelor. Și atunci, în asemenea situații cum ne dăm seama dacă acțiunea personajului respectiv este imorală sau vrednică de urmat? Discuția ar fi foarte lungă și complicată. O voi rezuma doar la câteva observații. Atunci când în centrul narațiunii se află un personaj pozitiv, mai degrabă lipsesc comentariile de validare a acțiunilor morale decât comentariile de incriminare a acțiunilor imorale. Explicația este simplă: fiind un personaj pozitiv, confirmat de Dumnezeu, este lesne de înțeles că el este un model și comportamentul său general este orientat spre voia lui Dumnezeu. Ar fi redundant și de prisos, ca fiecare acțiune morală a acestuia să fi confirmată de comentarii ale autorului. În schimb, atunci când apar și greșeli, ele trebuie incriminate cu claritate cu atât mai mult, cu cât cititorul se raportează la personajul confirmat deja de Dumnezeu ca la un model. Această incriminare se realizează fie direct prin comentariul autorului, vorbele lui Dumnezeu sau ale vreunui proroc, fie indirect prin relatarea consecințelor tragice ale actului respectiv. Din această perspectivă, tăcerea lui Dumnezeu cu privire la o acțiune controversată a unui personaj pozitiv, mai degrabă ar indica validarea ei decât condamnarea ei (un exemplu potrivit ar fi cel din Levitic cap. 10 când Aaron refuză să mănânce din jertfă după ce i-au murit cei doi fii). Însă este dificil să identifici în cărțile narrative o rețetă exegetică pe care să o poți generaliza și să o aplici mecanicist pentru a identifica moralitatea sau imoralitatea acțiunilor personajelor. Analiza cu atenție a contextului imediat, analiza cu atenție a contextului cărții și apoi a contextului întregii Scripturi pare să rămână singura și cea mai sigură soluție.

Din perspectiva acestei a patra interpretări, comportamentul lui David și Ionatan din cap.20 nu poate fi catalogat drept minciună și incriminat moral, ci el reprezintă o strategie normală în context de război, de înșelare și derutare a vrăjmașului. În schimb, în cap. 21 David nu intră în contact direct cu vrăjmașul, ci cu un preot. Astfel, în acest context cuvintele sale neadevărate pot fi condamnate d.p.d.v. moral. Rămâne să clarificăm dacă și autorul le condamnă. De aceea, nu mă grăbesc să mă pronunț asupra uneia din interpretările propuse. În cartea Samuel vom mai întâlni acțiuni asemănătoare. Sper ca studierea acestora să aducă și mai multă lumină asupra problemei în discuție.

Dumnezeu a pregătit pentru David un cuptor de foc al încercărilor. Cum spuneam și mai înainte, Dumnezeu îl confruntă pe David cu cel mai de temut vrăjmaș al omului (moartea), tocmai pentru a-l ajuta să învingă toate temerile, să cunoască doar frica de Domnul și să învețe totala dependență de Dumnezeu. Încercările de care a avut parte David în acești ani când a fost urmărit de Saul au fost inimaginabil de mari. Să trăiești tot timpul în teroare, cu conștiința că oricând vrăjmașul tău de moarte te poate ataca nu este un lucru ușor. Însă în această perioadă dificilă pentru David, Dumnezeu nu contenește să îl încurajeze și să-i întărească credința. Iată un exemplu chiar din cap. 21: la Ahimelec se găsește tocmai sabia lui Goliat. Oare nu este acesta un semn de încurajare pentru David? Domnul îi aduce aminte de marea biruință cu Goliat în care Domnul nu a mântuit nici prin sabie, nici prin putere. David este chemat de Domnul să urmeze aceeași cale a încrederii totale în Dumnezeu. David își poate aduce aminte că slăbiciunea poate constitui un mare avantaj, și că în slăbiciune harul lui Dumnezeu este desăvârșit. În toți acești ani când a fost fugărit de Saul, David avea în mână sabia lui Goliat, care era o dovadă clară a credincioșiei lui Dumnezeu și a purtării Sale de grijă!

David ajunge la Achiș, împăratul Gatului. El s-a dus acolo în speranța că Achiș avea să îl primească în slujba sa (ceea ce se va și întâmpla mai târziu în cap.27). Deși Achiș era un domn al filistenilor, era normal ca acesta să îl primească în slujba sa, de vreme ce David era fugărit de Saul, vrăjmașul de moarte al filistenilor. David era un lider militar cu renume, râvnit de toți împărații din jur. Deși Achiș vrea să îl primească în casa lui, slujitorii lui se opun și îi aduc aminte că David a adus mari înfrângeri filistenilor. În acest moment David intră în panică și devine dominat de frică. Singura soluție pe care o găsește David este aceea de a face pe nebunul în fața lui Achiș. În cultura vremii, oamenilor nebuni nu li se făcea rău, erau lăsați în pace, în lumea lor. David profită de acest lucru și face pe nebunul. David reușește să scape prin această strategie. Cum să interpretăm totuși comportamentul lui? Este cel așteptat de Domnul, sau este un act nevrednic pentru Unul Domnului, cel ce trebuia să fie al doilea reprezentant pe pământ al cerului. Pasajul ne arată clar că strategia aleasă de el a fost inutilă: oricum Achiș ar fi avut de gând să îl primească în casa lui și nu să-l omoare. Chiar dacă a patra variantă de interpretare a comportamentelor controversate ale lui David stipulează că înșelarea vrăjmașului este un lucru normal în context de război, totuși este mai greu de crezut că soluția pe care o pregătise Domnul pentru David se regăsește tocmai în această strategie de a face pe nebunul. Mai degrabă înclin să văd cum David este dominat de frică, și se îndepărtează de la calea încrederii în Dumnezeu. Îndepărtându-se puțin de la această cale, David își poate cunoaște limitele și slăbiciunile. El se găsește pe sine rob fricii și alegând soluții umilitoare și ridicole. Oare cum s-a privit David pe sine, după ce a făcut pe nebunul în fața lui Achiș? Este adevărat că Dumnezeu vrea să ne învețe smerenia, doar oare ne cere să ne umilim și să renunțăm la propria demnitate? Ce contrast între demnitatea și curajul lui David din confruntarea cu Goliat și comportamentul său jenant în fața lui Achiș! Și Achiș era împăratul Gatului, tocmai locul de origine al lui Goliat.

Tabloul cu Achiș ne arată cât de mare era presiunea fricii asupra lui David, și că acesta s-a îndepărtat puțin de calea încrederii în Dumnezeu. Acest lucru ne face să credem că el a greșit și atunci când l-a mințit pe Ahimelec. Ahimelec nu era un vrăjmaș de moarte care trebuia înșelat, ci preotul Domnului. Nu mâncarea pâinilor L-a deranjat pe Domnul, ci mai degrabă cuvintele sale înșelătoare, după cum menționează însuși David în Ps.34. În acest psalm, scris după ce el a făcut pe nebunul înaintea lui Achiș, David scrie: *„Eu am căutat pe Domnul și mi-a răspuns: m-a izbăvit de toate temerile mele. Când îți întorci privirea spre El, te luminezi de bucurie și nu ți se umple fața de rușine.”*

Înaintea lui Achiș, David nu pare a fi încă izbăvit de frică și nici nu scapă de situația în care fața i s-a umplut de rușine. Lumina lipsește de pe fața lui. Se pare că David, după experiența umilitoare cu Achiș, înțelege că s-a lăsat dominat de frică și s-a îndepărtat de calea încrederii în Dumnezeu. El începe să privească din nou spre Domnul, și inima sa îi este izbăvită de temeri și fața i se luminează de bucurie. În mod evident, Ps.34 nu validează comportamentul lui David în fața lui Achiș, ci mai degrabă îl incriminează. David însă nu se lasă doborât de realitatea umilitoare la care s-a supus singur, se roagă înaintea Domnului, învață din greșeli și eșecuri și ca un luptător temerar revine pe calea credinței. El a scris Ps.34 după un eșec, și nu după o biruință. Eșecurile noastre pot deveni o sursă de putere și înțelepciune. David a descoperit că fără Domnul, pe departe de a fi un viteaz care se avântă cu curaj și demnitate înaintea oricărui Goliat, este un om slab, dominat de frică, în starea să se umilească pe sine în ultimul hal doar pentru a-și salva viața. Este un important stâlp de aducere aminte pentru David care îl va ajuta să nu se mândrească când Domnul îl va înălța, să nu zică în inima sa: „prin puterea, bunătatea și înțelepciunea mea am reușit toate acestea!”.

David nu este perfect, nu merge tot timpul din victorie în victorie. Și el a avut nevegheri și înfrângeri spirituale. Dar nu stăruia în ele, nu se lăsa nici deznădăjduit, nici paralizat de vinovăția adusă de eșec, ci se smerea, se ridica și mergea înainte. Domnul este îngăduitor cu slăbiciunile lui

David și nu-l trăsnește cu mânie la fiecare greșală. Păcatul rămâne păcat, și Domnul rămâne sfânt. Dar El rămâne și un Tată iubitor care ne ia de unde suntem și ne ajută să ne învingem slăbiciunile. Uneori plângem prea puțin pentru păcat, dar uneori plângem prea mult pentru păcat. Domnul să ne dea echilibrul celui care a fost om după inima sa și care, fără să negligeze gravitatea păcatului, știa să se ridice din groapă, să învețe din eșecuri și avea puterea să scrie psalmi de laudă după cele mai rușinoase înfrângeri.

Dumnezeu continuă procesul formării și modelării lui David. Următorul lucru pe care îl face Dumnezeu este să adune în jurul lui David aproape 400 de oameni proscrisi sau nemulțumiți. În mod cert nu erau cei mai sfinți și corecți oameni din Israel. Poate unii fuseseră nedreptățiți ca și David, dar o bună parte aveau datorii și intraseră în dizgrația comunității din pricina lor. Dumnezeu dorește să dezvolte în David abilitățile de lider. Este o mare provocare să conduci un astfel de grup de oameni și să îi ții împreună fără ca aceștia să se omoare unii pe alții. Cu toate acestea, David va reuși acest lucru timp de mai bine de 10 ani de zile. El a avut ocazia să intre în contact cu persoane dificile, răzvrătite și instabile. După ce reușești să câștigi respectul acestor oameni, devine floare la ureche conducerea oamenilor bine integrați în comunitate. În același timp, dintre acești, aproape 400 de oameni, unii vor deveni lideri importanți în structura de conducere, pe care avea să o așeze David în Israel, după ce avea să ajungă împărat. Dumnezeu nu risipește timpul. Deși, la prima vedere pare straniu și fără folos, ca viitorul împărat să se ascundă prin peșteri și pustiuri timp de 10 ani împreună cu 400 de proscrisi, acesta a reprezentat un context ideal de formare a împăratului care avea să fie David.

David s-a dus cu familia sa la împăratul Moabului. Domnul i-a zis însă prin proorocul Gad să se ducă în țara lui Iuda. Dumnezeu îl trimite dintr-un loc ce-i oferea protecție și siguranță chiar în gura leului, Iuda fiind foarte aproape de Ghibea lui Benjamin, unde își avea Saul scaunul de împărat. Dumnezeu vrea să îl țină pe David în cuptorul de foc al încercărilor. În Moab ar fi fost mult mai bine și mult mai multă liniște, dar un caracter se formează în mijlocul furtunilor vieții. De aceea, Domnul îl trimite înapoi pe David în contextul pe care îl pregătise cu atâta grijă pentru formarea sa. În mod normal și instinctiv noi preferăm contextele mai ușoare și mai liniștite. De aceea, uneori, când avem posibilitatea să ne sustragem unui context special pregătit pentru noi, Dumnezeu își trimite proorocii lui pentru a ne îndemna să nu lipsim de la cursurile cerești.

În cap. 22 atenția autorului revine asupra lui Saul, care poruncește nimicirea lui Ahimelec, a casei lui și a întregii cetăți preotești Nob. Decăderea lui Saul este din ce în ce mai mare. De ce a poruncit Saul nimicirea celor din Nob? Saul era obsedat de putere și de tronul pe care îl idolatrizase așa de mult. Din această pricină, din teama cumplită de a nu pierde lucrul pentru care renunțase chiar la Dumnezeu, dezvoltă o atitudine paranoică față de cei din jur. El vede în jurul său doar trădători și dușmani, doar oameni care nu au altceva în gând decât să-i fure lui tronul mult îndrăgit. El nu are argumente consistente împotriva lui Ahimelec, dar este robit de suspiciune. Apoi, acesta a fost un bun prilej pentru Saul: pe de o parte să-și mai consolideze puterea slăbind puterea și influența preoților în Israel, iar pe de altă parte să fie un avertisment pentru tot Israelul: iată ce se va întâmpla cu cei care îl ajută pe David în vreun fel sau altul, dacă chiar și preoții Domnului nu au fost cruțați, înseamnă că nimeni nu va fi cruțat. Textul ne arată că Saul era un lider iscusit, care cunoștea foarte bine oamenii și pârgھیile prin care îi putea controla. El își folosește iscusința și cunoașterea pentru rău, manipulează și aduce teroare în cei din jur. El nu uită să le aducă aminte celor din funcții înalte (care erau majoritatea din Benjamin) că își vor pierde aceste funcții dacă David, care era din Iuda, avea să devină împărat.

Nimicirea preoților Domnului era un mare păcat în Israel. Pentru a înțelege gravitatea acestui lucru este suficient să analizăm reacția alergătorilor când Saul le-a poruncit nimicirea preoților: aceștia n-au voit să întindă mâna să omoare pe preoții Domnului. Deși alergătorii din jurul lui Saul nu erau probabil cei mai morali oameni din Israel, erau antrenați pentru a ucide, și

deși puteau fi pedepsiți cu moartea de paranoicul Saul, care avea și sulița în mână când vorbea cu ei din pricina împotrivirii față de porunca sa, au refuzat totuși să omoare pe preoții Domnului. Dacă ei și-au riscat mai degrabă viața decât să ridice mâna împotriva preoților Domnului, aceasta însemna că ei percepeau ca pe un mare păcat această faptă. Și dacă ei au perceput acest lucru, oare cum a perceput Dumnezeu din ceruri genocidul inițiat de Saul? Acesta, în mânia lui aprinsă, a nimicit cu desăvârșire toată cetatea Nob: și bărbați și femei, și copii și animale. Iată că ceea ce nu a făcut în războiul cu amaleciții, a făcut acum cu o cetatea preotească nevinovată. Păcatul i-a împietrit inima și mutilat personalitatea lui Saul într-un mod înfiorător. Oare de ce a îngăduit Dumnezeu nimicirea acestei cetăți? Autorul nu menționează vreun mare păcat al lor care să fi dus la nimicirea lor. Se pare că au murit deși erau nevinovați. Acest pasaj ne arată că nici în Vechiul Testament, nu întotdeauna cel neprihănit era scutit de suferință și nedreptate. Odată cu intrarea răului în lume, atât cel păcătos, cât și cel neprihănit sunt expuși la suferință și nedreptate. Domnul însă promite protecție spirituală desăvârșită celui neprihănit, precum și o slavă eternă după ce va fi răbdat până la sfârșit.

Abiatar, fiul lui Ahimelec, scapă din Nob, ajunge la David și îi dă vestea nimicirii cetății preotești. Este evident că Domnul a dorit ca această veste să ajungă repede la David. Dar oare de ce? A fost un nou prilej de cercetare pentru David: „*M-am gândit chiar în ziua aceea că Doeg, Edomitul, fiind acolo, nu se putea să nu zică lui Saul. Eu sunt pricina morții tuturor sufletelor din casa tatălui tău.*” David nu face legătură directă cu minciunile sale din cap. 21, dar în mod evident și acestea fac parte din acțiunile lui David, care au dus la nimicirea unei cetăți preotești. Lui David i-a venit în minte faptul că prezența lui Doeg ar putea aduce consecințe grave pentru preoții care l-au ajutat. Însă David, în acele clipe, se afla sub domnia fricii și a disperării și nu a mai întreprins vreo acțiune care să fi oferit protecție celor care l-au ajutat. Iată că nu doar umilirea sa în fața lui Achis, dar și moartea preoților din Nob îl ajută pe David să înțeleagă cât de păgubos este să te îndepărtezi de calea încrederii în Dumnezeu și să te lași robit de frică și disperare. David ne uimește din nou prin dinamica vieții sale spirituale. El nu se lasă doborât de sentimentul de vinovăție, ci găsește puterea să se ierte pe sine și să meargă mai departe. El mai știe și că Dumnezeu este suveran, și că în ciuda neglijenței sale, putea să împiedice moartea celor din Nob. Ba mai mult, deși acceptă că și el are o parte din vină, nu își supradimensionează vina pentru nimicirea preoților Domnului.

Vestea primită de David de la Abiatar reprezintă și un test pentru David în lupta sa cu frica. Iată că și preoții fuseseră unși ca și el pentru o slujbă specială, și deși erau și nevinovați, Dumnezeu a îngăduit uciderea lor de către Saul. Oare ce garanție mai avea el că Domnul va fi credincios și îl va proteja pe el? Atunci când răul triumfă, întunericul ne acoperă orizontul și începem să ne îndoim de suveranitatea, credincioșia și bunătatea lui Dumnezeu. Când ești expus la atâta suferință și nedreptate temelia credinței este pusă la mare încercare. Ce face David după ce aude această veste? El nu se lasă copleșit de teroare și frică, continuă calea credinței și găsește resurse să îl încurajeze pe Abiatar: „*Rămâi cu mine, nu te teme de nimic, căci cel ce caută să ia viața mea, caută să o ia și pe a ta; lângă mine vei fi bine păzit.*” David scrie și un psalm după ce aude vestea distrugerii cetății Nob: Psalmul 52. Psalmul este scris împotriva lui Doeg, Edomitul (sau a lui Saul, sau chiar împotriva amândurora). David nu se lasă copleșit de dimensiunea răului, ci îl confruntă pe acesta cu bunătatea veșnică a lui Dumnezeu: „*Pentru ce te făleşti cu răutatea ta, asupritorul? Bunătatea lui Dumnezeu ține în veci.*”

Când răul triumfă, David nu se îndoiește, ci se agață și mai tare de bunătatea lui Dumnezeu care ține în veci. Dacă triumful răului este ceva temporar, domnia bunătății lui Dumnezeu ține pentru totdeauna. David apoi condamnă răutatea și minciunile vrăjmașului. Un accent important este pus pe incriminarea minciunilor și a cuvintelor înșelătoare. Găsim aceeași expresie ca în Ps. 34: „*cuvinte înșelătoare.*” Doeg a fost un oportunist și a adus acuzații false, la fel ca și Saul,

preoților din Nob. Oare, acuzarea minciunii din celălalt, nu-l va ajuta pe David să urască minciuna în propria lui viață? David privește apoi spre judecata viitoare. Acum era ceasul răului și al întinericului, dar el știe că lucrurile se vor schimba, că Dumnezeu este drept și va pedepsi pe cel plin de răutate. Și nu în ultimul rând, David își exprimă încrederea sa în bunătatea lui Dumnezeu care îl va proteja. Iată că moartea preoților din Nob nu l-a făcut să se îndoiască de protecția divină: „*Dar eu sunt în Casa Lui Dumnezeu ca un măslin verde, mă încred în bunătatea lui Dumnezeu în veci de veci.*” David are și o perspectivă spirituală asupra CASEI LUI Dumnezeu, și deși el este departe de Cort și de chivot, el știe că trăiește în prezența lui Dumnezeu și că are un rol special în planul Lui. Cum are David putere să înalțe bunătatea lui Dumnezeu după cumplitul genocid de la Nob? După asemenea evenimente oamenii se răzvrătesc și se îndoiesc, dar pentru David este un prilej să își reafirme, și astfel, să își consolideze încrederea în Dumnezeu: „Te voi lăuda totdeauna, pentru că ai lucrat; și, în fața copiilor Tăi, voi nădăjdui în Numele Tău, căci este binevoitor.”

Capitolul 23 este o demonstrație foarte clară că David a revenit pe calea încrederii în Dumnezeu. El surprinde în același timp, atât de bine atmosfera și peripețiile prin care a trecut David în cei peste 10 ani de zile cât a fost fugărit de Saul. După ce David află că filistenii au atacat Cheila, el este cel care ia inițiativa și îl întreabă pe Domnul dacă să se suie sau nu. Deci, pe de o parte el nu stă cu mâinile în sân și cu speranța că Domnul nu-l va trimite, dar nici nu se duce de capul lui fără să întrebe pe Domnul. Ca Uns al Domnului, el se simte responsabil de poporul Domnului. El iubește moștenirea Domnului și vrea să o protejeze. Însă nu este un încrezut și un iresponsabil. El se încrede în Domnul și este dependent de Acesta. Când oamenii lui își mărturisesc temerile și îi atrag atenția asupra riscului sporit al acestei misiuni, David mai întreabă odată pe Domnul. David vrea cu tot dinadinsul să cunoască care este voia lui Dumnezeu. El este eliberat de propria sa voie și este disponibil și dornic să facă voia lui Dumnezeu, oricare ar fi aceasta. David este gata să meargă în Cheila. El este din nou plin de curaj și demnitate, sprijinul său fiind de aceasta dată Domnul Însuși și nu înțelepciunea sa. Când viața îi este amenințată cu moartea, David se poate gândi la salvarea vieții altora și se implică pentru aceasta riscându-și propria viață. Dragostea de aproapele și capacitatea de dăruire de sine atinseseră la David înălțimi amețitoare.

După salvarea Cheilei, probabil că David intenționa să mai rămână acolo o vreme: pe de o parte el și oamenii lui aveau nevoie de odihnă, pe de altă parte acolo aveau unde să doarmă și ce să mănânce. El află atunci de un posibil atac din partea lui Saul, care în mânia lui adunase tot poporul pentru a porni împotriva Cheilei. David este pus în fața unei decizii dificile: să dea crezare veștilor primite sau să mai rămână o vreme în Cheila. În această situație el nu se încrede în propriul lui discernământ, ci îl întreabă pe Domnul. Dar el nu întreabă doar dacă Saul vine împotriva lui, ci și dacă locuitorii Cheilei îl vor da în mâinile lui Saul. Dumnezeu îi răspunde prima dată doar la întrebarea legată de atacul lui Saul, parcă vrând să îl scutească pe David de o întristare în plus. Totuși David, care puna poate în calcul și un război împotriva lui Saul din cetate, insistă pentru afla ce vor face cei din Cheila: „*Mă vor da în mâinile lui Saul?*”. Și atunci el află vestea tristă din partea lui Dumnezeu: „*Te vor da*”. David s-ar fi putut revolta împotriva lui Dumnezeu și împotriva celor din Cheila. Putea iniția mai târziu un act de răzbunare împotriva lor: cum să fie gata să își dea la moarte propriul salvator? David experimentează acum și o lepădare a sa din partea poporului. Iată că nu doar Saul și câțiva din slujitorii lui, dar și o parte din popor luptă împotriva lui, și este gata să o facă în ciuda faptului că Domnul îl făcuse salvatorul lor. David nu se lasă copleșit de tristețe sau revoltă, ci urmează mai departe calea încrederii în Dumnezeu. Dumnezeu îl învață pe David slujirea necondiționată, fără așteptări. Iată că Dumnezeu știa de la început că cei din Cheila își vor lepăda salvatorul. Totuși, nu a ezitat să îl trimită pe David să îi mântuiască. Îndurarea sa este fără margini și dragostea Lui necondiționată. David învață să

slujească poporul Domnului indiferent dacă acesta îi este recunoscător sau nu. Poporul Domnului trebuie slujit din pricina Domnului și nu din pricina neprihănirii sale.

Încercările la care l-a supus Domnul pe David au fost foarte grele. David a fost mai mereu la un pas de moarte. Și aceasta pentru mai bine de 10 de ani. Să te culci în fiecare zi cu gândul că e posibil ca mâine să te trezești cu o sabie deasupra capului, nu e lucru ușor. Dar David trebuia să învețe încrederea totală în Domnul și să își învingă toate temerile. Trebuia să devină un luptător neînfricat al credinței care cunoaște doar teama de Domnul. În acest dificil proces de formare, Domnul nu a uitat să-i dea mereu lui David semne de încurajare. Un exemplu în acest sens este vizita secretă a lui Ionatan care i-a întărit credința în Dumnezeu. Iată că fiul vrăjmașului tău este de partea ta și te încredințează că însuși vrăjmașul care-ți vrea moartea știe că Domnul te va pune ca Împărat peste Israel. După acest minunat moment de îmbărbătare continuă ciurul de foc al încercărilor. David mai experimentează o dată lepădarea din partea poporului. Iată că, zifiții se duc din proprie inițiativă la Saul pentru a dezvălui poziția lui David. Zifiții nu aveau nimic de împărțit cu David. Ba dimpotrivă, ar fi trebuit să-i fie recunoscători, căci prin David, Domnul a izbăvit tot Israelul de sub teroarea lui Goliat și de sub mâna filistenilor. David fusese confirmat de Domnul ca mare izbăvitor înaintea întregului popor. Saul fusese lepădat de Domnul înaintea lui Israel, și prin nimicirea cetății preotești Nob s-a discreditat singur din nou înaintea națiunii. Zifiții au păcătuț împotriva Domnului, unindu-se cu cel rău pentru a lupta împotriva Unsului Domnului. Domnul vrea în mod cert să creioneze și un tipar mesianic. Îl face pe David salvator al lui Israel și apoi acesta experimentează lepădarea sa din partea lui Israel. Cap. 23 ne deschide ochii să înțelegem că nu doar Saul lupta împotriva lui David, dar și o bună parte din popor. De ce lupta o parte din Israel împotriva lui David? Din frică de mânia lui Saul, din oportunism, din răzvrătire față de Dumnezeu, din ignoranță și lipsă de discernământ spiritual. Oricare ar fi fost motivația, uneltirea împotriva Unsului Domnului reprezenta o Uneltire împotriva Domnului Însuși.

Procesul modelării lui David continuă. Domnul îl aduce pe David într-o situație de maximă criză. El aproape că este înconjurat de oamenii lui Saul. Încă doar câteva minute și David ar fi ajuns în mâna lui Saul. Oare ce făcea David în acele momente? Ar fi putut să se răzvrătească sau se îndoiască de promisiunea lui Dumnezeu. Autorul nu ne spune că s-ar fi întâmplat acest lucru. Oricum, Domnul îl aduce pe David pe marginea prăpastiei pentru a-i testa și consolida credința în El. Consolidarea credinței se realizează în urma luptei cu îndoiala. Dumnezeu îngăduie contexte vizibile care par să contrazică promisiunile și credincioșia Lui. Apoi, El intervine în mod miraculos pentru a-Și înălța Numele. În acest moment, credința omului în Dumnezeu se întărește. În mod intenționat Domnul ne închide în neputință și disperare pentru e redescoperi din nou credincioșia Lui și pentru a înțelege că izbăvirea vine doar de la El. Ce probabilitatea a avut faptul ca vestea, că au năvălit Filistenii, să ajungă la Saul tocmai când mai avea câteva minute și îl prindea pe David? David nu doar că redescoperă credincioșia lui Dumnezeu, dar redescoperă neputința sa și totala dependență de Dumnezeu. Dumnezeu ne închide în disperare și apoi aduce izbăvirea pentru ca să ne alipim și mai mult de credincioșia și puterea Sa. Tot El, ne închide în neputință și aduce apoi izbăvirea ca să devenim și mai mult dependenți de El și de Înțelepciunea Sa. Dumnezeu l-a modelat astfel pe David, dar ne va modela și pe noi într-un mod asemănător. El ne va aduce situații de maximă criză și ne va învăța dependența de El și frumusețea credincioșiei Lui.

Tot prin acest context Domnul îl învață pe David să tolereze nedreptățile din prezent prin ancorarea în judecata viitoare. După ce zifiții i-au spus lui Saul unde se ascunde David, acesta a scris un psalm în care găsim următoarele cuvinte: „*Scapă-Mă, Dumnezeule, prin Numele Tău și fă-mi dreptate prin puterea Ta!....Răul se va întoarce asupra potrivnicilor mei; nimicește-i în credincioșia Ta!*” (Ps.54:1,5).

David nu doar că era acuzat și urmărit de Saul pe nedrept, dar acum era lepădat și de poporul pe care-l salvase și pentru care își riscase viața. David învață că pământul este plin de nedreptăți, dar nu se resemnează. El acceptă realitatea, dar nădăjduiește în acel moment în care Dreptul Judecător va face dreptate.

Scurtă recapitulare – 1 Samuel 1-23 –

Este important în studiu, să ne oprim din când în când, și să încercăm să analizăm posibilele înălțări logice ale materialului studiat. Ajuns în cap. 23 și privind înapoi, tema unificatoare este cea a împăratului sau a liderului în poporul lui Dumnezeu. Fiecare secțiune pare să ne dăruiască un adevăr foarte prețios despre profilul conducătorului și arta conducerii. Astfel:

1. Sam. 1-7 – Lepădarea casei lui Eli și înălțarea lui Samuel

Această secțiune ne vorbește despre importanța și rolul conducătorului în planul lui Dumnezeu. Dumnezeu nu depinde de un anumit conducător și leapădă din pricina păcatului chiar și pe Marele Preot, fără ca El să intre în criză, sau Numele Lui să nu fie înălțat. Totuși, în planul revărsării îndurării Lui pe pământ El lucrează prin lideri sfinți ca Samuel, care sunt indispensabili în împlinirea acestui plan. Prima secțiune a cărții dedicată conducătorului poporului lui Dumnezeu, creionează în mod echilibrat rolul conducătorului în planul lui Dumnezeu: deși Dumnezeu are nevoie de lideri după inima Sa, El nu va depinde niciodată de un anumit lider, ci va putea să își continue planurile cu sau fără el, dar întotdeauna prin altcineva.

2. Sam. 8-12 – Alegerea lui Saul ca împărat

Dumnezeu modifică sistemul de conducere al lui Israel. El instaurează regalitatea în Israel și înalță un nou profil de conducător: împăratul. Acesta are mai multă putere decât judecătorii de altă dată și oglindește a doua funcție pe care Mesia avea să o împlinească. Autorul insistă asupra a două mari adevăruri

:

- Atunci când Domnul înalță un lider puternic, marea ispită a poporului este ca să își pună încrederea în liderul lor și să negligeze dependența de Dumnezeu.
- Lucrul care îl determină pe Dumnezeu să înalțe pe cineva ca lider în poporul Său este în primul rând caracterul, iar trăsătura de caracter cea mai căutată este smerenia. Dumnezeu l-a înălțat pe Saul ca împărat în câteva zile, dar l-a luat o viață să-i modeleze un caracter sfânt. Darul conducerii îl poți primi peste noapte, dar edificarea smereniei durează zeci de ani. De multe ori, în pregătirea liderilor, accentul cade fie pe abilitățile de leadership, fie pe modalitățile de a ajunge în vârful piramidei. Dar accentul pus de cartea Samuel este pe caracter, și dintre trăsăturile de caracter pe smerenie.

3. Sam. 13-15 – Lepădarea lui Saul

Autorul ne atrage atenția asupra pericolului căderii și a ruperii relației cu Dumnezeu în ciuda înălțării spirituale și a poziției în care ne-a confirmat Dumnezeu Însuși. Nu există zonă de invulnerabilitate, războiul spiritual este cât se poate de real, iar lupta credinței trebuie dusă cu toată responsabilitatea până la sfârșit. Cea mai mare ispită a liderului este mândria. Tentația încrederii exagerate în sine, a neglijarii dependenței totale de Dumnezeu, vraja puterii și mirajul slavei mulțimii au corupt și pe cel mai frumos și smerit bărbat din

Israel. Căderea în păcatul mândriei este acompaniată de înlocuirea ascultării de Dumnezeu cu religiozitatea, fapt ce duce la păcatul cu voia și la împietrire.

4. Sam. 16-17 – Alegerea lui David

În căutarea unui lider, omul se uită la ce izbește privirea, pe când Domnul privește spre ce este în inimă. Dumnezeu alege de multe ori vase slabe și neînsemnate (dar credincioase!), tocmai pentru a vindeca inima poporului de robia vizibilului și a-i îndrepta privirea spre puterea Dumnezeului celui nevăzut. Un lider adevărat știe lucrul acesta, și vede în slăbiciunile sale nu un dezavantaj, ci un avantaj. El știe că harul lui Dumnezeu este desăvârșit în slăbiciune, și acționează în ciuda slăbiciunilor sale cu ajutorul unui curaj „nebun” al credinței.

5. Sam. 18-20 – Invidia lui Saul și dragostea lui Ionatan

Deși, în această secțiune, autorul începe deja să detalieze procesul modelării lui David, tema centrală este reprezentată de contrastul dintre invidia lui Saul și iubirea lui Ionatan față de David. Saul este actualul împărat, iar Ionatan succesorul lui la tron. David este „concurrentul”, „rivalul”, cel înălțat de Dumnezeu, cel care îl depășește în popularitate chiar pe Saul. Reacția lui Saul este firească: invidie, teamă de detronare, ură față de David, rob de dorința de a-l ucide. Reacția lui Ionatan este duhovnicească, cerească: iubire fierbinte, apreciere sinceră, recunoaștere publică a întâietății lui David, gata să își riște propria viață pentru salvarea lui David. Autorul ne atrage atenția în această secțiune asupra pericolului ce poate afecta relația dintre lideri: concurența și competiția afirmării de sine. Un lider nu va reuși niciodată de unul singur. Nu există eroi singuratici. El va avea mereu nevoie de o echipă puternică formată din lideri puternici. Pentru ca această echipă să poată exista, liderii care o compun trebuie să urmeze exemplul lui Ionatan: să iasă definitiv din competiția afirmării de sine și să accepte locul pe care Dumnezeu l-a hotărât în dreptul lor în cadrul echipei. Ionatan îl iubește din toată inima pe David, chiar dacă David a devenit mai popular. Ionatan acceptă cu drag al doilea loc în împărăție, după David. Un mare lider trebuie să știe să dezvolte relații de prietenie profundă cu alți lideri. Pentru a reuși acest lucru, el trebuie să își cunoască inima, să știe că ea este predispusă spre afirmare de sine și, drept urmare, să vadă o amenințare în succesul celorlalți lideri. Doar dacă se va lepăda de aceste porniri și va urma calea lui Ionatan va putea să își formeze echipa puternică fără de care nu va avea izbândă pe termen lung. Prin descrierea reacțiilor lui Saul, această secțiune învață în același timp pe liderul în devenire să nu fie naiv și să se aștepte la invidie și denigrare din partea celorlalți lideri, chiar dacă inima sa este curată și nu caută să submineze autoritatea celorlalți lideri sau să le „fure” din popularitate.

6. Sam. 21-23 David și frica de moarte

Din această secțiune, autorul se focalizează asupra procesului modelării lui David. În acest proces dureros, Dumnezeu găsește cu cale ca să-l apropie pe David, timp de peste 10 ani, de cel mai de temut dușman: moartea. Peste 10 ani de zile el trăiește urmărit de Saul și se culcă cu gândul că a doua zi dimineată s-ar putea trezi cu sabia lui Saul deasupra capului. David este expus cumplitei presiuni a fricii de moarte. La început el cedează acestei presiuni și este gata să facă compromisuri pentru a-și salva viața, dar apoi revine pe calea încrederii în Dumnezeu și biruiește teama de moarte. Acesta a fost cuptorul de foc în care Domnul l-a așezat pe David pentru o perioadă așa de îndelungată și prin care a

modelat atât de adânc în el: biruința asupra fricii, descoperirea propriilor limite și vulnerabilități, încrederea neclintită în credincioșia și puterea lui Dumnezeu în ciuda evidențelor vizibile, care par să contrazică promisiunile divine, dependența totală de Dumnezeu cel Suveran și Atotputernic.

David și ispita răzbunării

– 24:1-26:25 –

Următoarele trei capitole ne prezintă pe David cum biruiește de trei ori ispita răzbunării. El este ispitit de două ori să îl ucidă pe Saul și o dată, să îl nimicească pe Nabal. De fiecare dată însă, el renunță la a se mai răzbuna și declară că răzbunarea este a Domnului. Aceasta este tema comună a celor trei capitole. Va fi interesant să surprindem și ce are specific fiecare capitol în parte.

Saul îl urmărește pe David până pe stâncile țăpilor sălbatici. Saul era împărat și avea o mulțime de responsabilități. Dar el renunță la ele și pornește alături de cei mai viteji slujitori pentru a-l ucide pe David. Prioritatea împăratului era prinderea lui David. Ne dăm seama cât de mult îl ura Saul pe David și cât de mult se simțea el amenințat de succesele lui David. Robit de putere, Saul a ajuns să se manifeste asemenea unui paranoic. Dumnezeu îi orchestrează lui David un context de mare încercare: îl face pe Saul să doarmă chiar în peștera în care se ascunsese David și îngăduie ca oamenii lui David să îi spună următoarele cuvinte: „*Iată ziua în care Domnul îți zice: „Dau pe vrăjmașii tăi în mâinile tale; fă-i ce-ți va plăcea.*” Cât de mare a fost ispita pe care a experimentat-o David! Existau trei factori de presiune foarte puternici. În primul rând, Saul era vrăjmașul lui de moarte, iar David era în legitimă apărare. Omorârea lui Saul ar fi adus liniștea și pacea în viața lui David și ar fi pus capăt acestei perioade negre în care era un proscris mereu cu amenințarea morții la doi pași în urma lui. În al doilea rând, Domnul îl lepădase pe Saul și îl unsese pe David ca împărat, și era evident că acum, prin această „coincidență”, Domnul îl dăduse pe Saul în mâinile lui. Natura contextului îi spunea: „Acum e momentul să se împlinească promisiunea Domnului pentru viața ta!” Doar un gest, și David în sfârșit ar fi putut deveni împărat. Și în al treilea rând, să nu uităm de presiunea exercitată de oamenii lui, care nu erau cei mai duhovnicești din Israel. În cele din urmă era vorba de viața și libertatea lor. Uciderea lui Saul le putea aduce libertate și prosperitate și erau în legitimă apărare. David dă dovadă de un discernământ spiritual de invidiat și de o tărie de caracter rar întâlnită. El, mai întâi, distinge care era voia lui Dumnezeu în acel context confuz, și apoi stă cu demnitate în fața a peste 500 de „lupi sălbatici” însetați după sânge.

Marea întrebare a acestui capitol este: cum de a ajuns David la concluzia că nu e voia lui Dumnezeu să îl omoare pe Saul, că Domnul l-a dat în mâinile lui tocmai pentru a-l cruța, și nu pentru a-l ucide. Un adevăr fundamental pe care îl afirmă David este că răzbunarea este a Domnului. Iată, deși era în vechiul testament, unde legea stipula ochi pentru ochi și dinte pentru dinte, el înțelege că doar Domnul are dreptul să judece și să răzbune și o va face cu cea mai mare credincioșie. De multe ori, Domnul putea să folosească pe slujitorii lui pentru a-i împlini răzbunarea sa pe pământ, dar nu proceda mereu astfel. Chiar dacă erau în Vechiul legământ, slujitorii Lui nu puteau pur și simplu să se răzbune. Ei trebuiau să primească porunca din partea lui Dumnezeu pentru a-l răzbuna pe om într-o anume situație. Cunoscând acest principiu fundamental, David și-a pus întrebarea: „M-a mandatat Domnul pe mine să mă răzbun acum pe Saul sau va folosi alte mijloace pentru a-Și împlini răzbunarea Sa?” Răspunsul pe care și-l dă David este: „Domnul nu m-a mandatat pe mine să fac acest lucru!”, iar argumentul Său este: „Saul este Unsul, alesul Domnului!”. Dar oare David nu știa că Saul fusese lepădat? Cu siguranță da, dar vedea în același timp că Domnul încă îl păstrase în funcție pe Saul atâta vreme. David credea adevărul afirmat de Pavel în Rom. 13, și anume că toate orânduirile vin de la Dumnezeu. Cu atât mai mult cea a lui Saul care fusese ales de Dumnezeu prin Samuel. Oare Domnul nu l-ar fi putut răpune pe Saul până acum printr-o boală sau pe câmpul de luptă? Dar, iată că Domnul continua să îi dea biruințe în fața Filistenilor și îi proteja sănătatea. Mesajul era clar pentru David: „Domnul încă îl mai vrea pe tron, și pentru că este Unsul Domnului, doar Domnul îl poate îndepărta, dar nu intră în

sfera mea de responsabilitate îndepărtarea lui Saul. Domnul m-a uns ca împărat și mi-a promis împărăția, dar nu mi-a cerut să mă lupt pentru ea. El mi-a promis că îmi va fi dată. Și dacă nu mi-o dă acum, aceasta înseamnă, probabil, că nici nu sunt pregătit pentru tron. Poate mai am nevoie să fiu fugărit de Saul pentru a învăța totala dependență de Domnul. Poate acesta este rolul lui Saul în planul Lui și cum să mă împotrivesc eu planurilor Lui.?”

Este interesant faptul că deși David îl cruță pe Saul el nu renunță la ideea de răzbunare: *”Judece Domnul între mine și tine, și Domnul să mă răzbune pe tine, dar eu nu voi pune mâna pe tine.”* David nu își neagă dorința de răzbunare și setea de dreptate din sufletul lui, însă el atribuie lui Dumnezeu responsabilitatea de a răzbuna și de a face dreptate pe pământ. Răzbunarea nu este rea, ba dimpotrivă este ceva divin, de vreme ce răzbunarea este a Domnului. Și tocmai pentru că e ceva divin, doar Domnul o poate împlini în armonie cu standardele dreptății absolute.

Observăm curăția de inimă a lui David: el nu are inima alipită de împărăție, ci de Domnul. Pentru el, este mai importantă ascultarea de Domnul decât obținerea tronului. Astfel, de dragul unei bune relații cu Domnul, amână momentul în care vrea să fie împărat al lui Israel. David, de asemenea, respectă autoritățile așezate deasupra lui, nu din pricina a ceea ce reprezintă acestea, ci din pricina faptului că Dumnezeu le-a orânduit în istorie, El se supune, de fapt, nu oamenilor imperfecti, ci Dumnezeului celui desăvârșit care nu poate greși. El nu are în inima sa ură sau resentimente față de Saul, ci are puterea să îl numească fără ironie: „părinte” și „domnul meu”. Apoi, David, în ciuda faptului că Domnul îl înălțase foarte mult, are o părere cumpătată despre sine și-i spune lui Saul: *„Pe cine urmărești tu? Un câine mort, un purice.”* David se vede pe sine un om obișnuit care nu poate reprezenta o amenințare față de împărăție. El îi demonstrează lui Saul că nu vrea să provoace o revoltă sau să-l detroneze pe Saul. Înțelegem că David, asemenea lui Ionatan, l-ar fi slujit cu cea mai mare credincioșie pe Saul, până la sfârșitul vieții acestuia. Este o mare provocare să te supui unui lider instabil și imoral cum era Saul. Doar încrederea în Dumnezeu îi putea da lui David puterea de a-l respecta pe Saul și de a i se supune lui. Respectul față de autoritățile așezate de Dumnezeu erau atât de bine așezate în mintea lui David, încât chiar și reacțiile sale emoționale rezonau cu aceste adevăruri divine: atunci când a tăiat un colț din haina lui Saul inima i-a bătut cu putere. Și nu era vorba de frică de Saul, ci de teama de Dumnezeu care îl așezase pe Saul pe scaunul de domnie al lui Israel. El Se atinsese totuși de Unsul Domnului.

Tabloul este impresionat și tulburător, atât de impresionant încât însuși împietritul Saul ridică glasul și plânge. Mărturia excepțională a lui David aduce în marele întuneric din inima lui Saul un moment de luciditate:

”Tu ești mai bun decât mine; căci tu mi-ai făcut bine, iar eu ți-am făcut rău. Tu îmi arăți bunătatea cu care te porți față de mine, căci Domnul mă dăduse în mâinile tale și nu m-ai omorât. Dacă întâlnește cineva pe vrăjmașul lui, îl lasă oare să-și urmeze drumul în liniște? Domnul să-ți răsplătească pentru ce mi-ai făcut în ziua aceasta! Acum iată, știu că tu vei domni și că împărăția lui Israel va rămânea în mâinile tale. Jură-mi dar pe Domnul că nu-mi vei nimici sămânța mea după mine și că nu-mi vei șterge numele din casa tatălui meu.”

Cât de mare trebuie să fi fost lumina adusă de David, dacă chiar inima de piatră a paranoicului Saul a fost mișcată atât de profund? Din păcate însă, Saul nu a dus procesul pocăinței mai departe. Pentru el pocăința completă presupunea renunțarea la tron, acceptarea faptului că Domnul îl lepădase, și oferirea tronului lui David. Saul nu a fost dispus să renunțe la putere și slavă. A rămas până la sfârșitul vieții sale pe tronul lui Israel și a pierdut astfel șansa de a ședea alături de Fiul lui Dumnezeu pe scaunul de domnie al Cerului. Saul nu a renunțat de fapt să domnească asupra vieții lui, el a rămas pe tronul inimii sale și nu a recunoscut autoritatea și

domnia Domnului. A decis să domnească singur în această viață, și astfel a ratat șansa de domni împreună cu Dumnezeu pentru veșnicie.

Următoarea confruntare cu ispita răzbunării are loc după moartea lui Samuel. Este interesant că autorul menționează moartea lui Samuel chiar înainte de confruntarea cu Nabal. Oare cum l-a afectat moartea lui Samuel pe David? Samuel era cel care îl unsese ca împărat al lui Israel, cel care îi transmisese mesajul că Domnul îi va da scaunul de domnie al lui Israel. În mod cert David s-a întristat, dar în același timp a fost pentru el o provocare să se încreadă și mai mult în Dumnezeu. Samuel era o autoritate consacrată în Israel și iată, că la moartea sa, tot Israelul l-a plâns la Rama.

Chiar dacă Samuel era cel care anunțase lepădarea lui Saul, Saul nu s-a putut atinge de el. Unul din motive a fost și acela că poporul îl iubea și îl respecta pe Samuel extrem de mult. Acest fapt era un avantaj și pentru proscrisul David, căci Samuel era cel care îl unsese ca împărat. Pe de altă parte, Samuel era și un sprijin moral pentru David. Știm că David a fugit la Samuel după ce Saul a încercat să îl omoare, și e foarte posibil ca David să îl mai fi vizitat pe Samuel pentru a primi încurajare și înțelepciune. Dar iată că acum Samuel a murit, iar Saul era încă împărat peste Israel. Atât sprijinul moral personal, cât și sprijinul înaintea poporului erau acum amintiri frumoase. David este provocat să se încreadă și mai mult în Domnul și să înțeleagă dependența totală de El. Pierderea unei autorități spirituale aduce în mod legitim multă durere și suferință. Dar Dumnezeu se folosește chiar de acest tip de pierderi pentru a ne provoca la mai multă dependență de El. Dumnezeu lucrează prin oameni, dar nu depinde niciodată de un om anume. El va ridica alți oameni care să ne sfătuiască și să ne îmbărbăteze la vremuri de nevoie.

După moartea lui Samuel, David se duce în Maon. În unele manuscrise apare deșertul Paran. Însă, imediat în versetul 2, îl găsim pe David aproape de Maon și Carmel, or deșertul Paran este mult mai la Sud. Deci, înclin să cred că David, după moartea lui Samuel, s-a dus în Maon. Oricum, Maonul este și el mai la Sud de En-Ghedi. Mai la Sud însemna mai de parte de Gheba, și deci mai departe de Saul. Putem presupune că după moartea lui Samuel, David a simțit intensificarea pericolului și din această pricină și-a ales o nouă ascunzătoare, mai departe de Saul. Aici în Maon, Domnul îi pregătește o nouă încercare. David a oferit mult ajutor oamenilor lui Nabal. Nu doar că nu le-au făcut rău și nu le-au luat din oi și capre, dar le-au oferit o protecție specială în timpul păscutului oilor. Este adevărat că, Nabal nu le-a cerut acest lucru și nici nu a semnat un contract cu David, însă în virtutea principiilor omeniei și cinstei, se cuvenea ca Nabal să le dăruiască un dar pentru serviciul adus. Și aceasta cu atât mai mult cu cât David era Unsul Domnului, cel pe care Domnul îl alesese să fie Păstorul lui Israel și cu cât acesta, fiind fugărit de Saul, nu putea munci pentru a-și câștiga pâinea.

De regulă, cei proscriși jefuiesc diferiți oameni pentru a supraviețui. Însă David, a ales să ajute diferiți oameni și să le ceară apoi în schimbul serviciul adus ce le lasă inima să le dea. David nu a impus nici un preț, deși avea o putere militară net superioară lui Nabal. A nu-l ajuta pe David în aceste contexte era un mare păcat înaintea Domnului. Însemna lipsă de loialitate față de Unsul Domnului și deci față de Domnul Însuși. Chiar dacă David nu i-ar fi oferit nici un serviciu, era de datoria lui Nabal față de Domnul să îl ajute pe Unsul Domnul să supraviețuiască în această perioadă dificilă din viața lui. Nabal nu doar că a refuzat să dea ceva lui David, dar i-a adresat și niște cuvinte jignitoare și umilitoare: „*Cine este David, și cine este fiul lui Isai? Astăzi, sunt mulți slujitori care fug de la stăpâni. Și să-mi iau eu pâinea, apa și vitele mele, pe care le-am tăiat pentru tunzătorii mei, și să le dau unor oameni care sunt de nu știu unde?*”. Cuvintele lui Nabal erau pline de neadevăr, nedreptate, venin și răutate. Au fost ca niște săgeți arzătoare care s-au înfipt adânc în inima lui David. David era Unsul Domnului și era prigonit pe nedrept de Saul. El era salvatorul lui Israel, și Nabal se bucura de libertate datorită faptului că David a avut curaj să îl

confrunte pe Goliat. David era cel nedreptățit. Dar iată că Nabal sare în apărarea lui Saul și îl acuză pe David de necinste: „*azi sunt mulți slujitori care fug de la stăpânii lor.*”

David este nedreptățit și simte nevoie legitimă a răzbunării. Decide imediat nimicirea lui Nabal și a casei lui. Mai întâi să clarificăm de ce decizia sa a fost greșită. Răzbunarea a fost și va rămâne întotdeauna a Domnului, atât în Vechiul, cât și în Noul Testament. În Vechiul testament Dumnezeu își împlinea de multe ori răzbunarea prin sfinții Lui. Dar aceasta nu însemna că aceștia puteau să se răzbune singuri ori de câte ori erau nedreptățiți. Răzbunarea era a Domnului și numai El putea decide când și prin cine va avea aceasta loc. Dumnezeu dăduse în Israel o lege și mandatasese pe judecători, bătrânii cetății și comunitatea să aducă răzbunare în situații de nedreptate. Apoi, a oferit împăratului funcția de a judeca poporul. David era acum un proscris; el era în afara sistemului mandatat de Dumnezeu pentru împlinirea dreptății în Israel. David nu era așezat în funcția de împărat, deci, acum nu intra în sfera lui de responsabilitate să facă dreptate în Israel. Cu siguranță puteau fi situații în care Domnul să îi vorbească direct și să-l cheme pentru a aduce răzbunarea. Sa în anumite locuri, dar nu este cazul situației cu Nabal când Domnul tace. David trebuia să lase sistemul orânduit de Domnul să aducă dreptatea. Dar acest sistem era corupt și condus de Saul! Atunci David trebuia să își aducă aminte că răzbunarea este a Domnului și că, dacă oamenii orânduți de El cu acest scop, nu vor face dreptate, atunci Domnul Însuși Se va implica pentru a-Și răzbuna sfinții Lui. Dar era greșit să se răzbune singur și să sfideze căile orânduite de Domnul pentru împlinirea dreptății sale pe pământ. Înțeleptul Solomon ne spune: „*Când vezi în țară pe cel sărac năpăstuit și jefuit în numele dreptății, să nu te miri de lucrul acesta! Căci peste cel mare veghează altul mai mare, și peste toți Cel Preaînalt.*” (Eclesiastul 5:8).

Deci, David nu era mandatat în aceasta situație de Domnul pentru a se răzbuna. Dacă l-ar fi ucis pe Nabal, s-ar fi răzbunat singur și ar fi sfidat pe Domnul, Marele Judecător, așa cum îi va explica mai târziu așa de frumos Abigail. Apoi, decizia de a omorî pe toți cei de parte bărbătească din casa lui Nabal, este un lucru nedrept. Nabal, și nu slujitorii sau copiii lui, a fost cel care l-a jignit pe David, și chiar decizia de a-l omorî pe Nabal imediat, nu este în spiritul Legii lui Dumnezeu. Într-adevăr, jignirea Unsului Domnului era un păcat foarte grav. Cu toate acestea nu se stipula nicăieri pedeapsa cu moartea pentru păcatul lui Nabal. Ba mai mult, exista posibilitatea aducerii unei jertfe de ispășire. Înainte de a aduce judecata, Domnul ne curtează cu harul și iertarea Sa. El nu vrea moartea păcătosului, ci ca acesta să se întoarcă de la calea lui cea rea și să trăiască. David nu era în acest duh când a luat decizia de a-l nimici pe Nabal.

Înțelegem cât de mare este ispita de a ne răzbuna singuri. Iată că David în cap. 24 îl cruță pe Saul care urmărea să îl omoare, iar în cap.25 decide nimicirea casei lui Nabal pentru că acesta l-a jignit. **Biruința de ieri nu ne garantează victoria de azi.** Trebuie să veghem în fiecare zi asupra inimii noastre, și mai ales, la acest capitol al dreptății și răzbunării. Sămânța îndumnezeirii din noi ne cheamă cu putere să ne facem singuri dreptate. Sămânța adevărului ne aduce aminte că răzbunarea este a Domnului; aceasta ne cheamă la credință și încredere în Dumnezeu. De cele mai multe ori El parcă întârzie în aducerea dreptății și de multe ori nu apucăm să mai vedem cum ne-a răzbunat Domnul. El este însă credincios dreptății sale și ne răzbuna încă din acest veac și își va împlini pe deplin răzbunarea la marea Judecată de Apoi. Cel neprihănit va trăi însă prin credință.

Uneori noi reacționăm mai bine în fața unor ispite puternice, însă tindem să falimentăm în fața unora mai mici și mai subtile în același timp. Saul urmărea pe David ca să-l omoare. David a avut răgaz să analizeze îndelung acest context și să caute voia Domnului. Răspunsul lui Nabal însă l-a luat prin surprindere și a reacționat greșit. Ispitele puternice sunt evidente, dar cele mai mici sunt de multe ori mai bine camuflate. Învățăm să fim în veghere atât în vremurile mai zbuciumate, cât mai ales în cele mai liniștite, când putem fi foarte ușor surprinși de vrăjmaș.

Textul pune un accent deosebit pe înțelepciunea lui Abigail. Când un bărbat este jignit și atins în orgoliul lui și când este hotărât să își facă dreptate, este greu de potolit. Cu toate acestea,

Abigail găsește o cale să îl înduplece pe David. Să contemplăm înțelepciunea acestei minunate femei:

În primul rând, ea reacționează foarte prompt. Înțelege imediat urgența situației, nu stă pe gânduri și ia imediat inițiativa. Ea nu îi spune nimic soțului ei. Îl cunoștea foarte bine și știa că un dialog era de prisos (iar ea era în criză de timp) și că Nabal nu ar fi de acord cu inițiativa ei și că ar fi putut-o opri să îi dea vreun dar lui David. Ce a făcut Abigail nu înseamnă nesupunere sau desconsiderarea soțului. Când este vorba de probleme de viață și moarte, iar soțul este cu capul în nori, femeia este responsabilă înaintea Domnului să lupte pentru viața familiei ei. Ascultarea de Domnul este mai presus de ascultarea de soț. Din păcate de multe ori, ascultarea „de Domnul” se dovedește a fi ascultare de sine. Dar nu este cazul faptei lui Abigail. Abigail, trimite înaintea ei darurile, care aveau rolul de a mai potoli setea de răzbunare a lui David, și de a-l face să fie mai receptiv la dialogul ce va urma. Abigail îi vorbește lui David cu smerenie și umilință, și nu cu reproș sau aroganță. Ea se pleacă până la pământ înaintea lui David, știind că acest lucru ar putea sensibiliza și un bărbat foarte mânios. Abigail vorbește în același timp cu demnitate și verticalitate și nu se ferește să îi comunice faptul că decizia sa este greșită înaintea Domnului.

Abigail mai întâi preia vinovăția lui Nabal asupra ei: „Eu sunt de vină, domnul meu!”. Abigail nu începe prin a se apăra, ci își asumă responsabilitatea pentru greșeala soțului ei. Apoi, ea nu îl apără pe soțul ei, dar încearcă să-l facă pe David mai îngăduitor cu soțul ei și cu nebunia lui. Ea îi aduce aminte lui David că răzbunarea este a Domnului și că a te răzbuna singur este un păcat înaintea Lui. Ea nu uită să îi aducă aminte că el este Unsul Domnului, și pe de o parte are responsabilitatea să îl reprezinte pe Domnul, iar pe de altă parte se bucură de promisiuni speciale din partea Domnului. Iată că, dacă Nabal l-a desconsiderat pe David, Abigail îi recunoaște chemarea specială din partea lui Dumnezeu: „*Când Domnul domnului meu va face tot binele pe care ți l-a făgăduit și te va pune mai mare peste Israel...*”. Abigail îi îndreaptă apoi privirea spre consecințele viitoare ale faptei lui: „*...atunci nu va avea domnul meu nici muștrări de cuget și nici nu-l va durea inima că a vărsat sânge degeaba și că s-a răzbunat singur.*”

Abigail mijlocește pentru soțul ei și îi salvează viața, chiar dacă acesta nu merita acest lucru. În mod cert, viața alături de Nabal nu era deloc ușoară. E un mister cum de Abigail a ajuns soția lui Nabal. Ori acesta a avut o cădere spirituală asemenea lui Saul, ori din pricina culturii vremii respective, căsătoria a avut loc prin hotărârea părinților. Abigail nu vede în această situație o oportunitate de a scăpa de Nabal. Ea își împlinește cu toată seriozitatea și credincioșia funcția de ajutor potrivit în pofida a ceea ce era Nabal. Iată cât de bine și-a înțeles Abigail funcția de ajutor potrivit, ea a înțeles că această funcție o are de la Dumnezeu și că o împlinește în primul rând de dragul Lui. Astfel, nebunia soțului ei nu putea fi pentru ea o scuză pentru a nu mai fi o soție fidelă și iubitoare. Abigail găsește cu cale să îi spună lui Nabal cele întâmplate, cu scopul de a-l ajuta să se îndrepte și de a mai renunța la răutatea lui. Ea nu se grăbește să îi spună ce s-a întâmplat, ci așteaptă cu răbdare un moment potrivit.

După 10 zile, Nabal moare, iar autorul precizează: „*Domnul a lovit pe Nabal și el a murit.*” Iată că înțeleptele cuvinte ale lui Abigail se împlinesc mai repede decât se aștepta David. A Domnului este răzbunarea și El îi va răzbuna pe sfinții Lui. Acest context este o mare încurajare pentru David. Iată că Domnul întârzie să îl răzbune față de Saul. Saul a rămas tot împărat, iar David tot un proscris. Dar istoria cu Nabal devine o mare încurajare pentru David: la fel cum l-a răzbunat față de Nabal, așa îl va răzbuna față de toți vrăjmașii lui! De multe ori se întâmplă în viața noastră ca să rămânem nedreptățiți multă vreme, dar uneori răzbunarea Domnului se împlinește cu repeziciune chiar înaintea ochilor noștri. Aceste momente au menirea să ne întărească credința în credincioșia Domnului de a face dreptate și să ne învețe să așteptăm cu răbdare împlinirea dreptății sale pe pământ.

David o cere pe Abigail de nevastă. Nu știm după câtă vreme după moartea lui Nabal o cere el de nevastă, dar în mod cert, David a fost cucerit de înțelepciunea și frumusețea acestei femei. Iată că ea a avut un discernământ spiritual mai bun decât el în contextul conflictului cu Nabal. Iată că ea a ales cuvintele potrivite și a știut cum să-l oprească în a face rău. Iată că ea a mijlocit pentru Nabal și și-a împlinit cu responsabilitate funcția de ajutor potrivit în pofida nebuniei și răutății lui Nabal. Iată că ea credea în promisiunile Domnului făcute lui, în contrast cu mulți din Israel care-l desconsiderau pe David și îi țineau partea lui Saul. A fost de dorit pentru David să poată avea alături un ajutor potrivit ca Abigail. Acum și cererea în căsătorie în sine era un nou test pentru Abigail. Să fii soția unui proscris și să prăsești siguranța, bogăția și confortul? A fi alături de David însemna să fii mereu la un pas de moarte, să fugi și să te ascunzi mereu prin peșteri și pustiuri. Nu era o ofertă prea atractivă. Doar o iubire sinceră față de David, doar un respect special pentru Unsul Domnului, doar o încredere neclintită în Dumnezeu o putea motiva pe Abigail să accepte această ofertă. Abigail acceptă fără să ezite și dovedește din nou că avea o înălțime spirituală vrednică de o regină, vrednică pentru funcția de ajutor potrivit al Unsului Domnului. Și modul în care acceptă Abigail, confirmă încă o dată statura ei spirituală amețitoare: *„iată, roaba ta se socotește ca o roabă, gata să spele picioarele slujitorilor domnului meu.”* Slujitorii lui David erau viitorii ei slujitori. Dar ea rămâne îmbrăcată în smerenie, gata să slujească pe toți cei din jurul ei. Reacția ei dovedește un respect profund față de David. David era Unsul Domnului, cu o chemare cu totul specială. El era cel din care avea să vină Mesia și el avea să fie al doua mare prefigurare mesianică după Moise. Însă cei mulți din Israel nu vedeau minunata lucrare a lui Dumnezeu din David și-l disprețuiau ca Nabal: *„Astăzi sunt mulți slujitori care fug de la stăpânii lor...”*. În contrast cu aceștia, Abigail se închină în fața lucrării tainice a lui Dumnezeu din viața lui David, și în pofida evidențelor vizibile, ea vede în proscrisul și fugarul David marele erou al lui Israel. Aceste respect profund trebuie să fi topit inima neînfricatului David.

Iată că dacă la începutul capitolului 24 David pierde un important sprijin și sfătuitor în urma morții lui Samuel, la sfârșitul capitolului, David se bucură de un ajutor potrivit plin de înțelepciunea dumnezeiască. Prin conflictul cu Nabal, Domnul nu a vrut doar să modeleze inima lui David și să o învețe din nou că răzbunarea este doar a Domnului, dar a dorit și să-l intersecteze cu frumoasa Abigail și să-l mângâie prin ea pe Unsul Domnului care străbătea de ceva vreme Valea Umbrei Morții.

Capitolul 25 înalță același adevăr ca în capitolul 24: răzbunarea este a Domnului. Totuși, ce aduce nou acest capitol? În primul rând înțelegem că acest adevăr – răzbunarea este a Domnului – se aplică în orice context al vieții. El nu este valabil doar în relație cu Saul, care era Unsul Domnului, ci în relație cu orice muritor, chiar și cu Nabal. În al doilea rând, dacă în cap.24 se insistă pe funcția celui ce făcea nedreptate (Saul era așezat ca și autoritate peste Israel de însuși Dumnezeu), în cap.25 se insistă pe funcția pe care trebuie să o aibă cel ce poate face dreptatea (David încă nu era înălțat ca împărat și nu avea drept să împlinească răzbunarea Domnului). Deci, nu ne putem împotrivi stăpânirilor puse de Dumnezeu, dar nici nu putem face dreptate dacă Domnul nu ne-a mandatat pentru aceasta.

Secțiunea pe care eu am intitulat-o **„David și ispita răzbunării”** se încheie cu cap. 26, capitol în care David îl cruță din nou pe Saul. Acest capitol aproape este identic cu cap. 24 prin repetarea unei teme, autorul însă accentuează un adevăr. Este evident că autorul vrea să evidențieze cât se poate de clar atitudinea lui David față de Saul. Pentru un viitor lider, învingerea ispitei răzbunării și respectul față de autoritățile puse de Dumnezeu în pofida greșelilor acestora ar trebui să fie trăsături de caracter fundamentale și care nu pot lipsi sub nici o formă. Știm însă că atunci când Dumnezeu repetă o temă adaugă și lucruri noi. Care ar fi aspectele noi reliefate prin cap.26?

Înțelegem că mânia lui Saul s-a potolit doar pentru o vreme în urma evenimentelor din cap. 24. Chiar dacă a avut și momente mai liniște, perioada de peste 10 ani când a fugit de Saul, David a trăit-o sub amenințarea morții. Acesta a fost cuptorul de foc care a format din el marele lider care avea să fie împăratul David. Saul era împietrit și dădea dovadă de instabilitate psihică, glisând mereu de la prietenie la ură, de la calm la mânie. Cap.26 este un test diferit față de cel din cap. 24. Iată că mai trecuseră câțiva ani și Saul tot rămăsese împărat, iar Domnul nu intervenise în nici un fel. David se putea gândi astfel: „Oare Domnul nu îmi comunică oare că trebuie să iau inițiativa, că trebuie să fac și eu ceva? El își face partea Lui, dar eu nu pot pur și simplu să aștept cu mâinile în sân primirea împărăției. Și iată că Domnul îl dă din nou în mâinile mele pe Saul? Oare nu este providența Sa care mă călăuzește să îmi fac și eu partea mea și să-l ucid pe Saul?”. Ispita trăită de David în cap. 26 trebuie să fie foarte puternică. Iată că Abişai care ştia teologia lui David și comportamentul lui din cap. 24 îi spune lui David: „*Dumnezeu dă astăzi pe vrăjmaşul tău în mâinile tale.*” David ia însă și acest test. El nu își pierde răbdarea în cuptorul de foc în care l-a așezat Domnul și nu încearcă să grăbească ieșirea din încercare. El este statornic în principiile sale și nu își schimbă teologia în funcție de context. Acest capitol ne descoperă constanța lui David în a nu se răzbuna singur și în a înălța autoritatea lui Dumnezeu ca singur Judecător și Răzbunător.

În mod cert David a trăit multe lupte interioare din pricina urii lui Saul și a fost bombardat de gânduri de ură și răzbunare. Psalmii ne sunt o mărturie vie pentru bătăliile sale interioare. El a câștigat însă bătălia în rugăciune, în cămăruță, și apoi a putut-o câștiga și în astfel de situații concrete, ca cea din cap. 26. Cap. 25 se termină cu v.44 care ne spune că Saul o dăduse pe Mical altui bărbat. Prin faptul că Domnul i-o dă lui David pe Abigail, David este într-un fel mângâiat de despărțirea față de Mical. Dar acest verset poate fi și o introducere pentru cap. 26 care să ne ajute să înțelegem cât de greu i-a fost lui David să-l cruțe pe Saul. Ce jignire și ce durere profundă trebuie să fi produs în sufletul lui David vestea că prima lui soție, Mical, a fost dată altui bărbat. Cu toate acestea, el găsește în relația sa cu Domnul tăria să-l cruțe pe Saul și să-i răspundă cu bine la rău. Fără să fie conștient de paradigma mesianică pe care o zugrăvea prin atitudinea sa față de Saul, David aplică strategia Mielului pentru recuperarea lui Saul. Iată că iubirea vrăjmașului nu este o noutate absolută a Noului Legământ. Ea își găsește rădăcinile în legea lui Moise și în comportamentul sfinților din vechime care au înțeles inima plină de îndurare a lui Dumnezeu și că El nu vrea moartea păcătosului.

Observăm că David nu vrea să îl ucidă pe Saul, dar nu renunță să încerce să-și demonstreze nevinovăția. El nu se resemnează cu situația de a fi fugărit pe nedrept, ci încearcă în mod inteligent și creativ să își dovedească nevinovăția, și încercările lui dau rezultate, pentru o vreme măcar. Atunci când suntem acuzați pe nedrept, avem datoria de a ne apăra nevinovăția, fără însă a face un scop în sine sau o obsesie din aceasta.

Cap 26 pune în lumină și o altă ispită care l-a curat pe David ani de zile: „*Dar dacă oamenii te ațâță, blestemați să fie înaintea Domnului, fiindcă ei mă izgonesc azi ca să mă dezlipească de moștenirea Domnului, zicându-mi: „Du-te de slujește unor dumnezei străini!” Oh! Să nu-mi cadă sângele pe pământ departe de Fața Domnului!”*. David putea ajunge oricând la curtea oricărui împărat. Aceasta ar fi presupus și compromisul de a sluji dumnezeilor acelor împărați. David putea decide în orice clipă părăsirea teritoriului lui Israel și începerea unei cariere militare strălucite la curtea oricărui împărat străin. Aceasta a făcut ca încercarea să fie cu atât mai mare. Când suntem închiși în cuptorul cu foc, ne liniștim cu gândul că oricum nu putem schimba situația. Dar când cheia de la ușa cuptorului cu foc este în mâinile noastre, atunci lupta este de două ori mai puternică: pe de o parte trebuie să suportăm căldura cuptorului, iar pe de altă parte trebuie să învingem imboldul care ne îndeamnă să descuiem ușa și să ieșim din încercare. Oare de ce David îi dezvăluie lui Saul frământările sale sufletești și ispitele cu care se confruntă? Pe de o parte, Saul poate descoperi din nou curăția sufletească a lui David, iar pe de altă parte Saul poate

primi o explicație la obiecția: „dar de ce nu pleacă din Israel? Cu siguranță că așteaptă momentul oportun ca să mă detroneze.” David este foarte abil și inteligent atunci când se apără.

Este interesant faptul că David nu-l acuză direct pe Saul de invidie și nebulie. El pornește de la o prezumție de nevinovăție a Unsului Domnului și pune în discuție varianta ca acesta să fie atârnat de altcineva. David acceptă în discuție chiar și posibilitatea ca Însuși Domnul să fie cel care să-i ceară lui Saul să îl urmărească pe David. El însă îi arată lui Saul că și pentru această variantă există o soluție pașnică: „*Dacă Domnul este Cel ce te atârță împotriva mea, să primească mirosul unui dar de mâncare de la noi.*” El îi aduce aminte lui Saul de harul adus de sistemul jertfelor care putea oferi iertare celui vinovat și deci izbăvire de sub sabia judecătorului. David își manifestă disponibilitatea pocăinței pentru orice lucru cu care l-ar fi ofensat pe Dumnezeu sau pe Saul. El era gata să își recunoască greșelile și să se schimbe.

În cap. 26 David este confruntat cu o nouă ispită. Saul îi spune un lucru nou, pe care nu i l-a spus în cap.24, și anume: „*Am păcătuit; întoarce-te fiul meu, David, căci nu-ți voi mai face rău.*” Poate Saul chiar era sincer în acele clipe. David însă dă dovadă de maturitate și de un discernământ foarte bun. El nu pune la îndoială sinceritatea cuvintelor lui Saul, dar își amintește de instabilitatea sa, și cel puțin pe această bază, ia decizia cea bună de a rămâne fugar, deși varianta reîntoarcerii la curtea împăratului părea foarte tentantă. Mical, Ionatan, familia lui, prietenii lui îl așteptau cu toții și trecuseră ani de când nu-i mai văzuse. David nu cedează ispitei, ci rămâne realist în relația sa cu Saul. În viață primim tot felul de oferte atractive. Este bine însă să fim realiști și să știm când să reacționăm ca David în fața lor: „*David și-a văzut de drum, iar Saul s-a întors acasă.*” Nu orice zboară se mănâncă. Viața noastră va fi curtată de o mulțime de oferte. La foarte multe dintre ele trebuie să renunțăm și să urmăm drumul modelării noastre, chiar dacă acesta trece de multe ori prin Valea Plângerii.

Cap. 24-26 ne dezvăluie cum a învins David ispita de a se răzbuna singur. Aceasta este tema unificatoare a acestei subsecțiuni. În modelarea caracterului lui David, Domnul îl trece prin contexte în care este nedreptățit pentru a-l învăța să nu se răzbune singur și pentru a scrie adânc în inima lui: răzbunarea este a Domnului! Creștinii cunosc această afirmație în special din Noul Testament, din Rom.12. Dar Pavel nu face decât să citeze din Deuteronom 32:35. Dacă așezăm 1 Sam.24-26 în contextul revelației progresive a Vechiului Testament observăm că nicăieri până în acest moment al revelației Dumnezeu nu ni se descoperă cu atâta claritate că a ne răzbuna singuri înseamnă a păcătui și a-L sfida pe Marele Judecător. Pentru a revela acest adevăr Domnul îl alege pe David, Unsul Domnului, și îl așează în contexte în care este nedreptățit atât de mult încât însuși cititorul este revoltat și cu sabia în mână. Saul îi este vrăjmașul care îl urmărește să-l ucidă, iar Nabal, este cel care îl jignește pe cel datorită căruia se putea bucura de libertate și prosperitate. David era Unsul Domnului și Domnul îi dă pe vrăjmașii săi în mâinile sale. Dar surpriză: David refuză să se răzbune singur, înalță marele adevăr: **răzbunarea este a Domnului** și respectă rândurile și instituțiile așezate de Dumnezeu pentru înfăptuirea dreptății. Claritatea și profunzimea cu care sunt revelate adevărurile despre dreptate și răzbunare sunt vrednice de înțelepciunea Marelui Pedagog. Scriptura nu lasă loc pentru acei eroi solitari sau justițiar care acționează în afara legii și sfidează instituțiile orânduite de Dumnezeu pe pământ și dreptatea pe care o va face Însuși Dumnezeu. Sunt o mulțime de filme care promovează astfel de eroi și spiritul de a te răzbuna singur.

Dumnezeu sădește acest adevăr în inima lui David înainte să fie înălțat împărat, adică înainte să aibă putere. Nu este ușor să fii credincios, fidel acestor adevăruri când ești într-o poziție de putere și mai ales când ești cel mandat de Dumnezeu să aduci dreptatea Sa pe pământ. Oare nu vei fi ispitit să te folosești de puterea pe care o ai pentru a te răzbuna singur și oare nu vei fi ispitit să uiți de dreptatea divină și să urmărești doar împlinirea dreptății tale? Orice lider deține putere. O

mare ispită pe care o va experimenta un conducător va fi aceea de a folosi puterea primită de la Domnul pentru a se răzbuna singur. Va fi dificil să aștepti răzbunarea Domnului când tu o poți împlini acum și aici actul răzbunării.

David în țara filistenilor și moartea lui Saul – 27:1-31:13 –

David ia decizia să se ducă în țara filistenilor: *„Voi pieri într-o zi ucis de mâna lui Saul; nu este nimic mai bine pentru mine decât să fug în țara filistenilor pentru ca Saul să înceteze să mă mai caute în tot ținutul lui Israel; așa voi scăpa de mâna lui.”*

Cred că decizia lui David trădează o îndoială care a pătruns în inima lui, și el se abate din drumul încrederii totale în Domnul. Într-un fel însă, decizia sa ar avea și niște circumstanțe atenuante.

Trecuseră cel puțin 10 ani de când era prigonit de Saul. Acum 10 ani proorocul Gad îi spusese să intre în țara lui Iuda. Însă nu-i spusese pentru câtă vreme să rămână acolo. David a rămas acolo 10 ani. În acest timp nu a mai primit vreun mesaj de confirmare: rămâi în continuare în țara lui Iuda! Trecuseră 10 ani și David obosise tot să se ascundă de Saul și să trăiască zilnic la un pas de moarte. Răbdarea sa ajunsese la capăt. Și dacă trecuseră 10 ani, oare câți vor mai trece până când Domnul își va împlini promisiunea? David nu știa că mai avea de așteptat un an și 4 luni. Dumnezeu nu-i spusese când îl va așeza ca împărat peste Israel, și atunci el se putea întreba: „Dacă vor mai trece 10 ani de zile? Sau poate 15? Proorocul Gad mi-a spus acum 10 ani să mă întorc în Iuda. Dacă ține de sfera mea de responsabilitate să înțeleg acest context ostil și să fug din el?”. Ținând cont de greutatea încercării la care a fost supus David și de slăbiciunea omului, nu am pietre de condamnare pentru decizia lui David. Ba mai degrabă, mă mir cum de a avut puterea să amâne această decizie 10 ani de zile. Oare, Dumnezeu a considerat decizia sa un păcat? David nu a încălcat o poruncă explicită a lui Dumnezeu, iar în țara filistenilor nu s-a dedat la idolatrie și nici nu și-a uitat sau trădat neamul. Aș putea însă spune că David a luat examenul răbdării cu nouă și nu cu zece. Dacă ar mai fi așteptat încă un an și patru luni, atunci nota ar fi fost cu siguranță zece. Însă pe ultima sută de metri, răbdarea sa a ajuns la un capăt și a lăsat ca inima să-i fie cuprinsă de un sâmbure de îndoială. Acest lucru însă nu l-a descalificat înaintea lui Dumnezeu. Deși testul răbdării și al încrederii în Dumnezeu nu a fost luat cu zece plus, totuși el a fost luat într-un mod vrednic de urmat. Cine se poate așeza alături de cei peste zece ani de răbdare și așteptare sub amenințarea morții din viața lui David?

Este foarte interesant să observăm că noi avem tendința să interpretăm tăcerea lui Dumnezeu ca un imbold de acțiune singuri. Dumnezeu i-a spus să rămână în țara lui Iuda. David a rămas. Au trecut zece ani și Dumnezeu nu a mai spus nimic: nici să mai rămână, dar nici să plece. Și atunci când Dumnezeu tace ne vine gândul: „Dumnezeu ne dă, dar nu ne bagă în traistă.” Și luăm decizii de unii singuri. Dar când este vorba de decizii importante sau de schimbări esențiale în planul Lui pentru noi, El ne va spune. Ultimul mesaj al Domnului pentru viața lui David: „Rămâi în Iuda și Eu te voi proteja!”. În absența unui nou mesaj clar din partea Domnului, David ar fi trebuit să rămână fidel ultimului mesaj, și aceasta cu atât mai mult cu cât el însuși percepea gândul plecării ca o mare ispită: *„...dar dacă oamenii te atâță, blestemați să fie înaintea Domnului, fiindcă ei mă izgonesc azi ca să mă dezlipească de moștenirea Domnului, zicându-mi: „Du-te de slujește unor dumnezei străini!” Oh! Să nu-mi cadă sângele pe pământ departe de Fața Domnului!”*

În procesul modelării lui David, autorul ține să precizeze și ezitățile și eșecurile lui. Ele reprezintă o mare încurajare pentru noi, în procesul modelării noastre. Succesul procesului formării noastre pentru lucrare nu este condiționat de o conduită perfectă din partea noastră. Micile greșeli sau ezitări nu vor anula procesul. David însuși a avut momente de cădere și îndoială. Este înțelept să citim psalmii scriși de David în această perioadă. Îl vom vedea de multe ori disperat și luptându-se aprig cu deznădejdea și îndoiala. Este deci, absolut normal ca în procesul modelării

noastre să ne simțim neputincioși, disperați, confuzi și doborâți de îndoială. În aceste momente nu trebuie să ne speriem de ceea ce simțim, ci să ne vărsăm inima înaintea Domnului ca David și să strigăm către Dumnezeu agățându-ne cu toată inima de promisiunile Lui. Este interesant că toți psalmii disperării scriși de David se termină pe un ton pozitiv al nădejdi. Dar uneori, nu doar că ne simțim deznădăjduiți sau foarte ispitiți, dar și luăm decizii care nu sunt după voia lui Dumnezeu. Aceasta înseamnă că ne-am descalificat înaintea lui Dumnezeu, că tot ce a zidit El în noi până în acel moment s-a dus pe apa sâmbetei și că El va alege pe altcineva? Nicidecum! El se va folosi chiar de însăși înfrângerile noastre pentru a continua și chiar grăbi procesul modelării noastre. David s-a lăsat robit de frică, a mințit, a vrut să-l omoare pe Nabal, a fugit în țara filistenilor. Domnul însă nu l-a lepădat. L-a adus cu blândețe pe calea pocăinței și a încrederii în Dumnezeu și a continuat modelarea lui. Din viața lui David avem relatate vreo cinci decizii greșite în timp de zece ani. Dacă ne uităm în viața noastră doar la ultima lună, oare nu vom găsi mai multe ezitări și căderi? De aceea, este înțelept să nu-l condamnăm prea tare pe David, ci să sperăm (cine citește să înțeleagă) că a avut mai mult de cinci decizii greșite în cei zece ani de modelare intensă! Nu înseamnă că minimalizăm gravitatea păcatului, dar, dacă l-a înfăptuit deja, să nu cădem în groapa disperării. Este vorba de aplicarea principiului din 1 Ioan. *„Fraților, vă scriu aceste lucruri ca să nu păcătuți. Dar dacă cineva a păcătuțit, avem la tatăl un Mijlocitor. El este jertfa de ispășire...”*.

Contextul în care a decis David să intre, deși i-a oferit mai multă siguranță, l-a pus și într-o situație delicată, care l-a împins la minciună. Este de apreciat că David, nici nu s-a dat la idolatrie, și nici nu și-a trădat neamul. Neamurile pe care le pustia David (Gheșuriții, Ghirziții și Amaleciții) erau neamuri a căror nimicire fusese de mult hotărâtă de Dumnezeu. Totuși, el îl mințea pe împăratului Gatului cu privire la teritoriile pustiite. Și aici iarăși revenim la o discuție mai veche: în relația cu vrăjmașul avem dreptul să-l înșelăm prin vorbe neadevărate, sau rostirea unui neadevăr rămâne minciună și în relația cu vrăjmașul? Observ că deși filistenii erau vrăjmașii de moarte ai evreilor, în situația din cap.27, împăratul Gatului s-a comportat ca un prieten cu David. Și apoi, revenim la faptul că Dumnezeu este Dumnezeul adevărului, și că diavolul este tatăl minciunii. Înclin să cred, că în această situație David a mințit și a greșit înaintea lui Dumnezeu. Dar iarăși, autorul tace. Sugerează tăcerea lui o confirmare a comportamentului lui David, sau doar reflectă îngăduința divină pentru astfel de căderi în situații foarte complicate? Nu pot să mă pronunț deocamdată. Mai ales din pricina faptului că în 2 Samuel, David va repeta acest comportament și după ce va fi împărat, și autorul va manifesta aceeași tăcere.

Ultima secțiune din 1 Samuel alternează cu tablouri despre David și Saul. După ce ne-a descris fuga lui David în țara filistenilor, autorul ne prezintă frica și disperarea lui Saul dinaintea bătăliei cu filistenii. Deși Saul era lepădat de Domnul, el nu s-a dat pe față la idolatrie și a rămas un om religios. Nu credincios, dar religios. Astfel, el nu a desconsiderat tăcerea lui Dumnezeu. El și-a dat seama că nu va avea ajutorul lui Dumnezeu în această bătălie și a intrat în panică. Soluția era evidentă pentru situația lui: pocăința. Omul religios nu acceptă însă pocăința și schimbarea ca pe o soluție. El pulsează în domeniul religiozității pentru a îmbuna divinitatea. Este vorba de o raportare idolatră la Dumnezeu și de o substituie a ascultării de Dumnezeu cu supralicitarea ritualurilor. Textul ne spune că Saul alungase din țară pe cei ce chemau morții. Oare de ce făcuse acest lucru? În mod cert, în speranța că Domnul îi va da succese și binecuvântări în urma deciziei lui. Dar Saul nu a făcut această curățire națională din convingere și dintr-o inimă curată. El a îndepărtat păcatul din țară, dar nu și din inima lui. Când a ajuns în pragul disperării, el însuși s-a dus să ceară ajutor din partea celor ce cheamă morții. Decăderea lui Saul nu s-a oprit la un anumit stadiu de împietrire. În dinamica spirituală nu poți stagna. Sau dai înapoi sau mergi înainte.

Stagnarea este doar o iluzie. Saul a mers din rău în mai rău. Dacă David se preschimba după inima lui Dumnezeu din zi în zi, Saul se preschimba după inima întunericului din zi în zi. Saul făcuse multe rele la viața lui, dar nu intrase în părtășie directă cu lumea spiritelor niciodată. Iată că, la finalul vieții lui face și acest păcat. Cel rău nu se mulțumește doar să ne despartă de Domnul, ci vrea să ne umilească, să ne distrugă în totalitate, să ne cufunde și mai mult, și mai mult în păcat. După cum Domnul ne cheamă mereu spre noi înălțimi ale slavei, cel rău ne târăște mereu spre gropi mai întunecate ale decăderii și păcatului. Chiar când Saul era lepădat și împietrit, cel rău nu-l lasă în pace. Vrea să-l târască spre păcate noi, și reușește.

Saul, disperat, apelează la un medium pentru a intra în dialog cu Samuel. Întrebarea pe care i-o pune lui Samuel oglindește atât de bine împietrirea lui: „*Sunt într-o mare strâmtorare: filistenii îmi fac războaie și Domnul S-a depărat de mine; nu mi-a răspuns nici prin prooroci, nici prin vise, și te-am chemat să-mi arăți ce să fac.*” Stau și mă gândesc oare la ce soluție se aștepta Saul din partea lui Samuel? El totuși spera la o cale de ieșire, dar fără să pună în calcul varianta pocăinței. Poate spera ca Samuel să mijlocească pentru el, sau să-l ghideze spre un ritual magic care să-l îmbuneze pe Dumnezeu. Tragedia omului religios este că el va căuta soluția mereu într-un ritual nou și sofisticat, dar nu în schimbarea vieții și pocăință.

Marea întrebare a capitolului 28 este: Saul a vorbit chiar cu Samuel? Și dacă da, cum de a fost posibil acest lucru? Textul pare să ne indice destul de clar că Saul a vorbit cu Samuel. În versetul 15, autorul precizează: „*Samuel* (nu arătarea lui sau altă expresie, ci Samuel!) *a zis lui Saul...*”. Cum de a fost posibil ca o femeie care cheamă morții să îl cheme chiar pe Samuel? Mediumul are cu adevărat această putere de a intra în contact cu spiritele celor morți? Cartea Numeri ne oferă lumina de care avem nevoie. Când Balac l-a chemat pe vrăjitorul Balaam, Domnul a intervenit și, în îndurarea Sa, a pus în gura lui Balaam cuvintele Sale spre mântuirea deopotrivă fizică și spirituală a lui Balac. Iată că Domnul are autoritate și peste lumea vrăjitorilor și poate vorbi și printr-o măgăriță, și printr-un vrăjitor. Nu face acest lucru de fiecare dată. De regulă acest fapt reprezintă o excepție. Cei care apelează la vrăjitori primesc de cele mai multe ori mesaje false care îi îndepărtează de Dumnezeu. În marea Sa îndurare intervine și îngăduie ca Samuel să intre în dialog cu Saul și să-l confrunte încă odată cu adevărul. Îndurarea lui Dumnezeu întrece limitele imaginației noastre. Cine s-ar fi gândit, că atunci când Saul își atinge apogeul împietririi, prin chemarea morților, Domnul va interveni și-l va confrunta din nou pe Saul cu adevărul Său care-i putea da viața. În cap. 28 avem apogeul împietririi în viața lui Saul, dar și apogeul îndurării lui Dumnezeu pentru Saul. Atunci când am citit prima dată acest pasaj, care dintre noi se aștepta ca într-adevăr să apară Samuel cu un mesaj adevărat pentru Saul? Eu mă așteptam să-i apară un demon care să se prefacă a fi Samuel și să-i dea un mesaj fals de genul: „Adu o jertfă dumnezeilor filistenilor și vei fi izbăvit!”. Dar iată că, îndurarea lui Dumnezeu ne ia prin surprindere. Cine ar fi crezut că Domnul s-ar fi implicat în această ecuație?

Aceasta nu înseamnă că Saul nu a păcătuat chemând morții. Chiar în Cronici găsim următoarele versete:

„*Saul a murit, pentru că s-a făcut vinovat de fărâdelege față de Domnul, al cărui cuvânt nu l-a păzit, și pentru că a întrebat și a cerut sfatul celor ce cheamă morții. N-a întrebat pe Domnul: de aceea Domnul l-a omorât, și împărăția a dat-o lui David, fiul lui Isai.*” (1 Cr.10:13-14).

Mesajul lui Samuel este o ultimă lingură de har pe care i-o dă Dumnezeu lui Saul. Mesajul demască lipsa de luciditate a lui Saul, îi aduce aminte că situația sa are ca și cauză neascultarea și i se face o invitație pe drumul ascultării: dă-i împărăția lui David și vei fi salvat și tu, și poporul tău. Saul crede mesajul lui Samuel. El nu-l neagă, ci este foarte tulburat. Cu toate acestea, el nu se poate smeri în fața Domnului. Decât să se smerească și să-i ofere tronul lui David, Saul preferă

calea morții. Păcatul mândriei este așa de mare, încât oamenii preferă să moară decât să renunțe la propriul orgoliu și să recunoască că au greșit. Așa se explică faptul că chiar oamenii care se află pe patul de moarte și știu că vor muri curând, refuză pocăința. Incredibil, dar cât se poate de adevărat! Cel care nu știe că va muri mâine poate amâna momentul pocăinței gândindu-se: „Mă mai destrăbălez o vreme, și mă întorc mai târziu la Dumnezeu!”. Dar cel care știe că va muri azi, de ce refuză pocăința?

Mi se pare interesant în cap. 29 cantitatea de text pe care autorul o alocă pentru a ne explica de ce David nu a participat la bătălie. El putea să aștearnă pe hârtie doar un singur verset: „Împărații filistenilor nu au fost de acord ca David să vină cu ei, de teamă ca acesta să nu se întoarcă cumva împotriva lor. Și David a plecat dis-de-dimineață cu oamenii lui spre Țiclag.” Cantitatea de text oferită acestei descrierii îmi indică faptul că autorul vrea să ne transmită un mesaj important. Dar care să fie acela?

În primul rând stau și mă întreb ce avea de gând să facă David. Situația nu era deloc confortabilă pentru el. Era pus în fața următoarei dileme: „Să lupt împotriva poporului Domnului și să păcătoiesc, sau să lupt împotriva filistenilor și să pierd protecția pe care mi-o oferă Achiș?”. Oare ce ar fi făcut David? Eu cred din toată inima că David nu ar fi luptat împotriva poporului Domnului și nici împotriva lui Saul, pe care l-a cruțat de două ori. Cred că el avea de gând să lupte alături de evrei, și apoi, să se întoarcă în Iuda, chiar cu riscul de a fi prigonit din nou de Saul. Versetul opt pare să ne sugereze că David chiar își dorea să participe la bătălie, dacă nu cumva este vorba despre acel tip nesincer de insistență care vrea să inducă pe celălalt în eroare.

David putea foarte bine să creadă că victoria va fi de partea evreilor. Evreii erau poporul Domnului, și de când Saul fusese uns ca împărat, Domnul îi dăduse mereu pe filistenii în mâna evreilor. El făcuse acest lucru chiar și după lepădarea lui Saul. Deci David avea toate motivele să se alăture armatei evreilor. Ce nu știa David era că sosise ceasul judecării pentru Saul și pentru Israel. Saul și Israel aveau să fie pedepsiți din pricina raportării lor la Unsul Domnului. David, în răvna lui pentru poporul Domnului, vrea să se implice într-o bătălie a cărui soartă Domnul o hotărâse deja în defavoarea lui Israel. Putem lăuda îndurarea și suveranitatea lui Dumnezeu din viața lui David. Domnul se folosește de suspiciunea legitimă a domnitorilor filistenilor pentru a-l opri pe David să participe la această bătălie.

Un alt lucru care îmi sare în ochi este respectul pe care îl avea Achiș pentru David. Într-un fel, avea și de ce. David l-a ascultat pe Achiș și nu i-a făcut surprize neplăcute. Nu s-a întors pe ascuns împotriva lui și nici nu i-a cauzat probleme în ținut. Sunt sigur că Achiș avea mulți slujitori corupți care se foloseau de puterea lor pentru a face nedreptăți și care generau tot felul de scandaluri în ținut. Spre deosebire de aceștia David a stat la locul său și nu a generat probleme. Probabil David, aducea mereu din prada de război și-i dădea o parte și lui Achiș. Singurul lucru pe care nu-l știa Achiș era că David nu pustia ținuturile lui Iuda, ci cele ale Gheșuriților, Ghirziților și Amaleciților. Nu am informații că aceste popoare ar fi avut vreo alianță cu Filistenii. Ba dimpotrivă, ele aveau o reputație rea și deseori se năpusteau asupra celor ce străbăteau drumul spre Egipt. David însă îl minte pe Achiș tocmai pentru a-i câștiga și mai mult încrederea. Și reușește. Ce mă miră foarte mult, sunt expresiile folosite de Achiș. „*Viu este Domnul!*”, „*ești ca un înger al lui Dumnezeu.*”. Se pare că în inima lui se produce o apropiere pentru Dumnezeul lui Israel. Oare Domnul nu l-a împiedicat pe David să participe la luptă și din motivul de a nu strica o mărturie față de Achiș?

Și de la această întrebare, ajungem din nou la discuția legată de moralitatea comportamentului lui David: oare nu a greșit David că l-a mințit pe Achiș? Oare era moral să lupte împotriva celui ce l-a protejat și s-a comportat cu atâta bunătate și încredere față de el? Sau filistenii, făcând parte din neamurile date spre nimicire (vezi Iosua 13:2), trebuiau privite ca

vrăjmașii Domnului și era legitimă înșelarea și amăgirea lor?

Aceste întrebări dificile, ne fac să lăudăm și mai mult intervenția lui Dumnezeu care l-a scos pe David din această bătălie. Dacă David ar fi luptat alături de Achiș, putem spune că Dumnezeu l-a ferit să lupte împotriva poporului Domnului. Dacă David ar fi luptat împotriva lui Achiș, putem spune că Domnul l-a ferit să fie părtaș la o înfrângere (participarea lui David ar fi fost un consum inutil de energie și ar fi pus în pericol viața sa și a slujitorilor săi) și l-ar feri să strice o mărturie față de Achiș. În cap. 30 vom descoperi un alt motiv pentru care Domnul a intervenit și l-a scos pe David din luptă. David trebuia să poarte o altă luptă, și anume cea a recuperării bunurilor și familiilor răpite de Amaleciți.

David era un adevărat lider dornic să meargă la luptă, dar nu știa toate informațiile contextului bătăliei. Și nouă ni se întâmplă să dorim să luăm parte la diferite proiecte, lucrări, slujiri, dar uneori, nu este locul nostru acolo și Domnul ne stă împotriva. Uneori locul nostru este în altă parte, unde este cu adevărat nevoie de noi. Alteori, lucrarea în care vrem să participăm este mult mai complicată decât putem să ne imaginăm noi. Marea lecție pe care o învățăm din capitolul 29 este că, deși suntem lideri minunați cu dorință mare de slujire, sunt lucrări la care nu trebuie să participăm! De multe ori nu avem cum să știm că în respectiva lucrare nu trebuie să ne implicăm, dar Domnul va fi bun și credincios să ne stea în drum. Marea întrebare este: cum vom reacționa noi atunci când Domnul ne va sta în drum? Ne vom întrista peste măsură de mult, vom cârți, vom fi nemulțumiți, sau ne vom îndoi de înțelepciunea lui Dumnezeu? Fie ca în acele situații, să ne aducem aminte de Samuel 29, și să ne încredem în înțelepciunea și îndurarea lui Dumnezeu pentru viața noastră.

Cap. 29 îmi aduce și multă pace în suflet. Îmi deschide perspectiva asupra bunătății și credincioșiei lui Dumnezeu de a ne împiedica să participăm la bătăliile și lucrările în care nu trebuie să participăm! Mă uit în trecutul meu și pot să văd această credincioșie și fațetă minunată a îndurării lui Dumnezeu.

Dumnezeu nu îl lasă pe David să participe la războiul dintre Filistenii și Israel, dar îl cheamă la o altă bătălie: cea a salvării familiilor și bunurilor răpite de Amaleciți. Amaleciții se dovedesc a fi foarte șireți. Ei profită de faptul că au un loc între Israel și Filistenii și pustiesc atât o parte din ținuturile lui Iuda, cât și o parte din ținuturile Filistenilor. Ei au pustiit și au dat foc Ticiagului, cetatea în care locuia David. Autorul precizează cu grijă că nu au omorât pe nimeni, însă David și oamenii lui nu aveau de unde să știe acest lucru. Îmi închipui că atunci când au văzut de departe întreaga cetate arsă de foc, s-au gândit la ce putea fi mai rău. Apoi, au ajuns în cetate și nu au găsit nici un mort. Dar acest lucru nu le garanta faptul că o parte din prizonieri nu aveau să fie omorâți sau că nu fuseseră deja omorâți. Oamenii lui David se gândesc la ce putea fi mai rău și plâng pierderea lor până nu mai au lacrimi. Ei sunt copleșiți de disperare și nu întrevăd nici o soluție. Singurul lucru pe care îl fac este să caute un țap ispășitor, și bineînțeles acesta este David. În mod clar nu existau argumente logice pentru acest lucru, dar în acest tip de situație argumentele logice nu au nici o relevanță. Ei erau copleșiți de durere și furie și doreau să se răzbune pe cineva. De regulă, în situațiile de criză, liderul este primul pe lista potențialilor țapi ispășitori. Și pseudo-argumente se găsesc oricând: „David tu ești cel care ai vrut să îl cruți pe Saul, tu ești cel care ai vrut să vii în țara Filistenilor și care ai vrut să participi la războiul dintre Israel și Filistenii etc.” Putem învăța câteva lucruri foarte importante din analiza greșelilor oamenilor lui David. În primul rând, învățăm să nu tragem concluzii pripite și să nu dăm un verdict până nu avem toate datele problemei și până nu cunoaștem finalul acelei istorii.

Oamenii lui David au căzut în groapa disperării înainte să verifice dacă se aflau cu adevărat acolo. Ei au pus răul înainte și nu au pus în calcul și posibilitatea recuperării. Este înțelept să fim realiști și să punem în calcul că răul se poate întâmpla, dar această nu înseamnă că vom vedea viitorul doar în negru și vom fi obsedați doar de rele și de potențiale tragedii. Este mare act de

înțelepciune să nu organizezi înmormântarea înainte ca persoana jălită să fie cu adevărat decedată. În al doilea rând, atunci când ne confruntăm cu o greutate este esențial să ne controlăm tendința noastră de a învinui pe cineva, și în schimb, să căutăm o soluție, o cale de ieșire. Oamenii lui David se pripesc, se lasă cuprinși de disperare și furie și nimeni nu întrevede vreo soluție. Ei sunt lipsiți de speranță și nimeni nici măcar nu se gândește la varianta de a încerca să îi prindă pe Amaleciți și să recupereze măcar o parte din bunuri.

Capitolul 30 ar putea reprezenta un ultim test din partea lui Dumnezeu pentru David, înainte ca acesta să fie înălțat în funcția de împărat. Principala trăsătură pe care Dumnezeu dorește să o zidească în inima lui David este smerenia. **Smerenia reprezintă o părere cumpătată despre sine, o imagine de sine corectă definită în raport cu Cel care ne-a creat.** Ea cuprinde două fațete:

1. Prima are în vedere conștiința limitelor și vulnerabilităților noastre. Ea ne face să acceptăm totala dependență de Dumnezeu și să putem spune din toată inima noastră: „Despărțiți de El nu putem face nimic, de aceea doar a Lui să fie slava în vecii vecilor!”.
2. A doua fațetă a smereniei are în vedere conștiința valorii noastre în ochii Lui. Pentru că El ne-a creat, suntem total dependenți de El, dar tot pentru că El ne-a creat, noi avem o valoare inestimabilă în ochii Lui. Ea ne face să acceptăm totală încredere în Dumnezeu și să spunem: „Pot totul în Hristos care mă prețuiește!”.

A fi smerit înseamnă a fi blând și flexibil, dar nu înseamnă a fi moale și bleg. Cel smerit cedează foarte ușor, dar știe să fie și tare ca piatră și să stea împotriva curentului. Dumnezeu a zidit în inima lui David smerenia trecându-l prin repetate situații de criză. Situația de criză cuprinde o perioadă de presiune, și apoi izbăvirea adusă de Domnul. Perioada de presiune ne ajută să ne acceptăm limitele și vulnerabilitățile, iar izbăvirea ne descoperă valoarea noastră înaintea lui Dumnezeu. Faptul că El este mereu credincios și intervine în mod minunat să ne izbăvească demonstrează că noi suntem de mare preț înaintea Lui. Smerenia, deși este ușor de înțeles din punct de vedere intelectual se învață foarte greu. De ce? Pentru că inima noastră este nepus de înșelătoare și deznădăjduit de rea. Ea este infectată de virusul luciferic al preamăririi de sine. Istoria alcătuirii oastei lui Ghedeon ne deschide ochii să înțelegem cât de adâncă este boala îndumnezeirii pe care o ascundem în noi. După ce Ghedeon adună oastea, Domnul îi spune că poporul este prea mult și că după izbăvire s-ar putea să se mândrească și să se laude zicând: „Prin puterea mea am nimicit vrăjmașul!”. Ceea ce mulți nu sesizăm, este că în acel moment oastea lui Ghedeon avea 32.000, iar oastea madianiților peste 125.000. Armata este redusă la 10.000 și Domnul tot consideră că poporul este prea mult. De-abia când armata are doar 300 de oșteni, Domnul consideră că raportul este echitabil. Oare ce este în inima noastră de avem nevoie de demonstrații atât de clare că izbăvirea vine de la Domnul? Istoria alcătuirii oastei lui Ghedeon are în schimb un deznodământ trist: după izbăvire poporul vrea să îl pună pe Ghedeon împărat, dar acesta refuză aducându-le aminte că Domnul era Împăratul lor. Iată că poporul mai degrabă l-a idolatrizat pe Ghedeon decât să recunoască că izbăvirea a venit din partea Domnului.

Pentru că purtăm această boală adâncă, noi numai suntem raționali atunci când procesăm informațiile cu privire la sine și la ceilalți din jur. De aceea, singura modalitate de învățare a smereniei este calea experienței prin nenumărate situații de criză. Cu cât acestea sunt mai mari și mai prelungite cu atât se zidește mai mult smerenia în inimile noastre. David a fost așezat într-o situație de criză pentru mai bine de 10 ani. Astfel, a modelat Domnul smerenia în inima lui. Capitolul 30 este ca un ultim test care ne dovedește că ambele fațete care definesc smerenia au fost adânc zidite în inima lui David. David se confruntă cu două mari încercări în cap.30.

Prima încercare este reprezentată de momentul în care se confruntă cu tragedia unui Ticlag ars și cu furia propriilor oameni disperăți care vroiau să îl omoare. David nu cade asemenea oamenilor lui în groapa disperării și nici nu se lasă intimidat de furia oastei sale, ci după cum precizează autorul: „*Dar David s-a îmbărbătat sprijinindu-se pe Domnul Dumnezeul lui.*” Nu ne putem închipui ușor presiunea la care a fost supus David. Să afli că toată familia ta a fost luată captivă înseamnă o lovitură puternică pentru orice suflet. Și în acest moment, când ești copleșit de durere, să vezi cum oamenii tăi se revoltă și doresc să te omoare, nu este o încercare de trecut cu vederea. Totuși David nu fuge, ci dă dovadă de o tărie de caracter teribilă. De unde venea această tărie? Din smerenie, din faptul că știa că este de preț înaintea Domnului, că acesta este bun și credincios să-l izbăvească și că poate aduce izbăviri minunate mult mai presus decât puterea omului. Este vorba despre a doua fațetă a smereniei, cea care te face să fii ca stânca în fața valului, ca muntele înaintea uraganului. David zdrobește astfel muntele disperării și nu se lasă intimidat de ura mulțimii.

A doua încercare are loc după victoria asupra Amaleciților și după recuperarea prăzii și a familiilor lor. Domnul își dovedește credincioșia. Îi răspunde lui David și îl încurajează să urmărească pe Amaleciți. David reușește să-și îmbărbăteze oștenii și să-i motiveze să-l urmeze. Apoi, Domnul li-l scoate în cale pe un rob al amaleciților lăsat să moară, și prin el, îi conduce la oastea vrăjmașă. Le dă o mare victorie și recuperează absolut tot. Totuși membrii familiilor lor și toate bunurile lor au fost salvate. Nimeni și nimic nu a lipsit. Domnul a vegheat ca nimic să nu fie pierdut. Ba mai mult s-au putut bucura și de ce pustiiseră amaleciții din alte teritorii. Dar după această mare izbăvire, o parte din oamenii lui David îl ovaționează zicând: „*Aceasta este prada lui David!*” și apoi vin cu o inițiativă cu privire la cei 200 care au obosit și au rămas în urmă: „*Să nu le dăm nimic din prada pe care am scăpat-o, ci doar să-și ia fiecare nevasta și copii și să plece.*” Dar David le răspunde: „*Să nu faceți așa, fraților, cu ce ne-a dat Domnul; căci El ne-a păzit și a dat în mâinile noastre ceata care venise împotriva noastră.*” Și cine v-ar asculta în privința acesta? Partea trebuie să fie aceeași atât pentru cel ce s-a coborât pe câmpul de bătaie, cât și pentru cel ce a rămas la calabalăcuri: *s-o împartă deopotrivă.*”

Observăm că mulțimea preferă să-l idolatrizeze pe David decât să dea slavă lui Dumnezeu. Prezența lui Dumnezeu este incomodă pentru omul răzvrătit. El preferă să slăvească un om decât pe Domnul. Dacă Domnul este slăvit, atunci nimeni nu mai poate visa la slavă personală. Dar dacă un om este slăvit, atunci te poți identifica cu el și poți visa că într-o „bună” zi, vei putea fi tu în locul lui. David nu soarbe slava deșartă a mulțimii ci o respinge și dă slavă lui Dumnezeu. Acest lucru îl face liber să nu se lase intimidat de propunerea mulțimii care nu era în spirtul Legii lui Dumnezeu. Dacă accepți slava mulțimii, devii robul ei, căci apare frica de a o pierde, de a nu a le mai fi pe plac. David este liber de această robie și teamă, căci el a dat toată slava Domnului. El a recunoscut că totul a venit din mâna Lui. Este vorba despre prima fațetă a smereniei. Propunerea mulțimii era împotriva Legii lui Dumnezeu. În Numeri 31, Domnul poruncește foarte clar că în cazul unei bătălii, prada să fie împărțită în mod egal între cei ce au fost la război și cei care au rămas la calabalăcuri. David cunoaște legea și vrea să o respecte fără compromisuri.

Nu putem să nu ne amintim de căderea lui Saul din cap.15, care a avut loc tot după o victorie asupra Amaleciților. Atunci Saul și-a înălțat un semn de biruință la Carmel și apoi, s-a lăsat intimidat de popor și a ascultat cererea acestuia de a cruța o parte din animale. El a îmbrățișat slava mulțimii și apoi a devenit vulnerabil în fața presiunilor ei. A cedat și a încălcat cuvântul Domnului pentru a face pe plac mulțimii. David însă respinge atitudinea idolatră față de el a oamenilor lui și respinge propunerea acestora cu privire la împărțirea prăzii care era contrară poruncii Domnului. Nu este la întâmplare faptul că examenul lui David din cap.30 este tot în legătură cu împărțirea prăzii. Aluzia la căderea lui Saul din cap.15 este evidentă. Înțelegem încă o dată de ce Domnul îl va așeza pe David împărat în locul lui Saul. Domnul nu a promovat

concurența dintre Saul și David. Saul nu a fost lepădat din pricină că David era mai bun, ci David a fost Uns din pricină că Saul a fost lepădat.

Cap.30 este încă o demonstrație a faptului că în acel moment David era cel potrivit pentru funcția de împărat. Iată că el ia marele test pe care predecesorul său nu l-a luat. În ultima secțiune din 1 Samuel este fascinantă alternanța dintre tablourile dedicate lui David și cele dedicate lui Saul. Această alternanță ascunde un mesaj minunat pe care îl vom dezvolta după ce vom comenta și ultimul capitol.

David nu este lacom și egoist și nu uită să fie recunoscător față de prietenii săi din iuda care l-au ajutat să se ascundă de Saul. Le trimite daruri la toți din prada luată de la Amaleciți. Culmea succesului nu-l face să uite pe cei care au fost aproape de el și care l-au sprijinit în vremuri de restriște. Deși era dator lor să-l ajute pe Unsul Domnului, David într-un fel nu vrea să le rămână dator, și când are ocazia le răsplătește bunăvoința lor. David știe să dezvolte și să păstreze o relație. Însă nu face asemenea unui oportunist, ci dintr-o inimă curată și sinceră. El este onest în relații și vrea în primul rând să îl onoreze pe Dumnezeu. Este mare lucru să nu uiți pe cei care au fost alături de tine când erai în necaz. Să le fii recunoscător ca David, și când ai ocazia să le poți mulțumi și răsplăti binefacerile lor.

În concluzie, cap. 30 este ca un ultim test pentru David înainte de a fi înălțat în funcția de împărat. Este un test în contextul relației cu mulțimea. Este testată de fapt smerenia lui. Este același test pe care Saul nu l-a luat în cap 15 și după care a fost lepădat. Sunt testate ambele fațete ale smereniei și David dovedește că poate birui cumplita ispită a mândriei. Nici eșecul, nici succesul nu reușesc să îl despartă pe David de Domnul. Îmi dau seamă că în cap.30 se regăsește un test similar și celui din cap.13 , aplicat atunci lui Saul. În cap.13, Saul a fost adus de Domnul în groapa disperării, iar în cap.15 a fost așezat pe muntele succesului. În ambele situații, Saul nu s-a încrezut în Domnul și a călcat Cuvântul Lui. Atât confruntarea cu o greutate, cu un eșec, cât și confruntarea cu succesul, l-au îndepărtat de Domnul. Căzut în capcana mândriei, a sfidat pe Domnul. Într-adevăr, mesajul cap.30 este cât se poate de clar: iată că David a luat ambele teste picate de Saul și care au dus la lepădarea lui ca împărat. Parcă autorul vrea să ne convingă că David este pregătit cu adevărat pentru funcția de împărat, și că înlocuirea lui Saul este pe deplin justificată. Oare de ce simte el nevoie să facă această demonstrație? Vom încerca să răspundem la această întrebare importantă după ce vom studia și capitolul 31.

În cap. 31, autorul ne descrie momentul judecății lui Dumnezeu. Judecata se revarsă atât asupra lui Saul, cât și asupra lui Israel. Ne aducem aminte ce i-a spus Samuel lui Saul în cap.28: „*Și chiar Domnul va da pe Israel împreună cu tine în mâinile Filistenilor.*” Motivul judecății este în primul rând nesocotirea și prigonirea Unsului Domnului. Atât Saul, cât și o bună parte din Israel au disprețuit și urât pe Unsul Domnului. Domnul nu a intervenit imediat, ci le-a dat har să se pocăiască. Șansa pocăinței a fost respinsă cu încăpățănare și a sosit ceasul judecății. Saul a fost victorios ani de-a rândul în bătăliile cu Filistenii. Dar de această dată, însuși Domnul a luptat împotriva lui. Autorul precizează că Saul a fost grav rănit și că apoi, după ce slujitorul său a refuzat să-l omoare, s-a sinucis, pentru a evita eventualele torturi și umilințe din partea Filistenilor. Modul în care Saul moare reflectă atât de bine modul în care el a trăit. Saul s-a încrezut în el și în darurile lui și nu s-a mai încrezut în Domnul. A uitat ce înseamnă să strige cu adevărat către Domnul. Iată că Domnul nu-l nimicește printr-o lovitură fulger a vrăjmașului; îngăduie ca să fie rănit și să fie lucid înaintea morții. În culmea disperării, Saul nu strigă către Domnul, ci cere slujitorului său să-l omoare. Cererea este imorală și slujitorul a făcut bine că nu l-a ascultat și că a onorat perspectiva lui Dumnezeu asupra vieții sale. Saul se sinucide apoi. Din cartea Iov știm foarte bine că sinuciderea sau eutanasia reprezintă fapte inacceptabile înaintea Dăătorului vieții. Pentru Iov lucrul acesta pare atât de clar, încât nici nu concepe o astfel de posibilitate pentru

curmarea marilor sale suferințe. Saul, într-o situație de criză, se bazează din nou pe soluțiile sale omenești, chiar dacă acestea intră în contradicție cu poruncile divine.

Modul în care a confruntat moartea oglindește modul în care a confruntat viața. Saul s-a distrus singur în timpul vieții, la fel cum și-a curmat singur viața pe câmpul de luptă. Sinuciderea reprezintă o înfrângere cumplită, o umilire a ființei umane, un faliment total în a trăi și accepta viața dăruită de Creator. Chiar dacă era pe moarte, ultimele clipe dăruite de Creator, aveau un rost. Era un prilej de pocăință care putea schimba destinul etern al lui Saul. El însă respinge ultimele clipe dăruite de Creator și nesuportând înfrângerea și umilința, își pune singur capăt zilelor.

Moartea lui Saul și înfrângerea lui Israel au o semnificație deosebită pentru David. David trăiește o mare nedreptate, cea mai mare din istoria lui Israel. Cu toate acestea, Domnul pare că tace, iar vrăjmașii lui propășesc. David scrie mulți psalmi în care cere cu disperare Domnului să îi facă dreptate și să îl reabiliteze în fața vrăjmașilor săi. Iată că momentul a sosit! Domnul a fost credincios și a făcut dreptate Unsului Său. Cei care l-au prigonit și ocărat au fost făcuți de rușine. Domnul nu și-a uitat Unsul ci l-a înălțat înaintea vrăjmașilor lui. Judecata din 31 are o semnificație deosebită și pentru Israel care și-a pus încrederea în mod idolatru în împăratul dăruit de Domnul. Samuel le zisese: „*Temeți-vă numai de Domnul și slujiți-i cu credincioșie din toată inima voastră, căci vedeți ce putere desfășoară El printre voi. Dar dacă faceți răul veți peri, voi și împăratul vostru.*” (1 Sam. 13:24-25).

În această bătălie moare și Ionatan. Oare de ce nu l-a ținut Domnul în viață ca să fie slujitorul lui David? Este greu de răspuns la această întrebare, dar crede că Ionatan purta un anumit mesaj teologic și a trebuit să-l poarte până la capăt. În revelația progresivă a Vechiului Testament, fiecare personaj important este purtătorul unui mesaj teologic. De aceea, viața sa și lucrarea sa trebuie să fie în armonie cu mesajul respectiv. Avraam este de exemplu tatăl credinței, iar Moise marele izbăvitor și prooroc al lui Israel. Vom vedea că Domnul nu-i dă voie lui David să zidească templul, deoarece el era un am al sângelui. Templul va fi zidit de Solomon, împăratul păcii. Ionatan este în revelația de Sine a lui Dumnezeu credinciosul care slujește în umbră, care acceptă locul doi și nu se simte frustrat că nu este în lumina reflectoarelor. El se supune lui Saul până la sfârșit. Deși Saul era un împărat apostat și paranoic, Ionatan îi slujește cu mare credincioșie. De fapt, Ionatan slujește pe Domnul și se supune stăpânirilor orânduite de Acesta. Dacă Ionatan ar fi rămas în viață, ar fi însemnat un moment de înălțare pentru el să iasă din marea umbră a tatălui său și să fie al doilea după David. Dar Domnul dorește ca Ionatan să slujească în umbra lui Saul până la sfârșit și să nu aibă parte de vremurile de înviore aduse de David. Mesajul este cât se poate de clar: istoria poporului Domnului include și vremuri mai secetoase și vremuri de belșug. Nu toți cei credincioși se vor bucura de vremurile de belșug în timpul vieții lor. Unii vor sluji ca Ionatan în perioade întunecate, ca perioada lui Saul, și o vor face până la sfârșitul vieții lor, fără să se poată bucura în această viață de rodul slujirii lor sau de un moment vizibil de înălțare. Mulți dintre noi vom fi ca Ionatan. Vom sluji în ascuns în vremuri de secetă și vom muri în ascuns, fără să ne fi putut bucura de o mare trezire spirituală și de o înălțare și recunoaștere înaintea oamenilor. După noi însă, vor fi mulți care se vor bucura de roadele jertfei noastre. În acest sens, Mântuitorul va spune mai târziu: „*Unul seamănă, iar altul seceră.*” (Ioan 4:37). Ionatan va rămâne în Scriptură credinciosul care slujește în ascuns și în vremuri de secetă. El va aduce multă încurajare credincioșilor de-a lungul secolelor. De aceea, el moare în umbra lui Saul, pentru ca mesajul purtat de viața lui să ne poată fi transmis cu toată claritatea. Oare și viața noastră poartă un mesaj specific? Oare ce ni se întâmplă nu este determinat și de mesajul specific pe care Domnul vrea să îl purtăm în marea sa capodoperă, Mireasa sa?

Finalul cărții 1 Samuel este unul trist: poporul Domnului este înfrânt de Filistenii, iar vrăjmașii Domnului sărbătorească moartea lui Saul. Saul biruise multă vreme pe Filistenii. Iată că acum, împăratul lui Israel, a fost înfrânt, iar Filistenii aduc glorie idolilor lor pentru această

biruință. Bucuria vrăjmașilor fizici oglindește bucuria vrăjmașului spiritual al lui Israel care poate avea satisfacția că, după ce l-a doborât pe viteazul Saul prin mândrie, acum i-a câștigat sufletul pentru vecie. Totuși, în acest moment de tristețe și rușine pentru poporul lui Dumnezeu se întrezărește o speranță. Este speranța spre un viitor mai bun dată de o licărire de viață în popor. Este vorba despre reacția vitejilor Iabesului din Galaad. Israel fuge din fața Filistenilor care ocupă o parte din cetățile lor. Poporul Domnului este robit de frică și tremură înaintea vrăjmașului. În această stare de panică însă, locuitorii Iabesului fac un act de mare vitejie: merg toată noaptea și iau trupurile lui Saul și ale fiilor lui, atârinate pe zidurile Bet-Șanului. Ei fac acest lucru cu riscul vieții. Dar de ce tocmai ei, cei din Iabes? Ei sunt cei care au fost salvați de Saul din fața Amoniților, după ce Saul a fost uns împărat. Ei nu au uitat binefacerea lui Saul pentru ei, și deși Saul a fost apoi lepădat de Domnul, ei i-au dat cinstea cuvenită. A fost un semn de sănătate și curaj în poporul Israel. Acest semn ne dă speranța unui viitor mai bun. Cu această speranță vom intra în 2 Samuel.

Ultima secțiune din cartea Samuel este construită prin alternanța dintre tablourile dedicate lui David și cele dedicate lui Saul. Ne aducem astfel aminte de prima secțiune a cărții în care am observat alternanța dintre povestea înălțării lui Samuel și cea a smeririi lui Eli.

- **Cap.27** – David decide să se ascundă în țara Filistenilor – este pusă în lumină credințioșia lui David față de Domnul. Deși locuiește într-o țară idolatră, David nu se lasă corupt de idolatrie și nu își pervertește sistemul de valori. El este foarte înțelept și curajos și îl joacă pe vrăjmaș la el acasă. De data acesta, David nu mai tremură în fața lui Achiș și este stăpân pe situație. Se vede cu claritate rodul anilor de modelare din ținutul lui Iuda. În același timp, cap.27 ne-ar putea îndrepta privirea și asupra unor slăbiciuni din viața lui David. Răbdarea lui pare că a ajuns la capăt și este gata să folosească compromisuri pentru a-l amăgi pe Achiș.

- **Cap.28** – Saul apelează la cei morți și Domnul îi vorbește prin Samuel – Apare un contrast tulburător între apogeul împietririi din inima lui Saul și apogeul îndurării lui Dumnezeu pentru salvarea inimii lui Saul. Saul, în disperarea sa pentru a-și salva tronul, ajunge să apeleze la cei pe care el însuși i-a nimicit din Israel. Spre surpriza noastră însă, Dumnezeu se implică și îi vorbește prin Samuel. Saul nu vrea să se pocăiască, ci rămâne robit de orgoliul său.

- **Cap.29** – Domnul intervine și nu îngăduie ca David să participe la războiul dintre Israel și Filistenii. În marea sa bunătate și credințioșie, Domnul nu-l lasă pe Unsul Său să participe la bătălii la care nu trebuie să participe.

- **Cap. 30** – Un test final pentru David. Îi este testată smerenia și încrederea în Dumnezeu. David ia cu notă foarte mare atât testul din groapa disperării picat de Saul în cap.13, cât și testul de pe muntele succesului picat de același Saul în cap.15. Autorul pare că vrea să ne comunice că David este pregătit pentru a fi împărat și că se deosebește atât de mult de împăratul care fusese lepădat.

- **Cap.31** – Saul moare pe câmpul de luptă. Domnul îl judecă pe Saul și pe poporul său pentru că au nesocotit pe Unsul Domnului.

Oare ce vrea să ne comunice autorul prin această alternanță? În primul rând, parcă vrea să ne explice încă odată de ce Domnul l-a înlocuit pe Saul cu David. Schimbarea realizată de Domnul nu a avut la bază faptul că Domnul l-ar prefera mai mult pe David sau că acesta era ceva mai bun decât Saul. Nu, ci rațiunea a fost că Saul s-a lepădat de Domnul, iar David l-a cinstit pe Domnul. Domnul nu promovează concurența pentru același post, El nu i-a așezat pe Saul și David pe poziții de rivalitate. Nu, ci Domnul l-a ales pe David pentru că Saul s-a lepădat de Domnul. Mai întâi a avut loc lepădarea lui Saul, și apoi alegerea lui David. Saul nu a fost îndepărtat din pricina lui David, ci David a fost înălțat pentru că Saul fusese lepădat. Este extrem de important să

înțelegem că Domnul nu promovează concurența pentru același post în lucrarea sa. Fiecare este unic și el are un loc pentru fiecare. Din acest punct de vedere competiția și concurența este absurdă. Totuși, dacă cineva se leapădă de Domnul, el va fi înlocuit cu un nou vas. El nu va fi însă îndepărtat din pricina noului vas, ci pentru că s-a lepădat de Domnul.

În al doilea rând, autorul ne atrage atenția asupra unei sincronizări minunate. Este vorba despre cât de bine s-a potrivit momentul morții lui Saul cu nivelul de pregătire al lui David pentru funcția de împărat. Dumnezeu lucra pe două planuri: pe de o parte modela inima lui David, pe de altă parte încă mai chema la pocăința inima lui Saul înainte ca să fie nimicrit și pedepsit. Cele două planuri se sincronizează de minune. Ce vreau să spun este că Domnul nu îl frustrează pe David și nu îi risipește din viață, pe motiv că încă nu își încheiase conturile cu Saul. Ceva de genul: „Davide, știu că tu ești pregătit să fii împărat, dar te rog mai stai pe tușă câțiva ani, căci vreau să-i mai ofer câteva șanse de pocăință lui Saul.” Alternanța din narațiune ne sugerează că Saul a murit exact când David era pregătit să ocupe funcția de împărat. Viața noastră este scurtă și de mare preț înaintea Domnului. El nu își permite să ne risipească anii pe motiv că are și alte planuri cu ceilalți. Planul Lui cu noi se armonizează mereu cu planul Lui cu ceilalți de lângă noi. Nu există dizarmonii și de aceea nu există nici temeiuri de frustrare. El ne dă tot timpul ce este **cel mai bun** pentru noi. Pentru David a fost cel mai bine să stea prin pustiuri și să fie pregătit pentru funcția de împărat. De multe ori, noi suntem grăbiți și avem impresia că Domnul este pre încet. Noi am dori ca lucrurile să se întâmple mai repede și nu înțelegem vremea Lui. Istoria lui David însă, ne învață că vremea Lui pentru viața noastră este desăvârșită. El are un plan perfect cu fiecare din noi, și acest plan este în perfectă armonie cu evoluția și planul Lui cu cei de lângă noi. Acest lucru ne dă liniște și pace și puterea de a-L lăuda pe Domnul pentru contextul prezent, oricare ar fi el, ca unii care suntem conștienți că este **cel mai bun context posibil pentru viața noastră**. Este adevărat că de cele mai multe ori nu înțelegem de ce Dumnezeu „întârzie”, și mai tot timpul avem impresia că noi suntem pregătiți pentru noua etapă din plan. Este adevărat că noi ne gândim că viața este scurtă, iar Domnul are perspectiva veșniciei. Cheia biruinței este însă credință - cel neprihănit va trăi prin credință. Istoria vieții lui David ne aduce aminte să acceptăm vremea Lui care este desăvârșită.

1 Samuel – Recapitulare, concluzii, tipare mesianice

Tema unificatoare este cea a împăratului sau a liderului în poporul lui Dumnezeu. Fiecare secțiune pare să ne dăruiască un adevăr foarte prețios despre profilul conducătorului și arta conducerii. Astfel:

7. *Sam. 1-7 – Lepădarea casei lui Eli și înălțarea lui Samuel*

Această secțiune ne vorbește despre importanța și rolul conducătorului în planul lui Dumnezeu. Dumnezeu nu depinde de un anumit conducător și leapădă din pricina păcatului chiar și pe Marele Preot, fără ca El să intre în criză, sau Numele Lui să nu fie înălțat. Totuși, în planul revărsării îndurării Lui pe pământ El lucrează prin lideri sfinți ca Samuel, care sunt indispensabili în împlinirea acestui plan. Prima secțiune a cărții dedicate conducătorului poporului lui Dumnezeu, creionează în mod echilibrat rolul conducătorului în planul lui Dumnezeu: deși Dumnezeu are nevoie de lideri după inima sa, El nu va depinde niciodată de un anumit lider, ci va putea să Își continue planurile cu sau fără el, dar întotdeauna prin altcineva.

8. *Sam. 8-12 – Alegerea lui Saul ca Împărat*

Dumnezeu modifică sistemul de conducere a lui Israel. El instaurează regalitatea în Israel, și înalță un nou profil de conducător: împăratul. Acesta are mai multă putere decât judecătorii de altă dată și oglindește a doua funcție pe care Mesia avea să o împlinească. Autorul insistă asupra a două mari adevăruri:

- Atunci când Domnul înalță un lider puternic, marea ispită a poporului este ca să își pună încrederea în liderul lor și să neglijeze dependența de Dumnezeu.
- Lucrul pe care îl determină pe Dumnezeu să înalțe pe cineva ca lider în poporul Său este în primul rând caracterul, iar trăsătura de caracter cea mai căutată este smerenia. Dumnezeu l-a înălțat pe Saul ca împărat în câteva zile, dar i-a luat o viață să-i modeleze un caracter sfânt. Darul conducerii îl poți primi peste noapte, dar edificarea smereniei durează zeci de ani. De multe ori, în pregătirea liderilor, accentul cade fie pe abilitățile de leadership, fie pe modalitățile de a ajunge în vârful piramidei. Dar accentul pus de cartea Samuel este pe caracter, și dintre trăsăturile de caracter pe smerenie.

9. *Sam. 13-15 – Lepădarea lui Saul*

Autorul ne atrage atenția asupra pericolului căderii și a ruperii relației cu Dumnezeu în ciuda înălțimii spirituale și a poziției în care ne-a confirmat Dumnezeu Însuși. Nu există zonă de invulnerabilitate, războiul spiritual este cât se poate de real, iar lupta credinței trebuie dusă cu toată responsabilitatea până la sfârșit. Cea mai mare ispită a liderului este mândria. Tentația încrederii exagerate în sine, a neglijării dependenței totale de Dumnezeu, vraja puterii și mirajul slavei mulțimii au corupt și pe cel mai frumos și smerit bărbat din Israel. Căderea în păcatul mândriei este acompaniată cu înlocuirea ascultării de Dumnezeu cu religiozitatea, fapt ce duce la păcatul cu voia și la împietrire.

10. *Sam. 16-17 – Alegerea lui David*

În căutarea unui lider, omul se uită la ce izbește privirea, pe când Domnul privește spre ce este în inimă. Dumnezeu alege de multe ori vase slabe și neînsemnate (**dar credincioase!**), tocmai pentru a vindeca inima poporului de robia vizibilului și a-i îndrepta privirea spre puterea Dumnezeului celui nevăzut. Un lider adevărat știe lucrul acesta, și vede în slăbiciunile sale nu un

dezavantaj, ci un avantaj. El știe că harul lui Dumnezeu este desăvârșit în slăbiciune, și acționează în ciuda slăbiciunilor sale cu ajutorul unui curaj „nebun” al credinței.

11. Sam. 18-20 – Invidia lui Saul și dragostea lui Ionatan

Deși în această secțiune, autorul începe deja să detalieze procesul modelării lui David, tema centrală este reprezentată de contrastul dintre invidia lui Saul și iubirea lui Ionatan față de David. Saul este actualul împărat, iar Ionatan succesorul lui la tron. David este „concurrentul”, „Rivalul”, cel înălțat de Dumnezeu, cel care îl depășește în popularitate chiar pe Saul. Reacția lui Saul este firească: invidie, teamă de detronare, ură față de David, robi de dorința de a-l ucide. Reacția lui Ionatan este duhovnicească, cerească: iubire fierbinte, apreciere sinceră, recunoaștere publică a înfăietății lui David, gata să își riște propria viață pentru salvarea lui David. Autorul ne atrage atenția în această secțiune asupra pericolului ce poate afecta relația dintre lideri: concurența și competiția afirmării de sine. Un lider nu va reuși niciodată de unul singur. Nu există eroi singuratici. El va avea mereu nevoie de o schiță puternică formată din lideri puternici. Pentru ca această echipă să poată exista, liderii care o compun trebuie să urmeze exemplul lui Ionatan: să iasă definitiv din competiția afirmării de sine și să accepte locul pe care Dumnezeu l-a hotărât în dreptul lor în cadrul echipei. Ionatan îl iubește din toată inima pe David, chiar dacă David a devenit mai popular. Ionatan acceptă cu drag al doilea loc în împărăție, după David. Un mare lider trebuie să știe să dezvolte relații de prietenie profundă cu alți lideri. Pentru a reuși acest lucru, el trebuie să își cunoască inima, să știe că ea este predispusă spre afirmare de sine și, drept urmare, să vadă o amenințare în succesul celorlalți lideri. Doar dacă se va lepăda de aceste porniri și va urma calea lui Ionatan va putea să își formeze echipa puternică fără de care nu va avea izbândă pe termen lung. Prin descrierea reacțiilor lui Saul, această secțiune învață în același timp pe liderul în devenire să nu fie naiv și să se aștepte la invidie și denigrare din partea celorlalți lideri, chiar dacă inima sa este curată și nu caută să submineze autoritatea celorlalți lideri sau să le „fure” din popularitate.

12. Sam. 21-23 David și frica de moarte

Din această secțiune, autorul se focalizează asupra procesului modelării lui David. În acest proces dureros, Dumnezeu găsește cu cale ca să-l apropie pe David timp de peste 10 ani de cel mai de temut dușman: **moartea**. Peste 10 ani de zile el trăiește urmărit de Saul și se culcă cu gândul că a doua zi dimineată s-ar putea trezi cu sabia lui Saul deasupra capului. David este expus cumplitei presiuni a fricii de moarte. La început el cedează acestei presiuni și este gata să facă compromisuri pentru a-și salva viața, dar apoi revine pe calea încrederii în Dumnezeu și biruiește teama de moarte. Acesta a fost cuptorul de foc în care Domnul l-a așezat pe David pentru o perioadă așa de îndelungată și prin care a modelat atât de adânc în el: biruința asupra fricii, descoperirea propriilor limite și vulnerabilități, încrederea neclintită în credincioșia și puterea lui Dumnezeu în ciuda evidențelor vizibile care par să contrazică promisiunile divine, dependența totală de Dumnezeu cel suveran și atotputernic. Prin cuptorul de foc al încercărilor, Dumnezeu zidește smerenia în inima lui David îi îl ajută să aibă o părere cumpătată despre sine. Pe de o parte, David devine conștient de limitele sale și de dependența totală de Dumnezeu, iar pe de altă parte David înțelege cât de prețios este înaintea Domnului și câte lucruri poate face Domnul prin el și pentru el.

13. Sam. 24-26 David și ispita răzbunării

David avea să fie mai târziu împărat și să se bucure de multă putere. Înaintea de a avea puterea, Domnul dorește să îl învețe că răzbunarea este a Sa și că a te răzbuna singur reprezintă un păcat înaintea Domnului. În cap.24, David îl cruță pe Saul din pricina funcției sale primite de la Domnul: Saul era Unsul Domnului. David devine un exemplu în ce privește respectarea

necondiționată a autorităților puse de Dumnezeu. David îl respectă pe Saul nu din pricina faptelor sale, ci din pricina faptului că Dumnezeu este Cel care l-a așezat ca autoritate. În cap.25, la îndemnul lui Abigail, David îl cruță pe Nabal. El aprofundează că răzbunarea este a Domnului nu doar în cazul Unsului Domnului, ci în orice situație de nedreptate. În cap.26, David îl cruță din nou pe Saul. Marea diferență între cap.26 și cap.24, este că, dacă în cap.24 David s-a trezit cu Saul în peșteră, în cap.26 David ia inițiativa să meargă în tabăra lui Saul și să-i ia sulita și ulciorul. David nu doar că nu-i face rău lui Saul, dar îi face inițiativa. El îi oferă din nou șansa pocăinței demonstrându-i fără drept de replică, faptul că el, David, nu-i dorește răul sau pieirea.

14. Sam.27-31 David în țara filistenilor și moartea lui Saul

În ultima secțiune descoperim o alternanță între tablourile dedicate lui David, și cele dedicate lui Saul. Tablourile dedicate lui Saul pun în lumină contrastul dintre îndurarea lui Dumnezeu care continuă să îl cheme pe Saul la pocăință împietrirea încăpățânată a inimii acestuia care calcă în picioare și ultimele oferte ale harului. Saul decade din ce în ce mai mult, încât ajunge să apeleze la cei care cheamă morții și în cele din urmă se sinucide. Tablourile dedicate lui David (dincolo de controversatul său comportament de ducere în eroare a filistenilor) evidențiază maturitatea sa și reliefează rodul anilor de modelare în cuptorul cu foc al încercărilor. Dacă cu ani în urmă a tremurat și a făcut pe nebunul în fața lui Achiș, acum, este biruitor asupra fricii și stăpân pe situație. Cap. 30 pare a fi un ultim test pentru David care confirmă că este pregătit pentru funcția de împărat. Inima sa se dovedește a fi cu adevărat smerită și el se arată biruitor asupra ispitelor celui rău, atât în contextul eșecului, cât și în cel al succesului, adică exact în situațiile în care a falimentat predecesorul său Saul (vezi cap.13 și cap.15). Cuvântul cheie al acestei secțiuni este **sincronizarea**. Apare o sincronizare perfectă între momentul judecății lui Saul și momentul final de pregătire a lui David pentru funcția de împărat. Îndurarea lui Dumnezeu pentru Saul a ajuns la capăt exact când David era pregătit pentru înălțarea în funcția de împărat. Astfel, înțelegem că nici David nu a fost frustrat de funcția de împărat, pentru că Domnul nu își epuizase încă resursele harului pentru Saul, dar nici Saul nu a fost frustrat de oferte ale îndurării divine pentru că Domnul ardea de nerăbdare să îl pună pe David împărat. Nu, ci vremea sa pentru judecata lui Saul coincide cu vremea sa pentru înălțarea lui David. Sincronizarea este perfectă. Această secțiunea ne învață că toate lucrurile își au vremea lor, și că vremea Lui este desăvârșită pentru toți și pentru toate. Astfel, **ceilalți** nu vor fi niciodată o piedică în slujba noastră de lideri. Nu va exista concurență pentru același loc și nici obstacole de acest tip. Locul nostru va fi unic și îl vom primi la vremea potrivită. Domnul va fi cel care va hotărî când anume suntem pregătiți pentru lucrare. Trebuie să avem încredere că El știe mai bine, și că vremea Lui este desăvârșită.

Cartea 1 Samuel este un veritabil curs de leadership. Ea răspunde unor întrebări fundamentale despre arta conducerii. Ea nu este scrisă la întâmplare, ci are o logică desăvârșită. Ea este construită în jurul a trei personaje importante: Samuel (cap.1-7), Saul (cap.8-15) și David (cap.16-31). Fiecare dintre cele trei mari secțiuni ne învață adevăruri fundamentale despre leadership. Prin istoria lui Samuel Domnul ne răspunde la întrebarea: De ce lideri? De ce avem nevoie de ei? Înțelegem că deși domnul nu este dependent de un lider anume, lucrează prin lideri pentru a revărsa îndurarea Sa în istorie. Secțiunea cu Saul ne răspunde la întrebarea: dacă Dumnezeu lucrează prin lideri, care este cheia succesului unui lider? Cheia succesului unui lider este caracterul, iar trăsătura fundamentală a caracterului este smerenia (înălțarea lui Saul). Ne punem întrebarea: de ce smerenia? Răspunsul vine imediat: dușmanul de moarte al unui lider este mândria, pe care o va purta în firea sa până la sfârșitul vieții și care va fi mereu atârșată de o mulțime cu înclinația de a-și idolatriza liderul (istoria lepădării lui Saul). Dacă am înțeles aceste adevăruri, atunci apare următoarea întrebare: Cum modelează Dumnezeu smerenia în inima unui

viitor lider? Și la această întrebare răspunde secțiunea care îl are în centru pe David. În cele ce urmează vom analiza puțin procesul modelării lui David.

Formarea caracterului lui David

Sunt fascinat de modul în care Dumnezeu a modelat inima lui David pentru a-l pregăti pe acesta să domnească peste Israel. Deși David de la vrea 17 ani dă dovadă de o credință extraordinară și îl înfruntă pe Goliat, Domnul nu consideră că el este pregătit pentru a domni peste Israel. Înălțarea, slava, puterea aduc cu sine ispite nebănuite. Caracterul lui David trebuia format cu grijă înainte ca acesta să urce pe tron. Învățăm din nou că formarea unui caracter puternic este cheia succesului unui lider din poporul Domnului. Și abilitățile de conducere sunt foarte importante, însă lucrul cel mai greu de format și cel care va fi ținta atacurilor întunericului este caracterul. Un caracter nu se formează peste noapte. La 17 ani, David avea un profil spiritual minunat și dădea dovadă de un potențial fantastic. Cu toate acestea a mai fost nevoie de 13 ani până să fie pregătit să domnească peste Iuda, și apoi încă 7 ani până să ajungă împărat peste tot Israelul. În cele ce urmează voi insista pe cei 13 ani, și în special pe perioada în care a fost prigonit de Saul. Dumnezeu a pregătit un context special pentru modelarea inimii lui David. Iar acest context nu a fost unul deloc ușor. Reținem până acum trei adevăruri fundamentale despre pregătirea unui lider spiritual:

1. Cheia succesului unui lider se regăsește într-un caracter puternic.
2. Caracterul nu se formează peste noapte, ci în ani de zile.
3. Caracterul nu se formează doar prin informări și meditații, ci în special în cuptorul de foc al încercărilor.

Să analizăm acum trăsăturile de caracter pe care Domnul a vrut să le zidească în David și principalele lecții pe care le-a putut învăța acesta prin prigonirea sa de către Saul.

Biruitoare asupra fricii

Un lider care are temeri ascunse, este vulnerabil și șantajabil. Din pricina temerilor sale, el poate ceda în fața compromisului. Exact acest lucru l-a făcut Saul: s-a temut că va rămâne singur în fața Filistenilor și a adus jertfa în locul lui Samuel și apoi, s-a temut de popor și a cruțat vitele amaleciților. Dumnezeu vrea să izbăvească sufletul lui David din toate temerile sale. Biruința asupra fricii se realizează mereu prin confruntare, și niciodată prin evitare. Domnul îl confruntă pe David cu cea mai cumplită teamă a muritorilor: frica de moarte, care este considerată de unii chiar rădăcină a tuturor celorlalte temeri. Domnul îl aduce pentru o perioadă de peste 10 ani de zile în vecinătatea morții. David se culca mereu cu conștiința faptului că a doua zi s-ar putea trezi cu sabia lui Saul deasupra capului său. În această confruntare cu frica de moarte, David a descoperit o teamă mai mare care a biruit teama mai mică: frica de Domnul. David s-a alipit de frica de Domnul cu toată ființa lui și astfel, a biruit frica de moarte. El și-a pus toată încrederea doar în Domnul și a ales să se teamă doar de el. Frica de moarte, frica de oameni, frica de necunoscut, toate au pălit în fața fricii de Domnul. Psalmii lui David ne descoperă frământările sale din aceasta perioadă și cum inima sa a învins frica de semeni și de moarte. În modelarea noastră ca viitori lideri, Domnul va orchestra contexte prin care ne va confrunta cu obiectele temerilor noastre. De ceea ce ne vom teme, de aceea vom da. Dar va fi spre binele nostru, căci doar prin confruntarea cu ceea ce se teme sufletul nostru ne vom putea elibera de sub robia fricii. Fiecare suflet a fost expus unor diferite experiențe și ascunde mai multe temeri. Sunt multe temeri comune (ex. Frica de moarte), dar multe diferă de la individ la individ, fiind mai accentuate la unii și poate absente la alții. În acest proces, nu vom putea fi eroi de la început. David a trecut prin momente de disperare și chiar a făcut compromisuri sub imboldul fricii. Strigătul nostru către Domnul din groapa disperării și a neputinței va aduce vindecarea!

- „Eu am căutat pe Domnul și mi-a răspuns: m-a izbăvit din toate temerile mele!” (Ps.34:4).
- „Mă încred în Dumnezeu și nu mă tem de nimic: ce pot să-mi facă niște oameni?” (Ps.56:11).
- „Nu mă tem de zecile mii de popoare care mă împresoară din toate părțile.” (Ps.3:6).

Dependența totală de Dumnezeu

Fiecare muritor se confruntă cu ispita de a se încrede în sine și în lucrurile vizibile și nu în Domnul cel nevăzut. Învățăm să ne încredem cu adevărat în Domnul atunci când ajutorul ce poate veni din partea lucrurilor ce se văd este de prisos. Învățăm cu adevărat dependența totală de Dumnezeu în situațiile de maximă criză când este evident că sistemul vizibil nu ne poate veni în ajutor. Dumnezeu l-a închis pe David într-o situație de criză timp de mai bine de 10 ani. L-a așezat într-un context în care vrăjmașii lui erau în mod evident mai puternici ca el. Singura lui speranță putea veni doar din partea ajutorului Domnului. David a învățat că depinde întru totul de Domnul și își va păstra dependența de Domnul și în situațiile în care vrăjmașii lui vor fi mai slabi decât el. Descoperirea dependenței totale de Dumnezeu conduce la libertate căci desconsfiră falsa noastră dependență de ceea ce se vede. Nu mai trăim sub robia vizibilului, ci total dependenți doar de Domnul cel nevăzut.

Smerenia

Știm din istoria lui Saul că smerenia este trăsătura fundamentală a caracterului unui lider de succes. De ce? Foarte simplu: ispita de moarte a liderului este mândria. Antidotul pentru mândrie este smerenia. A fi smerit înseamnă să ai o părere cumpătată despre tine, o imagine corectă despre sine definită prin raportare permanentă la Creator. Ce înseamnă să ai o părere corectă despre tine? Mai întâi să știi să îți vezi limitele, neputințele, slăbiciunile, vulnerabilitățile. Ca și oameni căzuți în păcat suntem atât de vulnerabili d.p.d.v fizic, psihologic și spiritual. Suntem, cum spunea Pascal, o trestie cugetătoare. Oare suntem atât de puternici pe cât credem? O durere de măsea, pierderea cuiva drag, o ispită mai presus de puterile noastre și din eroii cei puternici devenim înfrânții trântiți la pământ. Acceptarea slăbiciunilor și limitelor noastre ne vor ajuta să recunoaștem dependența totală de Dumnezeu și să recunoaștem puterea și meritul Lui în succesele noastre. În Deuteronom, Domnul îl învață spre Israel să privească mereu spre stâlpii de aducere aminte din trecut, ca după succese și izbânde să nu zică niciodată în inima sa: prin puterea mea, prin înțelepciunea și bunătatea mea, am reușit toate acestea! Este adevărat că este și o parte a noastră, dar ea este atât de mică față de partea Lui, încât este drept să recunoaștem că toate sunt din El, prin El și pentru El! Înțelegem că toată slava este doar a Lui și că este o nebunie să-i furăm din slavă! După un succes este drept și normal să arătăm spre El și nu spre noi, căci El, și nu noi, este adevăratul erou. Cum te mai poți mândri când vezi atât de clar că ești doar un fir de praf și că toate vin din mâna Lui?

Dar atunci apare întrebarea firească: dar eu cu ce mă aleg din toate acestea dacă toată slava e doar a Lui? Ce rol și rost mai am eu în Univers? Atunci când te definești în raport cu Creatorul nu îți descoperi doar limitele și slăbiciunile și totala dependență de El, dar și valoarea ta inestimabilă înaintea Lui. Cât a fost fugărit de Saul, David nu și-a descoperit doar neputința sa și nevoia disperată de Dumnezeu, dar și valoarea vieții sale înaintea Domnului. El a descoperit că este valoros înaintea cerului, că Domnul îl iubește, îi poartă de grijă și îl protejează în ciuda furiei vrăjmașilor săi mai puternici decât el. David a înțeles că Domnul are un plan special cu viața lui și

că toate lucrurile lucrează împreună spre binele lui. El a învățat să își găsească împlinirea nu din aprecierile efemere și idolatre ale semenilor, ci din aprecierea sinceră și autentică din partea Creatorului. Dragostea și aprecierea divină au potolit setea de împlinire a sufletului lui David. El știa că este nespus de valoros, că Dumnezeu l-a creat, că i-a dat demnitate, că a pus daruri minunate în el și că i-a dat o misiune specială. Smerenia nu înseamnă negarea propriei valori, ci descoperirea ei. Și când îi descoperi valoarea devii puternic și poți sta împotriva curentului. De aceea, oamenii smeriți sunt oameni puternici, care renunțând la competiția afirmării de sine, pot sta cu ușurință în fața unei mulțimi. Dumnezeu l-a ținut peste 10 ani de zile pe David sub amenințarea furiei lui Saul, dar și i-a protejat viața în mod miraculos în această perioadă. Domnul a scris adânc, adânc în inima lui David aceste două adevăruri: „*Davide, ești un fir de nisip, total dependent de Mine!*” și: „*Ești nespus de valoros în ochii Mei și Eu veghez asupra ta necurmat!*”. Aceste două adevăruri reprezintă cei doi piloni ai smereniei autentice. Pe de o parte: „*Despărțit de Tine, nu pot face nimic!*”, iar pe de altă parte: „*Pot totul în Domnul care mă prețuiește și întărește!*”. Omul smerit nu este mândru, dar nici nu este bleg. El este blând, dar nu este moale, ci poate sta împotriva unui armate ostile.

Găsirea împlinirii doar în Domnul

Acest context aproape că l-a constrâns pe David să se alipească tare de Domnul și să-și caute împlinirea doar în el. Sufletul oricărui tânăr este încercat de dorința de afirmare, de realizare, de preamărire de sine. Tendința firească a omului este să își împlinească nevoia de semnificație și nevoia de relaționare în sistemul vizibil înstrăinat de Domnul, sistem în care el, omul, se află în centru și vrea să primească toată slava. Contextul în care l-a așezat Domnul pe David era foarte dureros pentru un bărbat. În această perioadă, David nu a avut un obiect concret al muncii. Nu doar că a pierdut poziția înaltă de la curtea lui Saul, dar a rămas fără slujbă. În această perioadă nu putea întreprinde nimic, nu putea lucra sau dezvolta ceva. Singura sa slujbă era: să fugă și să se ascundă prin locuri pustii. Din p.d.v.d al sistemului vizibil, el era neproductiv și inutil. Oare cum a reușit să își împlinească David nevoia de semnificație în această dificilă perioadă a vieții lui? David a înțeles că trebuie să își împlinească nevoia de semnificație prin slujirea Domnului înaintea Domnului, și nu prin slujirea propriilor planuri înaintea oamenilor. Dumnezeu ne dă uneori slujbe care par mici și ciudate: să te ascunzi din peșteră în peșteră peste 10 ani de zile. Dar dacă El îmi cere acest lucru, atunci îl fac cu El și pentru El și nu am nevoie de nimic altceva. David avea în jurul lui 600 de oameni pentru care trebuia să fie mărturie în tot acest traseu ciudat al fugii de Saul. Aceasta a fost slujba lui primită de la Domnul. El a făcut-o pentru Domnul, și de aceea psalmii lui nu trădează frustrare sau neîmplinirea, ci o fericire și speranță vie ce izvorăște din relația cu Dumnezeu. El a învățat măreția slujirii în lucrurile mici. Măreția derivă nu din ceea ce faci ci din Dumnezeul pe care îl slujești. Dacă cineva ar fi un angajat al președintelui Americii la Casa Albă, oare s-ar considera o persoană realizată? În mod cert da. A ajuns foarte sus, acolo unde puțini ajung. Dar să-L slujești pe Regele Universului, Domnul vieții, Sursa a tot ce există, poate fi considerată o realizare cel puțin la fel de mare? O, cu mult mai mare! David a fost alungat de la curtea regelui Saul, dar a rămas un slujitor fidel la curtea Regelui regilor! Nevoia noastră de semnificație trebuie să își găsească împlinirea din faptul că îl slujim pe Dumnezeu după voia Lui, și nu din natura sau mărimea slujirii noastre. Pascal se ruga: „**Doamne, ajută-mă să fac lucrurile mici ca și cum ar fi mari, de vreme ce le fac în Numele Tău, și ajută-mă să fac lucrurile mari ca și cum ar fi mici, de vreme ce le fac prin puterea Sa!**” Atunci când îl slujești pe Domnul slavei, nu există lucruri mici, pentru că nu este mai înaltă onoare decât să îl slujești pe El. Sufletul nostru este de multe ori amăgit de sistemul vizibil și înstrăinat de Dumnezeu și urmărește tot felul de realizări înalte pentru a potoli setea de semnificație din noi. Intrăm într-o competiție epuizantă

cu noi înșine și cu ceilalți din jur. Urmărim diplome, bani mai mulți, poziții sociale mai bune, recunoaștere socială. Suntem obsedați de gândul: „Eu trebuie să fac ceva, să fiu cineva. Nu pot fi un anonim sau un nimeni. Trebuie să dovedesc că pot fi mai bun decât ceilalți, trebuie ca ceilalți să cunoască și să vadă adevărata mea valoare.” Cel ce își găsește împlinirea în slujirea lui Dumnezeu, este eliberat de această competiție chinuitoare a afirmării de sine. Saul a intrat în ea și nu a suportat locul doi. Tragedia acestei competiții este că mereu va fi cineva cu rezultate mai bune decât tine. Și chiar dacă ești cel mai bun într-un domeniu din întreaga lume, va trece puțină vreme și va apărea altul mai bun. Și tot așa.

În anii când fugea de Saul, sufletul lui David a fost eliberat de dorințele de preamărire de sine și a înțeles că nu poate fi un lucru mai înalt decât slujirea lui Dumnezeu. Că o faci din poziție de împărat sau din poziția unui proscris, asta contează mai puțin. Important este să fii acolo unde te vrea el și să faci ce vrea El. Mai mult nu se poate! David a scris un psalm superb în care înalță această minunată vindecare pe care Dumnezeu a adus-o în sufletul lui: „*Doamne, eu nu am o inimă îngâmfată, nici priviri trufașe, nu mă îndeletnicesc cu lucruri prea mari și prea înalte pentru mine. Dimpotrivă, sufletul îmi este liniștit și potolit, ca un copil înțărcat care stă lângă mamă-sa; da, sufletul meu este ca un copil înțărcat. Pune-ți nădejdea în Domnul, Israele, de acum și până în veac!*” (Ps.131).

Biruință asupra ispitei de a se răzbuna singur

David a fost prigonit pe nedrept peste 10 ani de zile. David a avut timp suficient să mediteze asupra nedreptății și să se confrunte cu ispita de a se răzbuna singur. El a învățat să accepte trei adevăruri care i-au salvat sufletul:

- Lumea în care trăim, este o lume decăzută și plină de nedreptate.
- Dorința de dreptate este legitimă, dar răzbunarea aparține Domnului, și de aceea omul nu are dreptul să se răzbune de capul lui, când și cum vrea el.
- Deși Domnul este drept, El, din pricina bunătății și harului Său, amână multă vreme revărsarea judecății Sale; aceasta însă se va împlini fără nici o îndoială.

David a învățat să nu se răzbune singur, ci să înalțe dreptul de Judecător absolut al Creatorului. Această experiență din trecutul lui îi va fi de mare ajutor când va fi împărat: pe de o parte va ști să nu se folosească de puterea sa pentru a se răzbuna singur, iar pe de altă parte va ști să empatizeze cu cei nevoiași și nedreptățiți, și va trata cu toată seriozitatea problemele lor.

Îndelungă răbdare

David primește promisiunea că va fi împărat pe la 16-17 ani. Și totuși ajunge pe tronul lui Iuda la 30 de ani, după ce este un proscris pentru o lungă perioadă de timp. David învață cu siguranță să aibă răbdare. El pricepe că toate lucrurile își au vremea lor, și că de multe ori, vremea lui Dumnezeu nu coincide cu vremea noastră. Însă trebuie să avem răbdare, răbdare cu vremea lui Dumnezeu, cu noi înșine și cu cei din jur. În cele din urmă, David încă nu era pregătit pentru a fi rege. El trebuia să aibă răbdare cu propriile slăbiciuni și să înțeleagă că medalarea sa este un proces lent și îndelungat. Apoi, nici inima lui Israel nu era pregătită pentru a-l primi ca împărat. David are oportunitatea să învețe răbdarea în relație cu ceilalți. Cei din jur nu pricep de prima dată voia și chemarea lui Dumnezeu. Este nevoie de timp ca aceștia să înțeleagă și să se supună planului lui Dumnezeu. Noi suntem mereu grăbiți. Vremea lui Dumnezeu izvorăște din dragostea sa și ține cont de pregătirea inimii noastre și a celorlalți din jurul nostru.

Slujirea necondiționată și slava deșartă a mulțimii

David experimentează respingerea și lepădarea sa din partea lui Israel. Nu doar Saul, ci și slujitorii lui, și regiuni întregi – ca cea a Zifiților, sau ca cei din Cheila care erau gata să-l dea în mâinile lui Saul, și oameni de rând ca Nabal, l-au respins și i-au dorit răul. Și totuși, el era salvatorul națiunii. Datorită lui, Israel se bucura de libertate și nu era sub robia Filistenilor. El l-a doborât pe Goliat, și apoi a adus mari izbândă împotriva Filistenilor. David experimentează și durerea denigrării. Să ne aducem aminte de acuzațiile aduse de Saul și de vorbele jignitoare ale lui Nabal. El învață să se desprindă de părerea oamenilor despre el, să tolereze minciunile spuse despre el și să se ancoreze în părerea Domnului despre viața și slujirea sa. El descoperă cât de deșartă și înșelătoare este slava acestei lumi. Ieri, era ridicat în slăvi, iar azi denigrat și urât de popor. Ieri, era un nume de temut la curtea împăratului, iar azi este un proscris. El învață să nu se încreadă în lucrurile pământești, trecătoare, ci în cele nevăzute și eterne.

David are ocazia să deprindă slujirea necondiționată. El descoperă inima bolnavă a unei națiuni aflată încă în coalecență spirituală după perioada judecătorilor, și primește provocarea de a sluji fără așteptări. Poporul Domnului trebuie slujit din pricina Domnului, și nu din pricina meritelor sale sau din perspectiva aceea ce poți primi de la el în schimb. David avea să slujească cu mare credincioșie un popor care l-a trădat și nu l-a vrut, și care cu ocazia revoltei lui Absalom avea să-l trădeze din nou. David nu se răzbună niciodată pe poporul Domnului și nici nu renunță de la funcția sa de păstor al lui Israel.

Dezvoltarea abilităților de conducător

Chiar dacă formarea caracterului este cheia succesului unui lider, aceasta nu înseamnă că abilitățile de leadership nu sunt importante. Comentăm altă dată faptul că Domnul ne așează în contexte foarte dificile pentru ca apoi să dăm randament maxim în situații normale de viață. Dumnezeu i-a făcut lui David provocarea de a conduce o perioadă lungă de timp 600 de oameni foarte dificili. Frumusețea este că David a reușit. El și-a câștigat autoritatea și a reușit să-i păstreze uniți. În mod cert, el va aplica la scară mai larg ce a învățat despre arta conducerii în acest context al vieții lui.

Cunoașterea țării și a oamenilor ei

Este adevărat că David s-a ascuns în special în ținutul lui Iuda. A avut ocazia să cunoască foarte bine geografia ținutului, ascunzătorile, scurtăturile, zone cu resurse, zonele bogate și pe cele sărace. A cunoscut și diverși oameni, unii dificil ca Nabal, alții de mare preț ca Abigail. Oare cum poți să conduci o țară, dacă nu o cunoști foarte bine? Oare cum poți să conduci un popor, dacă nu-i cunoști slăbiciunile, durerile, visele, necazurile? Uneori se formează o barieră între conducător și popor. Conducătorul rămâne în lume lui, cu utopiile sale, iar poporul suferind în adevărata lume. David a fost îndelung pregătit de Domnul pentru a evita această capcană.

Credincioșia, îndurarea și încurajările Domnului

David și-a întărit încrederea în Dumnezeu, și în special în credincioșia Sa de a împlini ce a făgăduit. Domnul a făcut o promisiune lui David (aceea că va fi împărat), apoi l-a înălțat la curtea lui Saul (promisiunea părea că se împlinește!), dar apoi l-a purtat peste 10 ani prin Valea Plângerii. În acești ani, nu doar că promisiunea lui Dumnezeu părea a fi o mare păcăleală, dar iată că nici măcar nu putea trăi ca un simplu om de rând: să aibă casa lui, familia lui, să dezvolte o mică avere.

Nu, nimic din toate acestea, cu un proscris fugar și disprețuit de popor! Dar când nimeni nu mai părea să tragă nădejde, când însuși David și-a pierdut din speranță și s-a dus la Gat, Domnul a intervenit și Și-a împlinit cu credincioșie promisiunea! Oare cum a reacționat inima lui David în acea clipă? Cât de mult i s-a consolidat încrederea în Dumnezeu, și oare cât de mult a lăudat el înțelepciunea Lui, după ce a văzut cât de mult l-au pregătit toate experiențele din Valea Plângerii pentru a putea fi un împărat după inima Domnului?

Dar David a putut descoperi în profunzime nu doar credincioșia Lui, ci și îndurarea Lui. El a putut înțelege îndurările fără margini ale Domnului prin tratamentul aplicat de Acesta lui Saul. El a înțeles că Domnul nu este grabnic la mânie, ci îndelung răbdător, că nu vrea moartea păcătosului, că vrea ca el să se întoarcă de la calea lui cea rea și să trăiască. El și-a înțeles rolul de vas al îndurării pentru mântuirea lui Saul și a încercat să-și despietrească inima răspunzându-i cu bine la rău. El a înțeles că Domnul îl face să sufere pe cel neprihănit în speranța vindecării celui păcătos. Dar David a văzut și îndurarea lui Dumnezeu pentru el. În ciuda furiei nebune a lui Saul, Domnul a fost mereu alături de David. Viața lui a avut preț înaintea Lui și l-a izbăvit de toți vrăjmașii lui. Și nu în ultimul rând, David a găsit bunătatea lui Dumnezeu în minunatele încurajări pe care acesta i le-a dat ca el să facă față încercărilor cumplite din viața lui. Iată încurajările și mângâierile Domnului descrise în Samuel care i-au dat putere lui David să facă față furtunilor vieții:

- Promisiunea și chemarea primită de David prin Samuel. Această promisiune i-a dat putere să sper. Dacă nu ar fi avut-o, David și-ar fi putut pierde puterea de a spera la ceva bun de la viața aceasta, fapt ce l-ar fi adus în pragul depresiei. Dacă nu ar fi avut această promisiune, el s-ar fi putut gândi: dacă viața mea este ca încercarea lui Iov dar fără vreo reabilitate pe acest pământ?
- Saul și slujitorii lui s-au plecat cu fața la pământ și au proorocit înaintea lui și a lui Samuel. Chiar înainte de începutul durerilor, Domnul i-a făcut o vie demonstrație a puterii și credincioșiei Lui de a-l proteja.
- Sabia lui Goliat – tocmai această sabie a primit-o de la Ahimelec și a purtat-o cu el ca un viu stâlp de aducere aminte în toată perioada cât a fost fugărit de Saul.
- Prietenia cu Ionatan și întâlnirea cu el în ascuns – iată că chiar fiul vrăjmașului tău este de partea ta și te încurajează să te încrezi în Domnul.
- Moartea lui Nabal – a fost ca o degustare a judecății și reabilitării viitoare!
- Abigail – ce mare dar și mângâiere din partea Domnului: atunci când ești disprețuit de o bună parte din popor să ai pe cineva aproape care să creadă în tine și să vadă în proscrisul de azi mare împărat de mâine!
- Topirea temporară a inimii lui Saul – când David i-a răspuns cu bine la rău, Saul a avut două momente de luciditate în care a recunoscut cu gura lui că David este alesul Domnului și că el va domni peste Israel.

Nimeni nu poate birui fără încurajări și mângâieri. Dacă înțelegem acest lucru, vom ști să fim vase ale încurajării pentru semenii noștri.

Viața lui David – un tipar mesianic

Moise reprezintă cea mai complexă și completă prefigurare a lui Mesia din Vechiul Testament. Este singurul personaj din Vechiul Testament care înglobează deopotrivă funcțiile de prooroc, mare preot și împărat. Cu toate acestea, în cazul lui Moise, funcția de profet este cel mai mult accentuată de Scriptură, iar funcția de împărat cel mai puțin creionată. După Moise, David, împăratul, este a doua mare prefigurare mesianică din Vechiul Testament. Moise și David ocupă poziții privilegiate în revelația progresivă a Vechiului Testament. Cantitatea de text oferită vieții și lucrării celor două personaje este imensă. Frecvența cu care apar celor două nume în Vechiul Testament este net mai mare decât frecvența cu care apare denumirea oricărui alt personaj al Vechiului Testament. Ce îl face pe David să reprezinte o prefigurare atât de importantă a lui Mesia? De ce Mesia va fi fiul lui David?

David, izbăvitorul neașteptat al lui Israel

Învingându-l pe Goliat, David s-a făcut salvatorul națiunii. El a salvat națiunea de asupra Filistenilor și a chemat-o la trăirea prin credință și eliberarea din robia vizibilului. A fost o izbăvire atipică: Dumnezeu a lucrat printr-un copil, printr-un vas slab pe care nimeni nu l-ar fi văzut viitorul salvator al națiunii. David este conștient de scopul planului lui Dumnezeu: „*Și tot pământul va ști că Israel are un Dumnezeu. Și toată mulțimea aceasta va ști că Domnul nu mântuiește nici prin sabie, nici prin suliță. Căci biruința este a Domnului.*” Ceea ce nu știa David era că izbăvirea adusă de el avea să prefigureze marea izbăvire ce va fi adusă de Robul Domnului, cel despre care Isaia va profeti: „*Cine a crezut în ceea ce ni se vestise? Cine a cunoscut brațul Domnului? El a crescut înaintea Lui ca o odraslă slabă, ca un Lăstar care iese dintr-un pământ uscat. N-avea nici frumusețe, nici strălucire ca să ne atragă privirile.*” David îl prefigura pe cel care avea să fie răstignit prin slăbiciune, dăra avea să trăiască prin puterea lui Dumnezeu.

David, izbăvitorul respins de Israel

Cartea Samuel ne arată cât se poate de clar că David nu a fost respins doar de Saul, și de o bună parte din națiunea Israel. David experimentează una din cele mai mari nedreptăți prezentate de Vechiul Testament. El este salvatorul națiunii, cel Uns de Dumnezeu Însuși de Dumnezeu ca să fie împărat peste Israel. El are inima curată și îl slujește pe Dumnezeu fără să dorească să fure funcția cuiva. Succesul său însă stârnește invidia lui Saul și a slujitorilor lui, care încep să se teamă că își vor pierde funcțiile din pricina lui David. Ei încep să îl urască, să-l acuze de multe lucruri neadevărate și plănuiesc să-i ia viața. Îl urmăresc și îi întind curse ca să îi ia viața. David fuge și se ascunde de mânia lor timp de peste 10 ani de zile. David s-a confruntat cu problema nedreptății poate mai mult decât orice alt personaj din Vechiul testament. Tot el este cel care scrie atât de mulți psalmi în care reia din nou și din nou tema nedreptății. Nedreptatea care i se făcea lui, Unsului Domnului, prefigura cea mai mare nedreptate din istorie care avea să fie făcută vreodată. Unsul Domnului, Mesia, avea să aducă izbăvire lui Israel din robia vizibilului și să îl cheme să pășească pe cărămidă încrederea în Dumnezeu. Succesul lui avea să stârnească invidia liderilor lui Israel, iar poporul de frica acestora, avea să îl respingă și El. Unsul Domnul va fi acuzat de multe lucruri neadevărate, iar liderii lui Israel îl vor pândi de multe ori să îi ia viața. Marea deosebire dintre istoria lui David și cea a lui Mesia este că liderii lui Israel chiar vor reuși să-l omoare pe Fiul lui Dumnezeu. David profetește acest lucru în proprii lui psalmi. El este și prooroc, și de multe ori când scrie un psalm, pornește de la propria sa nedreptate și apoi (deși vorbește tot la persoana I) glisează la Marea nedreptate din istorie pe care o va suferi Mesia Însuși. Este destul de ușor să observi această glisare. De exemplu, în Psalmul 22 David se descrie pe sine atârnat pe lemn de

vrajmașii lui și în pragul morții. Știm din Samuel, că vrajmașii lui David nu au reușit niciodată să îl prindă. Este logic să interpretăm suferințele descrise de psalmul 22 ca fiind celui ce avea să vină din David, Mesia Însuși.

David, cel care răspunde cu bine la rău

David strălucește în Vechiul Testament ca cel care nu se răzbună singur, ci așteaptă revărsarea răzbunării lui Dumnezeu. Este cel care răspunde cu bine la rău și dovedește dragoste față de vrajmașii lui. Prima parte a vieții sale (atunci când era prigonit de Saul), prefigurează strategia mielului pe care o va predica și împlini Mesia, Fiul lui Dumnezeu.

David, cel căruia i se va face dreptate

Dumnezeu intervine în cele din urmă și îi face dreptate lui David. Vrajașii lui sunt nimiciți și făcuți de rușine, iar el este înălțat în funcție de Împărat. El este înălțat înaintea lui Israel, și orice ochi îl va recunoaște ca fiind cel ales de Domnul.

David, cel care aduce judecata

După ce va fi înălțat în funcția de împărat, el va purta războaiele Domnului, va face dreptate în Israel și va aduce nimicirea vrajașilor Domnului. Prin războaiele conduse de David, Domnul îi va da lui Israel moștenirea promisă, pe care Israel a început să o ia înstăpânire în timpul lui Iosua.

Observăm că în viața lui David sunt conturate ambele venituri ale lui Mesia. Prin structura paradigmatică a vieții lui David, putem înțelege diferitele profeții mesianice care par a se contrazice. Unele texte profetice ni-l înfățișează pe Mesia respins de Israel și stârpit de acesta. Altele ni-l prezintă în slavă, făcând dreptate lui Israel și nimicind neamurile vrajmașe ale lui Dumnezeu și poporului lui. Viața lui David deschide perspectiva a două etape diferite din lucrarea Unsului Domnului: Mai întâi acesta va fi respins de Israel, și apoi va veni cu putere și slavă ca să facă dreptate lui Israel și să pedepsească pe cei ce nu cunosc pe Domnul. Iată de ce David reprezintă o prefigurare așa de importantă a lui Mesia. Viața lui ne ajută să înțelegem cele două etape distincte din lucrarea lui Mesia.

CUPRINS

Capitolul	Conținut	Pagina
	Cartea Samuel și revelația progresivă a Vechiului Testament	1
1:1-2:10	Smerirea și înălțarea Anei	19
2:12-4:22	Smerirea casei lui Eli și înălțarea lui Samuel	22
5:1-7:14	Smerirea și înălțarea chivotului	30
8:1-12:25	Instaurarea regalității și înălțarea lui Saul	40
13:1-15:35	Lepădarea lui Saul	49
16:1-17:58	Alegerea și înălțarea lui David	60
18-20	1 Samuel	66
21:1-23:29	David urmărit de Saul	68
1-23	Scurtă recapitulare	79
24:1-26:25	David și ispita răzbunării	82
27:1-31:13	David în țara filistenilor și moartea lui Saul	91
	Recapitulare, concluzii, tipare mesianice	102
	Formarea caracterului lui David	106
	Viața lui David – un tipar mesianic	112